



حساب‌های اقماری بخش تعاون

سال ۱۳۹۱

انتشار ۱۳۹۴

پیشگفتار

پیشینه فعالیت‌های دسته جمعی در میان مردم ایران بویژه فعالیت‌های مشترک در زمینه کاشت، داشت و برداشت محصولات زراعی در روستاهای کشور و آموزه‌های دینی در زمینه «تکافل» یا مسئولیت پذیری مشترک و به عهده داشتن امور دیگران همراه با روحیه همیاری و کمک به هم نوع، حاکی از ریشه‌دار بودن فرهنگ تعاون در ایران است. نمود آشکار این فرهنگ را می‌توان در جایگاه ویژه تعاون در عالی‌ترین سند حقوقی کشور مشاهده کرد به نحوی که اصل ۴۴ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران برخلاف کشورهای دیگر جهان که تعاون را جزئی از بخش خصوصی اقتصاد خود معرفی می‌کنند، این بخش را به عنوان بخش مستقلی در کنار بخش‌های دولتی و خصوصی در اقتصاد ایران پایه‌گذاری کرده است. در این میان فراهم کردن بسترهای قانونی مناسب نظیر قوانین متعدد تعاون برای توسعه این بخش و هدف‌گذاری سهم ۲۵ درصدی برای آن در اقتصاد ملی تا پایان برنامه پنجم توسعه همچنین ایجاد نهادهای پشتیبانی نظیر وزارت تعاون سابق و وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی فعلی برای حمایت از این بخش، همگی حکایت از جایگاه ویژه تعاونی‌ها در اقتصاد کشور دارد. ولی آیا این بخش توانسته است نقش خود را به‌خوبی ایفا کند، سؤالی است که برای پاسخگویی به آن، مرکز آمار ایران و وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی اقدام به اجرای طرح حاضر تحت عنوان «تهیه حساب‌های اقماری تعاون» کرده‌اند. در همین راستا که تفاهم نامه‌ای نیز برای تداوم فعالیت‌های آماری مشترک به منظور پایش عملکرد اقتصادی این بخش در سال‌های آتی، تنظیم و توسط دو دستگاه امضاء شده است.

این طرح با مسئولیت مرکز آمار ایران و همکاری تنگاتنگ وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی انجام شد. برای تأمین نیازهای آماری آن، طرح آمارگیری جامع تعاون با مراجعه به حدود ۱۹۹۰۰ واحد آماری و دریافت اطلاعات مالی آن‌ها، به مرحله اجرا درآمد. فرآیند اجرای این طرح در تمامی مراحل استخراج نتایج طرح‌های آمارگیری و مهم‌تر از آن در مرحله گردآوری اطلاعات مالی تعاونی‌های کشور، از پشتیبانی روزآمد تکنولوژی اطلاعات (IT) برخوردار بوده و بهره کافی از آن برده است. به طوری که برای اولین بار سامانه الکترونیکی جامعی برای دریافت اطلاعات تفصیلی از تعاونی‌های کشور طراحی و بخشی از اطلاعات مورد نیاز حساب‌های تعاون از طریق آن دریافت شده است.

تهیه و تدوین حساب‌های بخش تعاون بدون حمایت‌های بی‌دریغ معاون وقت وزارت تعاون و نیز معاون امور تعاون وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی امکان پذیر نبود. مجموعه حاضر مرهون تلاش‌های مشترک همکاران مرکز آمار ایران و همکاران وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی است، که در تمامی زمینه‌ها اعم از مراحل مطالعاتی، طراحی فرم‌ها و راهنماهای آمارگیری، گردآوری اطلاعات به روش‌های مختلف، پردازش داده‌ها، انجام محاسبات و تهیه حساب‌ها از هیچ کوششی دریغ نورزیده‌اند. دفاتر آمار و اطلاعات استانداری‌ها و ادارات کل تعاون، کار و رفاه اجتماعی در استان‌های کشور نیز سهم عمده‌ای در گردآوری اطلاعات داشته‌اند.

بدینوسیله از تلاش‌های بی‌شائبه تمامی همکارانی که مسئولیت گردآوری اطلاعات، تهیه حساب‌ها و تهیه گزارش‌های مربوط را به عهده داشته‌اند و یا در این امر خطیر نقش داشته‌اند، سپاسگزاری و قدردانی می‌شود.

ارائه نظرات، پیشنهادات و راهنمایی‌های ارزنده صاحب‌نظران در جهت تکامل فعالیت‌های آتی در این زمینه مغتنم خواهد بود.

عادل آذر

رئیس مرکز آمار ایران

همکاران مرکز آمار در تهیه حساب اقماری تعاون

معاون اقتصادی و محاسبات ملی	محمد صادق علی پور
معاون طرح‌های آماری و آمارهای ثبتی	ذبیح‌اله قائمی
مدیر کل دفتر حساب‌های اقتصادی	جواد حسین زاده
معاون دفتر حساب‌های اقتصادی	سپیده صالحی
رئیس گروه دفتر حساب‌های اقتصادی	بهاره اخوان
رئیس گروه دفتر حساب‌های اقتصادی	محمد غلامی
رئیس گروه دفتر حساب‌های اقتصادی	فرشاد روشن
رئیس گروه دفتر حساب‌های اقتصادی	لیلا ابوالفتحی
کارشناس دفتر حساب‌های اقتصادی	محمد جوادی
کارشناس دفتر حساب‌های اقتصادی	کوروش جوادی
کارشناس دفتر حساب‌های اقتصادی	مریم افشار
کارشناس دفتر حساب‌های اقتصادی	مهناز کاظمی
کارشناس دفتر حساب‌های اقتصادی	فاطمه قیطاسی
کارشناس دفتر حساب‌های اقتصادی	معصومه رحیمی
مشاور مرکز	فریده دیبایی
معاون دفتر شاخص قیمت‌ها	هوشنگ نامداری
مدیر کل دفتر روش‌شناسی آماری و طرح‌های نمونه‌گیری	افسانه یزدانی
معاون دفتر روش‌شناسی آماری و طرح‌های نمونه‌گیری	حسن رنجی
مدیر کل دفتر صنعت، معدن و زیربنایی	علیرضا رضایی
معاون دفتر صنعت، معدن و زیربنایی	بهروز اصولی
رئیس گروه دفتر صنعت، معدن و زیربنایی	سعید یقوب آذری
رئیس گروه دفتر صنعت، معدن و زیربنایی	حمیدرضا پویانفر
رئیس گروه دفتر صنعت، معدن و زیربنایی	مهدی فرحزادی
کارشناس دفتر صنعت، معدن و زیربنایی	مهدی مداح
کارشناس دفتر صنعت، معدن و زیربنایی	گلستان احسنی
کارشناس دفتر صنعت، معدن و زیربنایی	علیرضا حاتمی
کارشناس دفتر صنعت، معدن و زیربنایی	لیلا موسوی
کارشناس دفتر صنعت، معدن و زیربنایی	شمسعلی آقایی
مدیر کل دفتر فرهنگی، بازرگانی و خدمات	ابراهیم گودرزی
معاون دفتر فرهنگی، بازرگانی و خدمات	مصطفی دانش
رئیس گروه دفتر فرهنگی، بازرگانی و خدمات	امیر شوکتی
رئیس گروه دفتر فرهنگی، بازرگانی و خدمات	مجید ذبیحی
کارشناس دفتر فرهنگی، بازرگانی و خدمات	ودود کرامتی

کارشناس دفتر فرهنگی، بازرگانی و خدمات
کارشناس دفتر فرهنگی، بازرگانی و خدمات
کارشناس دفتر فرهنگی، بازرگانی و خدمات
کارشناس دفتر فرهنگی، بازرگانی و خدمات
کارشناس دفتر فرهنگی، بازرگانی و خدمات
مدیرکل دفتر کشاورزی
معاون دفتر کشاورزی
کارشناس دفتر کشاورزی
کارشناس دفتر کشاورزی
کارشناس دفتر کشاورزی
کارشناس معاونت
کارشناس معاونت
کارشناس معاونت
کارشناس معاونت
کارشناس معاونت

یوسف بشیری
مهسا سعادت
محمدعلی مهدیزادگان
زهره لهراسی
مریم گلزاری
غلامعلی خیری
مسعود اسدی
بنفشه شاه علی
زیبا منصوری
رقیه حنیفی
محمدابراهیم حسنی
اعظم حنیفی
سیدرسول نصیری
تقی سعیدی مهر
راحله محرم نژاد

مرکز آمار ایران

مقدمه ۶

فصل اول - شناخت ابعاد قانونی و نظری تعاونی‌ها ۱۰

۱. پیشینه تعاون ۱۰
۲. جایگاه قانونی بخش تعاون ۱۳
۳. ارزش‌ها و اصول حاکم بر تعاون ۱۷
۴. تعریف تعاونی ۱۸
۵. انواع تعاونی در ایران ۲۱
۶. تعاونی‌های پشتیبانی ۲۷
۷. نهادهای دولتی و بین‌المللی پشتیبان تعاون ۲۹
۸. اهداف تعاونی‌ها ۳۱

فصل دوم - ارکان حساب‌های اقماری بخش تعاونی ۳۲

۱. منابع بین‌المللی مبنای محاسبات ۳۲
۲. حساب‌های اقماری ۳۴
۳. تجربه جهانی در تهیه حساب‌های اقماری بخش تعاون ۳۵
۴. تعاریف و مفاهیم اساسی ۳۸
۵. پوشش فعالیت‌های اقتصادی ۴۱

فصل سوم - مطالعات و برنامه‌ریزی ۴۶

۱. شناسائی، گردآوری و مطالعه مدارک و مستندات ۴۶
۲. طراحی ساختار اجرایی ۴۶
۳. تعیین پوشش بخش تعاون ۴۷
۴. امکان‌سنجی آماری ۴۸
۵. تعیین روش‌های گردآوری داده‌ها ۴۹
۶. تعیین اقلام آماری ۵۰

فصل چهارم - گردآوری اطلاعات ۵۶

۱. اجرای طرح آمارگیری نمونه‌ای ۵۷
۲. گردآوری اطلاعات از طریق سامانه الکترونیکی در قالب صورت‌های مالی ۶۱

فصل پنجم - نتایج حساب‌های بخش تعاون ۷۵

۱. بررسی کلی اقتصاد تعاون ۷۵

۲. بررسی اقتصاد تعاون در سطح بخش‌ها ۱۰۴

پیوست‌ها ۱۴۰

پیوست ۱ - بیانیه سازمان ملل

پیوست ۲ - پرسشنامه فیزیکی صورتهای مالی تعاونی‌ها

پیوست ۳ - نمونه پرسشنامه طرح‌های آمارگیری

پیوست ۴ - بروشور تبلیغات

مرکز آمار ایران

مقدمه

از دیدگاه نظریه‌های تعاون، هم زمان با پیدایش تمدن بشری تعاون نیز وجود داشته است. انسان‌های اولیه مجبور شدند یاد بگیرند که با یکدیگر کار کنند و نیازهای روزمره خود را باهم تأمین کنند. آن‌ها وقتی اسکان پیدا کردند زمین را با کمک یکدیگر پاک - می کردند، سنگ‌ها را باهم می شکستند، دانه را باهم می کاشتند، از کاشته‌های خود باهم مراقبت می کردند و بعد از برداشت محصولشان، باهم جشن می گرفتند و در آنچه که برداشت کرده بودند به طور مساوی سهیم می شدند.

تعاونی به مفهوم امروز آن، بخشی از جامعه گسترده‌تر اقتصاد اجتماعی^۱ است. جامعه اقتصاد اجتماعی مجموعه‌ای از بنگاه‌های خصوصی را تشکیل می‌دهد که به صورت رسمی سازماندهی شده‌اند، در تصمیم‌گیری‌ها مستقل‌اند، عضویت در آن‌ها آزاد است و به منظور ارضای نیازهای اعضایشان از طریق بازار، کالا تولید کرده و یا انواع خدمات مالی و غیرمالی عرضه می‌کنند. در این بنگاه‌ها تصمیم‌گیری و توزیع سود بین اعضا به طور مستقیم با سرمایه یا حق‌الزحمه هریک از اعضا ارتباطی ندارد و هریک از اعضا تنها یک حق رأی دارد. جامعه اقتصاد اجتماعی شامل نهادهای زیر است:

- تعاونی‌ها^۲
- تشکل‌های همیاری^۳
- انجمن‌ها^۴
- بنیادها^۵

تعاونی‌ها و تشکل‌های همیاری، دو نهاد بسیار مهم این جامعه هستند ولی درعمل، تعاونی‌ها ستون فقرات آن را تشکیل می‌دهند. تعاونی‌ها سازمان‌هایی هستند که توسط اعضا برای اعضا اداره می‌شوند.

از بسیاری جهات، تعاونی‌ها مشابه سایر بنگاه‌ها هستند. امکانات فیزیکی مشابهی دارند، وظایف مشابهی را انجام می‌دهند و از روش‌های دقیق کسب و کار پیروی می‌کنند. تعاونی‌ها معمولاً با تهیه اساسنامه، تابع قوانین دولت هستند و این ضمانتی برای حق فعالیت کسب و کار آن‌ها است. آئین نامه‌ها و مدارک قانونی را تنظیم می‌کنند. اعضا، هیأت مدیره را انتخاب می‌کنند. هیأت مدیره سیاست‌ها را تعیین می‌کند و مدیر استخدام می‌کند تا فعالیت‌های روزمره را اداره کند.

ولی از برخی جهات دیگر، تعاونی‌ها کاملاً متفاوت با بنگاه‌ها هستند. این تفاوت‌ها را می‌توان در اهداف تعاونی‌ها، در مالکیت و کنترل آن‌ها، و در چگونگی توزیع سود بین اعضا مشاهده کرد. این تفاوت‌ها در اصول تعاون که جنبه‌های منحصر به فرد فعالیت کسب و کار مبتنی بر تعاونی را توضیح می‌دهند، منعکس می‌شوند.

در جهان امروز، تعاونی‌ها بیش از یک میلیارد نفر را در سراسر جهان به هم مرتبط ساخته‌اند. طبق گزارش سازمان ملل، بیش از نیمی از جمعیت جهان معیشت خود را از طریق محصولات تولید شده توسط تعاونی‌ها تأمین می‌کنند. نگاهی به آمار جهانی در سال‌های ۲۰۰۷ الی ۲۰۱۰، توان و گستره تعاونی‌ها و نقش برجسته و تأثیر گذار اقتصادی و اجتماعی آن‌ها را در کشورهای مختلف نشان می‌دهد.

^۱ Social economy

^۲ Co-operatives

^۳ Mutual sociations

^۴ Associations

^۵ Foundations

- ✓ در آسیا ۴۵/۳ میلیون نفر عضو تعاونی هستند.
- ✓ در آرژانتین ۹/۳ میلیون نفر یعنی ۲۳/۵ درصد از جمعیت کشور عضو تعاونی‌ها هستند. در بلغارستان ۳۳ درصد، کانادا ۴۰ درصد و ایالت کبک کانادا ۷۰ درصد، فرانسه ۳۸ درصد، آمریکا ۲۵ درصد، سنگاپور ۵۰ درصد، آلمان ۲۵ درصد، مالزی ۲۷ درصد جمعیت و در هندوستان ۲۳۹ میلیون نفر عضو تعاونی هستند.
- ✓ در ژاپن ۳۳ درصد خانوارها، در اندونزی ۲۷/۵ درصد و در فنلاند ۶۲ درصد خانوارها عضو تعاونی هستند. نگاهی به آمارهای اقتصادی، نقش تعاونی‌ها را در اقتصاد کشورها نشان می‌دهد:
- تعاونی‌های فنلاند مسئولیت ۷۴ درصد از محصولات گوشتی، ۹۶ درصد از محصولات لبنی، ۵۰ درصد از تولید تخم مرغ، ۳۴ درصد از محصولات جنگلی و ۳۴/۲ درصد از تمام سپرده های فنلاند را در اختیار دارند.
- در کنیا، تعاونی‌ها ۷۰ درصد بازار قهوه، ۷۶ درصد بازار لبنیات و ۹۵ درصد بازار پنبه را در اختیار دارند.
- در فرانسه، گردش مالی تعاونی‌ها بیش از ۱۸۱ میلیارد یورو است، ۴۰ درصد محصولات غذایی و کشاورزی و ۲۵ درصد خرده فروشی متعلق به تعاونی‌ها است.
- در کره، بیش از ۲ میلیون کشاورز، حدود ۹۰ درصد جمعیت کشاورزان، عضو تعاونی‌ها هستند و ستانده متعلق به این تعاونی‌ها حدود ۱۱ میلیارد دلار آمریکا است. تعاونی شیلات در کره ۷۱ درصد از بازار شیلات را در اختیار دارد.
- در اسلوانی، تعاونی‌های کشاورزی ۷۲ درصد بازار شیر، ۷۹ درصد بازار گاو، ۴۵ درصد بازار گندم و ۷۷ درصد بازار تولید سیب زمینی را در اختیار دارند.
- در موریتانی بیش از ۵۰ درصد تولید نیشکر، ۱۰ درصد تولید شکر، ۷۵/۵ درصد تولید پیاز، ۴۰ درصد تولید سیب زمینی و ۷۰ درصد تولید میوه و سبزیجات تازه متعلق به تعاونی‌ها است و در نهایت سهم تعاونی اتوبوسرانی از حمل و نقل ۳۰ درصد حمل و نقل ملی است.
- در نیوزیلند ۲۲ درصد از سهم GDP توسط تعاونی‌ها تولید می‌شود، ۹۵ درصد بازار لبنیات و ۹۵ درصد از سهم صادرات لبنیات در اختیار تعاونی‌ها است. ۷۰ درصد بازار گوشت، ۵۰ درصد عرضه محصولات کشاورزی، ۷۰ درصد بازار کود، ۷۵ درصد بازار عمده فروشی کود و ۶۲ درصد بازار خواروبار در اختیار تعاونی‌ها است.
- در اوروگوئه ۹۰ درصد بازار تولید شیر، ۳۴ درصد بازار عسل و ۳۰ درصد بازار گندم متعلق به تعاونی‌ها بوده و ۶۰ درصد از تولیدات تعاونی‌ها به ۴۰ کشور در سرتاسر جهان صادر می‌شود.
- در آمریکا ۳۰۰۰۰ تعاونی در ایالات متحده که محدوده عمل آن‌ها در ۷۳۰۰۰ نقطه تجاری در سرتاسر آمریکا است، صاحب ۳ تریلیارد (3×10^{11}) دلار دارایی هستند و سالانه بیش از ۵۰۰ میلیارد درآمد تولید کرده و ۲۵ میلیارد دلار دستمزد می‌پردازند.
- در نروژ تعاونی‌های کشاورزی ۹۶ درصد بازار شیر خام، ۵۵ درصد بازار پنیر، بیش از ۷۰ درصد بازار تخم مرغ، و ۶۲ درصد بازار دانه و بذر را در اختیار دارند. ۱۳۰ تعاونی مصرف کنندگان ۲۴ درصد از بازار مصرف کننده را در اختیار دارند.
- ۷۱ تعاونی ساختمان و مسکن ۱۵ درصد سهام مسکن را در اختیار دارد و این سهم در مناطق شهری به ۴۰ درصد می‌رسد و تعاونی‌های بیمه ۳۰ درصد بیمه (به جز بیمه عمر) را در اختیار دارند.

آمارهای فوق و بسیاری از آمارهای دیگر نشان از نقش و اهمیت اقتصادی تعاونی‌ها در بسیاری از کشورهای جهان دارد. اهمیت این بخش تا حدی است که سازمان ملل متحد سال ۲۰۱۲ را به عنوان سال بین‌المللی تعاون اعلام کرده است.

در ایران علیرغم این که تعاونی‌های سنتی به صورت زراعت دسته جمعی با نام‌های مختلف نظیر بنه در روستاهای کشور از دیرباز رواج داشته است، اولین تعاونی رسمی در سال ۱۳۱۴ تأسیس شده است. تعاونی‌های رسمی در ایران هرچند نسبت به تعاونی‌های کشورهای جهان سابقه طولانی ندارند، لیکن از زمان تشکیل آن‌ها حمایت‌های بیشماری را در زمینه‌های مختلف اعم از حمایت‌های مالی، تربیت کادر متخصص با استفاده از امکانات داخل و خارج کشور، ترویج فرهنگ تعاونی، آموزش تعاون، وضع قوانین و مقررات متعدد برای گسترش و حمایت از این بخش، از طرف دولت در پی داشته است.

کاستی‌های موجود در زمینه آمارهای اقتصادی برای سنجش عملکرد این بخش، ناشناخته بودن نقش اقتصادی تعاونی‌ها را در گستره اقتصاد کشور موجب شده است. در گذشته فعالیت‌های پراکنده‌ای برای تعیین سهم بخش تعاون در اقتصاد کشور صورت گرفته است که مهمترین آن‌ها اجرای یک طرح مطالعاتی در سال ۱۳۷۵ است که در آن اقدام به جمع‌آوری اطلاعات اقتصادی تعاونی‌ها در مقیاس محدود شده است. نتایج حاصل از این طرح نشان داده است که سهم تعاون در اقتصاد ملی به میزان ۲/۸ درصد بوده است. علاوه بر این در سال ۱۳۸۸ نیز توسط یک شرکت مشاوره‌ای با استفاده از مدل‌های اقتصاد سنجی، سهم تعاون برآورد شده است ولی هیچگاه حساب‌های بخش تعاون توسط یک نهاد رسمی متولی تهیه و تولید آمارهای حساب‌های ملی کشور، محاسبه و منتشر نشده و فعالیت‌های پراکنده‌ای که در این زمینه انجام شده است منجر به تهیه حساب‌های این بخش نشده است.

به این ترتیب، از سال‌ها پیش لزوم تهیه آمارهای جامع اقتصادی که عملکرد اقتصادی این بخش را به تصویر بکشد هم از طرف وزارت تعاون وقت و هم از طرف مرکز آمار ایران احساس می‌شد. در پی این نیاز و بنا به درخواست وزارت تعاون سابق، از اواخر سال ۱۳۸۸ جلسات مشترکی میان مدیران و کارشناسان مرکز آمار ایران و این وزارتخانه برگزار شد تا امکان تهیه حساب‌های اقماری بخش تعاون بررسی شود. پس از بررسی ابعاد مختلف کار، گزارشی در این زمینه تهیه و به مسئولین دو دستگاه ارائه شد. این گزارش حاوی پیشنهادهایی مبنی بر همکاری مشترک دو نهاد و نیز روش‌های گردآوری آمارهای مورد نیاز بود. پس از یک وقفه زمانی و انجام یک سلسله مقدمات کار، در جلسه‌ای که با حضور آقای دکتر عباسی وزیر تعاون وقت و آقای دکتر عادل آذر رئیس مرکز آمار ایران و جمعی از معاونان و مدیران دو دستگاه در تاریخ دوم دی ماه سال ۱۳۸۹ تشکیل شد، طرح تهیه حساب‌های اقماری تعاون به تصویب رسید و مقرر شد منابع مالی آن توسط وزارت تعاون تأمین شود.

هدف از اجرای این طرح علاوه بر تعیین نقش اقتصادی تعاونی‌ها در کشور برای یک دوره زمانی معین، ایجاد زیربنای آماری قوی برای پیگیری سریع نحوه عمل این بخش در سال‌های آتی و بررسی روند پیشرفت آن در طول زمان با بهره‌گیری از امکانات الکترونیکی بوده است.

گزارش حاضر به نحوی تهیه شده است که پایه و اساس فعالیت‌های بعدی در زمینه تهیه حساب‌های اقماری بخش تعاون باشد. این گزارش شامل ۵ فصل و ۴ پیوست بوده و حاوی مطالبی به شرح زیر است:

در فصل اول، شناخت کلی تعاونی‌ها از ابعاد مختلف نظیر پیشینه تعاونی‌ها در ایران و جهان، جایگاه قانونی آن‌ها در قانون اساسی و برنامه‌های مختلف توسعه، قوانین خاص این بخش، ارزش‌ها و اصول حاکم بر تعاون، تعریف تعاونی و انواع آن، ویژگی‌ها و اهداف تعاونی‌ها و نهادهای پشتیبان این بخش مد نظر قرار گرفته است.

درفصل دوم، تعاریف و مفاهیم پایه‌ای، مستندات بین‌المللی مبنای تهیه حساب‌های تعاون، طبقه‌بندی‌های بین‌المللی مورد استفاده، تجربه‌های جهانی در زمینه تهیه حساب‌های اقماری بخش تعاون و به طور کلی ماهیت حساب‌های اقماری مورد بحث قرار است. فصل سوم، به موضوع مطالعات و برنامه‌ریزی اختصاص داده شده است که عمدتاً مطالبی را در زمینه گردآوری مستندات و مدارک، طراحی ساختار اجرائی، تعیین پوشش بخش تعاون، تعیین روش‌های گردآوری داده‌ها، تعیین اقلام آماری در بر می‌گیرد. فصل چهارم، کلاً به موضوع گردآوری اطلاعات به روش‌های مختلف پرداخته است. این فصل حاوی مطالبی از قبیل چارچوب سازی، جامعه آماری و روش نمونه‌گیری، طراحی پرسشنامه‌ها و تدوین دستورالعمل‌ها، عملیات میدانی، استخراج داده‌ها، طراحی سامانه الکترونیکی، طراحی فرم‌های الکترونیکی، تهیه شناسنامه اقلام و گردآوری الکترونیکی اطلاعات است. در فصل پنجم، نتایج حساب‌های اقماری تعاون به صورت جدول‌ها و نمودارهای حاوی آمارهای اقتصادی این حساب‌ها ارائه شده و نیز به تحلیل داده‌ها پرداخته شده است. مستنداتی نظیر پرسشنامه‌ها، فرم فیزیکی گزارش‌های مالی، بروشور تبلیغاتی و خبر رسانی و نیز بیانیه سازمان ملل متحد در مورد سال بین‌المللی تعاون در پیوست نشریه درج شده است.

مرکز آمار ایران

فصل اول - شناخت ابعاد قانونی و نظری تعاونی‌ها

۱. پیشینه تعاون

در این فصل پس از مروری بر پیشینه تعاون در ایران و جهان، جایگاه قانونی بخش تعاون، ارزش‌ها و اصول حاکم بر تعاون، تعریف تعاونی، انواع تعاونی، نهادهای پشتیبان تعاونی‌ها، تعریف و ویژگی‌های تعاونی‌ها و اهداف تعاونی‌ها مورد بحث قرار می‌گیرد.

۱-۱ - پیشینه تعاون در ایران

در ایران قدیم علاوه بر اینکه عده‌ای از مردم متمکن و خیراندیش برای ایجاد رفاه و آسایش عمومی به یک سلسله اقدامات عمرانی از قبیل ساختن راه، ایجاد پل، کاروانسرا، مسجد، آب انبار، ابنیه و اماکنی نظیر آن‌ها مبادرت می‌کرده‌اند، مردم عادی نیز در این گونه موارد به نحوی با یکدیگر همکاری کرده و اگر سرمایه‌ای هم نداشتند، بازوهای خود را به کار می‌انداختند. بهترین نمونه و طرز همکاری را می‌توان در روستاهای کشور مشاهده کرد زیرا کشاورزان ایرانی اغلب عملیات کشت، وجین، آبیاری، برداشت و درو را با کمک یکدیگر انجام می‌دادند. این نوع همکاری که زراعت جمعی با حفظ خصوصیات مالکیت و انتفاع فردی است، نوعی تعاونی سنتی تلقی می‌شود. تعاونی‌های سنتی که یکی از انواع برجسته مشارکت در جامعه انسانی است با نام‌های مختلف نظیر بنه یا حراثه، واره و ... در مناطق مختلف کشور وجود دارد.

هرچند در کشورهای دارای اقتصاد سرمایه‌داری و سوسیالیستی، تعاونی‌های رسمی از نخستین سال‌های دهه نوزدهم شکل گرفته است، در ایران با وجود پیشینه طولانی تعاونی‌های سنتی، نوع رسمی آن بیش از چند دهه سابقه ندارد به طوری که برای اولین بار، در قانون تجارت سال ۱۳۰۳ موادی به تعاونی‌های تولید و مصرف اختصاص داده شد ولی به طور رسمی اولین شرکت تعاونی روستائی در سال ۱۳۱۴ براساس قانون تجارت سال ۱۳۱۱ در منطقه داود آباد گرمسار توسط دولت تشکیل و آغاز به کار کرد. تا سال ۱۳۲۰ در اثر تلاش‌های افرادی که برای کسب دانش و فن به کشورهای غربی اعزام و با این نوع سازمان‌های اقتصادی و اجتماعی آشنا شده بودند، سه شرکت تعاونی روستائی با عضویت ۱۰۵۰ کشاورز تشکیل شد ولی به دلایلی از قبیل بی‌سوادی طبقات پائین جامعه و نارسائی قوانینی که خاص جوامع صنعتی و در دوره‌ای از عمر آن‌ها وضع شده بود، نتایج درخشانی از آن‌ها حاصل نشد. بعد از سال ۱۳۲۰، برای توسعه شرکت‌های تعاونی اقداماتی از قبیل اعزام هیأتی به شهرها و روستاها برای آشنا ساختن مردم به مفهوم قوانین تعاونی و برانگیختن حس مسئولیت تولیدکنندگان و نیز واگذاری توزیع فرآورده‌های کارخانجات دولتی به شرکت‌های تعاونی مصرف صورت گرفت ولی وقوع جنگ جهانی دوم برنامه‌های فوق را تحت‌الشعاع قرار داد. بعد از جنگ جهانی دوم تعاونی‌ها از دو جهت گسترش پیدا کردند:

۱. افرادی که دارای سوابق ذهنی از تعاونی کشورهای دیگر بودند برای پاسخگویی به مشکلات بعد از جنگ اقدام به تشکیل تعاونی‌های مصرف در سطح شهرها کردند.

۲. مؤسسات خارجی نظیر سازمان جهانی خواربار و کشاورزی، دفتر بین‌المللی کار، هیأت عملیات اقتصادی و عمرانی آمریکا در ایران، مؤسسات آمریکایی نظیر بنیاد فورد و مؤسسه خاور نزدیک و مؤسسات تعاونی بین‌المللی کشورهای اروپائی اقداماتی را در مورد تأسیس و اداره شرکت‌های تعاونی کشاورزی و مصرف کارگری انجام دادند. برخی از این اقدامات عبارت بودند از:

- اعزام کارشناسان به ایران برای تعلیم و راهنمایی‌های لازم

- اعزام کارمندان تحصیل کرده وزارتخانه‌ها و سازمان‌های دولتی برای مطالعه در امور شرکت‌های تعاونی و اعطای بورس‌های خارج از کشور
- اعطای کمک‌های مالی و تأمین وسایل کار
- ارائه کمک‌های فنی

تعداد تعاونی‌های تشکیل شده تا سال ۱۳۳۰ حدود صد شرکت بود که اکثر آن‌ها فعالیت مؤثری نداشتند. در سال ۱۳۳۲ اولین قانون تعاونی ایران به صورت لایحه قانونی با الهام از قانون کشورهای دیگر به تصویب رسید. در سال ۱۳۳۴ این لایحه با اصلاحاتی به عنوان اولین قانون تعاون کشور به تصویب مجلس وقت رسید که پایه و اساس تعاونی‌های کشور به خصوص بعد از سال ۱۳۴۱ قرار گرفت. در سال ۱۳۴۱ براساس قانون اصلاحات ارضی، کشاورزانی که زمین دریافت می‌کردند می‌بایست قبلاً عضویت یک شرکت تعاونی روستائی را می‌پذیرفتند. به این ترتیب بیش از ۸ هزار شرکت تعاونی روستائی در مدت زمان کوتاهی تشکیل شد که پس از ادغام، تعداد آن‌ها به حدود ۳ هزار شرکت رسید. تعاونی‌های مصرف، توزیع و ... نیز پس از سال ۱۳۴۶ که سال تعاون اعلام شده بود گسترش قابل توجهی پیدا کرد. در این مدت سازمان‌هایی نیز نظیر سازمان مرکزی تعاون روستائی ایران، سازمان مرکزی تعاون کشور، وزارت تعاون و اصلاحات ارضی و ... تشکیل شد. در سال ۱۳۵۰ قانون شرکت‌های تعاونی با مطالعه قانون سایر کشورها تهیه و تصویب شد که موادی از آن هنوز هم مبنای کار تعاونی‌های کشور است.

بعد از انقلاب اسلامی ایران، در اثر همکاری‌های جمعی برای توزیع عادلانه کالا در اعتصاب‌های متمادی دوران انقلاب باور عمومی نسبت به تعاون تغییر یافت و تعاون نه تنها به عنوان وسیله‌ای برای رفع نیاز مشترک بلکه راهی برای توسعه اقتصادی به عنوان یک بخش از نظام اقتصادی کشور به قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران (اصل‌های ۴۳ و ۴۴) راه یافت.

طبق اصل ۴۳، به منظور تأمین استقلال اقتصادی جامعه و ریشه‌کن کردن فقر و محرومیت و برآوردن نیازهای انسان در جریان رشد، باحفظ آزادی او، اقتصاد جمهوری اسلامی ایران براساس ضوابطی استوار می‌شود که یکی از آن‌ها در بند ۲ این اصل به شرح زیر بیان شده است:

تأمین شرایط و امکانات کار برای همه به منظور رسیدن به اشتغال کامل و قراردادن وسایل کار در اختیار همه کسانی که قادر به کارند ولی وسایل کار ندارند، در شکل تعاونی، از راه وام بدون بهره یا هر راه مشروع دیگر که نه به تمرکز و تداول ثروت در دست افراد و گروه‌های خاص منتهی شود و نه دولت را به صورت یک کارفرمای بزرگ مطلق درآورد. این اقدام باید با رعایت ضرورت‌های حاکم بر برنامه‌ریزی عمومی اقتصاد کشور در هر یک از مراحل رشد صورت گیرد.

طبق اصل ۴۴، نظام اقتصادی جمهوری اسلامی ایران بر پایه سه بخش دولتی، تعاونی و خصوصی استوار است. به این ترتیب پس از انقلاب اسلامی ایران با طرح بخش تعاون در قانون اساسی، این بخش از اهمیت بیشتری برخوردار شد.

۲-۱ - پیشینه تعاون در جهان

در جوامع انسانی باستانی، مردم یاد گرفته بودند برای این که در شکار، ماهیگیری، تأمین خوراک، ساخت سرپناه و ارضای سایر نیازهای فردی خود موفق شوند، باید با یکدیگر همکاری کرده به طور جمعی کار کنند. مورخان مدارکی از تعاون را در جوامع بابل، یونان و مصر باستان و در میان بومیان آمریکا و قبائل آفریقائی و بسیاری از جوامع دیگر به دست آورده‌اند.

در زمان باستان، کشاورزی بدون کمک و همیاری متقابل کشاورزان غیر ممکن بود. آن‌ها برای دفاع از زمین، برداشت محصولات زراعی، ساخت طویله و انبار و شراکت در تجهیزات به یکدیگر متکی بودند. این نوع مثال‌ها از تعاونی غیر متشکل (کار با یکدیگر) هسته اولیه تعاونی‌های امروز است.

اولین تعاونی‌ها در اروپا در اواخر قرن ۱۸ و اوایل قرن ۱۹ در زمان انقلاب صنعتی ایجاد شد. وقتی مردم از مزرعه به شهرهای در حال رشد کوچ کردند، مجبور شدند برای تأمین خوراک خانواده خود به فروشگاه‌ها متکی باشند، زیرا دیگر نمی‌توانستند خودشان خوراکی مورد نیاز خود را بکارند و پرورش دهند. مردمی که کار می‌کردند کنترل بسیار کمی بر کیفیت خوراک یا شرایط زندگی خود داشتند. آن‌هایی که پول بیشتری به دست می‌آوردند قدرت بیشتری هم نسبت به کسانی که پول کمتری داشتند، کسب می‌کردند. تشکیل تعاونی‌های اولیه راهی بود برای حفظ منافع اعضای کم قدرت جامعه یعنی کارگران، مصرف کنندگان، کشاورزان و تولیدکنندگان.

در انگلستان، مصرف کنندگان از سوء استفاده صاحبان فروشگاه‌های بزرگ که بسیاری از آن‌ها برای افزایش سود خود محصولات تقلبی عرضه می‌کردند، به ستوه آمده بودند. لذا گروهی از مردم تصمیم گرفتند پولشان را رویهم بگذارند و مواد خوراکی مورد نیازشان را با هم از عمده فروشی خریداری کرده بین خود تقسیم کنند. کیفیت بالای محصولات خریداری شده و پس‌اندازی که عایدشان شده بود، توجه آن‌ها را جلب کرد.

در سال ۱۸۴۳، کارگران کارخانه نساجی «روچ دیل» انگلستان اعتصاب کردند. ولی وقتی اعتصاب با شکست مواجه شد، راه دیگری را برای بهبود زندگی خود جستجو کردند. بجای این که ترتیب اعتصاب دیگری را بدهند یا از گروه‌های خیریه کمک بخواهند، برخی از آن‌ها تصمیم گرفتند کنترل یکی از عاجل‌ترین و پرفشارترین زمینه‌های زندگی خود را به دست بگیرند. آن‌ها اعتقاد داشتند که بجای فروشگاه‌های بزرگ به فروشگاه مواد غذایی که مال خودشان باشد، نیاز دارند. یک گروه بیست و هشت نفره «جامعه پیشگامان برابری روچ دیل» را ایجاد کردند.

این پیشگامان بعد از این که به مدت یک سال پس‌انداز کردند، فروشگاه تعاونی خود را در یک غروب سرد ماه دسامبر سال ۱۸۴۴ افتتاح کردند. هرچند آن‌ها توافق کرده بودند فقط کره، شکر، آرد و جو بفروشند، علاوه بر این‌ها شمع هم برای روشنایی شب می‌فروختند. شمع را به صورت فله می‌خریدند و آنچه را که استفاده نمی‌کردند به اعضای خود می‌فروختند.

گروه روچ دیل اولین گروهی نبودند که تعاونی تشکیل دادند بلکه اولین گروهی بودند که تعاونی آن‌ها با موفقیت مواجه شد. این گروه برای اجتناب از اشتباه‌های تعاونی‌های گذشته و برای کمک به تعاونی‌های دیگر، فهرستی از اصول عملیاتی حاکم بر سازمانشان را تهیه کردند. روچ دیل هنوز به عنوان پایه گذار جنبش تعاونی مدرن شناخته می‌شود.

در ایالات متحده آمریکا، ریشه تعاونی‌ها به زمان استعمار برمی‌گردد. اولین گروه‌های تعاونی در آمریکا نیز مانند همکارانشان در انگلستان برای به دست آوردن نفوذ اقتصادی روش‌هایی را آزمایش کردند. یکی از اولین تعاونی‌ها که در حال حاضر نیز فعال است، در سال ۱۷۵۲ توسط بنیامین فرانکلین ایجاد شد. این تعاونی قدیمی‌ترین تعاونی ایالات متحده است که سابقه آن به قبل از گروه روچ دیل بر می‌گردد ولی جایگاه آن در تاریخ کمتر شناخته شده است.

بسیاری از تعاونی‌های آمریکائی در درجه اول برای منافع کشاورزان تشکیل شدند. برخی از تعاونی‌ها کشاورزان را کمک می‌کردند تا هزینه‌هایشان را از طریق خریدهای مشترک تدارکاتشان نظیر علوفه، تجهیزات، ابزار و بذر پائین نگه دارند. برخی تعاونی‌های بازاریاب کشاورزان را کمک می‌کردند تا از طریق رویهم گذاشتن محصولاتشان و فروش در مقیاس بزرگ، بهترین قیمت را برای محصولاتشان به دست آورند. برخی دیگر نیز خدمات انبارداری برای کشاورزان فراهم می‌کردند.

در ایالات متحده آمریکا، گروهی از مصرف کنندگان نیز که تعاونی‌های مصرف انگلستان و موفقیت کشاورزان آمریکائی توجه آن‌ها را جلب کرده بود، اقدام به تشکیل جوامع حامی مصرف کنندگان کردند که منجر به تأسیس فروشگاه‌های در بوستون در سال ۱۸۴۵ شد. این جوامع تحت تأثیر مسائل سیاسی و اجتماعی آن زمان از هم پاشیده شد و همه جوامع فوق تا آخر جنگ‌های داخلی آمریکا از دور خارج شدند.

بسیاری از تعاونی‌های آمریکائی به دلیل کافی نبودن سرمایه، ضعف مدیریت و فقدان درک اعضا از اصول تعاون با شکست مواجه شدند. این وضعیت تا اوائل سال‌های ۱۹۰۰ که تعاونی‌ها در ایالات متحده شروع به کسب موفقیت‌های دراز مدت کردند، ادامه داشت. تعاونی‌های مصرف آمریکا طی سالیان متمادی فراز و نشیب‌های زیادی را تجربه کرده است. اولین موج این فراز و نشیب‌ها در اوائل قرن بیستم در طرحی اتفاق افتاد که براساس آن مصرف کنندگان طوری سازماندهی می‌شدند که از یک عمده فروشی تعاونی به طور گروهی خرید کنند. این عمده فروش از طریق اعمال مدیریت، تأمین سرمایه و سایر خدمات کمک می‌کرد تا این گروه خریدار عملیاتشان را به خرده فروشی تبدیل کنند. ولی وقتی عمده فروشان دچار مشکل شدند، کل سیستم از هم پاشید و بسیاری از تعاونی‌ها در طول این دهه تعطیل شدند.

بحران بزرگ سال‌های ۱۹۳۰ منجر به موج بزرگ دیگری در جهت رشد تعاونی‌ها در مناطق شهری و روستائی شد. لیکن تعدادی از تعاونی‌های تشکیل شده نتوانستند موفق عمل کنند. در اواخر سال‌های ۱۹۶۰ و ۱۹۷۰، با پیدایش افکار و فلسفه برابری و تساوی، موج جدیدی از تعاونی‌ها توسط اعضای جوان و ایده‌الیست بوجود آمد که با روش‌های گوناگونی اداره می‌شد. بسیاری از این تعاونی‌ها به دلیل مشکلات مشابه پیشگامان تعاون نظیر سرمایه ناکافی، حمایت ناکافی اعضا، عدم توانائی در اداره فعالیت، داشتن اعتقاد قوی‌تر به ایده‌الیسم نسبت به موفقیت اقتصادی، عدم حمایت کافی از طرف عمده‌فروشان و مقاومت در برابر اتحاد، موفق نبودند.

جنبش تعاونی مصرف در ایالات متحده آمریکا برعکس اروپا و آسیا، دارای موفقیت پیوسته‌ای نبوده است ولی هر موج رشد تعاونی‌ها، حداقل برای مدت زمانی موجب برانگیخته شدن اشتیاق برای تجربه ایده و ابداع جدید و کسب موفقیت در بازار مصرف می‌شد.

۲. جایگاه قانونی بخش تعاون

مبنای قانونی بخش تعاون در ایران را قوانین متعددی تشکیل می‌دهد که مهمترین آن‌ها قانون اساسی است و این حاکی از اهمیت جایگاه تعاون در اقتصاد ایران است. برخی از قوانین به شرح زیر مورد بررسی قرار می‌گیرد:

۱- ۲ - قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران

براساس اصل ۴۴ قانون اساسی، نظام اقتصادی جمهوری اسلامی ایران بر پایه سه بخش دولتی، تعاونی و خصوصی با برنامه ریزی منظم و صحیح استوار است.

بخش دولتی شامل کلیه صنایع بزرگ، صنایع مادر، بازرگانی خارجی، معادن بزرگ، بانکداری، بیمه، تامین نیرو، سدها و شبکه‌های آبرسانی، رادیو تلویزیون، پست و تلگراف و تلفن، هواپیمایی، کشتیرانی، راه و راه آهن و مانند این‌ها است که به صورت مالکیت عمومی و در اختیار دولت است.

بخش تعاونی شامل شرکت‌ها و مؤسسات تعاونی تولید و توزیع است که در شهر و روستا بر طبق ضوابط اسلامی تشکیل می‌شود.

بخش خصوصی شامل آن قسمت از کشاورزی، دامداری، صنعت، تجارت و خدمات می‌شود که مکمل فعالیت‌های اقتصادی دولتی و تعاونی است.

مالکیت در این سه بخش تا جایی که با اصول دیگر این فصل مطابق باشد و از محدوده قوانین اسلام خارج نشود مورد حمایت قانون جمهوری اسلامی است. تفصیل ضوابط و قلمرو هر سه بخش را قانون معین می‌کند.

سیاست‌های کلی اصل ۴۴ که براساس اصل ۱۱۰ قانون اساسی توسط رهبر پس از مشورت با مجمع تشخیص مصلحت نظام تعیین می‌شود، تأکید بر افزایش سهم بخش‌های خصوصی و تعاونی در اقتصاد ملی و کاستن بار مالی و مدیریتی دولت در تصدی فعالیت‌های اقتصادی دارد. جایگاه بخش تعاون را در تمامی سیاست‌های فوق می‌توان به شرح زیر مشاهده کرد:

- توسعه بخش‌های غیردولتی و جلوگیری از بزرگ شدن بخش دولتی: دولت موظف است حداکثر تا پایان برنامه پنج ساله چهارم هرگونه فعالیت را که مشمول عناوین صدر اصل ۴۴ نباشد، به بخش‌های تعاونی، خصوصی و عمومی غیردولتی واگذار کند.

- سیاست‌های کلی بخش تعاون: سیاست‌های کلی این بخش به شرح زیر است:

۱. افزایش سهم بخش تعاون در اقتصاد کشور به ۲۵ درصد در آخر برنامه پنج ساله پنجم
۲. اقدام مؤثر دولت در ایجاد تعاونی‌ها برای بیکاران در جهت اشتغال مولد
۳. حمایت دولت از تشکیل و توسعه تعاونی‌ها از طریق روش‌هایی از جمله تخفیف‌های مالیاتی و ارائه تسهیلات اعتباری حمایتی
۴. رفع محدودیت از حضور تعاونی‌ها در تمامی عرصه‌های اقتصادی از جمله بانکداری و بیمه
۵. تشکیل بانک توسعه تعاون با سرمایه دولت با هدف ارتقای سهم بخش تعاون در اقتصاد کشور
۶. حمایت دولت از دستیابی تعاونی‌ها به بازار نهائی و اطلاع‌رسانی جامع و عادلانه به این بخش
۷. اعمال نقش حاکمیتی دولت در قالب امور سیاست‌گذاری و نظارت بر اجرای قوانین موضوعه و پرهیز از مداخله در امور اجرایی و مدیریتی تعاونی‌ها
۸. توسعه آموزش‌های فنی و حرفه‌ای و سایر حمایت‌های لازم به منظور افزایش کارآمدی و توانمندسازی تعاونی‌ها
۹. انعطاف و تنوع در شیوه‌های افزایش سرمایه و توزیع سهام در بخش تعاونی و اتخاذ تدابیر لازم به نحوی که علاوه بر تعاونی‌های متعارف، امکان تأسیس تعاونی‌های جدید در قالب شرکت سهامی عام با محدودیت مالکیت هر یک از سهامداران به سقف معینی که حدود آن را قانون تعیین می‌کند، فراهم شود.
۱۰. حمایت دولت از تعاونی‌ها متناسب با تعداد اعضا

۱۱. تأسیس تعاونی‌های فراگیر ملی برای تحت پوشش قرار دادن سه دهک اول جامعه به منظور فقرزدایی

- سیاست‌های کلی توسعه بخش‌های غیردولتی از طریق واگذاری فعالیت‌ها و بنگاه‌های دولتی: از نکات مهم مرتبط با بخش تعاون در این بند می‌توان به برخی از آن‌ها به شرح زیر اشاره کرد:

توانمند سازی بخش های خصوصی و تعاونی در اقتصاد و حمایت از آنها جهت رقابت کالاها در بازار های بین المللی

واگذاری ۸۰ درصد از سهام بنگاه های دولتی مشمول صدر اصل ۴۴ به بخش های خصوصی، شرکت های تعاونی سهامی عام و بنگاه های عمومی غیر دولتی در زمینه معادن و صنایع بزرگ، بانک های دولتی و شرکت های بیمه با استثنائاتی مجاز است.

- سیاست های کلی واگذاری: از نکات مهم این بند در مورد تعاونی ها می توان به موارد زیر اشاره کرد:

- توانمندسازی بخش های خصوصی و تعاونی بر ایفای فعالیت های گسترده و اداره بنگاه های اقتصادی بزرگ
 - رعایت سیاست های کلی بخش تعاونی در واگذاری ها
 - اختصاص ۳۰ درصد از درآمدهای حاصل از واگذاری به تعاونی های فراگیر ملی به منظور فقرزدایی
 - اعطای تسهیلات (وجوه اداره شده) برای تقویت تعاونی ها و نوسازی و بهسازی بنگاه های اقتصادی غیردولتی با اولویت بنگاه های واگذار شده و نیز برای سرمایه گذاری بخش های غیردولتی در توسعه مناطق کمتر توسعه یافته
- سیاست های کلی اعمال حاکمیت و پرهیز از انحصار: هرچند این بند مستقیماً اشاره ای به تعاونی ها ندارد ولی به طور غیرمستقیم از طریق سیاست گذاری ها و اجرای قوانین و مقررات و نظارت در جهت اعمال حاکمیت دولت به طور غیر مستقیم موجبات رشد بخش تعاون را پدید می آورد

۲-۲ - قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی

ماده ۱۰۲ قانون برنامه چهارم توسعه به بخش تعاون اختصاص دارد. طبق این ماده دولت موظف است برنامه توسعه بخش تعاونی را با رویکرد استفاده مؤثر از قابلیت های بخش تعاونی در استقرار عدالت اجتماعی و توزیع عادلانه درآمدها، تأمین منابع لازم برای سرمایه گذاری ها از طریق تجمیع سرمایه های کوچک، اجرای بند ۲ اصل ۴۳ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، افزایش قدرت رقابتی و توانمند سازی بنگاه های اقتصادی متوسط و کوچک، کاهش تصدی های دولتی، گسترش مالکیت و توسعه مشارکت عامه مردم در فعالیت های اقتصادی مشتمل بر محورهای ذیل تهیه و تا پایان سال ۱۳۸۳ تقدیم مجلس شورای اسلامی نماید.

ا) توانمند سازی جوانان، زنان، فارغ التحصیلان و سایر افراد جویای کار، در راستای برقراری تعاملات اجتماعی لازم جهت شکل گیری فعالیت واحدهای تعاونی

ب) ارتقای بهره‌وری و توسعه و بهبود مدیریت تعاونی ها

ج) ترویج فرهنگ تعاون و اصلاح محیط حقوقی توسعه بخش و ارائه لوایح قانونی مورد نیاز

د) اولویت دادن به بخش تعاونی در انتقال فعالیت ها و کاهش تصدی های بخش دولتی اقتصاد به بخش غیر دولتی

ه) توسعه حیطه فعالیت بخش تعاونی در چارچوب سیاست های کلی برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی

و) تسهیل فرآیند دستیابی تعاونی ها به منابع، امکانات، فناوری های نوین و بازارها و بهبود محیط کسب و کار

ز) تسهیل ارتباطات و توسعه پیوندهای فنی، اقتصادی و مالی بین انواع تعاونی ها

۳-۲ - قانون برنامه پنجم توسعه

براساس ماده ۷۵ قانون برنامه پنجم توسعه کشور، به منظور تبادل نظر دولت و بخش‌های خصوصی و تعاونی و تسهیل فعالیت‌های این بخش‌ها، بررسی و رفع موانع کسب و کار و اتخاذ تصمیم مؤثر برای اقدامات لازم در چارچوب قوانین و مقررات موجود و ارائه پیشنهادها و راهکارهای اجرائی مناسب به مراجع ذی‌ربط، شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی تشکیل شده است که وزیر تعاون، دبیرکل اتاق تعاون ایران و هشت نفر از مدیران عامل شرکت‌های برتر خصوصی و تعاونی از بخش‌ها و رشته‌های مختلف عضو این شورا هستند.

براساس ماده ۸۴ قانون برنامه پنجم توسعه کشور، صندوق توسعه ملی با هدف تبدیل بخشی از عواید ناشی از فروش نفت و گاز و میعانات گازی و فرآورده‌های نفتی به ثروت‌های ماندگار، مولد و سرمایه‌های زاینده اقتصادی و نیز حفظ سهم نسل‌های آینده نفت و گاز و فرآورده‌های نفتی تشکیل می‌شود. اتاق تعاون ایران به عنوان عضو هیئت امنای این صندوق تعیین شده است. اعطای تسهیلات به بخش‌های خصوصی، تعاونی و بنگاه‌های اقتصادی متعلق به مؤسسات عمومی غیر دولتی برای تولید و توسعه سرمایه‌گذاری‌های دارای توجیه فنی مالی و اقتصادی از موارد مهم مصارف صندوق است.

براساس ماده ۱۲۴، دولت به منظور توسعه بخش تعاون و ارتقای سهم آن به بیست و پنج درصد اقتصاد ملی تا پایان برنامه با رویکرد ایجاد اشتغال، عدالت اجتماعی و توانمندسازی اقشار متوسط و کم درآمد جامعه، با رعایت تکالیف و اختیارات مقرر در قانون اصلاح موادی از قانون برنامه چهارم و اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی اقدامات زیر را انجام می‌دهد:

أ افزایش سهم تعاونی‌ها به پانزده درصد در بازار پولی کشور تا سال چهارم برنامه از طریق فراهم نمودن تسهیلات لازم جهت صدور مجوز فعالیت مؤسسات مالی و پولی و بانک‌های تعاونی

ب افزایش سالانه سرمایه بانک توسعه تعاون و صندوق ضمانت سرمایه‌گذاری تعاون در جهت ارتقاء سهم آن‌ها در رشد بخش تعاونی از محل بخشی از منابع مالی جزء دو ماده ۲۹ قانون اصلاح موادی از قانون برنامه چهارم و اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی در قالب بودجه‌های سنواتی به منظور اعطای تسهیلات بانکی و پوشش خطر پذیری تعاونی‌های فراگیر ملی با اولویت تعاونی‌های فراگیر ملی با اولویت تعاونی‌های کشاورزی، روستائی و عشایری

ج وزارت تعاون وظایف حاکمیتی و اتاق تعاون مرکزی جمهوری اسلامی ایران و دیگر تشکلهای تعاونی وظایف تصدی‌گری بخش تعاون را بر عهده خواهند داشت. آئین نامه اجرائی این بند با پیشنهاد مشترک وزارت تعاون و اتاق تعاون مرکزی جمهوری اسلامی ایران تهیه و حداکثر ظرف سه ماه پس از تصویب این قانون به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید. هرگونه دخالت دولت در امور اجرائی، مدیریتی، مجامع و انتخابات اتاق‌های تعاون ممنوع است. مفاد این بند نافی وظایف قانونی نظارتی وزارت تعاون نیست.

۴-۲ - قانون بخش تعاونی اقتصاد ج.ا.م صوب ۱۳۷۰ مجلس شورای اسلامی

این قانون که در سال ۱۳۷۰ خاص بخش تعاونی به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده و در سال ۱۳۷۷ اصلاحاتی در آن انجام شده است، دارای ۱۲ فصل و ۷۱ ماده با سرفصل‌های زیر است:

اهداف و ضوابط کلی بخش تعاون (فصل ۱)، عضو (فصل ۲)، سرمایه (فصل ۳)، حساب سود و زیان و تقسیم سود و سایر مقررات مالی (فصل ۴)، تعاونی‌های تولید و توزیع (فصل ۵)، ارکان تعاونی (فصل ۶)، اتحادیه تعاونی (فصل ۷)، تشکیل و ثبت تعاونی (فصل ۸)، ادغام، انحلال و تصفیه (فصل ۹)، اتاق تعاون (فصل ۱۰)، وزارت تعاون (فصل ۱۱)، سایر مقررات (فصل ۱۲)

۵-۲ - قانون شرکت های تعاونی مصوب ۱۳۵۰

این قانون که در سال ۱۳۵۰ به تصویب مجلس سنا رسید و موادی از آن در حال حاضر نیز مبنای کار تعاونی‌های کشور است، دارای ۲۵ فصل و ۱۴۹ ماده با سرفصل‌های زیر است:

تعاریف، کلیات، تشکیل و ثبت شرکت‌های تعاونی، مجمع عمومی، هیأت مدیره، بازرسان، اتحادیه‌های تعاونی، اعتبارات تعاونی، شرکت‌های تعاونی کشاورزی و روستائی، شرکت‌های تعاونی صیادان، شرکت‌های تعاونی مصرف کنندگان، شرکت‌های تعاونی مسکن، شرکت‌های تعاونی اعتبار، شرکت‌های تعاونی آموزشگاه‌ها، شرکت‌های تعاونی صاحبان حرفه‌ها و صنایع دستی، شرکت‌های تعاونی صنایع کوچک و تهیه و توزیع و صاحبان مشاغل آزاد و امثال آن

۶-۲ - قانون تجارت سال ۱۳۱۱ مصوب مجلس شورای ملی

مبحث هفتم مواد ۱۹۰ الی ۱۹۴ این قانون به تعاونی‌های تولید و مصرف اختصاص دارد. نکات مربوط به این مبحث به شرح زیر است:

شرکت تعاونی تولید شرکتی است که بین عده‌ای از ارباب حرف تشکیل می‌شود و شرکاء مشاغل خود را برای تولید و فروش اشیاء یا اجناس به کار می‌برند. اگر در شرکت تولیدی یک عده از شرکاء در خدمت دائمی شرکت نبوده یا از اهل حرفه که موضوع عملیات شرکت است نباشند لااقل دو ثلث اعضا اداره کننده شرکت باید از شرکائی انتخاب شوند که حرفه آن‌ها موضوع عملیات شرکت است.

شرکت تعاونی مصرف شرکتی است که برای مقاصد ذیل تشکیل می‌شود:

- فروش اجناس لازم برای مصارف زندگی اعم از این که اجناس مزبور را شرکاء ایجاد کرده یا خریده باشند.
- تقسیم نفع و ضرر بین شرکاء به نسبت خرید هر یک از آن‌ها

شرکت تعاونی اعم از تولید یا مصرف ممکن است مطابق اصول شرکت سهامی یا بر طبق مقررات مخصوصی که با تراضی شرکا ترتیب داده شده باشد، تشکیل شود. در صورتی که شرکت تعاونی تولید یا مصرف مطابق اصول شرکت سهامی تشکیل شود حداقل سهام یا قطعات سهام ده ریال خواهد بود و هیچ یک از شرکا نمی‌توانند در مجمع عمومی بیش از یک رأی داشته باشند. قانون ثبت شرکت‌ها، قانون کار، قانون مالیات‌های مستقیم و سایر قوانین از این قبیل نیز دارای مواد در جهت ارائه تسهیلات و توسعه بخش تعاون هستند.

۳. ارزش‌ها و اصول حاکم بر تعاون

در سی و یکمین کنگره اتحادیه بین‌المللی تعاون که در سال ۱۹۹۵ در منچستر انگلستان برگزار شد، ارزش‌ها و اصول زیر برای تعاونی‌ها تعیین شد:

۱-۳ - ارزش‌ها

تعاونی‌ها براساس ارزش‌های خودیاری، خود مسئولیتی، دموکراسی، عدالت، انصاف و همبستگی بنا می‌شوند و در عرف بنیانگذاران آن، اعضای تعاونی رفتاری منطبق با ارزش‌های شرافت، گشاده‌روئی، مسئولیت اجتماعی و کمک به دیگران دارند.

اصول هفتگانه تعاون در واقع دستورالعمل تعاونی‌ها برای تشکیل و اداره تعاونی‌ها با حفظ ارزش‌های فوق است.

اصل اول - عضویت اختیاری و آزاد: تعاونی‌ها سازمان‌های داوطلبانه هستند و عضویت برای تمامی افرادی که مایل به استفاده از خدمات آن‌ها هستند و مسئولیت‌های ناشی از عضویت را می‌پذیرند آزاد است. هیچ نوع محدودیت جنسی، اجتماعی، نژادی، سیاسی و مذهبی برای عضویت وجود ندارد.

اصل دوم - نظارت دموکراتیک توسط اعضا: تعاونی‌ها سازمان‌های دموکراتیکی هستند که توسط اعضای خود اداره می‌شوند، اعضای که فعالانه در سیاست‌گذاری‌ها و اتخاذ تصمیمات مشارکت می‌کنند. در تعاونی‌های سطح اولیه (شرکت‌های تعاونی) اعضا از حق رأی مساوی برخوردار هستند (هر عضو یک رأی) و در سطوح دیگر، تعاونی‌ها با شیوه دموکراتیک اداره می‌شوند.

اصل سوم - مشارکت اقتصادی اعضا: اعضا به‌طور عادلانه سرمایه تعاونی خود را تأمین و سود محدودی بابت سرمایه دریافت می‌کنند. سود ویژه حاصل از فعالیت تعاونی در صورت وجود می‌تواند به اشکال زیر مصرف شود:

- به حساب ذخیره غیرقابل تقسیم تعاونی

- افزایش سرمایه اعضا در تعاونی

- ارائه خدمات به اعضا

- توزیع بین اعضا به نسبت مبادلات با تعاونی

اصل چهارم - خود مختاری و عدم وابستگی: تعاونی‌ها سازمان‌های مستقلی هستند که توسط اعضای خود کنترل می‌شوند. اگر با سایر سازمان‌ها از جمله دولت شریک شوند یا از منابع مالی غیر از اعضا استفاده کنند، باید به گونه‌ای عمل شود که نظارت دموکراتیک اعضا و استقلال تعاونی حفظ شود.

اصل پنجم - آموزش و اطلاع رسانی: تعاونی‌ها برای اعضا، مدیران، نمایندگان و کارکنان تعاونی به منظور توسعه تعاونی آموزش می‌دهند. همچنین با اطلاع رسانی به عموم مردم، بویژه جوانان و رهبران فکری جامعه، آن‌ها را به ماهیت و منافع تعاونی آگاه می‌سازند.

اصل ششم - همکاری بین تعاونی‌ها: تعاونی‌ها از طریق همکاری با یکدیگر در سطوح محلی، ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی در تقویت نهضت تعاونی تأثیر می‌گذارند.

اصل هفتم - مشارکت در توسعه: تعاونی‌ها از طریق سیاست‌هایی که توسط اعضا اتخاذ می‌شود، برای توسعه جامعه خود فعالیت می‌کنند.

۴. تعریف تعاونی

۱-۴ - تعریف بین‌المللی تعاونی

در دستنامه‌های بین‌المللی، تعاونی به صورت زیر تعریف می‌شود:

تعاونی موجودیتی قانونی است که هدف اصلی آن ارضای نیازهای اعضا و یا بهبود فعالیت‌های اقتصادی و اجتماعی آن‌ها بر طبق اصول زیر است:

- فعالیت‌های تعاونی باید به قصد منافع متقابل اعضا صورت پذیرد به گونه‌ای که منافع اعضا از فعالیت‌های تعاونی باید به نسبت مشارکتشان باشد.
- اعضا باید تأمین کننده، کارکن یا مشتری تعاونی باشند و یا به گونه‌ای دیگر در فعالیت‌های تعاونی درگیر شوند.
- نظارت باید به صورت برابر توسط تمامی اعضا بر طبق "هر فرد، یک رأی" انجام شود. حق رأی برای تمامی افراد وجود دارد و مستلزم این است که اعضا نتوانند هیچ گونه حقی در مورد دارایی‌های تعاونی داشته باشند. اگر چه رأی وزنی ممکن است به منظور نشان دادن سهم هر فرد از فعالیت‌های تعاونی به کار رود ولی برای جلوگیری از اعمال کنترل یک فرد بر تعاونی، محدودیت گذاشته می‌شود.
- بهره‌ی سهام و وام‌ها باید محدود باشد. تعاونی‌ها ممکن است در موارد خاصی، در میان اعضای خود به نسبت مشخص شده‌ای اعضای سرمایه گذار هم داشته باشند که از خدمات تعاونی استفاده نکنند، یا اشخاص ثالثی که به خاطر انجام فعالیت‌هایشان یا انجام کار از طرف آن‌ها نفع ببرند.
- حق رأی اعضای سرمایه گذار (اگر مجاز باشند) باید محدود باشد تا قدرت نظارت در بین اعضای استفاده کننده باقی بماند.
- سود شرکت باید به نسبت مبادلات با تعاونی توزیع شود یا این که برای تأمین نیازهای اعضا در شرکت باقی بماند.
- نباید هیچ گونه مقررات غیرمعمول برای اعضا وجود داشته باشد (اصل عضویت آزاد)، زیرا قوانین خاصی در مورد عضویت، استعفا و اخراج وجود دارد.
- در هنگام انحلال، دارایی‌های خالص و ذخایر باید طبق اصل توزیع بی‌طرفانه توزیع شوند. به عبارت دیگر، باید به تعاونی دیگری که اهداف یا مقاصد مشابهی را دنبال می‌کنند، واگذار شوند.

۲-۴ - ویژگی‌های تعاونی

براساس متون بین‌المللی تعاونی‌ها دارای ویژگی‌هایی به شرح زیر است:

۱. خصوصی هستند یعنی جزئی از بخش عمومی نبوده و تحت کنترل آن نیستند ولی ممکن است وجوهی را از طرف بخش عمومی دریافت نمایند و یا قسمتی از سرمایه آن‌ها متعلق به بخش عمومی باشد و یا حتی نماینده‌های دولتی در ساختار کنترل این شرکت‌ها حضور داشته باشند.
۱. به صورت رسمی سازماندهی می‌شوند، به عبارت دیگر، شرکت‌های تعاونی واحدهای نهادی هستند که دارای استقلال تصمیم‌گیری بوده، مجموعه کامل حساب‌ها را نگه می‌دارند و دارای وضعیت مستقل قانونی هستند.
۲. دارای استقلال در تصمیم‌گیری هستند بدین معنی که در انتخاب و اخراج افراد اداره کننده و نیز کنترل و سازماندهی تمامی فعالیت‌های آن‌ها دارای اختیار کامل می‌باشند. به عبارت دیگر، شرکت‌های تعاونی نمی‌توانند چه در زمینه انتساب یا اخراج اداره کنندگان و چه در مورد انجام وظایف اصلی آن‌ها، توسط واحد نهادی دیگری کنترل شوند.
۳. دارای آزادی در عضویت هستند، یعنی عضویت در آن‌ها نمی‌تواند اجباری باشد. اعم از این که دلایل قانونی یا دلایل دیگری داشته باشد.
۴. به منظور رفع نیازهای اعضای خود بر اساس اصل خودیاری که یک اصل سنتی جنبش تعاونی است، ایجاد می‌شوند. به این معنی که شرکت‌هایی هستند که در آن‌ها اعضا و استفاده کنندگان فعالیت‌های مورد نظر معمولاً (نه همیشه) یکی است. هدف اصلی این شرکت‌ها ارضا و حل نیازهای اعضایشان است که عمدتاً افراد، یا خانوارها هستند.

۵. تولید کنندگان بازاری هستند، بدین معنا که ستانده آن‌ها به قصد فروش در بازار است به قیمت‌هایی که از نظر اقتصادی معنی دار است.

۶. با وجود این که ممکن است سود یا مازاد عملیاتی را بین اعضای استفاده کننده خود تقسیم کنند، این کار به نسبت سرمایه یا میزان مشارکت پولی اعضا انجام نمی‌شود بلکه متناسب با مبادلات اعضا با سازمان انجام می‌گیرد. این موضوع که ممکن است سود یا مازاد عملیاتی را بین اعضای خود تقسیم کنند به این معنی نیست که همیشه این کار را انجام می‌دهند. موارد زیادی وجود دارد که تعاونی‌ها به طور سنتی یا طبق قاعده مازاد عملیاتی را بین اعضای خود تقسیم نمی‌کنند. نکته‌ای که اینجا مهم است این است که اصل عدم توزیع مازاد عملیاتی بین اعضا یک اصل اساسی برای تعاونی‌ها نیست.

۷. سازمان‌های دموکراتیکی هستند که اصل «هر فرد یک رأی» را صرف‌نظر از سرمایه یا مشارکت پولی اعضا، در فرآیند تصمیم‌گیری اعمال می‌کنند. اعضا استفاده کننده دارای کنترل انحصاری یا کنترل اکثریت قدرت تصمیم‌گیری در شرکت هستند. بنابراین، به طور خلاصه تعاونی‌ها سازمان‌های خودیاری هستند که به وسیله‌ی شهروندان تأسیس می‌شوند (بخش خصوصی هستند و بخش عمومی به حساب نمی‌آیند)، به طور رسمی سازماندهی شده و دارای استقلال در تصمیم‌گیری هستند. به منظور ارضای نیازهای اعضای خود و یا انجام وظایفشان، در بازار فعالیت می‌کنند. لذا بخش عمده منابع مالی خود را از طریق این فعالیت‌ها به دست می‌آورند. آن‌ها آزادانه بر اساس اصل "هر نفر، یک رأی" سازماندهی شده‌اند و منافع آن‌ها به نسبت سهم سرمایه‌ی اعضایشان توزیع نمی‌شود.

۳-۴ - تعاونی‌ها از نظر حساب‌های ملی

تعاونی‌ها در سیستم حساب‌های ملی به شرح زیر بیان شده‌اند:

تعاونی‌ها توسط تولیدکنندگان به منظور بازاریابی ستانده جمعی آن‌ها تشکیل می‌شوند. سود این نوع تعاونی‌ها مطابق قواعدی که توافق می‌کنند، تقسیم می‌شود و نه لزوماً به نسبت سهامی که دارند، ولی به طور مؤثری کارکرد آن‌ها مشابه شرکت‌ها است. در اصل شرکاء هم‌زمان که سهامدارند مدیر هم هستند.

با توجه به تعریف و ویژگی‌هایی که برای تعاونی‌ها شمرده شد، تعاونی‌ها تولید کنندگان بازاری خصوصی سازمان یافته به طور رسمی هستند. بنابراین واحدهای نهادی هستند که بر حسب فعالیت اقتصادی که انجام می‌دهند در یکی از دو بخش شرکت‌های غیرمالی یا بخش شرکت‌های مالی^۱ قرار می‌گیرند. بنابراین تمام عاملینی را که در حساب‌های ملی در بخش‌های دولت عمومی، خانوارها و مؤسسات غیرانتفاعی در خدمت خانوارها قرار دارند، در بر نمی‌گیرند.

این امکان وجود دارد که تعاونی‌هایی در نتیجه‌ی یک عمل نوع دوستانه به منظور عرضه کالاها یا خدمات به دیگران، به قیمت‌هایی که از نظر اقتصادی معنی دار نیستند، به طور داوطلبانه تأسیس شده باشند. در این صورت، این نوع تعاونی‌ها واحد نهادی تولیدکننده‌ی غیربازاری خواهند بود و در محدوده‌ی بخش تعاون قرار نخواهند گرفت.

^۱ در سیستم حساب‌های ملی (System of National Accounts) سال ۱۹۹۳ و ۲۰۰۸ کل اقتصاد کشورها به ۵ بخش نهادی شامل شرکت-های مالی، شرکت‌های غیر مالی، دولت عمومی، خانوارها، مؤسسات غیرانتفاعی در خدمت خانوارها تقسیم می‌شوند.

۴-۴ - تعریف تعاونی در ایران

براساس ماده ۲ قانون شرکت های تعاونی مصوب سال ۱۳۵۰، شرکت تعاونی شرکتی است از اشخاص حقیقی و یا حقوقی که به منظور رفع نیازمندی های مشترک و بهبود وضع اقتصادی و اجتماعی شرکا از طریق خودیاری و کمک متقابل و همکاری آنان و تشویق به پس انداز، موافق اصولی که در این قانون مطرح است تشکیل می شود. تعداد اعضای شرکت تعاونی نباید از ۷ عضو کمتر باشد.

به این ترتیب شرکت تعاونی را می توان به صورت زیر تعریف کرد:

شرکتی است که با حداقل ۷ نفر عضو حقیقی یا حقوقی غیر دولتی به منظور رفع نیازمندی های مشترک و بهبود وضع اقتصادی و اجتماعی اعضا از طریق خودیاری و کمک متقابل آنان بر اساس قانون بخش تعاون برای انجام یک یا چند فعالیت اقتصادی تشکیل و ثبت می شود. در یک شرکت تعاونی هر عضو بدون در نظر گرفتن میزان سهمی که دارد فقط دارای یک رای بوده و مسئولیت مالی اعضا محدود به میزان سهم آنها است.

۵. انواع تعاونی در ایران

۱- ۵ - انواع تعاونی از نظر حقوقی

شرکت های تعاونی از نظر حقوقی به سه دسته زیر تقسیم می شوند:

- شرکت تعاونی یا شرکت تعاونی متعارف: شخص حقوقی است که با رعایت قانون بخش تعاونی اقتصاد ج.ا.ا مصوب ۱۳۷۰ مجلس شورای اسلامی و موادی از قانون شرکت های تعاونی مصوب ۱۳۵۰ که نسخ نشده است و اصلاحات بعدی آن ها، تشکیل شده باشد .
- شرکت تعاونی سهامی عام: نوعی شرکت سهامی عام است که با رعایت قانون تجارت و محدودیت های مذکور در این قانون تشکیل شده باشد.
- شرکت تعاونی فراگیر ملی: نوعی تعاونی متعارف یا سهامی عام است که برای فقر زدایی از سه دهک پایین درآمدی تشکیل می شود. عضویت سایر افراد در این تعاونی آزاد است ولی در بدو تشکیل حداقل ۷۰ درصد اعضای آن باید از سه دهک پایین درآمدی باشند.

۲- ۵ - انواع تعاونی از نظر نوع فعالیت

شرکت های تعاونی به لحاظ نوع فعالیت به سه دسته تقسیم می شوند:

۱. شرکت تعاونی تولیدی: شرکتی است که در امور مربوط به کشاورزی، معدن، صنعت، عمران شهری و روستائی و عشایری و نظائر آن فعالیت می کند.
- شرکت تعاونی کشاورزی: شرکت تعاونی است که در رشته های زراعت، دامپروری، پرورش کرم ابریشم، پرورش و تکثیر ماهی، صیادی و شیلات، مرغ گوشتی، مرغ تخم گذار، جنگلداری، مرتع داری، زنبورداری، پرورش طیور، باغداری، جوجه کشی، مرغ مادر، پرورش و تکثیر میگو فعالیت می کند.

- شرکت تعاونی صنعتی: شرکت تعاونی است با گرایش‌های صنایع فلزی، کانی غیرفلزی (معدنی)، شیمیائی، سلولزی (کاغذ و فرآورده‌های کاغذی)، برق و الکترونیک، غذایی، بهداشتی، نساجی، چرم و پوشاک، ماشین‌سازی و ریخته‌گری.
 - شرکت تعاونی خدماتی: شرکتی است که به منظور ارائه خدمات در یکی از رشته‌های خدماتی تشکیل و در گرایش‌های خدمات بهداشتی درمانی، ورزشی، هنری، فرهنگی تبلیغاتی، مدارس غیرانتفاعی، خدمات آموزشی، خدمات رایانه‌ای، خدمات فرآورده‌های نفتی، خدمات چاپ و نشر، گردشگری و هتل‌داری، خدمات مکانیزاسیون، خدمات کشاورزی، خدمات فنی و مهندسی و مشاوره، خدمات اداری، مالی، پشتیبانی، خدمات بیمه‌ای، خدمات زیست محیطی، خدمات آب، برق و گاز، خدمات مخابرات و پست و ... فعالیت می‌کند.
 - شرکت تعاونی حمل و نقل: شرکتی است که براساس قانون بخش تعاونی با عضویت اشخاص حقیقی و حقوقی غیر دولتی برای فعالیت در امور حمل و نقل بار، مسافر یا هردو در اشکال زمینی (جاده‌ای یا ریلی)، دریائی و هوائی تشکیل می‌شود.
 - شرکت تعاونی مسکن: شرکت تعاونی است که در چارچوب اساسنامه تعاونی‌های مسکن جهت تأمین نیاز مسکن اعضا، تشکیل و ثبت می‌شود.
 - شرکت تعاونی اعتبار: شرکتی است که برای تأمین نیازهای مالی اعضا در قالب پرداخت وام، بازکردن حساب و سپرده‌های مختلف و انجام سایر خدمات اعتباری برای اعضا از محل سپرده‌های آن‌ها و سایر منابع تشکیل و ثبت می‌شود.
 - شرکت تعاونی عمرانی: شرکتی است که در گرایش‌های عمرانی و ساختمانی فعالیت می‌کند. تعاونی‌های تولید در تمامی اولویت‌ها و حمایت‌های مربوط به تعاونی‌ها حق تقدم دارند.
۲. شرکت تعاونی توزیعی: تعاونی‌هایی هستند که نیاز مشاغل تولیدی و یا مصرف‌کنندگان عضو خود را در چارچوب مصالح عمومی و به‌منظور کاهش هزینه‌ها و قیمت‌ها تأمین می‌کنند مانند شرکت‌های تعاونی که در امور مربوط به تهیه و توزیع کالا، مسکن، خدمات و سایر نیازمندی‌های اعضا فعالیت می‌کنند که شامل موارد زیر است:
- شرکت تعاونی تأمین نیاز تولیدکنندگان: شرکتی است که با گرایش‌های تأمین مواد اولیه و مایحتاج تولیدکنندگان و صیادان فعالیت می‌کند.
 - شرکت تعاونی تأمین نیاز مصرف‌کنندگان: شرکتی است که در گرایش‌های مصرف کارمندی، مصرف کارگری، مصرف محلی، مصرف دانشجویی، مصرف متفرقه و مصرف فرهنگیان فعالیت می‌کند.
 - شرکت تعاونی فرش دستباف: شرکتی است که در گرایش‌های تأمین نیاز تولیدکنندگان و تولید فرش فعالیت می‌کند.
 - شرکت تعاونی تأمین نیاز صنوف توزیعی: شرکتی است که با عضویت اعضای صنوف توزیعی به منظور تأمین و توزیع انواع کالاهای مورد نیاز آن‌ها تشکیل می‌شود.
۳. شرکت تعاونی تولیدی - توزیعی: شرکتی است که با انجام تمام یا بخشی از چند هدف یا موضوع فعالیت‌های مختلف تولیدی و توزیعی مرتبط تشکیل می‌شود. مثال بارزی از این نوع تعاونی شرکت تعاونی صیادان است.

طبق قانون شرکت‌های تعاونی مصوب ۱۳۵۰، شرکت تعاونی صیادان شرکتی است که با عضویت صیادان ماهی و سایر آبزیان برای مقاصد زیر تشکیل می‌شود:

- تدارک خدمات جمعی برای اعضای شرکت از قبیل ساخت و تعمیر قایق‌ها و تهیه وسائل و ادوات صید
- صید ماهی و سایر آبزیان پس از کسب پروانه صید
- تأسیس فروشگاه
- پرداخت مساعده به صیادان
- تهیه وسایل تأمین نیازمندی‌های حرفه‌ای و خانوادگی صیادان

۳-۵ - انواع تعاونی از نظر عضویت

شرکت‌های تعاونی از نظر عضویت به دو دسته تقسیم می‌شوند:

- شرکت تعاونی عام: شرکتی است که عضویت در آن برای همه آزاد است و مؤسسين یا شرکت برای تأمین قسمتی از سرمایه اولیه و یا افزایش سرمایه شرکت، سهام آن‌را به عموم عرضه می‌نمایند.
- شرکت تعاونی خاص: شرکتی است که عضویت در آن منحصرأً برای گروهی خاص از قبیل کارگران، کارمندان، کشاورزان، دانشجویان، پزشکان، وکلای دادگستری، ایثارگران، زنان و اعضای هر صنف و مشاغل خاص و نظائر این‌ها با رعایت شرایط آزاد تعیین می‌شود. برخی از شرکت تعاونی‌های خاص به شرح زیر است:
 - شرکت تعاونی ایثارگران: شرکتی است که براساس قانون تشکیل و ثبت می‌شود و حداقل ۷۰ درصد اعضای آن از ایثارگران (خانواده شهدا، جانبازان، آزادگان و رزمندگان) هستند.
 - شرکت تعاونی زنان: شرکتی است که براساس قانون تشکیل و ثبت می‌شود و حداقل ۷۰ درصد اعضای آن را زنان تشکیل می‌دهند.
 - شرکت تعاونی فارغ‌التحصیلان: شرکتی است که براساس قانون تشکیل و ثبت می‌شود و حداقل ۷۰ درصد اعضای آن را فارغ‌التحصیلان مراکز و موسسات آموزش عالی و دانشگاه‌ها تشکیل می‌دهند.
 - شرکت تعاونی مرزنشینان: شرکتی است که با عضویت ساکنان مناطق مرزی کشور و به منظور تأمین نیازمندی‌های آنان براساس قانون بخش تعاونی تشکیل و ثبت می‌شوند و با رعایت قوانین و مقررات مربوط به مبادلات مرزی برای عضو و غیر عضو در حوزه شرکت فعالیت می‌کنند.

۴-۵ - انواع تعاونی برحسب نحوه فعالیت

شرکت‌های تعاونی از نظر نحوه فعالیت به سه گروه زیر تقسیم می‌شوند:

- شرکت تعاونی فعال: شرکتی است که به بهره‌برداری رسیده و دارای عملکرد مالی سالیانه می‌باشد.
- شرکت تعاونی غیر فعال: شرکتی است که بیش از یک سال، عملکرد مالی نداشته باشد.
- شرکت تعاونی در دست اجرا: شرکتی است که دارای عملکرد مالی است ولی هنوز به بهره‌برداری نرسیده است.

۵-۵ - تعاونی‌های تحت پوشش سازمان مرکزی تعاون روستائی

این تشکلهای که یکی از انواع نظام‌های بهره‌برداری از اراضی به شمار می‌روند با صدور مجوز تأسیس از سوی وزیر جهاد

کشاورزی یا نماینده تام الاختیار وی و با عضویت کشاورزان و بهره‌برداران صاحب اراضی کشاورزی و باغی در مناطق و روستاهائی که از لحاظ کشاورزی قطب توسعه شناخته می‌شوند، طبق اساسنامه شرکت‌های تعاونی روستائی و با پذیرش قانون یکپارچه سازی اراضی، در راستای اهداف و سیاست‌های وزارت جهاد کشاورزی و دستیابی به توسعه کشاورزی پایدار با مقاصد زیر راه اندازی می‌شوند:

- ساماندهی اراضی خرد و پراکنده و تقویت مدیریت فنی و اجرائی مزارع
- ارائه خدمات فنی و زیربنائی آب و خاک
- توسعه مکانیزاسیون
- افزایش سطح معیشت روستائیان و کشاورزان
- افزایش تولید محصولات زراعی و باغی و کاهش ضایعات و هزینه تولید

این شرکت‌ها دارای ویژگی‌های زیر هستند:

- تعاونی‌های تولیدی و توزیعی با مدت زمان نامحدود هستند.
 - در برخی از این تعاونی‌ها مدیرعامل و حسابدار از دولت حقوق و مزایا دریافت می‌کنند.
 - دولت برای اجرای طرح‌های آب و خاک تا ۷۰ درصد کمک بلاعوض نموده و مابقی توسط کشاورزان و یا از محل تسهیلات بانکی تأمین می‌شود.
 - تمام آموزش‌های مسائل مربوط به کشاورزی توسط دولت ارائه می‌شود.
 - در صورت لزوم برای خرید ماشین‌آلات کشاورزی و یا نهاده‌های مورد نیاز از تسهیلات بانکی با معرفی وزارت جهاد کشاورزی استفاده می‌شود.
 - تمام هزینه‌های تولید و درآمد حاصله از فروش محصولات به کشاورزان تعلق دارد و به حساب خود کشاورزان است.
 - شرکت می‌تواند با تصویب مجمع عمومی نسبت به احداث صنایع تبدیلی وابسته و کارگاه‌های تولیدی اقدام نماید.
 - نقش دولت حمایت و پشتیبانی از تعاونی و تسهیله‌گری و ارائه خدمات است.
 - احداث دفتر کار و انبار این شرکت‌ها در برخی از موارد از محل اعتبارات دولتی و خودیاری اعضای شرکت‌ها انجام می‌شود.
 - برخی از تأسیسات و ماشین‌آلات توسط دستگاه‌های دولتی به تعاونی‌های تولید روستائی واگذار می‌شود.
 - در برخی از شرکت‌های تعاونی تولید روستائی گاهی برای احداث کانال آبرسانی یا زهکشی نیاز است قسمتی از اراضی توسط شرکت خریداری شود.
 - در این شرکت‌ها اکثر هزینه‌های مربوط به تأمین سوخت، آب، تعمیرات، اجاره بهای ماشین‌آلات و... توسط اعضا تأمین و پرداخت می‌شود و شرکت از آن اطلاع کافی ندارد.
- تعاونی‌های تحت پوشش سازمان مرکزی تعاون روستائی به شرح زیر است:
- تعاونی‌های کشاورزی: برای پاسخگوئی به نیازهای تخصصی کشاورزان توسط سازمان مرکزی تعاون روستائی تشکیل می‌شوند. تعاونی‌های کشاورزی در زمینه‌های مختلف تولیدی، فرآوری و خدماتی فعالیت می‌کنند. این تعاونی‌ها شامل تعاونی مرغداران، دامداران، گندم کاران، باغداران، زیتون کاران، بادام کاران، زنبورداران، مرتع داران، کمباین داران، مکانیزاسیون، گل و گیاه، زعفران کاران، سیب زمینی کاران، پسته کاران، چای کاران، نوغان داران و سایر تعاونی‌ها است که فعالیت‌های مختلفی را بر

حسب ضرورت و نیاز جوامع روستائی انجام می‌دهند.

تعاونی‌های روستائی: تعاونی‌های روستائی چند منظوره بوده و به فعالیت‌های مختلف خدماتی، تولیدی، بازرگانی و ترویجی اشتغال دارند. از جمله خدماتی که این تعاونی‌ها ارائه می‌دهند عبارتند از: توزیع وام‌های معیشتی اعضا، توزیع سوخت روستائیان، توزیع حدود ۶۵ درصد کود شیمیائی، توزیع سایر نهاده‌های کشاورزی نظیر سموم دفع آفات، بذرها، گیاهی، ماشین‌آلات کشاورزی و قطعات یدکی آن‌ها، توزیع کالاهای کوپنی روستائیان (نظیر برنج، روغن نباتی، قند و شکر، آرد)، خرید تضمینی محصولات کشاورزی، خرید و فروش محصولات غیر تضمینی، تهیه و تدارک کالاهای مصرفی و مواد غذایی مورد نیاز روستائیان، خدمات آموزشی، ترویج و نیز خدمات ماشینی از طریق تأسیس و توسعه مراکز مکانیزاسیون، خدمات فرهنگی و اجتماعی، حل و فصل اختلافات محلی و کمک و مساعدت به دستگاه‌های اجرائی محلی

شرکت‌های تعاونی تولید روستائی: این تعاونی‌ها بعد از اصلاحات ارضی سال ۱۳۴۱ برای مشکل خردی و پراکندگی قطعات اراضی مزروعی و اعمال مدیریت صحیح و پیشرفته تأسیس شد که تا سال ۱۳۵۷، تعداد آن‌ها ۳۹ شرکت بود. بعد از پیروزی انقلاب اسلامی، حدود نیمی از شرکت‌ها منحل و بقیه بدون حمایت از طرف دولت، به کار خود ادامه دادند. دور جدید توسعه تعاونی-های تولید روستائی از سال ۱۳۶۸ (آغاز اجرای برنامه اول توسعه) با تأسیس ۵ شرکت جدید آغاز شد و تا پایان سال ۱۳۸۸ تعداد تعاونی‌های تولید روستائی به ۱۲۳۰ شرکت رسید.

شرکت‌های سهامی زراعی: این شرکت‌ها براساس قانون شرکت‌های سهامی زراعی مصوب سال ۱۳۴۶ و اصلاح آن در سال ۱۳۵۱، تأسیس شدند که تا سال ۱۳۵۶ تعداد آن‌ها به ۹۳ شرکت رسید که در جریان انقلاب اسلامی اکثر آن‌ها منحل شد به طوری که فقط ۴ شرکت باقی ماند. در حال حاضر ۳۶ شرکت سهامی زراعی در ۱۱ استان فعالیت دارند.

اتحادیه‌های تعاون روستائی ایران: تمامی تعاونی‌های روستائی و کشاورزی دارای یک اتحادیه مرکزی، ۶ اتحادیه سراسری و ۲۶۰ اتحادیه استانی و شهرستانی هستند.

تعاونی‌های زنان روستائی: توسط وزارت جهاد کشاورزی با هدف اشتغال‌زائی، ایجاد درآمد برای زنان روستائی، افزایش حضور آنان در فعالیت‌های اجتماعی و اقتصادی و نیز فراهم آوردن امکاناتی جهت فروش و بازاریابی محصولات آن‌ها تأسیس می‌شوند. زنان و دختران جامعه روستائی و عشایری می‌توانند به عضویت این شرکت‌های تعاونی درآیند. پس از تشکیل تعاونی، کلاس‌هائی برگزار می‌شود که اعضا می‌توانند در آن کلاس‌ها شرکت کنند که این امر موجب بالا رفتن سطح آگاهی و مهارت زنان روستائی شده و در نهایت افزایش سطح کیفیت کالاهای تولید شده توسط آنان را در پی خواهد داشت.

۵-۶ - شرکت‌های تعاونی سهام عدالت

منظور از سهام عدالت، فروش تسهیلاتی بخشی از سهام شرکت‌های دولتی معین به اقشار پائین درآمدی جامعه به منظور تعمیم نسبی عدالت اقتصادی است. اهداف این طرح عبارتند از:

- توزیع متعادل ثروت ملی و گسترش مالکیت در سطح عموم
- ایجاد درآمد دراز مدت برای خانواده‌های کم درآمد
- تشویق به پس انداز و سرمایه‌گذاری منجر به بهبود درآمد خانوارها
- کاهش اندازه بخش دولتی و افزایش سهم بخش خصوصی و تعاونی در اقتصاد کشور از طریق واگذاری سهام شرکت‌های دولتی

- ارتقای کارائی بنگاه‌های اقتصادی و بهره‌وری منابع اقتصادی، انسانی و فناوری
- افزایش رقابت پذیری در اقتصاد ملی و شتاب بخشیدن به رشد آن
- افزایش سطح عمومی اشتغال
- کاستن از بار مسئولیت و مدیریت دولت در تصدی فعالیت‌های اقتصادی
- کارآمدتر کردن دولت در عرصه وظایف حاکمیتی

ارکان اجرائی طرح عبارتند از:

- مجلس شورای اسلامی
- هیأت وزیران
- ستاد مرکزی توزیع سهام عدالت: با ریاست رئیس جمهور و عضویت تعدادی از وزرا، رؤسای سازمان‌ها و رؤسای تعدادی از بنیادها و کمیته امداد امام خمینی
- دبیرخانه ستاد مرکزی توزیع سهام عدالت (سازمان خصوصی سازی)
- شورای عالی اجرای سیاست‌های اصل ۴۴ قانون اساسی
- هیأت واگذاری
- وزارت رفاه و تأمین اجتماعی سابق
- وزارت تعاون سابق
- ستادهای استانی
- تمام دستگاه‌ها و تشکل‌های معرفی مشمولان طرح
- شرکت کارگزاری سهام عدالت که هم اکنون منحل شده است.
- شرکت‌های عدالت شهرستان
- شرکت‌های سرمایه‌گذاری استان‌ها
- کانون تعاونی عدالت شهرستان
- هیأت ماده ۳
- هیأت ماده ۴
- سازمان ثبت احوال

خلاصه مراحل اجرائی طرح به شرح زیر است:

- تشکیل شرکت کارگزاری سهام عدالت و انتقال سهام دولتی به نام این شرکت: شرکت کارگزاری سهام عدالت از طریق انتقال صد در صد سهام شرکت کارگزاری صبا و سهام تعدادی از شرکت‌های زیر مجموعه سازمان صنایع ملی ایران به شرکت مادر تخصصی سازمان خصوصی سازی و تغییر نام شرکت کارگزاری صبا به شرکت کارگزاری سهام عدالت ایجاد شد. این شرکت عهده دار وظیفه تبدیل سهام دولتی و متعلق به دولت به سهام عدالت بود. مقرر شد میزان سهام دولتی که در این مرحله به نام شرکت کارگزاری سهام عدالت انتقال می‌یابد به میزان مبلغ سهام مشمولان ثبت نام شده نهائی در تعاونی‌ها در کل کشور باشد. این شرکت در حال حاضر منحل شده است.

- تشکیل شرکت سرمایه‌گذاری سهام عدالت (استانی) و تحویل سهام شرکت کارگزاری سهام عدالت به این شرکت‌ها: شرکت سرمایه‌گذاری استانی در هر استان متشکل از شرکت‌های تعاونی و جمعاً به تعداد ۳۰ شرکت به منظور فروش سهام شرکت کارگزاری سهام عدالت و وکالتنامه منضم به آن مصوب ستاد مرکزی به این شرکت‌ها تشکیل شد.

- تشکیل کانون شرکت‌های سرمایه‌گذاری سهام عدالت متشکل از شرکت‌های سرمایه‌گذاری استانی
- تشکیل شرکت‌های تعاونی عدالت شهرستانی و تحویل اوراق سهام شرکت‌های سرمایه‌گذاری استانی به شرکت‌های شهرستانی در تمام شهرستان‌های کشور به تعداد ۳۵۴ شرکت به میزان متناسب با مبلغ سهام مشمولان ثبت نام شده نهائی در هر تعاونی شهرستان.

۶. تعاونی‌های پشتیبانی

این تعاونی‌ها در خدمت شرکت‌های تعاونی بوده و جزئی از این بخش به‌شمار می‌روند ولی فعالیت عمده آن‌ها با شرکت‌های تعاونی متفاوت است هرچند که عموماً در فعالیت‌های کسب و کار مبتنی بر اصول تعاونی نیز فعالیت می‌کنند.

۶-۱ - صندوق ضمانت سرمایه‌گذاری تعاون

این صندوق که اساسنامه آن در بهمن ماه سال ۱۳۸۸ به تصویب هیئت وزیران رسید، دارای شخصیت حقوقی و استقلال مالی بوده و حوزه عملیات آن سراسر کشور و مرکز آن در تهران است. موضوع فعالیت این صندوق کمک به توسعه بخش تعاونی است از طریق انجام یک سری تضمین‌ها و اقداماتی نظیر تضمین اعتبارات و سرمایه‌گذاری، تعهدات، مطالبات و معاملات شرکت‌های مالی، جبران بخشی از خسارت‌های ناشی از حوادث طبیعی و غیر مترقبه و نوسانات شدید بازار و بحران‌های اقتصادی، جلب همکاری بانک‌ها، بیمه‌ها و مؤسسات مالی و اعتباری داخلی و خارجی و ... این صندوق در سال ۱۳۹۰ تأسیس شده است. منابع مالی این صندوق عبارتست از:

- دریافت وجوه اداره شده، کمک‌های فنی و اعتباری، کمک‌های بلاعوض و هرگونه منابع دیگر از محل بودجه عمومی
- سود حاصل از خرید و فروش اوراق مشارکت
- درآمدهای حاصل از ارائه خدمات، ضمانت سرمایه‌گذاری و کارمزد و اخذ هزینه‌های مربوط
- سود حاصل از سپرده‌های صندوق نزد بانک‌ها و سایر مؤسسات مالی و اعتباری
- درآمد ناشی از استیفای حقوق صندوق از محل ضبط و فروش وثایق طرح‌ها و واحدهای ضمانت شده
- دریافت‌های حاصل از خسارت تأخیر در پرداخت بدهی واحدهای ضمانت شده به صندوق
- سایر موارد مجاز قانونی

این صندوق در سراسر کشور شعبه‌ای ندارد و در کل کشور ۱ واحد است.

۶-۲ - بنیادهای توسعه کارآفرینی و تعاون

بنیاد توسعه کارآفرینی و تعاون با مرکزیت خود در تهران (وزارت تعاون) اقدام به ایجاد بنیادهای استانی در تمام استان‌های کشور می‌کند. بنابراین تعداد این بنیادها در هر استان یک واحد و در کل کشور ۳۰ واحد است که طبق تصمیم‌گیری‌های صورت گرفته به تدریج واحدهای شهرستانی نیز تشکیل خواهد شد.

از اهداف مهمی که این بنیادها دنبال می‌کنند افزایش سهم بخش تعاون در اقتصاد کشور، تحت پوشش قراردادادن دهک‌های پائین جامعه به منظور فقر زدائی، اشتغال زائی پایدار و مولد و جهت دهی کار جویان به سوی اشتغال سالم، محرومیت زدائی و گسترش رفاه حال محرومان، شناخت و ایجاد فرصت‌های جدید و نوآورانه اقتصادی و ... است.

برخی از فعالیت‌های این بنیادها تأسیس شرکت‌های مادر تخصصی (هولدینگ) در رشته فعالیت‌های خاص، مشارکت در تأسیس تعاونی‌های پائین دستی، تهیه و اجرای طرح‌ها و برنامه‌های جامع کسب و کار در حوزه‌های مختلف، راه اندازی و حمایت از شکل-گیری مراکز آموزش و توانمند سازی و پارک‌های علم و فناوری، تأسیس نهادهای مالی و اعتباری و ... است.

۳-۶ - اتاق تعاون

اتاق تعاون مرکزی طبق ماده ۵۷ قانون بخش تعاون سال ۱۳۷۰ تشکیل شد. بر اساس این ماده، اتحادیه‌ها و شرکت‌های تعاونی می‌توانند در صورت ضرورت با نظارت وزارت تعاون، اتاق تعاون مرکزی را در تهران و شعب آن را در استان‌ها و شهرستان‌ها جهت تأمین مقاصد زیر تشکیل دهند:

- انجام وظایف و اختیارات اتاق بازرگانی و صنایع و معادن در ارتباط با بخش تعاون
- انجام اموری که از طرف وزارت تعاون بدان محول می‌گردد طبق آئین‌نامه
- حل اختلاف و داوری در محدوده امور مربوط به تعاونی‌ها به صورت کدخدا منشی و صلح مابین اعضا و اتحادیه‌ها و بین تعاونی‌ها و اتحادیه‌ها

هر اتاق تعاون دارای شخصیت حقوقی و مستقل بوده از لحاظ مالی و اداری و هزینه‌ها به دولت وابسته نیست. طبق اساسنامه اتاق تعاون مرکزی، این اتاق می‌تواند جهت حسن ایفای وظایف خود در داخل و خارج کشور اقدام به تأسیس دفتر و یا نمایندگی نموده و یا نمایندگی و وکالت خود را به سایر اتاق‌های تعاون و تعاونی‌ها بدهد یا از آن‌ها نمایندگی و یا وکالت بگیرد. تعداد اتاق‌های تعاون در کشور ۳۰ واحد بوده که شامل اتاق تعاون مرکزی در تهران و اتاق‌های تعاون استانی در تمام استان‌های کشور است.

۴-۶ - اتحادیه‌های تعاونی

طبق ماده ۴۳ قانون بخش تعاونی سال ۱۳۷۰، اتحادیه‌های تعاونی با عضویت شرکت‌ها و تعاونی‌هایی که موضوع فعالیت آن‌ها واحد است به منظور ارائه خدمات مربوط به امور تعاون به تعاونی‌های عضو تشکیل می‌شود. عضویت در اتحادیه تعاونی اختیاری است و تعاونی‌هایی که عضو اتحادیه نباشند از حقوق قانونی محروم نخواهند بود. سرمایه اتحادیه از محل پرداخت سهم تعاونی-های عضو به نسبت تعداد اعضا تعاونی و میزان استفاده از خدمات اتحادیه تعیین می‌شود. برای هر موضوع فعالیت در هر شهرستان فقط یک اتحادیه تشکیل می‌شود.

برخی از خدمات اتحادیه‌های تعاونی به شرح زیر است:

- خدمات آموزشی، فرهنگی و تبلیغاتی و ارتقای سطح علمی و فنی و تخصصی اعضا
- خدمات تحقیقاتی و مطالعاتی و کمک به گردآوری آمار و اطلاعات و تهیه گزارش‌های اقتصادی و اجتماعی
- کمک به سازماندهی و حسن اداره امور

- کمک به برقراری ارتباط و همکاری متقابل بین تعاونی‌ها، تعاونی و مردم، تعاونی و دولت و سایر ارتباطات داخلی و خارجی
- خدمات مالی، اداری، حسابداری، حسابرسی، بازرسی، تجاری و اعتباری
- تأمین نیازهای مشترک و بازاریابی و خرید و فروش و صادرات و واردات
- خدمات فنی، تخصصی، حقوقی و مشاوره‌ای
- نظارت بر رعایت قوانین و مقررات
- حل اختلاف و داوری و ایجاد صلح

در حال حاضر، تعدادی از اتحادیه‌های موجود در کشور از نظر حجم عملیاتی و مالی، تعداد تعاونی‌های عضو، سطح فعالیت و غیره شاخص هستند. تعدادی از اتحادیه‌های شاخص را می‌توان به شرح زیر نام برد:

- اتحادیه‌های سراسری (مرکزی): یک اتحادیه فرا استانی بوده و در یک بخش اقتصادی خاص فعالیت می‌کند. در حال حاضر ۵۱ اتحادیه سراسری وجود دارد که تعداد قابل ملاحظه‌ای اتحادیه استانی و شهرستانی، شرکت تعاونی و نماینده عضو آن هستند. مانند اتحادیه سراسری تکثیر و پرورش میگو و ماهی، اتحادیه سراسری شرکت‌های تعاونی تولید کنندگان فرش دستباف
- اتحادیه امکان: اتحادیه مرکزی تعاونی‌های مصرف کارگران ایران
- اتحادیه اسکاد: اتحادیه سراسری تعاونی‌های مصرف کارکنان دولت که تعداد ۲۴ اتحادیه و ۲۶۸ تعاونی اعضای آن را تشکیل می‌دهند و یکی از اهرم‌های اقتصادی قدرتمند برای ارائه خدمات رفاهی و معیشتی کارکنان دولت است
- اتحادیه سراسری تعاونی‌های مصرف فرهنگیان ایران
- اتحادیه اسکان: اتحادیه سراسری شرکت‌های تعاونی مسکن کارگران سراسر کشور
- اتحادیه سامان: اتحادیه سراسری شرکت‌های تعاونی مسکن کارکنان دولت
- اتحادیه سراسری تعاونی‌های مسکن فرهنگیان ایران

۵-۶ - شرکت‌های سرمایه‌گذاری عدالت

هم‌چنان که در قسمت مربوط به شرکت‌های تعاونی سهام عدالت گفته شد، شرکت‌های سرمایه‌گذاری عدالت برای تحویل اوراق سهام عدالت به تعاونی‌های شهرستان‌ها در هر استان تأسیس شده‌اند.

۷. نهادهای دولتی و بین‌المللی پشتیبان تعاون

۱-۷ - وزارت تعاون

وزارت تعاون و امور روستاها در سال ۱۳۵۰ بجای وزارت اصلاحات ارضی و تعاون روستائی تشکیل شد. این وزارتخانه که بعد از انقلاب منحل شده بود مجدداً طبق قانون بخش تعاونی مصوب سال ۱۳۷۰ به منظور اعمال نظارت دولت در اجرای قوانین و مقررات مربوط به بخش تعاونی و حمایت و پشتیبانی از این بخش در این سال تشکیل شد. طبق همین قانون، مقرر شد سازمان تعاون روستائی، سازمان مرکزی تعاون کشور، سازمان مرکزی تعاونی‌های معدنی، مراکز گسترش خدمات تولیدی و عمرانی و سایر

دفاتر، سازمان‌ها و اداراتی که در رابطه با بخش تعاونی در وزارتخانه‌ها و سازمان‌های مختلف فعالیت می‌کردند منحل و تمامی وظایف و اختیارات آن‌ها به وزارت تعاون داده شود. این وزارتخانه در سال ۱۳۹۰ با دو وزارتخانه کار و امور اجتماعی و رفاه ادغام و وزارتخانه تعاون، کار و رفاه اجتماعی تشکیل شد. لیکن به موجب مصوبه مجلس شورای اسلامی در همین سال سازمان مرکزی تعاون روستائی از این قانون مستثنی شد.

۷-۲ - سازمان مرکزی تعاون روستائی

این سازمان که در سال ۱۳۴۶ به منظور آموزش اصول تعاون و تربیت کادر سرپرستی برای راهنمائی اعضای شرکت‌های تعاونی، کمک‌های اعتباری به شرکت‌ها و ارتباط با شرکت‌های تعاونی مصرف و ایجاد رابطه با سازمان‌های بین‌المللی بوجود آمده بود، طبق قانون بخش تعاونی سال ۱۳۷۰، تحت نظارت وزارت کشاورزی است. وظایف و رسالت اصلی این سازمان عبارت از وظایف هدایتی، وظایف حمایتی و وظایف نظارتی و مراقبت است. این سازمان دارای ۳۱ شعبه در استان‌ها و ۲۳۴ نمایندگی در شهرستان‌ها است.

۷-۳ - صندوق تعاون

در قانون بودجه سال ۱۳۶۸ کل کشور، تشکیل صندوق تعاون به منظور حمایت از شرکت‌های تعاونی، توسعه بخش تعاونی کشور و زمینه سازی برای حفظ اشتغال موجود و کمک به ایجاد فرصت‌های شغلی جدید، پیش بینی شد و در این قانون اجازه داده شد وجوه حاصل از بازپرداخت وام اعطائی دولت در اجرای طرح اشتغال بیکاران به صندوقی به نام تعاون واریز شود. با تشکیل وزارت تعاون در سال ۱۳۷۰، صندوق تعاون به منظور انجام فعالیت‌های اعتباری بخش تعاون از وزارت کار و امور اجتماعی منفک و به وزارت تعاون ملحق شد و پس از تأسیس بانک توسعه تعاون، تمامی امکانات و تعهدات این صندوق به بانک توسعه تعاون منتقل شد.

۷-۴ - بانک توسعه تعاون

بانک توسعه تعاون به پیشنهاد مشترک وزارت تعاون و وزارت امور اقتصادی و دارائی به استناد قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی و اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی، در سال ۱۳۸۸ تأسیس شد. بانک دارای شخصیت حقوقی و استقلال اداری و مالی است و به صورت شرکت دولتی برای حمایت و اجرای برنامه‌های وزارت تعاون در تقویت تعاونی‌ها فعالیت می‌کند. این بانک مشابه سایر بانک‌ها طبق قوانین پولی و بانکی کشور عمل می‌کند و مشمول نظارت بانک مرکزی است با این تفاوت که طبق اساسنامه آن، حداقل ۷۰ درصد تسهیلات بانک باید به بخش تعاون اعطا شود. پس از تأسیس بانک توسعه تعاون، تمامی امکانات و تعهدات صندوق تعاون به این بانک منتقل شد.

۷-۵ - اتحادیه بین‌المللی تعاون

اتحادیه بین‌المللی تعاون که یکی از نهادهای رسمی سازمان ملل متحد است در سال ۱۸۹۵ تشکیل شد. دفتر مرکزی این اتحادیه در ژنو است و پنج دفتر منطقه‌ای آسیا، اقیانوسیه، آفریقا، آمریکا، استرالیا و اروپا ارتباط دهنده دفتر مرکزی با پنج قاره جهان هستند. هدف اصلی این اتحادیه ارتقاء سهم و جایگاه تعاونی‌ها در چرخه اقتصادی کشورها، تعامل با دولت‌ها و توسعه تعاون بین تعاونی‌ها و کمک به تحقق اصول هفت‌گانه تعاون است. ۸۰۰ میلیون عضو از شرکت‌های تعاونی بیش از ۱۳۰ کشور جهان

متشکل از کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه تحت پوشش این اتحادیه می‌باشند. اتاق تعاون مرکزی به نمایندگی بخش تعاونی ایران عضو اتحادیه بین‌المللی تعاون است.

۸. اهداف تعاونی‌ها

طبق ماده ۱ قانون بخش تعاونی مصوب سال ۱۳۷۰ مجلس شورای اسلامی، اهداف تعاونی‌ها به شرح زیر است:

۱. ایجاد و تأمین شرایط و امکانات کار برای همه به منظور رسیدن به اشتغال کامل
۲. قرار دادن وسائل کار در اختیار کسانی که قادر به کارند ولی وسائل کار ندارند
۳. پیشگیری از تمرکز و تداول ثروت در دست افراد و گروه‌های خاص جهت تحقق عدالت اجتماعی
۴. جلوگیری از کارفرمای مطلق شدن دولت
۵. قرار گرفتن مدیریت و سرمایه و منافع حاصله در اختیار نیروی کار و تشویق بهره‌برداری مستقیم از حاصل کار خود
۶. پیشگیری از انحصار، احتکار، تورم و اضرار به غیر
۷. توسعه و تحکیم مشارکت و تعاون عمومی بین همه مردم

مرکز آمار ایران

فصل دوم - ارکان حساب‌های اقماری بخش تعاونی

برای استفاده بهینه از داده‌های به دست آمده، لازم است در باره مبنا، اصول و مفاهیم اساسی تهیه حساب‌های اقماری تعاون توضیحاتی ارائه شود.

۱. منابع بین‌المللی مبنای محاسبات

به منظور حفظ قابلیت مقایسه بین‌المللی داده‌ها و قابلیت مقایسه آن‌ها با آمار حساب‌های ملی، منابع بین‌المللی به شرح زیر مبنای محاسبات قرار گرفته است:

۱-۱ - سیستم حساب‌های ملی سال ۱۹۹۳^۱

سیستم حساب‌های ملی سازمان ملل که به اختصار (SNA) نامیده می‌شود، یک سیستم بین‌المللی برای تهیه حساب‌های ملی است که اولین نسخه آن در سال ۱۹۵۳ و ویرایش‌های بعدی آن در سال‌های ۱۹۶۸ و ۱۹۹۳ منتشر شد. آخرین ویرایش این سیستم در سال ۲۰۰۸ منتشر شده است.

سیستم حساب‌های ملی از یک مجموعه منسجم، سازگار و یکپارچه حساب‌ها، ترازنامه‌ها و جداول مبتنی بر تعاریف و مفاهیم، طبقه‌بندی‌ها و قواعد حسابداری توافق شده در سطح بین‌المللی تشکیل شده است. در این سیستم چارچوب حسابداری جامعی طراحی شده است بطوری که داده‌های حاصل از آن تصویر روشنی از عملکرد اقتصاد یک کشور ارائه می‌دهد که در برنامه‌ریزی‌ها، سیاست‌گذاری‌ها، تجزیه و تحلیل‌ها و تصمیم‌گیری‌های اقتصادی بکار می‌رود.

حساب‌های ملی ایران براساس سیستم حساب‌های ملی سال ۱۹۹۳ (SNA ۹۳) تهیه می‌شود و از تعاریف، مفاهیم، طبقه‌بندی‌ها و روش‌های محاسباتی پیشنهاد شده در این سیستم تبعیت می‌کند. بنابراین حساب‌های اقماری تعاون نیز برای حفظ قابلیت مقایسه داده‌های آن با حساب‌های ملی ایران، براساس این سیستم تهیه شده است. SNA ۹۳ به تصویب پنج نهاد بین‌المللی به شرح زیر رسیده است:

- سازمان ملل (UN)
- صندوق بین‌المللی پول (IMF)
- بانک جهانی (WB)
- کمیسیون جوامع اروپائی (EC)
- سازمان همکاری اقتصادی و توسعه (OECD)

۱-۲ - طبقه‌بندی استاندارد بین‌المللی فعالیت‌های اقتصادی^۲

در سیستم حساب‌های ملی سال ۱۹۹۳، طبقه‌بندی پیشنهاد شده برای فعالیت‌های اقتصادی، «طبقه‌بندی استاندارد بین‌المللی فعالیت‌های اقتصادی، ویرایش سوم» است که به اختصار ISIC Rev.۳ نامیده می‌شود. هدف اصلی این طبقه‌بندی فراهم کردن

^۱ System of National Accounts

^۲ International Standard Industrial Classification of all Economic Activities (ISIC)

مجموعه‌ای از رده‌های طبقه‌بندی است به نحوی که بتوان در آن نهادهای اقتصادی را براساس نوع فعالیتی که انجام می‌دهند، طبقه‌بندی کرد.

اولین نسخه این طبقه‌بندی در سال ۱۹۴۸ توسط شورای اقتصادی و اجتماعی سازمان ملل پذیرفته شد و با توجه به ضرورت مقایسه آمارهای اقتصادی در سطح بین‌المللی، به منظور حفظ قابلیت مقایسه آمارهای کشورهای مختلف، به کشورهای عضو توصیه شد تا طبقه‌بندی ISIC را به عنوان سیستم طبقه‌بندی فعالیت‌های اقتصادی ملی خود بکار ببرند. نسخه اولیه ISIC در سال‌های ۱۹۵۸، ۱۹۶۸ و ۱۹۸۹ (ویرایش سوم) توسط سازمان ملل مورد تجدید نظر قرار گرفت. آخرین ویرایش ISIC که ویرایش چهارم است و به اختصار ISIC Rev.۴ نامیده می‌شود، در سال ۲۰۰۸ منتشر شد.

حساب‌های ملی ایران براساس طبقه‌بندی ISIC Rev.۳ تهیه می‌شود. با توجه به این که هر ساله فعالیت‌های جدید که در کشور به وجود می‌آید شناسائی و به طبقه‌بندی اضافه می‌شود. از اینرو، در تهیه حساب‌های اقماری بخش تعاون نیز از این طبقه‌بندی استفاده شده است.

ساختار کلی این طبقه‌بندی در سطح رده‌های الفبایی به شرح زیر است :

- الف - کشاورزی، شکار و جنگلداری
- ب - ماهیگیری
- پ - استخراج معدن
- ت - صنعت
- ث - تأمین برق، گاز و آب
- ج - ساختمان
- چ - عمده‌فروشی و خرده‌فروشی و تعمیر وسایل نقلیه‌ی موتوری، موتورسیکلت و کالاهای شخصی و خانگی
- ح - هتل و رستوران
- خ - حمل و نقل، انبارداری و ارتباطات
- د - واسطه‌گری‌های مالی
- ذ - مستغلات، اجاره و فعالیت‌های کسب و کار
- ر - اداره‌ی امور عمومی و دفاعی، تأمین اجتماعی اجباری
- ز - آموزش
- ژ - بهداشت و مددکاری اجتماعی
- س - سایر فعالیت‌های خدماتی عمومی، اجتماعی و شخصی
- ش - خانوارهای خصوصی دارای مستخدم
- ص - سازمان‌ها و هیئت‌های برون مرزی

۳-۱ - دستنامه تهیه حساب‌های اقماری شرکت‌های اقتصاد اجتماعی، تعاونی‌ها و تشکل‌های همیاری^۱

این دستنامه توسط «مرکز بین‌المللی اطلاعات و تحقیقات در اقتصاد اجتماعی و تعاون» که به اختصار CIRIEC نامیده می‌شود با حمایت کمیسیون جوامع اروپائی تهیه شده است.

هدف این دستنامه ارائه راهنماها و دستورالعمل‌های لازم برای تهیه حساب‌های اقماری شرکت‌های اقتصاد اجتماعی (تعاونی‌ها، تشکل‌های همیاری و شرکت‌های مشابه) است. این دستنامه در واقع مکمل ۹۳ SNA و سیستم حساب‌های ملی اروپا (۹۵ ESA) است که منابع جدیدی را برای داده‌های مورد نیاز شرکت‌های مورد بحث معرفی می‌کند، ضمن این که در آن ابزارهای جدید برای گردآوری اطلاعات و طبقه‌بندی‌های آماری مفید برای شرکت‌های فوق پیشنهاد شده است.

این دستنامه در اصل به زبان اسپانیائی نوشته شده و سپس به زبان انگلیسی برگردانده شده است. در ایران نیز هم زمان با اجرای طرح تهیه حساب‌های اقماری تعاون این دستنامه به زبان فارسی ترجمه شده است.

۲. حساب‌های اقماری^۲

۲-۱ - ماهیت حساب‌های اقماری

در سیستم حساب‌های ملی (SNA) مجموعه‌ای از حساب‌های مرکزی پیش بینی شده است که برای کل اقتصاد تهیه می‌شود و با ادغام تمام فعالیت‌ها تصویر جامعی از اقتصاد یک کشور را فراهم می‌کند. از مفهوم سیستم حساب‌های ملی می‌توان به روشنی استنباط کرد که عاملین اقتصادی و مبادلات آن‌ها در حساب‌های ملی دارای تفصیل بسیار اندکی هستند. به همین دلیل اقتصاددانان از مدت‌ها قبل از متخصصین حساب‌های ملی درخواست می‌کردند تا با حفظ چارچوب حساب‌های مرکزی سیستم، تلاش کنند تا حساب‌هایی را با تفصیل بیشتری تنظیم کنند به طوری که از طریق آن‌ها بتوان اطلاعات بهتری را در زمینه رفتارهای پولی یا سایر رفتارهای گروه خاصی از عاملین اقتصادی با ویژگی‌های همسان را به دست آورد یا بتوان رشته‌های فعالیتی را در رابطه با عملکرد خاصی از عاملین اقتصادی تحلیل کرد که برحسب الگوهای متفاوتشان در بخش‌های نهادی مختلف طبقه‌بندی شده‌اند. حساب‌های اقماری یک چارچوب تکمیلی است که داده‌هایی را برای یک زمینه خاص اقتصادی یا اجتماعی گرد هم می‌آورد و اطلاعات مفصیل‌تری را نسبت به حساب‌های مرکزی که با آن مرتبط است و چارچوب مرجع را تشکیل می‌دهد، عرضه می‌کند.

سیستم حساب‌های ملی (SNA) این انعطاف پذیری را دارد که امکان تهیه طیف وسیعی از حساب‌های اقماری را فراهم می‌سازد. حساب‌های اقماری همانطور که از نامش پیداست، با حساب‌های مرکزی و اصلی سیستم مرتبط ولی با آن‌ها متفاوت است. حساب‌های اقماری گردشگری، محیط زیست، کشاورزی، انرژی، بهداشت، تحقیق و توسعه، مؤسسات غیرانتفاعی و حساب‌های اقماری تعاون مثال‌هایی از این نوع است.

حساب‌های اقماری با اهداف زیر تهیه می‌شود:

^۱ Manual for Drawing up the Satellite Accounts of Companies in the Social Economy: Cooperatives and Mutual Societies: CIRIEC, ۲۰۰۶

^۲ Satellite Accounts

- به دست آوردن اطلاعاتی درباره متغیرهای اقتصاد کلان نظیر تولید، ارزش افزوده، مازاد عملیاتی ناخالص، تشکیل سرمایه ثابت ناخالص، وام و استقراض خالص برای گروه خاصی از شرکتها (به عنوان مثال شرکت‌های تعاونی‌ها) که رفتار همگنی دارند.
 - تحلیل رفتار گروه خاصی از شرکت‌ها، نهادها یا کل اقتصاد از جهت عملکرد خاصی از آنها
 - شناسایی ذینفعان فعالیت‌هایی که حساب‌های اقماری برای آنها قرار است تهیه شود، مانند آموزش، بهداشت، مددکاری اجتماعی و غیره
 - برای شرکت‌هایی با ویژگی‌های همگن نظیر تعاونی‌ها، یافتن ساختار هزینه تولید آنها، شغل‌هایی که ایجاد می‌کنند، تعداد شرکت‌ها و کارگاه‌ها، تعداد اعضا، وضعیت بازار رقابت، ساختار سازمانی و غیره
- در حساب‌های اقماری باید تمام مفاهیم اساسی و طبقه‌بندی‌های بکار گرفته شده با مفاهیم و طبقه‌بندی‌های حساب‌های مرکزی یکسان باشد.

۲-۲ - حساب‌های اقماری بخش تعاون

همانطور که قبلاً نیز اشاره شد، حساب‌های اقماری برای این به‌وجود آمد تا بر محدودیت‌های چارچوب حساب‌های ملی سنتی در توصیف پدیده‌های اقتصادی فائق آید. در سیستم حساب‌های ملی سال ۱۹۹۳ و همچنین سیستم سال ۲۰۰۸ کل اقتصاد به پنج بخش نهادی تقسیم می‌شود که عبارتند از شرکت‌های مالی، شرکت‌های غیرمالی، دولت، خانوارها و مؤسسات غیرانتفاعی در خدمت خانوارها. تعاونی‌ها دارای فعالیت‌هایی هستند که طبقه‌بندی آنها در یکی از بخش‌های نهادی امکان‌پذیر نیست و هر تعاونی برحسب فعالیت غالب خود در یکی از این بخش‌ها جای دارد. به عنوان مثال تعاونی‌هایی که دارای ستانده بازاری هستند (شرکت‌ها) برحسب فعالیت عمده در بخش شرکت‌های غیرمالی یا شرکت‌های مالی طبقه‌بندی می‌شوند. به این ترتیب اطلاعات تعاونی‌ها در چارچوب حساب‌های مرکزی سیستم نمی‌گنجد و برای برای به دست آوردن اطلاعاتی با جزئیات بیشتر، لازم است حساب‌های اقماری تعاون تنظیم و تهیه شود.

یکی از اهداف تهیه حساب‌های اقماری تعاون برحسب فعالیت‌های اقتصادی، تعیین سهم تعاونی‌ها در هریک از زمینه‌های اقتصاد یک کشور است.

۳. تجربه جهانی در تهیه حساب‌های اقماری بخش تعاون

مطالعات گوناگونی در کشورهای مختلف جهان برای نشان دادن جایگاه بخش تعاون در اقتصاد کشورها صورت گرفته است لیکن هرکدام فقط بخشی از نقش تعاونی‌ها را در اقتصاد ملی نشان داده است. به طور مثال در کشور بلژیک سهم داروخانه‌های تعاونی در بازار محاسبه شده است. در کلمبیا تعاونی‌ها به ۲۵ درصد جمعیت خدمات درمانی ارائه می‌کنند. اینگونه شاخص‌ها جامع نبوده و سهم واقعی تعاونی‌ها را در اقتصاد کشورها نشان نمی‌دهد. شاخص‌هایی نظیر سهم ارزش افزوده بخش تعاون در محصول ناخالص داخلی از جامعیت بیشتری برخوردار است.

به دلیل دشواری کار، هزینه‌های سنگین و جدا نبودن آمارهای تعاونی‌ها، در اغلب کشورها سهم بخش تعاون به طور مجزا محاسبه نشده بنابراین امکان مقایسه کشورها از این نظر وجود ندارد. لذا عموماً مقایسه‌ها از نظر تعداد تعاونی، تعداد اعضا، تعداد شاغلین، ضریب پوشش جمعیتی، سرمایه و ... مورد استفاده قرار می‌گیرد که چندان قابل اتکا نیست.

ضمن آنکه در این حالت، اساسی ترین ویژگی تعاونی‌ها که عدالت اقتصادی و اجتماعی است به دلیل دشواری محاسبه به ورطه فراموشی سپرده می‌شود. در این خصوص در کشورهایی که به اقتصاد اجتماعی نگاه ارزشی دارند به بخش تعاون و توسعه آن اهتمام ورزیده‌اند و سعی در افزایش سهم آن در اقتصاد داشته و پیگیر محاسبه سهم آن در اقتصاد ملی هستند.

با توجه به ارزش‌های اقتصادی - اجتماعی تعاونی‌ها، «مرکز بین‌المللی اطلاعات و تحقیقات در اقتصاد اجتماعی و تعاون» (CIRIEC) در سال ۲۰۰۹ منابع مالی برای اجرای ۵ پروژه در ۵ کشور عضو (صربستان، بلژیک، بلغارستان، مقدونیه و اسپانیا) تخصیص داد تا پروژه‌های فوق با هدف تهیه حساب‌های اقماری بخش تعاون و تشکل‌های همیاری اجرا و طی آن آمارهای معتبر مورد نیاز بخش تعاون فراهم شود. قرار بوده است انجام این فعالیت در سال ۲۰۱۰ به پایان رسیده و نتایج آن نیز در سال ۲۰۱۱ منتشر شود. حساب‌های اقماری اقتصاد تعاون مقدونیه، صربستان و اسپانیا که مختصری از آن در پی می‌آید با اجرای این پروژه تهیه شده است. در مورد سایر کشورها اطلاعات موجود که عموماً بدون ذکر منبع و متدولوژی موثق است سهم تعاونی‌ها را در محصول ناخالص داخلی برخی از کشورها به شرح زیر نشان می‌دهد.

۱. کلمبیا	۶/۵ درصد
۲. نیوزلند	۲۲ درصد
۳. کنیا	۴۵ درصد
۴. ویتنام	۶/۸ درصد
۵. پرتغال	۵ درصد
۶. ونزوئلا	۱۴ درصد
۷. برزیل	۴۰ درصد بخش کشاورزی

۱-۳ - حساب‌های اقماری اقتصاد تعاونی جمهوری صربستان

جمهوری صربستان در سال ۲۰۱۱ حساب‌های اقماری اقتصاد تعاونی خود را برای سال ۲۰۰۹ منتشر کرده است. در گزارش منتشر شده به طور اجمالی مفاهیم پایه‌ای و روش‌های برآورد حساب‌های اقماری بررسی شده و در ادامه به ارائه حساب‌های اقماری اقتصاد تعاونی در جمهوری صربستان پرداخته شده است. چارچوب عمومی این پروژه مبتنی بر «دستنامه تهیه حساب‌های اقماری شرکت‌های اقتصاد اجتماعی، تعاونی‌ها و تشکل‌های همیاری» منتشر شده توسط کمیته CIRIEC است.

براساس نتایج به دست آمده از اجرای پروژه فوق در کشور صربستان، بیشترین سهم ارزش افزوده اقتصاد تعاونی در بخش عمده کشاورزی، شکار و جتگلداری (بخش الف از رده‌های الفبائی ISIC) است که ۸۱/۵ درصد ارزش افزوده کل اقتصاد تعاونی را تشکیل می‌دهد. سهم تعاونی‌های کشاورزی در ارزش افزوده کل بخش کشاورزی معادل ۱/۵ درصد است. بعد از این بخش، کسب و کار، کرایه و املاک و مستغلات با ۱۲/۵ درصد از اقتصاد تعاون قرار دارد که فقط ۰/۱ درصد از ارزش افزوده در سطح کل اقتصاد سهم دارد. سهم ارزش افزوده بخش ساختمان از اقتصاد تعاون ۷ درصد و از کل ارزش افزوده این رشته‌فعالیت در سطح کل اقتصاد ۰/۲ درصد است. بقیه رشته‌فعالیت‌ها مانند ماهیگیری، معدن، برق، گاز و آب، آموزش هرچند سهم بسیار ناچیزی در اقتصاد تعاون دارند ولی ارزش افزوده آن‌ها به اندازه‌ای است که جبران خدمات کارکنان و خالص مالیات بر تولید را پوشش دهد. ولی رشته‌فعالیت‌های عمده فروشی و خرده فروشی و تعمیرات حتی دارای ارزش افزوده منفی است یعنی ارزش افزوده در این بخش به اندازه‌ای نیست که جبران خدمات کارکنان و خالص مالیات بر تولید را پوشش دهد.

۲-۳ - حساب‌های اقماری اقتصاد تعاونی کشور مقدونیه

پروژه حساب‌های اقماری برای تعاونی‌ها و تشکل‌های همیاری توسط اداره آمار کشور مقدونیه با حمایت کمیسیون جوامع اروپائی^۱ در سال ۲۰۱۰ اجرا شد. برای شناسائی فعالیت‌های پروژه، یک گروه کاری با ۹ نفر تشکیل شد که ۷ نفر آن از بخش حساب‌های ملی و ۲ نفر آن از بخش پشتیبانی IT بودند. همچنین کارکنان دیگری نیز از بخش‌های دیگر اضافه شدند. هدف پروژه به طور کلی تهیه حساب‌های اقماری برای تعاونی‌ها و تشکل‌های همیاری در اداره آمار بود و برای این منظور فعالیت‌هایی به شرح زیر تعریف شد:

- کسب دانش در زمینه تعاریف و متغیرهای مربوط به تعاونی‌ها و تشکل‌های همیاری
 - افزایش دانش حساب‌های ملی کارکنان در زمینه روش‌های توصیه شده
 - امکان سنجی دسترسی به داده‌های مالی در نظام آمارگیری‌های نمونه‌ای
 - بررسی پایه‌های قانونی تعاونی‌ها و تشکل‌های همیاری
 - انجام آمارگیری‌های نمونه‌ای آزمایشی برای گردآوری آمار و اطلاعات اضافی در مورد واحدهای منتخب
 - امکان سنجی انتشار و تحلیل داده‌های مربوط به واحدهای فوق در سازمان آماری
 - امکان سنجی استفاده از IT برای تولید داده‌ها از امکانات موجود
- در فرآیند کار اقدامات زیر انجام شد:
- داده‌های موجود، اعم از آمارهای ثبتي و آمارهای حاصل از آمارگیری‌های نمونه‌ای سازمان آماری، بررسی و تحلیل شد.
 - حساب‌های متعدد پیش‌بینی شده در سیستم حساب‌های ملی (SNA) تدوین شد.
 - فهرست تعاونی‌ها فراهم شد.
 - آمارگیری نمونه‌ای برای تعاونی‌ها و تشکل‌های همیاری اجرا شد و پاسخ‌ها بررسی شد.
- طبق آمار حاصل از اجرای پروژه فوق در کشور مقدونیه، سهم ارزش افزوده تعاونی‌های رده کشاورزی در طبقه‌بندی ISIC Rev۳ با ۵/۵۴٪ بیشترین سهم را در اقتصاد تعاون این کشور تشکیل می‌دهد. بعد از آن رشته فعالیت‌های ساختمان با ۹/۱۶٪ و عمده فروشی و خرده فروشی با ۸/۱۴٪ دارای بیشترین سهم ارزش افزوده هستند. سهم ارزش افزوده رشته فعالیت صنعت در اقتصاد تعاون این کشور ۱/۱۳٪ است. بقیه رده‌ها سهم ناچیز دارند یا حتی برخی از رشته فعالیت‌ها سهمی ندارند. رشته فعالیت‌های صنعت، ساختمان، حمل و نقل و ارتباطات در اقتصاد تعاون مقدونیه دارای مزاد عملیاتی است به این معنی که ارزش افزوده این فعالیت‌ها به اندازه‌ای کم است که تکافوی جبران خدمات کارکنان آن را نمی‌دهد.

۳-۳ - حساب‌های اقماری تعاونی‌ها و تشکل‌های همیاری کشور اسپانیا

برای اولین بار مؤسسه ملی آمار اسپانیا (INE) و «مرکز بین‌المللی اطلاعات و تحقیقات در اقتصاد اجتماعی و تعاون» (CIRIEC)، حساب‌های اقماری تعاونی‌ها و تشکل‌های همیاری را در اسپانیا برای سال مالی ۲۰۰۸ تهیه و گزارش تفصیلی آن را در سال ۲۰۱۱ منتشر کرد.

بر پایه این گزارش، در سال ۲۰۰۸ میلادی، ۲۵۰۷۱ شرکت تعاونی و تشکل‌های همیار در اسپانیا وجود داشته است که این واحدها در مجموع ارزش افزوده ناخالص معادل ۵/۱۰ میلیارد یورو ایجاد کرده‌اند. این رقم تقریباً یک درصد محصول ناخالص داخلی این

^۱ European Commission

کشور است. همچنین این واحدها و امی معادل ۱/۶ میلیارد یورو به سایر بخش‌ها اعطا کرده‌اند. از نظر طبقه‌بندی بخش‌های نهادی در سیستم حساب‌های ملی، این شرکت‌ها در دو گروه عمده شرکت‌های غیرمالی و شرکت‌های مالی قرار گرفته‌اند. لازم به ذکر است این تعداد تعاونی، دارای ۶۷۷۴۷۱۶ عضو و ۴۲۴۹۶۶ نفر شاغل بوده‌اند. بیشترین سهم ارزش افزوده در اقتصاد تعاون (۴۹/۳ درصد) متعلق به تعاونی‌های بخش خدمات است. بعد از آن صنعت با ۲۲/۶ درصد، خدمات مالی با ۱۵/۶ درصد، کشاورزی با ۶/۴ درصد و ساختمان با ۶/۱ درصد در رتبه‌های بعدی قرار دارد.

۴. تعاریف و مفاهیم اساسی

از آنجا که پایه و اساس تهیه حساب‌های اقماری تعاون ۹۳ SNA است، تعاریف و مفاهیم بکار رفته در تهیه این حساب‌ها نیز مبتنی بر این سیستم و به شرح زیر است:

۱- ۴ - ستانده (Output)

ستانده، کالاها و خدماتی است که در یک واحد تولیدی تولید و برای استفاده در خارج از آن واحد در دسترس قرار می‌گیرد. کالاها و خدماتی که در یک دوره حسابداری معین در یک واحد تولید و در همان دوره در فرایندهای دیگر تولید در آن واحد مصرف می‌شود، ستانده‌ی آن واحد محسوب نمی‌شود. به این ترتیب مفهوم ستانده با مفهوم محصول که حاصل فرایند تولید است متفاوت می‌باشد. در SNA یک فرق اساسی بین ستانده بازاری و ستانده غیر بازاری به دلیل روش محاسبه آن‌ها وجود دارد. ستانده بازاری

ستانده بازاری، عبارت از ستانده‌ای است که برای فروش در بازار به قیمت‌هایی که از نظر اقتصادی معنی‌دار است، در نظر گرفته می‌شود. در اقتصاد بازار که تولیدکنندگان برای پاسخگویی به سطح مورد انتظار تقاضا و هزینه‌های مورد انتظار عرضه تصمیم می‌گیرند چه چیز و به چه میزان تولید کنند، ستانده بازاری خواهد بود.

ستانده غیربازاری

ستانده غیربازاری عبارت از ستانده‌ای است که توسط دولت یا مؤسسات غیرانتفاعی در خدمت خانوارها تولید و به صورت مجانی یا به قیمتی که از نظر اقتصادی معنی‌دار نیست، به سایر واحدهای نهادی یا به کل جامعه عرضه می‌شود. از آنجا که برای این گونه خدمات نظیر خدمات عمومی، حتی آموزش و بهداشت دولتی بازاری وجود ندارد و مبلغی در مقابل عرضه آن‌ها از خانوارها دریافت نمی‌شود، ارزش ستانده غیربازاری از طریق جمع هزینه‌های تولید شامل مصرف واسطه، جبران خدمات کارکنان، مصرف سرمایه ثابت و سایر مالیات بر محصول، محاسبه می‌شود.

۲- ۴ - مصرف واسطه (Intermediate consumption)

مصرف واسطه عبارت از ارزش کالاها و خدماتی است که به صورت داده‌های یک فرایند تولید در آن مصرف می‌شوند، به استثنای مصرف دارائی‌های ثابت که به عنوان مصرف سرمایه ثابت می‌شود. کالاها و خدمات ممکن است در فرایند تولید تغییر شکل داده یا کاملاً مصرف شوند. بعضی از داده‌ها بعد از تغییر شکل و تشکیل ستانده مجدداً وارد یک فرایند تولید دیگر می‌شوند و بعضی دیگر نظیر برق و اکثر خدمات به طور کامل در فرایند تولید مصرف می‌شوند. مصرف کالاها و خدمات نظیر مواد اولیه، برق، آب، سوخت، لوازم التحریر، ارتباطات، حمل و نقل، تعمیرات جزئی ساختمان و ماشین‌آلات و امثال آن‌ها مصارف واسطه محسوب می‌شود.

۳- ۴ - ارزش افزوده (Value added)

ارزش افزوده، ارزش ایجاد شده در یک فرآیند تولید را اندازه‌گیری می‌کند. ارزش افزوده باید به صورت خالص حساب شود ولی در عمل به دلیل وجود مشکلاتی به صورت ناخالص محاسبه می‌شود. محاسبه ارزش افزوده به منظور پرهیز از احتساب مضاعف صورت می‌گیرد به این معنی که ارزش کالاها و خدماتی که به عنوان داده‌های واسطه یک فعالیت به کار گرفته می‌شود به نوبه خود ستانده یک فرآیند تولید بوده و لازم است از ستانده این فعالیت کسر شود تا ارزش افزوده آن به دست آید به این ترتیب:

- ارزش افزوده ناخالص عبارت از ارزش ستانده منهای ارزش مصرف واسطه است

- ارزش افزوده خالص عبارت از ارزش افزوده ناخالص منهای مصرف سرمایه ثابت است

ارزش افزوده یکی از کمیت‌های کلان اقتصادی است که حاصل حساب تولید بوده و کمیت تراز کننده این حساب است.

۴- ۴ - جبران خدمات کارکنان (Compensation of employees)

جبران خدمات کارکنان عبارت است از کل اجرت نقدی و غیرنقدی قابل پرداخت توسط بنگاه به کارکنان خود برای جبران کار انجام شده در یک دوره حسابداری معین است.

۵- ۴ - مازاد عملیاتی (Operating surplus)

پس از کسر مجموع جبران خدمات کارکنان و خالص مالیات بر تولید از ارزش افزوده آنچه که باقی می‌ماند مازاد عملیاتی نامیده می‌شود

۶- ۴ - محصول ناخالص داخلی (Gross Domestic Product)

محصول ناخالص داخلی که به اختصار GDP نامیده می‌شود، معیاری برای اندازه‌گیری تولید است. محصول ناخالص داخلی و ارزش افزوده ناخالص هر دو یک مفهوم اقتصادی را بیان می‌کنند ولی ارزش آن‌ها با یکدیگر متفاوت است و تفاوت آن‌ها در مالیات و یارانه است. محصول ناخالص داخلی همانند ارزش افزوده ناخالص، ارزش اضافی کالاها و خدماتی را اندازه‌گیری می‌کند که در یک دوره زمانی معین در اقتصاد یک کشور تولید شده و برای مصارف نهائی در داخل کشور یا برای صادرات به خارج از کشور در دسترس قرار گرفته‌اند.

۷- ۴ - تشکیل سرمایه ثابت ناخالص (Gross Capital Formation)

تشکیل سرمایه ثابت ناخالص عبارت است از ارزش کل تحصیل دارائی‌های ثابت توسط تولیدکنندگان منهای فروش یا انتقال مجانی دارائی‌های ثابت در طول یک دوره حسابداری معین، به اضافه ارزش آنچه که توسط واحدهای نهادی به ارزش دارائی‌های ثابت تولید نشده اضافه شده است. دارائی‌های ثابت، دارائی‌های ملموس و غیرملموس هستند که از یک جریان تولید به عنوان ستانده به دست آمده و به طور مستمر و مداوم در فرآیند تولیدات دیگر برای دوره زمانی بیشتر از یک سال به کار گرفته می‌شوند. بدین ترتیب دارائی‌های ثابت به دو دسته کلی ملموس و غیر ملموس تقسیم می‌شوند. اجزای تشکیل دهنده ارزش تشکیل سرمایه ثابت به شرح زیر است:

الف- ارزش دارائی‌های ثابت خریداری شده

ب- ارزش دارائی‌های ثابت به دست آمده از طریق مبادله پایاپای

پ- ارزش دارائی‌های ثابت دریافت شده به صورت مجانی
ت- ارزش دارائی‌های ثابت تولید شده به حساب خود که شامل کار در جریان ساخت نیز می‌باشد.
ث- ارزش فروش دارائی‌های ثابت موجود
ج- ارزش دارائی‌های ثابت موجود که از طریق مبادله پایاپای واگذار شده باشد.
چ- ارزش دارائی‌های ثابت که به طور مجانی واگذار شده باشد.
ح- ارزش هرنوع تعمیر، بازسازی و یا توسعه قابل ملاحظه‌ای که باعث افزایش ظرفیت تولید و یا افزایش عمر خدمت دهی دارائی موجود می‌شود.

ارزش تشکیل سرمایه ثابت ناخالص از رابطه زیر حاصل می‌شود:
حاصل جمع اقلام ردیف‌های الف الی ت منهای حاصل جمع اقلام ردیف‌های ث الی چ به اضافه ردیف ح. ارزش خرید دارائی‌های ثابت موجود شامل تمام هزینه‌های حمل و نقل، نصب و سایر هزینه‌های انتقال مالکیت متقبل شده از طرف خریدار نیز می‌باشد. در حالی که فروش دارائی‌های ثابت بعد از کسر هرنوع هزینه انتقال مالکیت توسط فروشندگان ارزش گذاری می‌شود.

۸- ۴ - دارائی (Asset)

دارائی ذخیره‌ای از ارزش است که منفعت یا مجموعه‌ای از منافع را که برای مالک اقتصادی آن از طریق نگهداری یا استفاده آن در طول زمان ایجاد می‌شود، نشان می‌دهد.

۹- ۴ - دارائی‌های ثابت (Fixed assets)

دارائی‌های ثابت، دارائی‌های ملموس یا غیر ملموس تولید شده به عنوان ستانده یک فرآیند تولید است که به طور مکرر و مستمر در سایر فرآیندهای تولید برای بیش از یک سال بکار برده می‌شوند.

۱۰- ۴ - بدهی (Liability)

بدهی زمانی ایجاد می‌شود که یک واحد (بدهکار) مجبور می‌شود تحت شرایط خاصی پرداخت یا مجموعه پرداخت‌هایی را به واحد دیگر (طلبکار) فراهم کند.

۱۱- ۴ - انتقالات (Transfers)

انتقالات مبادلاتی است که در آن یک واحد نهادی کالاها، خدمات یا دارائی‌ها را به سایر واحدهای نهادی عرضه می‌کند بدون این که در قبال آن، کالا و خدمات و یا دارائی‌هایی را دریافت کند.

۱۲- ۴ - شرکت (Corporation)

به طور کلی، شرکت‌ها نهادهایی هستند که:

- ا قادرند منفعت یا عواید مالی دیگری را برای مالکین خود ایجاد کنند
- ب طبق قانون، به عنوان موجودیت‌های حقوقی مستقل از مالکین خود که مسئولیت محدودی دارند، شناخته می‌شوند
- ج به قصد اشتغال به تولید بازاری تأسیس می‌شوند

۱۳- ۴ - واحد نهادی (Institutional unit)

واحد نهادی یک نهاد اقتصادی است که بنا به حق خود، قادر است مالک دارائی باشد، متقبل بدهی شود و به فعالیت‌های اقتصادی و انجام مبادلات با سایر نهادهای اقتصادی اشتغال داشته باشد.

۱۴- ۴ - رشته فعالیت (Industry)

یک رشته فعالیت عبارت از گروهی از کارگاه‌ها است که به یک نوع فعالیت یا فعالیت‌های مشابه اشتغال دارند.

۱۵- ۴ - عضو شرکت تعاونی

طبق ماده ۸ قانون بخش تعاونی مصوب سال ۱۳۷۰، عضو در شرکت تعاونی شخصی است حقیقی با حقوقی غیر دولتی که واحد شرایط مندرج در این قانون بوده و ملتزم به اهداف بخش تعاونی و اساسنامه قانونی آن تعاونی باشد.

۵. پوشش فعالیت‌های اقتصادی

نظر به این که نتایج حساب‌های اقماری تعاون در سطح رده‌های الفبائی ISIC Rev.۳ ارائه می‌شود، جهت استفاده بهینه از اطلاعات این طرح، توضیح مختصری درباره پوشش فعالیت‌های هر رده به شرح زیر ضروری بنظر می‌رسد:

۱- ۵ - کشاورزی، شکار و جنگلداری (رده الف)

این رده شامل فعالیت‌های زراعت، باغداری، دامداری، مرغداری، پرورش کرم ابریشم، پرورش زنبور عسل، خدمات کشاورزی و دامپروری، شکار، جنگلداری و خدمات وابسته به آن است.

۲- ۵ - شیلات (رده ب)

محدوده این رده شامل ماهیگیری، پرورش و تکثیر ماهی و سایر آبزیان و صید سایر انواع آبزیان در آب‌های داخلی، ساحلی و آزاد به صورت سنتی و صنعتی توسط شرکت شیلات، شرکت‌های تعاونی صیادی و شرکت‌های صید صنعتی و شناورهای مستقل صیادی و نیز انجام خدمات مربوط به صید و پرورش و تکثیر ماهی و سایر آبزیان است.

۳- ۵ - استخراج معدن (رده پ)

استخراج معدن شامل استخراج و عمل آوری تمام مواد کانی است که در طبیعت به صورت مواد جامد (مانند ذغال سنگ و کانی-های فلزی)، مواد مایع (مانند نفت خام) و یا به صورت گاز (مانند گاز طبیعی) وجود دارند. در محدوده این رده استخراج معادن تحت‌الارضی و سطح‌الارضی و نیز تمام فعالیت‌های کانه آرائی که به منظور آماده سازی مواد خام برای فروش در بازار صورت می‌گیرد و عموماً نزدیک معدن یا در محل آن انجام می‌شود، منظور می‌گردد. استخراج ذغال سنگ، استخراج نفت خام و گاز طبیعی و خدمات جنبی آن‌ها، استخراج اورانیوم و توریم، کانه‌های فلزی آهنی، سنگ، شن، ماسه و خاک رس، کانی‌های شیمیائی و کود و سایر معادن طبقه‌بندی نشده از جمله فعالیت‌های استخراج معادن است.

۴ - ۵ - صنعت (رده ت)

صنعت یا ساخت شامل تغییر شکل فیزیکی یا شیمیایی مواد به منظور تولید کالاهای جدید در کارگاه‌ها و یا منازل است. این رده مونتاژ قطعات تشکیل دهنده محصولات صنعتی و بازیافت مواد زائد را نیز شامل می‌شود. بخش صنعت گستره وسیعی از انواع فعالیت‌های صنعتی به شرح زیر است:

- ساخت محصولات غذایی و انواع آشامیدنی
- ساخت محصولات از توتون و تنباکو
- ساخت منسوجات
- ساخت پوشاک، عمل آوری و رنگ کردن خز
- دباغی و پرداخت چرم و سایر محصولات چرمی
- ساخت چوب و محصولات چوبی
- انتشار، چاپ و تکثیر رسانه‌های ضبط شده
- ساخت کک، فرآورده‌های حاصل از تصفیه نفت و سوخت‌های هسته‌ای
- ساخت مواد شیمیایی و محصولات شیمیایی
- ساخت محصولات از لاستیک و پلاستیک
- ساخت سایر محصولات کانی غیر فلزی
- ساخت فلزات اساسی
- ساخت محصولات فلزی فابریکی بجز ماشین آلات و تجهیزات
- ساخت ماشین‌آلات و تجهیزات طبقه‌بندی نشده در جای دیگر
- ساخت ماشین‌آلات دفتری، حسابداری و محاسباتی
- ساخت ماشین‌آلات و دستگاه‌های برقی طبقه‌بندی نشده در جای دیگر
- ساخت رادیو و تلویزیون، دستگاه‌ها و وسایل ارتباطی
- ساخت ابزار پزشکی، ابزار اپتیکی، ابزار دقیق و انواع ساعت
- ساخت وسایل نقلیه موتوری، تریلر و نیم تریلر
- ساخت سایر تجهیزات حمل و نقل
- ساخت مبلمان و مصنوعات طبقه‌بندی نشده در جای دیگر
- باز یافت

۵ - ۵ - تأمین برق، گاز و آب (رده ت)

این رده شامل سه رشته فعالیت زیر است:

- تولید، انتقال و توزیع برق
- پالایش و توزیع گاز طبیعی
- جمع آوری تصفیه و توزیع آب

رشته فعالیت برق شامل تولید برق توسط نیروگاه‌های گازی، آبی، گازوئیلی، سیکل ترکیبی و همچنین انتقال برق از نیروگاه‌ها و توزیع برق توسط شرکت‌های توزیع می‌باشد.

رشته فعالیت گاز پالایش گاز در پالایشگاه‌های گاز و توزیع آن بین مصرف کنندگان صنعتی، تجاری و خانگی شامل می‌شود. رشته فعالیت آب، استحصال و تأمین آب‌های سطح‌الارضی به صورت برداشت آب رودخانه‌ها، سدها، چاه‌ها و قنات‌ها و استفاده از آن‌ها در مصرف کشاورزی، صنعتی، خدماتی و خانگی (آب شرب خانوار) را در بر می‌گیرد. علاوه بر این تأمین آب توسط کارگاه‌های آب شیرین کن در محدوده این رشته فعالیت قرار می‌گیرد.

۶-۵ - ساختمان (رده ج)

تمام فعالیت‌هایی که محصول آن‌ها به صورت ثابت و غیرمنقول در اشکال مختلف ساختمان و بنا تجسم می‌یابد ساختمان نامیده می‌شود اعم از این که برای ایجاد بنا و ساختمان جدید و یا برای تعمیرات جزئی و اساسی یا تخریب و بازسازی باشد. محدوده این فعالیت شامل ساختمان‌های مسکونی و سایر ساختمان‌ها می‌باشد.

سایر ساختمان‌ها شامل ساختمان‌های صنعتی، آموزشی، بهداشتی، ورزشی، تجاری و ساختمان‌های زیربنایی از قبیل سد، سیلو، بندر، تونل، پل، جاده، راه‌آهن، فرودگاه، مترو، خط انتقال نیرو و ... است. ضمناً تعمیرات اساسی و جزئی ساختمان‌های موجود نیز در این رشته فعالیت منظور می‌شود.

۷-۵ - عمده فروشی، خرده فروشی، تعمیر وسائل نقلیه موتوری و کالاهای شخصی و خانگی (رده چ)

این رده شامل تمام کارگاه‌هایی است که به صورتی نسبت به خرید و فروش کالاها و تعمیرات آن‌ها اقدام می‌کنند.

۸-۵ - هتل و رستوران (رده ح)

محدوده این فعالیت شامل تمام هتل‌ها، مسافرخانه‌ها، زائر سراها و پانسیون‌ها است. این رده خوابگاه‌های دولتی را نیز در بر می‌گیرد. همچنین رستوران‌ها، اغذیه فروشی‌ها، سالن‌های پذیرایی و محل‌های صرف غذا و نوشیدنی که به فعالیت تهیه و سرو غذا اشتغال دارند در پوشش این فعالیت قرار می‌گیرند.

۹-۵ - حمل و نقل، انبارداری و ارتباطات (رده خ)

این رده شامل حمل و نقل زمینی، آبی، هوایی، خدمات پشتیبانی حمل و نقل و ارتباطات است.

- حمل و نقل زمینی شامل حمل و نقل جاده‌ای (درون شهری و برون شهری) بار و مسافر، حمل و نقل بار و مسافر با راه-آهن و حمل و نقل از طریق خطوط لوله است
- حمل و نقل آبی، حمل و نقل بار و مسافر در آب‌های داخلی و ساحلی را در بر می‌گیرد. حمل و نقل هوایی شامل حمل بار و مسافر در داخل و خارج کشور است.
- خدمات پشتیبانی حمل و نقل شامل پشتیبانی حمل و نقل آبی تخلیه و بارگیری در بنادر، پشتیبانی حمل و نقل هوایی مانند آژانس‌های هواپیمایی و تورهای مسافرتی، پشتیبانی حمل و نقل زمینی مانند توقفگاه وسایل نقلیه، پایانه-های بار و مسافر است.
- خدمات انبارداری ارائه خدمات انبارداری و سردخانه به عموم مردم است.

- پست و مخابرات خدمات پستی شامل آژانس‌های پست خصوصی و مخابرات شامل آژانس‌های خصوصی را در بر می‌گیرد.

۱۰-۵ - واسطه‌گری‌های مالی (رده د)

واسطه‌گری‌های مالی عبارتند از بانک‌ها، شرکت‌های بیمه (بیمه حوادث، آتش سوزی، وسایل نقلیه موتوری و ...) و سایر واسطه‌گری‌های مالی و فعالیت‌های جنبی آن‌ها که در ارتباط نزدیک با واسطه‌گری‌های مالی هستند نظیر صندوق‌های قرض‌الحسنه، شرکت‌های سرمایه‌گذاری.

۱۱-۵ - خدمات مستغلات، کرایه و کسب و کار (رده ذ)

خدمات مستغلات شامل اجاره واحدهای مسکونی، اجاره احتسابی واحدهای مسکونی ملکی تحت تصرف مالک، اجاره سایر واحدهای مسکونی و خدمات دلان معاملات املاک و بنگاه‌های معاملات ملکی است. خدمات کرایه و کسب و کار دامنه وسیع و گوناگونی از فعالیت‌ها را در بر می‌گیرد نظیر کرایه ماشین آلات و تجهیزات و کالاهای شخصی و خانگی، خدمات رایانه‌ای و فعالیت‌های مربوط به آن، تحقیق و توسعه، فعالیت‌های حقوقی و حسابداری، فعالیت‌های معماری و مهندسی، تبلیغات، نظافت ساختمان‌ها، عکاسی، بسته‌بندی، نمایشگاه و امثال آن.

۱۲-۵ - اداره امور عمومی، دفاع و تأمین اجتماعی (رده ر)

این رده از فعالیت‌های زیر تشکیل شده است:

- امور عمومی شامل تمام وزارتخانه‌ها و سازمان‌های دولتی است که مجری سیاست‌ها و خط مشی‌های کلی دولت بوده و امور جاری دولت را انجام می‌دهند.
- خدمات شهری شامل شهرداری‌ها و خدمات وابسته به آن
- فعالیت‌های دفاعی که وظیفه دفاع از کشور را به عهده دارند شامل نیروهای ارتش، سپاه و بسیج.
- فعالیت‌های انتظامی و امنیت عمومی شامل سازمان‌هایی که وظیفه برقراری نظم و امنیت کشور را به عهده دارند.
- تأمین اجتماعی اجباری شامل سازمان‌های تأمین اجتماعی، خدمات درمانی و صندوق‌های بازنشستگی

۱۳-۵ - آموزش (رده ز)

رده آموزش فعالیت‌های زیر را در بر می‌گیرد:

- آموزش ابتدائی شامل خدمات آموزش عمومی مدارس در مقطع ابتدائی، کودکانستان‌ها، آمادگی‌ها، آموزش کودکان استثنائی در مقطع ابتدائی
- آموزش متوسطه عمومی و فنی و حرفه‌ای شامل دوره‌های آموزش عمومی در سطح متوسطه و آموزش‌های فنی و حرفه‌ای پایین‌تر از سطح دانشگاه نظیر مدارس راهنمائی، دبیرستان‌ها، هنرستان‌ها، هنرستان‌های موسیقی و مراکز پیش دانشگاهی و همچنین خدمات آموزشی ویژه دانش آموزان استثنائی
- آموزش عالی شامل دوره‌های بعد از متوسطه که آموزش گیرندگان پس از طی آن مدرک دانشگاهی یا معادل آن دریافت می‌کنند

- آموزش بزرگسالان شامل آموزش به افراد بزرگسالی که در نظام آموزش مستمر مدارس و دانشگاه‌ها قرار ندارند مانند کلاس‌های تقویتی کنکور، آموزش زبان‌های خارجی، رایانه، حسابداری، آموزشگاه‌های تعلیم رانندگی.

۱۴-۵ - بهداشت و مددکاری اجتماعی (رده ژ)

این رده شامل فعالیت‌های زیر است:

- بهداشت و درمان شامل خدمات بیمارستانی (بیمارستان‌ها، آسایشگاه‌ها، تیمارستان‌ها) و خدمات غیر بیمارستانی (رادیولوژی‌ها، آزمایشگاه‌ها، فیزیوتراپی‌ها، مطب پزشکان و دندانپزشکان، خانه‌های بهداشت، واحدهای تزریقات و پانسمان)
- خدمات دامپزشکی شامل خدمات مربوط به بهداشت و معالجه حیوانات
- مددکاری اجتماعی شامل فعالیت‌هایی که هدف آن ارائه کمک‌های اجتماعی به کودکان، سالمندان و قشرهای خاصی از مردم است که توانایی چندانی برای مراقبت از خود ندارند مانند فعالیت آسایشگاه‌ها، پرورشگاه‌ها، نوانخانه‌ها، انجمن‌های خیریه، خانه سالمندان.

۱۵-۵ - سایر فعالیت‌های خدماتی عمومی، اجتماعی و شخصی و خانگی (رده‌های س و ش)

این فعالیت‌ها موارد زیر را در بر می‌گیرد:

- خدمات تفریحی و فرهنگی و ورزشی شامل تولید فیلم سینمایی و ویدیویی، توزیع و نمایش فیلم، رادیو و تلویزیون، تئاتر، هنرهای نمایشی، مجسمه‌سازی، نقاشی، موسیقی، کتابداری، موزه و ... و باشگاه‌ها و استودیوهای ورزشی، خبرگزاری‌ها
- خدمات مذهبی و سیاسی و سایر سازمان‌های دارای عضو شامل خدماتی که توسط مساجد، حسینیه‌ها، امامزاده‌ها، تکایا، کلیساها و سایر مراکز مذهبی و همچنین کانون‌هایی نظیر دانشجویان، کانون بازنشستگان، انجمن‌ها نظیر انجمن‌های اسلامی، انجمن‌های فرهنگی و ... ارائه می‌شود.
- فعالیت‌های سازمان‌های حرفه‌ای نظیر جامعه دارو سازان، جامعه دندانپزشکان، فعالیت‌های اتحادیه‌ها اصناف، اتحادیه تعاون، اتاق‌های بازرگانی، صنایع و معادن، اتاق تعاون
- خدمات لباسشوئی‌ها و خشکشوئی‌ها، قالیشوئی‌ها، آرایش و پیرایش
- خدمات خانگی مستخدمین، باغبانان، دربانان، رانندگان

فصل سوم – مطالعات و برنامه‌ریزی

پس از تصویب اجرای طرح تهیه حساب‌های اقماری تعاون، برای عملیاتی کردن گام به گام مراحل پیش‌بینی شده، برنامه‌ریزی انجام شده و اجرای طرح مطابق با آن آغاز شد. در مرحله اول اقداماتی نظیر سازماندهی ساختار اجرائی، شناسائی و گردآوری مدارک و مستندات داخلی و بین‌المللی، مطالعه مستندات و ترجمه منابع انگلیسی، تعیین پوشش بخش تعاون، تعیین روش‌های گردآوری اطلاعات، تعیین اقلام آماری و امکان سنجی آماری توسط گروه مطالعات انجام شد.

۱. شناسائی، گردآوری و مطالعه مدارک و مستندات

برای شناخت بخش تعاون، مدارک و مستندات داخلی و خارجی بررسی و مطالعه شد، ضمن این که مدارک انگلیسی نیز و برای استفاده همگان به زبان فارسی برگردانده شد. برخی از مستندات را می‌توان به شرح زیر نام برد:

- سیستم حساب‌های ملی
- دستنامه حساب‌های بخش تعاون
- طبقه بندی بین‌المللی فعالیت‌های اقتصادی
- قوانین و اساسنامه‌های بخش تعاون
- مدارک مربوط به پیشینه تعاون در ایران و جهان
- نقش شرکت‌های تعاونی برای خروج از فقر (تجربه کشورهای آفریقایی)
- تجربه کشور مقدونیه: تهیه حساب‌های اقماری تعاونی‌ها و جوامع همیار، ۲۰۰۸، (داده‌های تجربی)
- تجربه کشور صربستان: حساب‌های اقماری اقتصاد تعاونی جمهوری صربستان در سال ۲۰۰۹
- تجربه کشور اسپانیا: حساب‌های اقماری تعاونی‌ها و تشکل‌های همیار در اسپانیا، ۲۰۰۸
- بررسی مستندات کشورهای موزامبیک، نیوزیلند، استرالیا و کانادا

۲. طراحی ساختار اجرائی

انجام هر یک از مراحل طرح متناسب با ریز فعالیت‌ها و تخصص‌های خاص آن مرحله، نیازمند سازماندهی ویژه‌ای است. سازمان اجرائی طرح عبارت از یک ستاد به ریاست رئیس مرکز آمار ایران بود که اعضای آن را قائم مقام وزارت تعاون، معاونین و مدیران ذیربط در وزارت تعاون و مرکز آمار ایران و مدیران برخی دستگاه‌های مرتبط مانند وزارت جهاد کشاورزی تشکیل می‌داد. این ستاد دارای وظایفی نظیر سیاستگذاری، برنامه‌ریزی، هدایت، هماهنگی، نظارت و همچنین بررسی و تصویب فعالیت‌ها و وظایف گروه‌ها و کمیته‌ها، بررسی و تصویب کلیات طرح‌های موضوعی و فنی بود. زیر نظر ستاد تعدادی کمیته و گروه‌های کاری به شرح نمودار زیر فعالیت می‌کردند.



۳. تعیین پوشش بخش تعاون

پس از مطالعه مستندات بین‌المللی مربوط به تعاونی‌ها، بررسی انواع تعاونی‌ها، قوانین و مقررات مربوط به این بخش و اساسنامه تعاونی‌ها محدوده و پوشش بخش تعاون تعیین و به تصویب ستاد اجرائی طرح رسید. نهادهای پشتیبانی تعاونی‌ها نیز هرچند طبق تعاریف بین‌المللی در محدوده بخش تعاون قرار نمی‌گیرند ولی بنا به درخواست ستاد و برای اهداف تحلیلی مقرر شد این نهادها نیز به طور جداگانه در طرح منظور شود.

محدوده و پوشش بخش تعاونی طبق استانداردهای بین‌المللی به شرح زیر است:

- شرکت‌های تعاونی
- اتحادیه‌های تعاونی
- اتاق‌های تعاون

- بنیاد توسعه و کارآفرین تعاون
 - تعاونی‌های روستائی و عشایری (تحت پوشش وزارت جهاد کشاورزی)
 - شرکت سرمایه‌گذاری سهام عدالت
 - شرکتهای تعاونی سهام عدالت شهرستان‌ها
- نهادهای پشتیبانی تعاونی‌ها به شرح زیر براساس نیاز وزارت تعاون به محدوده بخش تعاونی اضافه شد:
- وزارت تعاون و ادارات استانی آن
 - بانک توسعه تعاون
 - صندوق ضمانت سرمایه‌گذاری تعاون (این صندوق در سال ۱۳۹۰ تأسیس شده است)
 - سازمان مرکزی تعاون روستائی و ادارات استانی آن
 - شرکت کارگزاری سهام عدالت (در حال حاضر منحل شده است)
- بنیادهای زیر هرچند دارای عنوان تعاون هستند ولی طبق تعریف در محدوده بخش تعاون قرار نمی‌گیرند.
- بنیاد تعاون نیروی انتظامی
 - بنیاد تعاون بسیج
 - بنیاد تعاون ارتش جمهوری اسلامی ایران
 - بنیاد تعاون وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح
 - بنیاد تعاون سپاه
 - بنیاد تعاون نور
 - فروشگاه اتکاء وابسته به نیروهای مسلح

۴. امکان سنجی آماری

- امکان استفاده از آمارهای موجود در کشور و استفاده از نتایج طرح‌های آمارگیری مرکز آمار ایران برای تهیه حساب‌های بخش تعاون از جهات مختلف مورد بررسی قرار گرفت که به عنوان نمونه به موارد زیر اشاره می‌شود:
- امکان تأمین اطلاعات مورد نیاز حساب‌های بخش صنعت از طریق استخراج اطلاعات کارگاه‌هایی که دارای وضعیت حقوقی شرکت تعاونی هستند از طرح آمارگیری سالانه کارگاه‌های صنعتی ده کارکن و بیشتر مرکز آمار ایران مورد بررسی قرار گرفت. نتایج حاصل نشان داد از آنجا که در این طرح فقط کارگاه‌های ده کارکن و بیشتر پوشش داده می‌شوند، امکان دسترسی به اطلاعات جامع تمامی شرکتهای تعاونی این بخش در این طرح وجود ندارد.
 - دریافت اطلاعات مورد نیاز از طرح‌های آمارگیری ویژه حساب‌های ملی مرکز آمار ایران از طریق تفکیک بخش تعاون در این طرح‌ها بررسی شد. به دو دلیل زیر امکان تأمین اطلاعات مورد نیاز حساب‌های تعاونی از این طریق وجود ندارد:
 - ✓ تمام طرح‌های آمارگیری ویژه حساب‌های ملی در یک سال و به صورت یکپارچه اجرا نمی‌شود بلکه هر گروه از طرح‌ها به تناوب در فاصله‌های زمانی متفاوت اجرا می‌شوند. بنابراین چنین روشی برای دستیابی به اطلاعات مورد نیاز در یک سال روش مناسبی نیست.

- ✓ طرح‌های آمارگیری ویژه حساب‌های ملی به صورت نمونه‌گیری اجرا می‌شود و برای تفکیک اطلاعات بخش تعاونی به منظور تأمین اطلاعات مورد نیاز این بخش، تعداد نمونه‌ها باید به حد بسیار زیادی افزایش یابد که در اینصورت اهداف حساب‌های ملی از جمله سرعت دستیابی به نتایج طرح‌ها تحت تأثیر قرار می‌گیرد.
- بخشنامه‌ای از سوی وزارت تعاون وقت به دستگاه‌های دولتی ارسال شد که براساس آن تمامی آمار و اطلاعات موجود در آن دستگاه‌ها به تفکیک بخش تعاونی تنظیم شود. لیکن به دلیل روشن نبودن مفاد بخشنامه و عملی نبودن این امر در بسیاری از دستگاه‌ها، پیاده‌سازی آن با مشکل مواجه شد. لذا نتایج بررسی‌ها نشان داد که دسترسی به اطلاعات مورد نیاز بخش تعاونی از این طریق امکان‌پذیر نیست.
- بررسی اطلاعات موجود در اظهارنامه‌های مالیاتی نشان داد که اقلام عمده مورد نیاز برای محاسبه ارزش‌افزوده و تهیه حساب‌های بخش تعاونی، در اظهارنامه‌ها موجود است. لذا ضمن برقراری ارتباط با سازمان امور مالیاتی، امکان ایجاد ارتباط بین داده‌های به دست آمده از پایگاه اطلاعاتی سازمان امور مالیاتی و فهرست شرکت‌های تعاونی وزارت تعاون بررسی شد. البته برای بکارگیری این شیوه نیز مشکلاتی وجود دارد که عمده‌ترین آنها بنا بر اظهارات نماینده سازمان امور مالیاتی، تکمیل نبودن اظهارنامه‌ها و خالی بودن برخی از فیلدهای اطلاعاتی اظهارنامه‌ها است. ضمن این‌که محرمانه بودن اطلاعات یکایک تعاونی‌ها نیز از موانع عمده در استفاده از داده‌های مورد بحث بود.
- استفاده از اطلاعات مندرج در حساب سود و زیان، ترازنامه و سایر گزارش‌های مالی تعاونی‌ها که در قالب صورت‌های مالی تنظیم می‌شود نیز یکی از راه‌های مهم برای تأمین نیازهای آماری تهیه حساب‌های بخش تعاونی است همان‌گونه که در اکثر کشورهایی که این حساب‌ها تهیه شده از اطلاعات صورت‌های مالی استفاده شده است.
- به موجب قانون، شرکت‌های تعاونی، اتحادیه‌های تعاونی و سایر تعاونی‌ها موظفند هر ساله گزارشات فوق را در اختیار وزارت تعاون قرار دهند. ولی براساس تحقیقات به عمل آمده معلوم شد تمام تعاونی‌ها از این امر تبعیت نمی‌کنند بنابراین دسترسی به اطلاعات تمام تعاونی‌ها از این طریق امکان‌پذیر نبود.
- صورت‌های مالی تعاونی‌های برتر به منظور استفاده از آن‌ها به عنوان مبنای محاسبات جایگاه بخش تعاونی در کل اقتصاد مورد بررسی قرار گرفت. تعاونی‌های برتر دارای ویژگی‌های مختلفی است که برخی از آن‌ها از قبیل بهره‌گیری بهینه از سرمایه شرکت (نقدی و غیرنقدی) و برخورداری از تراز مثبت اقتصادی از جمله ویژگی‌های اقتصادی است که باید توسط یک تعاونی برتر رعایت شده باشد. در بین شاخص‌های عمومی و همچنین شاخص‌های اختصاصی هر گرایش، شاخص-هائی گنجانیده شده که جنبه اقتصادی دارند از قبیل میانگین سوددهی شرکت در ۲ سال اخیر، میزان افزایش سرمایه در ۳ سال اخیر، میزان فروش، میزان سرمایه اولیه، میزان سرمایه فعلی، میزان صادرات و تعداد اعضا. حاصل بررسی نشان داد که استفاده از صورت‌های مالی این شرکت‌ها نیز برای محاسبه جایگاه تعاونی از جامعیت کافی برخوردار نیست.

۵. تعیین روش‌های گردآوری داده‌ها

پس از امکان‌سنجی آماری، روش ترکیبی برای گردآوری داده‌های مورد نیاز در هر جامعه از تعاونی‌ها و نهادهای پشتیبانی به شرح زیر پیشنهاد شد:

- گردآوری اطلاعات از طریق اجرای طرح آمارگیری نمونه‌ای
- گردآوری اطلاعات صورت‌های مالی به روش فیزیکی و الکترونیکی

۶- گردآوری اطلاعات ثبتی

تعداد تعاونی‌های در حال فعالیت برای گردآوری اطلاعات مورد نیاز تهیه حساب‌های اقماری بخش تعاون در پایان سال ۱۳۸۹ در جدول زیر نشان داده شده است. شیوه گردآوری اطلاعات هر گروه از تعاونی‌ها در پی خواهد آمد.

شرح	جمع		شرکت تعاونی*	اتحادیه تعاونی	اتاق تعاون	شرکت سرمایه‌گذاری سهام عدالت	وزارت تعاون	بانک توسعه تعاون	سازمان مرکزی تعاون روستایی	شرکت سهامی زراعی
	تعداد	درصد								
جمع	۱۱۱۴۶۲	۱۰۰	۱۱۰۲۴۶	۱۱۱۶	۳۰	۳۱	۱	۱	۱	۳۶
وزارت تعاون	۱۰۷۰۳۱	۹۶	۱۰۶۲۴۶	۷۲۲	۳۰	۳۱	۱	۱	-	-
سازمان مرکزی تعاون روستایی	۴۲۱۹	۳/۸	۳۸۰۹	۳۷۳	-	-	-	-	۱	۳۶
سازمان امور عشایری	۲۱۰	۰/۲	۱۸۹	۲۱	-	-	-	-	-	-

* مأخذ: امکان سنجی جمع‌آوری آمارهای اقتصادی "طرح تهیه حساب‌های اقتصادی بخش تعاون کشور"، وزارت تعاون

۶. تعیین اقلام آماری

اقلام مورد نیاز حساب‌های ملی به دو گروه کلی موجودی‌ها و جریان‌ها تقسیم می‌شوند. موجودی‌ها ارزش اقتصادی را در یک نقطه از زمان و جریان‌ها تغییرات ارزش اقتصادی را در یک دوره از زمان اندازه‌گیری می‌کنند. در گزارش‌های مالی شرکت‌ها، موجودی‌ها در ترازنامه‌ها و جریان‌ها در سایر حساب‌ها ثبت می‌شوند. موجودی‌ها از دارایی‌ها شامل دارایی‌های جاری و دارایی‌های غیرجاری مانند دارایی‌های ثابت مشهود و بدهی‌ها تشکیل شده‌اند که در ابتدا و انتهای دوره ثبت می‌شوند. جریان‌ها مبادلات و سایر جریان‌های اقتصادی را در طول زمان (سال معین یا دوره کوتاه‌تر از سال) ثبت می‌کنند. جریان‌ها شامل درآمدها و هزینه‌ها، تغییر دارایی‌های ثابت مشهود (افزایش یا کاهش طی دوره)، تغییر موجودی کالا و ... هستند که در صورت سود و زیان و سایر حساب‌های تفصیلی تنظیم شده در گزارش‌های مالی ثبت می‌شوند.

به منظور سازگاری نتایج با حساب‌های ملی، تهیه حساب‌های بخش تعاون نیز مستلزم داشتن اطلاعات مالی شرکت‌ها و سایر نهادهای تعاونی در چارچوب مزبور است، صرفنظر از این که گردآوری اطلاعات با چه روشی انجام شده باشد. لیکن لازم است فرم‌هایی که برای گردآوری اطلاعات طراحی می‌شوند، حاوی پرسش‌هایی باشند که با روش پاسخگوئی (خود اظهاری یا مصاحبه حضوری)، نوع فعالیت تعاونی، اهمیت اقلام در هر فعالیت، و ... همخوانی داشته باشد. علاوه بر اقلام اختصاصی تهیه حساب‌ها، اطلاعاتی نیز از قبیل مشخصات عمومی، وضعیت اشتغال و ... برای استفاده در کنترل ارقام، تحلیل‌های موردی و سایر کاربردها مورد نیاز است که لازم است در فرم‌های طراحی شده منظور شوند. اقلام آماری مورد نیاز که با سرفصل‌های گزارشات مالی انطباق داده شده است به شرح زیر طبقه‌بندی می‌شوند:

مشخصات عمومی

نام شرکت تعاونی، کد یکتا، شناسه حقوقی، تاریخچه فعالیت شرکت، سال مالی، شرح فعالیت، فعالیت اصلی (در صورت تعدد فعالیتها)، کد ISIC، مشخصات شرکت‌های تحت پوشش، تعداد شعب، تعداد اعضا، آدرس پستی، شماره تلفن، شماره فکس، آدرس پست الکترونیکی و آدرس وب سایت

وضعیت اشتغال

تعداد کارکنان، جنسیت، عضویت یا عدم عضویت کارکنان در تعاونی، نوع استخدام برحسب مزد و حقوق بگیر و بدون مزد و حقوق، نوع استخدام بر حسب مزد و حقوق بگیر تمام وقت، پاره وقت و فصلی

جبران خدمات کارکنان - هزینه‌های پرسنلی

حقوق و دستمزد کارکنان شامل حقوق و مزایا، با خرید خدمت، پاداش سفر و مأموریت، بیمه سهم شرکت، بیمه بیکاری، عیدی، پاداش، کارانه، اضافه کاری و حق شیفت، هزینه ازدواج، بن و کمک‌های غیرنقدی، ایاب و ذهاب، هزینه‌های غذا و رستوران پرسنل، مزایای پایان خدمت، لباس (غیر از لباس محل کار)، خرید مرخصی، پس‌انداز سهم کارفرما، فوق‌العاده‌ها (جذب و بهره‌وری)، هدیه به مناسبت‌های مختلف، ایاب و ذهاب (از محل کار به منزل و بالعکس)، خواروبار، مسکن و سایر خدمات رفاهی، پاداش هیئت مدیره

مصارف واسطه - هزینه‌های اداری

هزینه‌های خدمات قراردادی نظیر خدمات کامپیوتری، طراحی سیستم‌های کامپیوتری حقوقی و قضائی، حسابرسی و حسابداری و ...، حق الزحمه مشاوره، حق‌العمل پرداختی، ابزار و لوازم اداری، تعمیرات جزئی و نگهداشت ساختمان، تعمیر و نگهداشت ماشین-آلات و تجهیزات، تعمیر و نگهداشت اثاثیه و وسایل نقلیه، اجاره ساختمان و ماشین‌آلات، پست و مخابرات، آب و برق و سوخت، بیمه‌های تجاری، جشن و پذیرائی، حمل و نقل، توزین و باربری، کارمزد فروش، کارمزد بانکی، خرید سفته و نظائر آن، چاپ و انتشار، آگهی و تبلیغات، مطبوعات، لوازم و ملزومات مصرفی اداری، اجلاس و همایش و سمینار، آموزش ضمن خدمت، لباس محل کار (یونیفورم)، حق عضویت پرداختی، سهم وزارت تعاون، سهم اتاق تعاون (۳ در هزار)، ایاب و ذهاب برای مأموریت اداری، هزینه آموزش و برگزاری دوره‌های آموزشی

مصارف واسطه - هزینه خرید کالاها و مواد مصرفی

همه کالاها و مواد مصرفی غیر از ملزومات مصرفی ثبت شده در هزینه‌های اداری و کالاهائی که به قصد فروش خریداری می‌شود.

انتقالات

مالیات، مالیات بر درآمد، عوارض، جرائم، خسارات، کمک‌های بلاعوض به مؤسسات و افراد، کمک دولت بابت هزینه‌های جاری، کمک دولت بابت هزینه‌های آموزشی

هزینه‌های مالی (غیر از کارمزدهای بانکی)

بازپرداخت سود اوراق مشارکت، سود پرداختی بابت تسهیلات مالی، سایر هزینه‌های مالی، سود پرداختی سپرده‌های سرمایه گذاری

ستانده - درآمدها

ارزش فروش کالا یا بهای تمام شده کالای فروش رفته، درآمد حاصل از ارائه خدمات، حق‌العمل دریافتی، کارمزد حاصل از خرید و فروش محصولات تضمینی، دریافتی بابت اجاره ساختمان و ماشین‌آلات، درآمد اجاره انبارها، درآمد ارائه خدمات آموزشی و حسابرسی شرکت‌های تعاونی روستائی، کارمزد وام‌های اعطائی به شرکت‌های تعاونی روستائی، کارمزد تسهیلات قرض‌الحسنه اعطائی، اجاره خانه‌های سرپرستی، انواع کارمزدهای دریافتی توسط بانک و مؤسسات مالی (کارمزد بروات، اعتبار در حساب جاری، حواله‌ها، اسناد خریداری، طرح‌های امانی، وام کارکنان، ضمانت نامه‌ها، قبوض آب، برق و تلفن، اجاره صندوق‌های امانی، فروش ارز، چک‌های برگشتی و غیره)، فروش ضایعات، دریافتی بابت صدور کارت بازرگانی

ستانده - ارزش فروش و خرید کالاهای فروخته شده

این اقلام عمدتاً در تعاونی‌هایی مصداق دارد که فعالیت عمده یا بخشی از فعالیت آن‌ها خرید و فروش کالا (عمده فروشی و خرده فروشی) است. مابه‌التفاوت آن‌ها ستانده این تعاونی‌ها را تشکیل می‌دهد.

درآمدها، انتقالات و سایر منابع مالی دریافتی (غیر ستانده)

سود سهام شرکت‌های تحت پوشش، سود سهام سایر شرکت‌ها، درآمد حاصل از اوراق مشارکت، سود دریافتی از سپرده‌های کوتاه مدت، سود دریافتی از سپرده‌های بلند مدت، سود دریافتی از حساب‌های پس‌انداز، سایر سودهای دریافتی، جایزه حساب‌های قرض‌الحسنه، کمک‌های دریافتی از دولت، کمک‌های بلاعوض از سایر اشخاص حقیقی و حقوقی، وام‌های دریافتی از بانک، وام دریافتی از سایر اشخاص حقیقی و حقوقی، خسارت و غرامات دریافتی، درآمد حاصل از فروش دارائی‌های ثابت مشهود، درآمد تسهیلات اعطائی، جرایم تأخیر دریافتی بابت تسهیلات اعطائی، درآمد حاصل از واگذاری واحدهای احداث شده، درآمد حاصل از واگذاری زمین، درآمد پیمان، درآمد پیمان ارزی، سود حاصل از فروش سرمایه‌گذاری‌ها، سوبسید دریافتی

تشکیل سرمایه ثابت - تغییرات دارائی‌های ثابت مشهود و نامشهود

بهای تمام شده دارائی‌های ثابت مشهود و نامشهود برای مانده اول دوره، دارائی‌های اضافه شده طی دوره، دارائی‌های فروخته شده طی دوره، نقل و انتقالات و سایر تغییرات طی دوره، تعمیرات اساسی طی دوره، تجدید ارزیابی و مانده آخر دوره برای دارائی‌های زیر:

دارائی‌های مشهود

ساختمان، تأسیسات، وسایل نقلیه، ابزار آلات (گرانقیمت)، ماشین‌آلات و تجهیزات، اموال و اثاثیه و منصوبات، نرم افزارهای رایانه‌ای، زمین (فقط دارائی است و تشکیل سرمایه محسوب نمی‌شود)، سایر دارائی‌های مشهود

دارائی‌های نامشهود

حق‌الامتیازها، حق انشعاب آب و برق و گاز، حق انشعاب فاضلاب، حق امتیاز تلفن، نرم‌افزارهای رایانه‌ای، سرقفلی، سایر دارائی‌های نامشهود

سرمایه‌گذاری‌های بلند مدت در شرکت‌های تحت پوشش، سایر سرمایه‌گذاری‌های بلند مدت، سرمایه‌گذاری در سهام، خرید اوراق مشارکت، سپرده‌های ثابت بلند مدت نزد بانک‌ها و سایر سرمایه‌گذاری‌های کوتاه مدت

تشکیل سرمایه - تغییرات موجودی انبار

- موجودی ابتدای دوره برای کالای در جریان ساخت، کالای ساخته شده، کالای خریداری شده برای فروش مجدد، مواد اولیه و بسته بندی، قطعات و لوازم یدکی و ارزش دارائی‌ها (پروژه‌ها)ی در دست تکمیل (جمع هزینه خرید زمین، مواد و مصالح مصرفی دستمزد و کارکرد پیمانکاران)
- خرید طی دوره برای کالای در جریان ساخت، کالای ساخته شده، کالای خریداری شده برای فروش مجدد، مواد اولیه و بسته بندی، قطعات و لوازم یدکی و ارزش دارائی‌ها (پروژه‌ها)ی در دست تکمیل (جمع هزینه خرید زمین، مواد و مصالح مصرفی، دستمزد و کارکرد پیمانکاران)
- موجودی پایان دوره برای کالای در جریان ساخت، کالای ساخته شده، کالای خریداری شده برای فروش مجدد، مواد اولیه و بسته بندی، قطعات و لوازم یدکی، و ارزش دارائی‌ها (پروژه‌ها)ی در دست تکمیل (جمع هزینه خرید زمین، مواد و مصالح مصرفی دستمزد و کارکرد پیمانکاران)

اقلام آماری مورد نیاز محاسبه ارزش افزوده وزارت تعاون

از آنجا که دستگاه‌های دولتی دارای ستانده غیر بازاری هستند و در مقابل ارائه خدمات آن‌ها قیمتی در بازار وجود ندارد، برای محاسبه ستانده آن‌ها از جمع هزینه‌ها یا به عبارت دیگر از جمع جبران خدمات کارکنان، مصارف واسطه و مصرف سرمایه ثابت استفاده می‌شود. اقلام مورد نیاز این دستگاه دولتی از برنامه‌های هزینه‌های جاری و سرمایه‌ای عملکرد بودجه سالانه کشور موجود در وزارت اقتصاد و دارائی، خزانه‌داری کل قابل استخراج است.

نمونه‌ای از برنامه‌های هزینه‌های این وزارتخانه عبارتند از:

- برنامه ایجاد و گسترش تعاونی‌ها
- برنامه راهبری ایجاد و گسترش تعاونی‌ها
- برنامه توسعه کارآفرینی
- برنامه ساماندهی عشایر
- برنامه راهبری افزایش تولید محصولات دام و طیور
- برنامه راهبری افزایش تولید محصولات زراعی
- برنامه راهبری افزایش سطح پوشش خدمات ترویجی
- برنامه راهبری ساماندهی مالکیت و صدور سند اراضی دولتی و کشاورزی
- برنامه پرداخت دیون و بازخرید کارکنان
- برنامه آموزش کاردانی
- برنامه آموزش غیررسمی فنی و حرفه‌ای

- برنامه ارتقاء توانمندی‌های زنان و تحکیم خانواده
- برنامه هزینه‌های مربوط به بازنشستگان دولت
- برنامه هزینه‌های مربوط به خانواده‌های شاهد و ایثارگر
- برنامه حفظ نظم و امنیت
- نمونه‌ای از برنامه‌های عمرانی این وزارتخانه عبارتند از:
 - مکان یابی کانون‌های اسکان عشایر
 - طرح ساماندهی عشایر
 - ارائه خدمات پشتیبانی به کوچندگان
 - طرح ایجاد و گسترش تعاونی‌ها
 - تعمیر و تجهیز اداره تعاون استان
 - تکمیل خانه فرهنگ عشایر استان
 - طرح تجهیزات واحداث انبارهای خرید گندم
 - مطالعه قابلیت‌های عشایری و تدوین نظام بهره‌برداری
 - تامین آب و علوفه دام عشایر
 - تامین آب مناطق عشایر گرفتار خشکسالی
 - ترویج و جایگزینی سوخت فسیلی به جای نباتی امور عشایر
 - تامین آب آشامیدنی منطقه جیرفت و کهنوج
 - ارائه خدمات پشتیبانی
 - فضاهای آموزشی و کمک آموزشی
 - بازگشایی راه‌های عشایری منطقه جیرفت و کهنوج
 - تامین کالاهای سرمایه‌ای بخش کشاورزی
 - احداث انبارهای چند منظوره
 - احداث انبارهای سرد
 - کمک‌های فنی و اعتباری احداث تاسیسات نگهداری کوتاه مدت گندم
 - تعمیرات اساسی و تامین تجهیزات و ماشین‌الات
 - فروش و واگذاری و اجاره انبارها
 - مطالعه، شناسایی و امکان‌سنجی پروژه‌های بخش تعاون
 - تامین تجهیزات و ماشین‌الات سازمان امور عشایری
 - شکل‌گیری گسترش و توانمندی تعاونی‌ها
 - اصلاح شبکه آب

- طرح حمل و نقل جاده‌ای
 - طرح تامین و عرضه آب
 - طرح جایگزینی سوخت فسیلی
 - طرح خرید ماشین آلات
 - طرح تعمیرات اساسی و تامین تجهیزات و ماشین آلات
 - طرح ساختمان‌ها و تجهیزات
 - تعمیرات اساسی و تامین تجهیزات و ماشین آلات
 - مطالعه و تهیه طرح‌های آماده سازی
 - تامین تجهیزات دستگاه‌های اجرایی استان
 - تعمیرات اساسی ساختمان‌های اداری
 - تجهیزاداره کل
 - زیرساخت‌های صنعتی و معدنی
 - راهبری امور فناوری اطلاعات
 - تأمین سخت افزار و نرم افزار
- لازم به یادآوری است که برنامه‌ها و طرح‌های فوق‌الذکر بنا به برنامه ریزی دولت می تواند در سال‌های متفاوت، تغییر کند.

مرکز آمار ایران

فصل چهارم - گردآوری اطلاعات

گردآوری اطلاعات در این طرح با سه هدف زیر برنامه ریزی و اجرا شد:

۱. استفاده در تهیه حساب‌های اقماری تعاون سال ۱۳۸۹
 ۲. نهادینه کردن تهیه و تنظیم سالانه صورت‌های مالی شرکت‌های تعاونی و نهادهای پشتیبانی آن‌ها
 ۳. نهادینه کردن استفاده از سامانه الکترونیکی برای دریافت سالانه صورت‌های مالی با مقاصد زیر:
 - آسان سازی دسترسی به اطلاعات مالی تعاونی‌ها و تسهیل در کنترل عملکرد سالانه آن‌ها توسط وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی
 - تسهیل و دقت در انجام محاسبات مربوط به حساب‌های اقماری تعاون با همکاری مرکز آمار ایران و وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی در سال‌های آتی و پیگیری روند عملکرد تعاونی‌ها برای ارزیابی سیاست‌های اعمال شده در این بخش و ارزیابی نتایج حاصل از اعطای تسهیلات و تخصیص امکانات به این بخش از اقتصاد کشور
- براساس تصمیمات اتخاذ شده در ستاد تهیه حساب‌های بخش تعاون، برای گردآوری اطلاعات هریک از گروه‌های تعاونی، از یک یا چند شیوه از روش‌های پیشنهادی گروه مطالعات، به شرح زیر استفاده شد:
- آمارگیری به صورت تمام شماری از تعداد ۹۲۹۸ تعاونی برای سال ۱۳۸۹
 - آمارگیری نمونه‌ای از تعداد ۱۰۰۸۷۰ تعاونی با تعداد ۱۰۵۳۴ نمونه برای سال ۱۳۸۹
 - گردآوری اطلاعات صورت‌های مالی اتحادیه‌ها، تشکل‌ها، اتاق‌های تعاون و شرکت‌های سرمایه‌گذاری سهام عدالت (در مرحله اول) به تعداد ۱۱۷۷ تعاونی فعال برای سال‌های ۱۳۸۸ و ۱۳۸۹
 - گردآوری اطلاعات صورت‌های مالی از تعاونی‌های شاخص و با حجم فروش بالا که در طرح آمارگیری نیز تمام شماری شده است از طریق سامانه الکترونیکی (در مرحله دوم) به تعداد ۸۹۰۵ تعاونی برای سال‌های ۱۳۸۸ و ۱۳۸۹
 - گردآوری اطلاعات بانک توسعه تعاون از طریق دریافت صورت مالی
 - گردآوری اطلاعات وزارت تعاون از خزانه‌داری کل

شیوه‌های گردآوری اطلاعات از هریک از گروه‌های تعاونی به طور خلاصه در جدول زیر نشان داده شده است:

شیوه‌های گردآوری اطلاعات

شرح	شرکت تعاونی	اتحادیه تعاونی	بنیادهای توسعه و کار آفرینی	اتاق تعاون	شرکت‌های تعاونی سهام عدالت	شرکت سرمایه‌گذاری سهام عدالت	وزارت تعاون	بانک توسعه تعاون	سازمان مرکزی تعاون روستایی	شرکت سهامی زراعی
وزارت تعاون	- آمارگیری نمونه‌ای - تمام شماری	صورت‌های مالی از طریق سامانه	آمارگیری نمونه‌ای	صورت‌های مالی از طریق سامانه	آمارگیری نمونه‌ای	صورت‌های مالی از طریق سامانه	عملکرد بودجه از خزانه	صورت مالی		
سازمان تعاون روستایی	- آمارگیری نمونه‌ای - تمام شماری	صورت‌های مالی از طریق سامانه						صورت‌های مالی (شرکت دولتی است)	صورت‌های مالی	
سازمان امور عشایری	تمام شماری	صورت‌های مالی از طریق سامانه								

۱. اجرای طرح آمارگیری نمونه‌ای

از آنجا که دریافت اطلاعات مندرج در صورت‌های مالی تعاونی‌ها از طریق سامانه الکترونیکی برای اولین بار بود که به اجر در می‌آمد، اطمینان کامل به نتایج حاصل از گردآوری اطلاعات از این طریق وجود نداشت. لذا سهم عمده‌ای از اطلاعات مورد نیاز از طریق اجرای طرح آمارگیری نمونه‌ای اخذ شد. اجرای هر طرح آمارگیری نمونه‌ای به طور خلاصه دارای مراحل کلی زیر است:

- چارچوب سازی شامل تهیه و بهنگام سازی فهرست تشکیل دهنده جامعه آماری و مشخصات چارچوبی آن‌ها
- انتخاب نمونه‌ها و تهیه طرح فنی
- طراحی پرسشنامه‌ها و فرم‌ها و تهیه راهنماها
- اجرای عملیات میدانی شامل آموزش نیروی انسانی و نظارت بر عملیات میدانی
- استخراج داده‌ها

۱-۱ - چارچوب سازی

برای قابلیت مقایسه آمار حساب‌های بخش تعاون با آمار حساب‌های ملی کشور و قابلیت مقایسه بین‌المللی و استاندارد سازی آمارهای تولید شده در زمینه تعاون و نیز زمینه سازی برای تعیین سهم بخش تعاون در اقتصاد کشور در سال‌های آینده، لازم است چارچوبی بهنگام از فهرست تعاونی‌های کشور براساس طبقه‌بندی استاندارد بین‌المللی فعالیت‌های اقتصادی فراهم شود. برای این منظور در وزارت تعاون وقت اقداماتی صورت گرفت که مختصراً به اهم آن‌ها اشاره می‌شود:

- تهیه فهرست تعاونی‌های تحت پوشش وزارت تعاون وقت که سهم عمده تعاونی‌های کشور را (۹۶ درصد) تشکیل می‌دهند.

- اصلاح و بهنگام سازی فهرست تعاونی‌ها از نظر مشخصات چارچوبی نظیر نام و نشانی و همچنین اضافه کردن تعاونی-های جدید و حذف تعاونی‌های تعطیل شده
 - طراحی نظام کد گذاری ماشینی از طریق اضافه کردن امکان جدیدی در بخش ثبت تعاونی و اتحادیه سامانه جامع آمارهای ثبتی برای کدگذاری ماشینی
 - آموزش کارشناسان آمار ادارات کل تعاون استان‌ها
- با انجام اقدامات فوق و امکان کدگذاری ماشینی که بوجود آمده بود بیش از ۱۶۳۰۰۰ شرکت تعاونی و اتحادیه براساس طبقه بندی بین‌المللی رشته فعالیت های اقتصادی (ISIC Rev ۳.۱) کدگذاری شد و به این ترتیب چارچوب بهنگام مورد نیاز اجرای طرح آمارگیری فراهم شد.

۲-۱ - جامعه آمارگیری طرح و روش نمونه‌گیری

- جامعه آمارگیری طرح، تعاونی‌هایی را در بر می‌گیرد که در سال ۱۳۸۹ فعال یا در دست اجرا بوده‌اند. این جامعه به دو زیر جامعه نمونه‌گیری و سرشماری تقسیم شد. آمارگیری در زیر جامعه سرشماری به صورت تمام‌شماری و در زیر جامعه نمونه‌گیری به صورت نمونه‌گیری انجام شد. تعاونی‌هایی که به صورت تمام‌شماری آمارگیری شدند عبارتند از:
- تعاونی‌های با حجم فروش سالانه ۱۰ میلیارد ریال و بیشتر، در بانک اطلاعاتی وزارت تعاون
 - تعاونی‌های شاخص و مهم در بانک اطلاعاتی وزارت تعاون
 - تعاونی‌های موجود در بانک اطلاعاتی سازمان امور عشایر ایران
 - تعاونی‌های شاخص و مهم در بانک اطلاعاتی سازمان مرکزی تعاون روستائی
 - تعاونی‌های سهام عدالت شهرستانی در بانک اطلاعاتی وزارت تعاون
 - تعاونی‌های فرا استانی
 - تعاونی‌های عمده فروشی، خرده فروشی، تعمیر وسائل نقلیه موتوری و کالاهای شخصی و خانگی رده (چ) با تعداد اعضای ۱۰۰۰ نفر و بیشتر و تعداد شاغلان ۵۰ نفر و بیشتر
 - تعاونی‌های مسکن رده (ج) با تعداد اعضای ۵۰۰ نفر و بیشتر و تعداد شاغلان ۵۰ نفر و بیشتر
 - تعاونی‌های واسطه‌گری‌های مالی رده (د) با تعداد اعضای ۵۰۰ نفر و بیشتر و تعداد شاغلان ۵۰ نفر و بیشتر
 - سایر تعاونی‌ها با تعداد اعضای ۲۰۰ نفر و بیشتر و تعداد شاغلان ۵۰ نفر و بیشتر
- مابقی تعاونی‌ها به صورت نمونه‌گیری آمارگیری شد. اطلاعات تمامی واحدهای آمارگیری از طریق مصاحبه رو در رو با مسئول یا مدیر تعاونی و تکمیل پرسشنامه دریافت شد.
- نمونه‌گیری در هر یک از رده‌های الفبائی ISIC، به طور مستقل با روش یک مرحله‌ای با طبقه‌بندی انجام شد. واحدهای نمونه‌گیری موجود در فهرست وزارت تعاون براساس استان و تعداد شاغلان (کمتر از ۱۰ شاغل و ۱۰ شاغل و بالاتر) و واحدهای نمونه‌گیری موجود در فهرست سازمان مرکزی تعاون روستائی براساس استان طبقه‌بندی شدند. برای نمونه‌گیری و تمام‌شماری از چارچوب‌های زیر استفاده شد:
- فهرست شرکت‌های تعاونی ثبت شده در بانک اطلاعاتی وزارت تعاون

- فهرست شرکت‌های تعاونی ثبت شده در بانک اطلاعاتی سازمان مرکزی تعاون روستایی
 - فهرست شرکت‌های تعاونی ثبت شده در بانک اطلاعاتی سازمان امور عشایری
- همانگونه که در بالا نیز اشاره شد، تعاونی‌های موجود در فهرست سازمان امور عشایر ایران تمام شماری شد. واحدهای آماری در هر طبقه از هر رده الفبائی به روش سیستماتیک خطی و با استفاده از نرم افزار SAS انتخاب شده‌اند. توزیع نمونه‌ها در جدول زیر نشان داده شده است.

کل واحدهای مورد مراجعه	نمونه‌گیری		تعداد واحدهای سرشماری	فعالیت	رده الفبائی
	اندازه چارچوب	اندازه نمونه			
۱۹۸۳۲	۱۰۰۸۷۰	۱۰۵۳۴	۹۲۹۸	جمع	
۲۵۳۹	۲۳۹۹۳	۱۷۶۶	۷۷۳	کشاورزی، شکار و جنگلداری	الف
۳۶۱	۱۴۴۸	۱۵۹	۲۰۲	شیلات	ب
۴۶۹	۱۲۱۴	۳۹۳	۷۶	استخراج معدن	پ
۲۷۲۳	۲۰۹۷۰	۱۳۲۹	۱۳۹۴	صنعت	ت
۱۵۰	۴۱۷	۱۱۸	۳۲	تأمین برق، گاز و آب	ث
۴۰۴۸	۱۷۵۵۷	۱۰۹۷	۲۹۵۱	ساختمان	ج
۴۶۷۰	۱۲۹۹۴	۲۷۴۰	۱۹۳۰	عمده فروشی، خرده فروشی، تعمیر وسائل نقلیه موتوری و ...	چ
۲۰۹	۷۹۱	۱۸۵	۲۴	هتل و رستوران	ح
۱۲۵۱	۴۱۴۸	۷۹۶	۴۵۵	حمل و نقل، انبارداری و ارتباطات	خ
۷۷۴	۱۴۰۹	۱۶۷	۶۰۷	واسطه‌گری‌های مالی	د
۸۷۵	۹۲۶۵	۳۴۷	۵۲۸	خدمات مستغلات، کرایه و کسب و کار	ذ
۶۹۹	۳۰۲۲	۵۷۶	۱۲۳	آموزش	ز
۶۲۱	۱۶۳۹	۴۷۹	۱۴۲	بهداشت و مددکاری اجتماعی	ژ
۴۴۳	۲۰۰۳	۳۸۲	۶۱	سایر فعالیت‌های خدماتی عمومی، اجتماعی و شخصی و خانگی	س و ش

۳-۱ - طراحی پرسشنامه‌ها و تدوین دستورالعمل‌ها

اجرای هر طرح آمارگیری نیازمند طراحی طیف گسترده‌ای از پرسشنامه‌ها و فرم‌ها و نیز تهیه مجموعه‌ای از راهنماها و دستورالعمل‌هاست. برای اجرای طرح آمارگیری از تعاونی‌های کشور نیز پرسشنامه‌ها، فرم‌ها و راهنماهایی به شرح زیر تهیه شد: به منظور دریافت اقلامی که برای تهیه حساب‌های بخش تعاون تعیین شده بود و در فصل قبل بیان شد و با توجه به نوع اطلاعات مورد نیاز هر گروه از فعالیت‌های اقتصادی، چهار نوع پرسشنامه به شرح زیر طراحی شد:

۱. پرسشنامه شرکت‌های تعاونی کشاورزی (شامل فعالیتهای زراعت، باغداری، دامداری، مرغداری، ماهیگیری و ...)
۲. پرسشنامه تعاونی‌های صنعت و معدن (شامل طیف گسترده‌ای از فعالیت‌های صنعتی و معدنی)
۳. پرسشنامه شرکت‌های تعاونی خدماتی (شامل طیف گسترده‌ای از خدمات نظیر حمل و نقل، واسطه‌گری‌های مالی، کسب و کار، خدمات فرهنگی، عمده فروشی، خرده فروشی و ...)
۴. پرسشنامه شرکت‌های تعاونی مسکن و عمرانی

در طراحی پرسشنامه شرایط جاری تعاونی‌ها، عملکرد آن‌ها، پیشنهادات و تجربیات کارشناسان وزارت تعاون لحاظ گردیده و در کل از سوابق موجود در مرکز آمار ایران استفاده زیادی شده است. پرسشنامه‌ها از بخش‌های مختلفی حاوی اطلاعات زیر تشکیل شده است:

- اطلاعات چارچوبی و عمومی از جمله استان و شهرستان محل استقرار، نام شرکت، نشانی پستی، شرح فعالیت اصلی، کد یکتا، شماره ثبت، وضعیت شرکت تعاونی، شماره تلفن، پست الکترونیکی و آدرس پایگاه اطلاعاتی
- ارزش پرداختی‌ها از جمله پرداختی بابت کالاها و مواد اولیه مصرفی، اجاره ساختمان و بنا، ملزومات اداری و اوازم و وسایل کم دوام، حق‌العمل پرداختی، آب و برق و سوخت، خدمات قراردادی و ...
- ارزش دریافتی‌ها که بسته به نوع فعالیت تعیین شده است از جمله دریافتی بابت فروش کالاها، ارائه خدمات، حق‌العمل دریافتی، اجاره بهای دریافتی و ...
- ارزش خرید و فروش کالاهای بدون تغییر شکل
- تشکیل سرمایه ثابت ناخالص در ساختمان و تأسیسات، وسایل نقلیه، ماشین‌الات و تجهیزات، اموال و اثاثیه، نرم‌افزارهای کامپیوتری و ...
- متوسط تعداد کارکنان به تفکیک وضع اشتغال و جنسیت و جبران خدمات شامل مزد و حقوق، پاداش و سایر پرداختی‌ها

برای تکمیل پرسشنامه‌ها توسط مأموران آمارگیر، دستورالعملی تحت عنوان «راهنمای مأمور آمارگیری» تهیه و تدوین شد. یک نمونه از پرسشنامه‌های طراحی شده برای آگاهی کاربران آمارهای بخش تعاون، در پیوست نشریه آورده شده است. عملیات میدانی نیازمند سازمان اجرائی خاص خود در مرکز و استان‌ها و اقداماتی نظیر نظارت بر اجرای طرح و بازبینی پرسشنامه‌هاست. برای هریک از مراحل فوق نیز فرم‌ها و دستورالعمل‌هایی به شرح زیر تهیه شد که در مستندات طرح موجود است:

- راهنمای بازبینی و روابط کنترلی
- فرم‌ها و دستورالعمل‌های نظارت
- دستورالعمل‌های ادیت و استخراج

۴-۱ - عملیات میدانی و استخراج داده‌ها

در عملیات میدانی اجرای طرح که توسط مرکز آمار ایران هدایت و سازماندهی شده بود، دفتر آمار و اطلاعات استانداری‌های کشور، وزارت تعاون وقت، اداره کل تعاون استان‌ها مشارکت داشتند. عملیات میدانی از تاریخ ۱۳۹۰/۴/۲۷ الی ۱۳۹۰/۵/۲۰ اجرا شد. زمان آماری طرح یعنی سالی که اطلاعات مورد نیاز برای آن گردآوری شد، سال ۱۳۸۹ بود. ضمن انجام عملیات میدانی، اطلاعات گردآوری شده توسط بازبینان آموزش دیده مورد بررسی و کنترل قرار گرفت و عملیات اجرائی طرح نیز توسط کارشناسان ناظری که دوره آموزشی نظارت را گذرانده بودند، کنترل و ارزیابی شد.

یکی از فعالیت‌های مهم و اساسی اجرای طرح آمارگیری، آموزش رده‌های مختلف شرکت کننده در اجرای طرح است. سمینار آموزش اجرای طرح آمارگیری از تعاونی‌های کشور در سه مرحله زیر انجام شد:

- سمینار آموزشی ویژه کارشناس مسئولان استان‌ها
- سمینار آموزشی ویژه آمارگیران و بازبینان استان‌ها
- سمینار آموزشی ویژه ناظرین طرح

پس از اتمام عملیات میدانی و بازبینی و اصلاح اطلاعات اخذ شده، در مرحله استخراج ابتدا نرم‌افزارهای ادیت و استخراج داده‌ها تهیه و سپس به انجام مراحل مختلف استخراج داده‌ها اقدام شد. از جمله اقدامات این مرحله می‌توان به طراحی جداول خروجی نتایج طرح، داده آمائی اطلاعات پرسشنامه‌ها، وریف داده‌ها، ادیت داده‌ها و در نهایت ضریب‌گذاری و استخراج داده‌ها در قالب جداول خروجی، اشاره کرد.

۲. گردآوری اطلاعات از طریق سامانه الکترونیکی در قالب صورت‌های مالی

همانطور که قبلاً نیز بیان شد هدف اصلی این روش نهادینه کردن گردآوری گزارش‌های مالی شرکت‌ها و سایر نهادهای تعاونی در قالب صورت‌های مالی و تأمین داده‌های مورد نیاز تهیه حساب‌های اقماری بخش تعاون در سال‌های آینده و نیز دریافت اطلاعات صورت‌های مالی نهادهائی بوده است که قبلاً بیان شد. برای اجرای این روش، اقدامات زیر انجام شد:

- طراحی سامانه
- تعیین اقلام صورت‌های مالی برای درج در سامانه
- تهیه شناسنامه اقلام
- آزمایش سامانه
- آموزش نیروی انسانی
- دریافت اطلاعات صورت‌های مالی از طریق سامانه

۲-۱ - طراحی سامانه

برای دریافت اطلاعات صورت‌های مالی تعاونی‌ها «سامانه جامع حساب‌های اقتصادی بخش تعاون» با استفاده از امکانات بخش خصوصی طراحی شد. این سامانه در سایت وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی بخش خدمات دولت الکترونیک قابل دسترسی است. سامانه دارای سه بخش شامل ورود کاربران - مستندات - لینک‌های مرتبط به سایت وزارتخانه یا سامانه‌های دیگر تعاونی‌ها است. کاربران به دو گروه تقسیم می‌شوند:

- کاربرانی که وظیفه ورود و ثبت اطلاعات صورت‌های مالی واحد تولیدی خود را به عهده دارند.
- کاربرانی که وظیفه بازبینی و تأیید نهائی اطلاعات وارد شده توسط گروه اول، رهگیری و تهیه گزارش از مراحل انجام کار و مدیریت سامانه را بر عهده دارند.

تمامی مستندات سامانه شامل راهنمای استفاده از سامانه، نسخه فیزیکی اطلاعات درخواست شده در سامانه (پرسشنامه فیزیکی) و راهنمای تکمیل پرسشنامه به صورت فیزیکی نیز در صفحه اصلی سامانه در بخش مستندات در قالب فایل‌های pdf دسترس است. ورود تمام کاربران به سیستم با در اختیار داشتن نام کاربری و کلمه عبور امکان پذیر است.

ورود کاربران

ورود شرکت ها و اتحادیه های تعاونی

ورود شرکت ها و اتحادیه های تعاونی روستایی و عشایری

ورود اتاق تعاون و سایر کاربران

مدیر سیستم

کاربر مرکز آمار ایران

کاربران ستاد

کاربران ادارات کل استان

کاربران ادارات شهرستان

مستندات

پرسشنامه فیزیکی [pdf]

راهنمای تکمیل پرسشنامه [pdf]

راهنمای استفاده از سامانه [pdf]

لینک های مرتبط

سایت وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی

سامانه ثبت و تشکیل تعاونی

سامانه نظارت بر تعاونی ها

سامانه نظارت بر تعاونی های مسکن مهر

کلمه جقیق مطلب مندرج در این سامانه منطبق بر وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، جمهوری اسلامی ایران می باشد. مجری: شرکت برنامه ریزی

ورود کاربران

ورود شرکت ها و اتحادیه های تعاونی

ورود شرکت ها و اتحادیه های تعاونی روستایی و عشایری

ورود اتاق تعاون و سایر کاربران

مدیر سیستم

کاربر مرکز آمار ایران

کاربران ستاد

کاربران ادارات کل استان

کاربران ادارات شهرستان

مستندات

پرسشنامه فیزیکی [pdf]

راهنمای تکمیل پرسشنامه [pdf]

راهنمای استفاده از سامانه [pdf]

ورود کاربران تعاونی

دوشنبه 9 آبان 1390

برگشت به صفحه اصلی

نام کاربری:

کلمه عبور:

کد امنیتی:

ورود به سیستم

کلمه عبور خود را فراموش کرده ام (بازایی کلمه عبور از طریق سامانه نظارت)

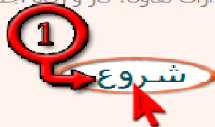
- برای ورود اطلاعات دو روش پیش بینی شده است:
- ورود اطلاعات توسط فرد مجاز در شرکت تعاونی (خود اظهار کننده) در فرم‌های طراحی شده در سامانه که در دو مرحله انجام می‌شود. تکمیل اطلاعات در سامانه و اسکن اسناد و مدارک و ارسال به سامانه
- چاپ پرسشنامه فیزیکی و تکمیل دستی پرسشنامه فیزیکی

پاسخگویی گرامی از نتایج اطلاعاتی که توسط شما ارائه خواهد شد برای برنامه‌ریزی بهتر و کاملتر بخش تعاون در سالهای برنامه پنجم استفاده خواهد شد. طبق ماده 7 قانون مرکز آمار ایران هر شخصی ساکن ایران و همچنین اتباع ایرانی مقیم خارج از کشور مکلفند به پرسش‌های مربوط به کلیه سرشماری‌ها و آمارگیری‌ها که توسط مرکز آمار ایران انجام می‌شود، پاسخ صحیح دهند. آمار و اطلاعاتی که ضمن آمارگیری‌های مختلف از افراد و مؤسسات جمع‌آوری می‌شود محرمانه خواهد بود و جز در تهیه آمارهای ملی و عمومی نباید مورد استفاده قرار گیرد.

کاربر محترم شرکت مصرف کارگران برق منطقه ای آذربایجان ضمن تشکر از مشارکت در طرح توجه شما را به نکات زیر جلب می‌نماید:

برای ورود اطلاعات صورت های مالی خود دو مرحله در پیش رو دارید ابتدا از قسمت ورود اطلاعات صورت های مالی خود را وارد می‌نمایید و در مرحله بعد اسکن اسناد و مدارک مورد نیاز را از طریق انتخاب منوی سمت راست به سامانه ارسال می‌نمایید.

در صورتی که اطلاعات مربوط به شرکت شما نا صحیح باشد می‌توانید در قسمت اطلاعات عمومی و اختصاصی در قسمت ورود اطلاعات بصورت تصحیح شده وارد نمایید در ضمن شما می‌توانید **پرستینامه فیریکی را از اینجا** دریافت، چاپ و بصورت دستی تکمیل نموده و به ادارات تعاون، کار و رفاه اجتماعی استان یا شهرستان خود تحویل نمائید.



نظر به این که جامعه آماری گردآوری الکترونیکی اطلاعات را تمامی تعاونی های ثبت شده در «سامانه ثبت و تشکیل تعاونی» تشکیل می‌دهند، پس از شروع به تکمیل فرم‌ها، اطلاعات عمومی شرکت نشان داده می‌شود که در صورت مغایرت با اطلاعات فعلی شرکت، امکان اصلاح آن‌ها پیش بینی شده است.

 وزارت تعاون کار و رفاه اجتماعی	نام شرکت مصرف کارگران کارخانه جرم سازی خسروی شماره ثبت 2388 تاریخ ثبت 1350/10/13
 مرکز آمار ایران	رشته: تامین نیاز مصرف کنندگان گرایش: مصرف کارگری خلاصه موضوع فعالیت: تامین نیاز مصرفی اعضا
	استان ثبتی: آذربایجان شرقی شهر ثبتی: تبریز
	مدیران و بازرسان: ابوالفضل مهمازی - (هیئت مدیره عادی) محمد وقعی باهر - (هیئت مدیره عادی) کریم ارسلائی سعید - (هیئت مدیره عادی)
	محدوده فعالیت استان: آذربایجان شرقی شهرستان: تبریز بخش: دهستان:
	آدرس: خ آزادی کارگاه جرم خسروی تلفن: 5241521 آدرس دفتر مرکزی: خ آزادی کارگاه جرم خسروی تلفن: تبریز خ شهید مدنی

۲-۲ - ارقام صورت‌های مالی و طراحی فرم‌های الکترونیکی

ارقام صورت‌های مالی براساس استانداردهای حسابداری و با در نظر گرفتن داده‌های مورد نیاز تهیه حساب‌های اقتصادی بخش تعاون مبتنی بر استانداردهای بین‌المللی سیستم حساب‌های ملی (SNA)، توسط مرکز آمار ایران، با همکاری متخصصان حسابداری و حسابرسی وزارت تعاون و با استفاده از منابع زیر تهیه شد:

- سیستم حساب‌های ملی سال ۲۰۰۸
- راهنمای تهیه حساب‌های تعاون
- پرسشنامه ویژه حساب تعاون اتحادیه اروپا
- تعاریف صورت‌های مالی بر اساس استانداردهای حسابداری
- صورت مالی نمونه منتشر شده از طرف سازمان حسابرسی
- بررسی صورت‌های مالی بیش از ۱۰۰ شرکت تعاونی، اتاق تعاون و اتحادیه‌ها که از وزارت تعاون، سازمان مرکزی تعاون روستائی و سازمان امور عشایری دریافت شده بود
- نمونه‌های حاصل از تجربیات سایر کشورها

ارقام صورت‌های مالی به طور کامل در فرم فیزیکی پیوست نشریه نشان داده شده است. در اینجا نمونه‌هایی از ارقام را که در فرم‌های الکترونیکی طراحی شده نشان داده می‌شود. فرم‌های الکترونیکی از ۶ بخش: اطلاعات عمومی و اختصاصی - ترازنامه - صورت سود و زیان - بهای تمام شده دارائی‌ها - وضعیت کارکنان شرکت - اطلاعات مربوط به پاسخگو و کاربر مطابق با تصاویری که در پی خواهد آمد، تشکیل شده است.

اطلاعات عمومی و اختصاصی	ترازنامه	صورت سود و زیان	بهای تمام شده دارائی‌ها	وضعیت کارکنان شرکت	اطلاعات مربوط به پاسخگو و کاربر
-------------------------	----------	-----------------	-------------------------	--------------------	---------------------------------

بخش 1- اطلاعات عمومی شرکت

نام شرکت: مسکن کارگران کارخانه بیسکویت آتنا
 شماره ثبت: 1905/2185 شناسه حقوقی: _____

وضعیت شرکت در سال 1389: فعال در دست اجرا
 شرح فعالیت اصلی در سال 1389: _____
 تامین نیاز مصرفی اعضا: _____

کد فعالیت اصلی (ISIC): 4521
 تعداد شعبه در سال 1389: _____
 تعداد واحد های تحت پوشش (کارگاه-بنگاه-موسسه و ...): در سال 1389: _____
 تعداد اعضا در سال 1389: 16
 تعداد کارکنان در سال 1389: 0
 آورده اعضا (سرمایه) در سال 1389: 16 ریال

نشانی: تبریز کیلومتر 6 جاده تهران داخل کارخانه
 کد پستی: _____
 شماره تلفن: _____ کد _____
 شماره دورنویس: _____ کد _____
 آدرس وب سایت: _____ پست الکترونیک: _____

بخش 2- اطلاعات اختصاصی شرکت

1- ارزش تسهیلات دریافتی

ردیف	شرح	1389	1388 (ریال)
1	بانک توسعه تعاون	_____	_____
2	سایر بانک‌ها	_____	_____
3	سایر	_____	_____

در ترازنامه اطلاعات مربوط به دارائی‌ها و بدهی‌ها ثبت می‌شود:

- دارائی‌ها از دارائی‌های جاری شامل وجه نقد، سرمایه‌گذاری‌های کوتاه مدت و ... و دارائی‌های غیر جاری شامل دارائی‌ها ثابت مشهود و

دارائی‌های نامشهود تشکیل شده است

- بدهی‌ها شامل بدهی‌های جاری و غیر جاری است.

اقلام ترازنامه، سود و زیان و سایر بخش‌های فرم‌های الکترونیکی در شکل‌های زیر و تفصیلی‌تر از آن در پرسشنامه فیزیکی

پیوست نشریه آورده شده است

فرم الکترونیکی و اقلام ترازنامه

اطلاعات عمومی و اختصاصی	ترازنامه	صورت سود و زیان	تشکیل سرمایه ثابت ناخالصی	متوسط تعداد کارکنان	اطلاعات پاسخگو
<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
عناوین					
رقم کنترل ترازنامه		1388 (ریال)			
جمع دارایی‌ها		1389 (ریال)			
جمع دارایی‌های جاری		3,290,371,478			
موجودی نقد		372,347,720			
سرمایه‌گذاری‌های کوتاه مدت		358,830,720			
حساب‌ها و اسناد دریافتی تجاری		351,015,488			
سایر حساب‌ها و اسناد دریافتی		3,211,552,000			
موجودی مواد و کالا		540,004			
سفارشات و پیش‌پرداخت‌ها		65,004,152			
پروژه‌های در جریان ساخت		654,000			
جمع دارایی‌های غیرجاری		6,540,000			
دارایی‌های ثابت مشهود		24			
دارایی‌های نامشهود		75			
سرقفلی		81,100			
سرمایه‌گذاری‌های بلندمدت در شرکت‌ها ...		104			
سایر سرمایه‌گذاری‌های بلندمدت		13,517,000			
سایر دارایی‌ها		8,654,202			
جمع بدهیها و حقوق صاحبان سهام (اعضا)		654,000			
جمع بدهی‌های جاری		6,251,002			
حساب‌ها و اسناد پرداختی تجاری		851,000			
سایر حساب‌ها و اسناد پرداختی		1,741,000			
پیش‌دریافت‌ها		4,440,000			
ذخیره مالیات		55,000			
سود سهام پرداختی		564,000			
تسهیلات مالی دریافتی		465,400			
جمع بدهی‌های غیرجاری		6,954,000			
حساب‌ها و اسناد پرداختی بلند مدت		54,000			
تسهیلات مالی دریافتی بلند مدت		85,400			
ذخیره مزایای پایان خدمت کارکنان		1,024,030,177			
جمع حقوق صاحبان سهام		40,104,235			
سرمایه		770,233			
سهام شرکت اصلی در مالکیت شرکتهای تح ...		8,993,673			
اندوخته قانونی		564,000			
سایر اندوخته‌ها		65,400			
مازاد تجدید ارزیابی دارایی‌های ثابت ...		33			
سود (زیان) انباشته		65,400			
سهام اقلیت		65,400			
		65,400			
		65,400			
		10,000			
		8,741,000			
		9,141,800			
		4,766,212			
		8,111,000			
		4,695,400			
		965,400			
		5,407			
		65,400			
		65,405			
		1,014,118,144			
		26,344,350			
		6,574,000			
		654,800			
		58,400			
		32,550			
		7,410			
		54,000			
		654,000,320			
		654,000			
		321,849,984			
		3,210,000			
		31,574,000			
		21,085,000			
		54,000			
		654,000			

ثبت صورت

فرم الکترونیکی و اقلام سود و زیان

اطلاعات عمومی و اختصاصی	ترازنامه	صورت سود و زیان	بهای تمام شده دارائی ها	وضعیت کارکنان شرکت	اطلاعات مربوط به پاسخگو و کاربر
عناوین					
	1388 (ریال)	1389 (ریال)			
	4,969,109,491	1,697,573,012			
	21,250	607,186			
	75,450	655,686			
	-150	-814			
	-156	-860			
	3	-791			
	133	131			
	108	198			
	22	724			
	14	4			
	173	73			
	0	0			
	16	6			
	22	52			
	75,600	656,500			
	54,200	48,500			
	1,152,005,200	469,620,025			
	3,817,083,041	1,227,345,801			
	3,807,332,041	1,226,891,001			
	4,371,021,051	6,036,996,114			
	55,210,000	51,220,000			
	45,210,000	4,522,000			
	12,501,000	5,940,000,114			
	4,258,100,051	41,254,000			
	563,689,010	4,810,105,113			
	1,220,000	4,712,200,112			
	14,520,000	125,000			
	545,000	15,000			
	545,200,000	45,000			
	52,000	45,520,000			
	2,152,010	52,200,001			
	9,751,000	454,800			

؟ رقم کنترل صورت سود و زیان

؟ سود (زیان) خالص

؟ سود (زیان) خالص قبل از مالیات

؟ سود قبل از احتساب سهم گروه از شرکت های تحت پوشش

؟ سود (زیان) عملیاتی

؟ سود (زیان) ناخالص

؟ فروش خالص و درآمد ارائه خدمات

؟ بهای تمام شده کالای فروش رفته و خدمات ارائه شده

؟ سود پرداختی سپرده های سرمایه گذاری

؟ سود حاصل از سرمایه گذارها - عملیاتی

؟ هزینه های اداری ، عمومی و فروش

؟ خالص سایر درآمد ها و هزینه های عملیاتی

؟ هزینه های مالی

؟ خالص سایر درآمد ها و هزینه های غیرعملیاتی

؟ سهم گروه از سود شرکت های تحت پوشش

؟ مالیات بر درآمد

؟ سهم اقلیت از سود خالص

؟ گردش حساب سود (زیان) انباشته

؟ سود (زیان) انباشته در پایان سال

؟ سود قابل تخصیص

؟ سود (زیان) خالص

؟ سود (زیان) انباشته در ابتدای سال

؟ تعدیلات سنواتی

؟ سود (زیان) انباشته تعدیل شده در ایت ...

؟ جمع تخصیص سود

؟ اندوخته قانونی

؟ سایر اندوخته ها

؟ سهم آموزش و تعاون (4 درصد)

؟ سود سهام

؟ سود تخصیص داده شده طی سال

؟ باداش هیات مدیره ، بازرسان و کارکنان ...

؟ سهم اقلیت از سود انباشته

ثبت موفق

مرکز آمار ایران

فرم الکترونیکی و ارقام بهای تمام شده دارائی‌ها

اطلاعات مربوط به پاسخگو و کاربر	وضعیت کارکنان شرکت	بهای تمام شده دارائی‌ها	صورت سود و زیان	ترازنامه	اطلاعات عمومی و اختصاصی
(ریال) 1388	(ریال) 1389	عناوین	بهای تمام شده دارائی‌های ثابت مشهود و نا مشهود		
<input type="button" value="ثبت موقت"/>					

بهای تمام شده دارائی‌های ثابت مشهود و نا مشهود «برای بستن پنجره، اینجا کلیک کنید»

1388		1389
مانده در آخر دوره	مانده اول دوره	
		جمع بهای تمام شده دارایی‌های ثابت مشهود
		زمین
		ساختمان
		تاسیسات
		ماشین آلات و تجهیزات
		وسایل نقلیه
		اثاثه و منصوبات
		ابزارآلات
		سایر دارائی‌های مشهود
		جمع بهای تمام شده دارایی‌های ثابت نامشهود
		نرم افزارهای رایانه ای
		سایر دارائی‌های نامشهود

تایید اطلاعات

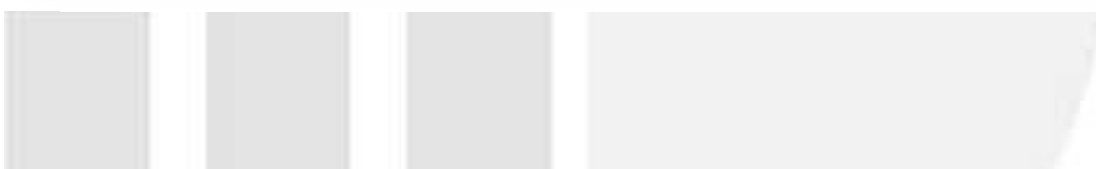
فرم الکترونیکی و ارقام وضعیت کارکنان

«برای بستن پنجره، اینجا کلیک کنید»

کارکنان مزد و حقوق بگیر

1388			1389
فصلی	بارہ وقت	تمام وقت	
			عضو زن
			عضو مرد
			غیر عضو مرد
			غیر عضو زن

تایید اطلاعات



«برای بستن پنجره، اینجا کلیک کنید»

کارکنان بدون مزد و حقوق بگیر

1388		1389
غیر عضو	عضو	
		مرد
		زن

تایید اطلاعات



مشخصات پاسخگو

نام شرکت	مصرف کارگران کارخانه ایدم تبریز
شماره ثبت	485/703
تاریخ ثبت	1352/07/28

شما مجوز ویرایش این اطلاعات را دارید (مشاهده اطلاعات آخرین کاربر ویرایش کننده)
ورود اطلاعات

پرسشنامه

اطلاعات عمومی و اختصاصی	ترازنامه	صورت سود و زیان	بهای تمام شده دارائی ها	وضعیت کارکنان شرکت	اطلاعات مربوط به پاسخگو و کاربر
-------------------------	----------	-----------------	-------------------------	--------------------	---------------------------------

اطلاعات مربوط به پاسخگو

نام و نام خانوادگی پاسخگو:	<input type="text"/>
سمت پاسخگو در شرکت:	<input type="text"/>
شماره تلفن تماس:	<input type="text"/>
نام و نام خانوادگی کاربر شهرستان یا استان:	<input type="text"/>
تاریخ ورود اطلاعات به سامانه:	1390/08/05
توضیحات ضروری:	<input type="text"/>

در صورتی که تمام اطلاعات را وارد کرده اید و اطلاعات خود را تایید می کنید کلید تایید را بزنید تا اطلاعات شما وارد مرحله بعدی شود.

ثبت اطلاعات

اطلاعات با موفقیت تایید گردید.
نسخه چاپی فرم ورود اطلاعات

powered by **bornaMehrfan** | 2008 - 2011

ارسال مستندات تصویری

نام شرکت	مصرف کارگران کارخانه جرم ساری خسروی
شماره ثبت	2388
تاریخ ثبت	1350/10/13

✦ اسناد اسکن شده ✦

- 1 - اظهار نامه مالیاتی مربوط به سال 1388
- 2 - ترازنامه و سود و زیان سال 1389
- 3 - ترازنامه و سود و زیان تلفیقی سال 1388

✦ اسناد اصلی ✦

- 1 - ترازنامه و سود و زیان سال 1389
- 2 - ترازنامه و سود و زیان تلفیقی سال 1388

عملیات
ورود اطلاعات
اسناد و مدارک

وزارت
تعاون
کار و رفاه اجتماعی
مرکز آمار ایران

تصویر اسناد ارسال شده الکترونیکی به صورت فایل های اسکن شده

نام سند مورد نیاز: اظهار نامه مالیاتی مربوط به سال 1388

توضیح: اظهار نامه مالیاتی سال مالی منتهی به سال 1388 اسکن سند هنوز ارسال نگردیده است.

حجم فایل pdf از 3 مگا بایت و بقیه فایل ها از 300 کیلو بایت نباید بیشتر باشد.
انواع فایل های مجاز عبارتند از gif, jpg, tiff, bmp, pdf

ارسال Browse...

اسکن جدید

ارسال تصویر جدید

فرم کنترل وضعیت تکمیل اطلاعات مالی تعاونی توسط رده‌های بالاتر

نام یا کد یکتا

جستجو

وضعیت صورت مالی

وارد شده	تایید شده	ادیت اول	ادیت دوم	تصویب شده
<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>

تعداد نمایش در هر صفحه 25 | تعداد کل سایج یافت شده 2276 مورد می باشد.

... | 10 | 9 | 8 | 7 | 6 | 5 | 4 | 3 | 2 | 1 |

1 - 110232047 - مصرف کارگران کارخانه کبریت ممتاز تبریز	<input checked="" type="checkbox"/>						
2 - 110232058 - مصرف کارکنان ناحیه راه آهن آذربایجان شرقی	<input checked="" type="checkbox"/>						
3 - 110232069 - مصرف فرهنگیان تبریز	<input checked="" type="checkbox"/>						
4 - 110232070 - کامیونداران خودراننده آذربایجان شرقی	<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>			
5 - 110232081 - مصرف کارکنان شهرداری تبریز	<input checked="" type="checkbox"/>						
6 - 110232092 - مصرف کارگران شرکت برق منطقه ای آذربایجان	<input checked="" type="checkbox"/>						
7 - 110232105 - مصرف کارگران شرکت واحد اوبوسرانی تبریز	<input checked="" type="checkbox"/>						
8 - 110232116 - مسافربری استان آذربایجان شرقی	<input checked="" type="checkbox"/>						
9 - 110232127 - تعاونی مصرف کارگران تراکتور سازی تبریز	<input checked="" type="checkbox"/>						
10 - 110232138 - مسکن کارکنان دانشگاه تبریز	<input checked="" type="checkbox"/>						
11 - 110232149 - مسکن فرهنگیان تبریز	<input checked="" type="checkbox"/>						
12 - 110232150 - مسکن کوی ولی عصر	<input checked="" type="checkbox"/>						
13 - 110232161 - مصرف کارگران کارخانه چرم سازی خسروی	<input checked="" type="checkbox"/>						
14 - 110232172 - مسکن نیروی انتظامی استان آذربایجان شرقی	<input checked="" type="checkbox"/>						
15 - 110232183 - مسکن کارکنان صنعت برق آذربایجان	<input checked="" type="checkbox"/>						
16 - 110232194 - مصرف کارمندان دولت تبریز	<input checked="" type="checkbox"/>						
17 - 110232207 - مصرف کارگران کارخانه تخته فشاری آذربایجان	<input checked="" type="checkbox"/>						
18 - 110232218 - مسکن کارکنان سازمان جهاد کشاورزی شماره 2 آذربایجان	<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>					
19 - 110232229 - مسکن کارکنان استانداری استان	<input checked="" type="checkbox"/>						
20 - 110232230 - مصرف کارگران کارخانه کبریت 29 بهمن تبریز	<input checked="" type="checkbox"/>						

چهارشنبه 4 آبان 1390

کاربر استان آذربایجان شرقی

کاربر اداره کل استان

خروج از سیستم

تغییر رمز عبور

ویرایش کاربران

خلاصه عملکرد (بارگذاری مجدد آمار)

موت مالی وارد شده	14/169568
تایید شده	7/14
ادیت اول	1/7
ادیت دوم	1/1
ادیت موضوعی	0/1
مصوب نهایی	0/0

آذربایجان شرقی

تبریز

انتخاب ها

فهرست شرکت ها

گزارش ادیت آدرس

جدول پایه

ادیت

شهرستان

گزارش

واحد ها

کد های ناخالص

اقدام صورت های مالی

۳-۲ - شناسنامه اقلام

برای تکمیل اطلاعات مالی بخش‌های مختلف فرم‌های الکترونیکی، لازم است اقلام مورد پرسش معرفی شده مشخصاتی نظیر واحد اندازه‌گیری، سال مورد گزارش و ... برای هر یک تعیین شود. لذا پس از طراحی اولیه سامانه و تعیین اقلام، برای بیش از ۲۵۰ قلم، شناسنامه تهیه شد. در زیر یک نمونه از شناسنامه اقلام «جمع دارائی» نشان داده شده است.

شناسنامه اقلام صورت های مالی

۱۳۸۸ و ۱۳۸۹			سال استخراج:		
جمع دارایی ها		نام قلم:	۱-۱	کد قلم:	
دارایی عبارت است از حقوق نسبت به منافع اقتصادی آتی یا سایر راههای دستیابی مشروع به آن منافع که در نتیجه معاملات یا سایر رویدادهای گذشته به کنترل شرکت درآمده است.			تعریف قلم:		
جمع دارایی ها = جمع دارایی های جاری + جمع دارایی های غیرجاری ماخذ قلم: حساب ترازنامه			توضیح قابل مشاهده در خود اظهاری:		
ریال		نام واحد اندازه گیری:	۰۲	کد واحد اندازه گیری:	
مثبت					
∞		حداکثر:	>۰	حداقل:	
∞		حداکثر:	0۲ - ۰	حداقل:	
تاریخ ویرایش:			شماره ویرایش:		
تاریخ تصویب:					
نام و نام خانوادگی تصویب کننده:			نام و نام خانوادگی ویرایش کننده:		
امضا:			امضا:		

۴-۲- اجرای طرح

در عمل برای گردآوری اطلاعات از این روش، تعاونی‌ها به چهار گروه تقسیم شدند:

- گروه اول، اتحادیه‌ها و سایر تشکل‌ها نظیر اتاق تعاون که در شمول طرح آمارگیری نمونه‌ای (گردآوری اطلاعات از روش اول) نبودند و الزاماً باید تمام شماری می‌شدند. جامعه این گروه جمعاً به تعداد ۱۱۷۷ واحد به شرح زیر است:

✓ اتحادیه‌ها با تعداد ۱۱۱۶ واحد که تعداد ۷۲۲ واحد آن تحت پوشش وزارت تعاون، ۳۷۳ واحد تحت پوشش سازمان تعاون روستائی و ۲۱ واحد تحت پوشش سازمان امور عشایری است

✓ اتاق تعاون با تعداد ۳۰ واحد

✓ شرکت سرمایه‌گذاری سهام عدالت به تعداد ۳۱ واحد

- گروه دوم، تعاونی‌های بزرگ و شاخص که در اجرای طرح آمارگیری نیز اطلاعات آن‌ها به صورت تمام شماری از طریق پرسشنامه فیزیکی تکمیل شده بود. این تعاونی‌ها به تعداد ۸۹۰۵ واحد است

- گروه سوم، تعاونی‌هایی که اطلاعات آن‌ها به صورت نمونه‌گیری در اجرای طرح آمارگیری از طریق تکمیل پرسشنامه فیزیکی گردآوری شده بود.

- گروه چهارم، تعاونی‌هایی که با نظر افراد مسئول استان و همکاری تعاونی‌ها پرسشنامه الکترونیکی تکمیل شد. این گروه در مرحله اجرای طرح آمارگیری جزو واحدهای آماری نبودند (جزو نمونه‌های انتخاب شده نبودند) و پرسشنامه فیزیکی برای آن‌ها تکمیل نشده بود.

لازم به ذکر است که در تهیه حساب‌های بخش تعاون، اطلاعات گروه اول به نتایج طرح آمارگیری اضافه شد و اطلاعات سایر گروه‌ها برای کنترل داده‌های گردآوری شده، پایه‌گذاری و نهادینه کردن دریافت اطلاعات گزارش‌های مالی سالانه از تعاونی‌های کشور در سال‌های آتی و فرهنگ سازی پاسخگوئی از طریق سامانه الکترونیکی و ضمناً برطرف کردن اشکالات موجود در سامانه مورد استفاده قرار گرفت.

سایر اقدامات و تمهیداتی که در این مرحله انجام شد به شرح زیر است:

- تهیه راهنماها و دستورالعمل‌های مورد نیاز نظیر:

✓ «راهنمای استفاده از سامانه جامع حساب‌های اقتصادی بخش تعاون» برای تکمیل فرم‌های الکترونیکی

توسط مسئولین شرکت‌ها و سایر نهادهای تعاونی

✓ راهنمای کنترل روابط بین اقلام توسط گروه بررسی

✓ راهنمای جدول گیری از اطلاعات سامانه

- برگزاری نشست‌های توجیهی مدیران کل تعاون استان‌ها و اتحادیه‌های سراسری و استانی در چند مرحله برای آگاهی سازی

- برگزاری سمینارهای آموزشی برای نحوه تکمیل اطلاعات سامانه

- طراحی سازمان اجرائی مرکز، استان و شهرستان ویژه گردآوری اطلاعات مالی شرکت‌ها از طریق سامانه

- انجام تبلیغات و اطلاع رسانی عمومی و تخصصی در رسانه‌ها (بروشور تبلیغات در پیوست ۴ آورده شده است)

- تهیه بخشنامه و دستورالعمل‌های اجرایی و ابلاغ به تعاونی‌های کشور برای دریافت اطلاعات

- الزام شرکت‌های تعاونی بر تهیه صورت‌های مالی سالانه

- تعیین و تامین امکانات سخت افزاری مورد نیاز برای راه اندازی

- ایجاد انگیزه برای اتحادیه‌ها و شرکت‌های تعاونی و اتاق تعاون به منظور مشارکت فعالانه در طرح

- انجام هماهنگی‌های لازم با سایر دستگاه‌های اجرائی مرتبط با فعالیت‌های شرکت‌های تعاونی به منظور گردآوری آمارهای پایه

- آزمایش سامانه و انجام اصلاحات لازم

۲-۵ - میزان پاسخگویی

بررسی وضعیت پاسخگویی در گردآوری اطلاعات از طریق سامانه الکترونیکی نشان می‌دهد میزان همکاری در ارائه اطلاعات از این طریق بویژه در گروه اول که هدف اصلی طرح بودند، با وجود تجربه اندک در این روش، نسبتاً موفقیت آمیز بوده است. جدول زیر تعداد و درصد اطلاعات تکمیل شده و تأیید شده در هریک از گروه‌هایی را که اشاره شده، نشان می‌دهد:

شرح	کل تعداد	تکمیل شده		تأیید شده	
		تعداد	درصد	تعداد	درصد
گروه اول	۱۱۷۷	۸۱۸	۶۹	۷۱۰	۶۰
گروه دوم و سوم	۱۰۱۰۶	۶۶۵۹	۶۶	۵۰۲۳	۵۰
گروه چهارم	۱۰۰۱۳۷	۳۱۳۰	۳	۱۹۶۸	۰

مرکز آمار ایران

فصل پنجم - نتایج حساب‌های بخش تعاون

۱ - بررسی کلی اقتصاد تعاون

در سال ۱۳۸۹ تعداد ۱۱۱۹۳۹ تعاونی در حال فعالیت، در کشور وجود داشته است. طبق گزارش وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی بیشترین تعاونی (۲۴۹۸۱ تعاونی) با سهم ۲۲ درصد از کل تعاونی‌ها به بخش کشاورزی، شکار و جنگلداری تعلق داشته است. رتبه‌های بعدی با سهم‌های ۲۰ درصد، ۱۸ درصد و ۱۴ درصد به ترتیب به بخش صنعت، بخش ساختمان و بخش عمده فروشی، خرده فروشی، تعمیر وسائل نقلیه و کالاها مربوط می‌شود. بخش تأمین آب، برق و گاز طبیعی با ۴۵۰ تعاونی کمترین سهم را در مجموعه تعاونی‌ها داراست.

در سال مورد نظر بیش از ۳۷ میلیون نفر عضو تعاونی‌ها بوده‌اند که ۷۴ درصد آن‌ها را مردان تشکیل داده‌اند. از نظر تعداد عضو، بخش واسطه‌گری‌های مالی با سهم ۷۴ درصد از کل اعضا بیشترین عضو را داشته‌اند که ناشی از وجود شرکت‌های تعاونی عدالت در این بخش است. رتبه دوم از نظر میزان عضو را بخش عمده فروشی و خرده فروشی با سهم ۱۷ درصد دارد و رتبه سوم متعلق به بخش ساختمان با سهم ۵ درصد است. با توجه به این اطلاعات و نیز آمار کل جمعیت، تقریباً از هر دو نفر یک نفر عضو تعاونی محسوب می‌شود. البته لازم است یادآوری شود که هر نفر می‌تواند در بیش از یک تعاونی عضو شود.

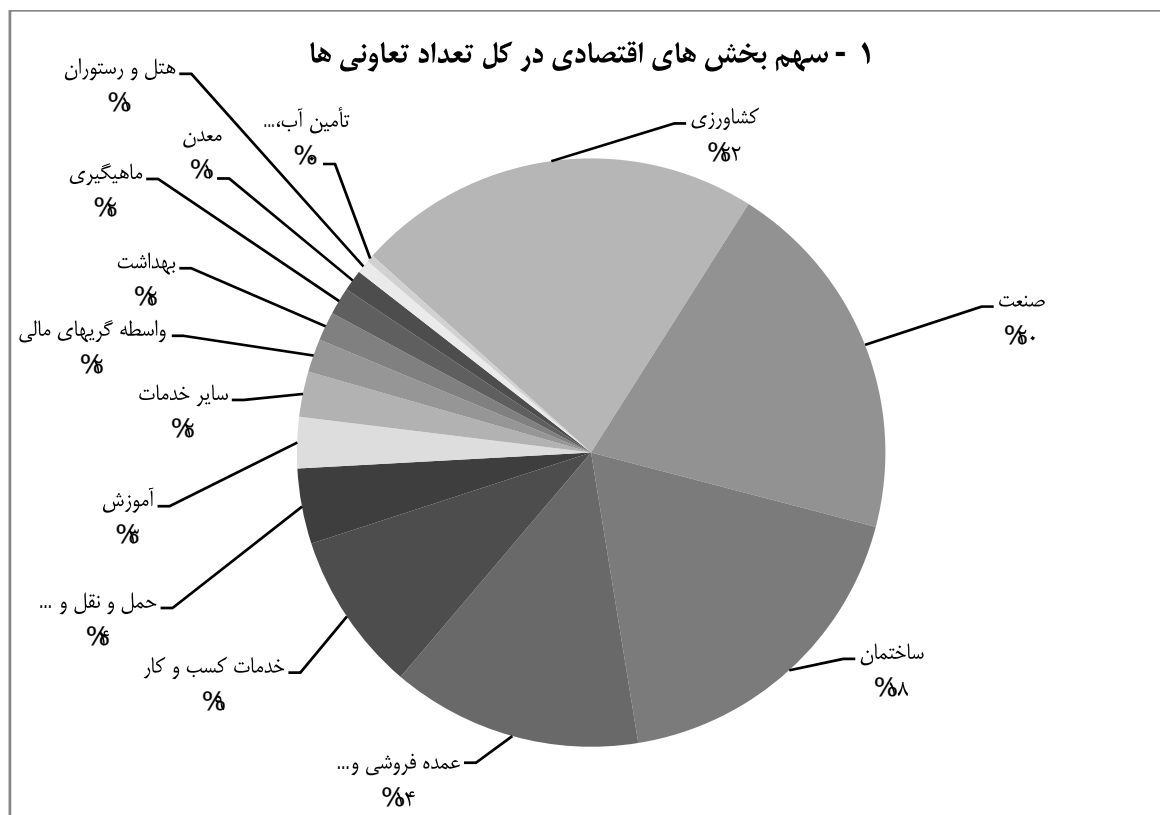
جدول شماره ۱ - تعداد تعاونی‌های کشور و تعداد عضو آن‌ها به تفکیک بخش‌های اقتصادی در سال ۱۳۸۹

شرح	تعداد تعاونی	تعداد عضو		
		کل	مرد	زن
جمع کل	۱۱۱,۹۳۹	۳۷,۲۷۱,۱۹۳	۲۷,۵۱۶,۱۲۰	۹,۷۵۵,۰۷۳
کشاورزی، شکار و جنگلداری	۲۴,۹۸۱	۳۷۹,۳۵۳	۳۰۶,۶۸۹	۷۲,۶۶۴
ماهگیری	۱,۶۸۲	۴۹,۶۶۹	۴۶,۷۰۷	۲,۹۶۲
استخراج معدن	۱,۳۰۹	۵۷,۵۸۷	۴۸,۵۱۷	۹,۰۷۰
صنعت	۲۲,۴۸۳	۳۷۴,۵۴۹	۲۷۹,۰۵۷	۹۵,۴۹۲
تأمین آب، برق و گاز طبیعی	۴۵۰	۱۰,۱۸۱	۸,۴۳۹	۱,۷۴۲
ساختمان	۲۰,۵۶۸	۱,۸۳۹,۴۱۹	۱,۶۱۹,۳۶۲	۲۲۰,۰۵۷
عمده فروشی، خرده فروشی، تعمیر وسایل نقلیه و کالاها	۱۵,۴۰۶	۶,۴۶۹,۷۵۷	۵,۴۳۹,۷۹۰	۱,۰۲۹,۹۶۷
هتل و رستوران	۸۱۸	۸,۵۳۳	۵,۸۲۰	۲,۷۱۳
حمل و نقل و انبارداری و ارتباطات	۴,۶۴۰	۱۹۵,۸۵۳	۱۸۶,۴۶۶	۹,۳۸۷
واسطه‌گری‌های مالی	۲,۰۴۵	۲۷,۴۶۳,۹۳۴	۱۹,۲۱۹,۵۸۱	۸,۲۴۴,۳۵۳
خدمات کسب و کار و مستغلات	۹,۸۳۸	۳۳۸,۳۴۱	۲۹۷,۵۸۷	۴۰,۷۵۴
آموزش	۳,۱۴۶	۳۷,۳۵۱	۲۳,۹۸۹	۱۳,۳۶۲
بهداشت و مددکاری اجتماعی	۱,۷۸۳	۱۹,۵۱۰	۱۳,۴۲۵	۶,۰۸۵
سایر خدمات عمومی، اجتماعی، شخصی و خانگی	۲,۷۹۰	۲۷,۱۵۶	۲۰,۶۹۱	۶,۴۶۵

جدول شماره ۲ - سهم هر یک از بخش های اقتصادی در کل تعاونی ها و توزیع اعضا تعاونی ها در بخش های اقتصادی در سال ۱۳۸۹

تعداد عضو			تعداد تعاونی	شرح
زن	مرد	کل		
۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	جمع کل
۰.۷	۱.۱	۱.۰	۲۲.۳	کشاورزی، شکار و جنگلداری
۰.۰	۰.۲	۰.۱	۱.۵	ماهیگیری
۰.۱	۰.۲	۰.۲	۱.۲	استخراج معدن
۱.۰	۱.۰	۱.۰	۲۰.۱	صنعت
۰.۰	۰.۰	۰.۰	۰.۴	تأمین آب، برق و گاز طبیعی
۲.۳	۵.۹	۴.۹	۱۸.۴	ساختمان
۱۰.۶	۱۹.۸	۱۷.۴	۱۳.۸	عمده فروشی، خرده فروشی، تعمیر وسایل نقلیه و کالاها
۰.۰	۰.۰	۰.۰	۰.۷	هتل و رستوران
۰.۱	۰.۷	۰.۵	۴.۱	حمل و نقل و انبارداری و ارتباطات
۸۴.۵	۶۹.۸	۷۳.۷	۱.۸	واسطه گری های مالی
۰.۴	۱.۱	۰.۹	۸.۸	خدمات کسب و کار و مستغلات
۰.۱	۰.۱	۰.۱	۲.۸	آموزش
۰.۱	۰.۰	۰.۱	۱.۶	بهداشت و مددکاری اجتماعی
۰.۱	۰.۱	۰.۱	۲.۵	سایر خدمات عمومی، اجتماعی، شخصی و خانگی

در نمودار زیر نشان داده می شود که ۷۵ درصد تعاونی ها در بخش های کشاورزی، صنعت، ساختمان و عمده فروشی و خرده -
فروشی قرار دارد.



اقتصاد بخش تعاون را می توان از پنج منظر بررسی نمود:

۱. پوشش تعاون
۲. ارزش افزوده
۳. تعداد کارکنان و جبران خدمات
۴. تشکیل سرمایه
۵. نماگرهای اقتصادی

۱-۱ - پوشش تعاون

بخش تعاون از دو زیر مجموعه ی شرکت های تعاونی و بخش پشتیبان تعاون تشکیل یافته است:

۱-۱-۱ - شرکت های تعاونی

طبق تعاریفی که در فصل های پیشین به طور تفصیلی ارائه شده است شرکت های تعاونی شرکت هایی هستند از اشخاص حقیقی یا حقوقی که به منظور رفع نیازمندی های مشترک و بهبود وضع اقتصادی سهامداران از طریق خودیاری و کمک متقابل و همکاری آنان براساس اصولی که در قانون مطرح است تشکیل می شوند و شامل تمام شرکت هایی هستند که با عنوان تعاونی در بخش های مختلف اقتصادی به فعالیت می پردازند.

۱-۱-۲ - بخش پشتیبان تعاون

این مجموعه همچنان که از نام آن پیداست در خدمت شرکت های تعاونی بوده و شامل دو گروه می شود:

الف - تعاونی های پشتیبانی

ب - نهادهای دولتی پشتیبان تعاون

الف - تعاونی های پشتیبانی

تعاونی هائی هستند که در خدمت شرکت های تعاونی بوده و طبق تعریف، جزئی از تعاونی ها به شمار می روند ولی فعالیت عمده ای آن ها با شرکت های تعاونی متفاوت است هرچند عموماً در فعالیت های مختلف اقتصادی مبتنی بر اصول تعاونی نیز فعالیت می کنند.

ب - نهادهای دولتی پشتیبان تعاون

این گروه، نهادها و سازمان های دولتی هستند که طبق قانون به منظور اعمال نظارت دولت در اجرای قوانین و مقررات مربوط به بخش تعاونی، حمایت و تقویت این بخش و آموزش اصول تعاون تشکیل شده اند. چنانکه در جداول زیر مشاهده می شود نهادهای پشتیبان تعاون سهم قابل توجهی از نظر نمادهای اقتصادی (ارزش افزوده، جبران خدمات، تشکیل سرمایه) نسبت به شرکت های تعاونی ندارند. البته بنابر ویژگی های سازمان های دولتی، جبران خدمات و تشکیل سرمایه ی نهادهای دولتی سهم بیشتری نسبت به ارزش افزوده از جمع کل را دارند. طبق ارقام جدول شماره ۳ در بانک توسعه تعاون، میزان جبران خدمات از ارزش افزوده بیشتر است که نشان می دهد مازاد عملیاتی این بانک منفی است. البته این موضوع ناشی از تعاریف ویژه حساب های ملی است که با تعاریف مربوط در بانک ها اندکی تفاوت دارد.

جدول شماره ۳ - ارزش افزوده، جبران خدمات و تشکیل سرمایه ثابت ناخالص به

تفکیک بخش های مختلف تعاونی در سال ۱۳۸۹

میلیون ریال

شرح	ارزش افزوده	جبران خدمات	تشکیل سرمایه ثابت ناخالص
بخش تعاون	۱۲۲,۱۳۰,۹۵۶	۳۳,۱۷۳,۰۹۶	۱۷,۸۶۶,۱۳۸
بخش پشتیبان	۸,۱۴۰,۲۳۵	۲,۲۴۴,۱۷۱	۵۹۳,۹۲۶
تعاونی های پشتیبانی ^۱	۶,۹۲۸,۹۴۶	۹۳۲,۳۲۴	۳۴,۳۷۷
اتحادیه ها	۵,۷۲۶,۶۵۲	۸۵۸,۳۰۸	۱۹,۳۱۰
اتاق های تعاون	۱۰,۷۹۰	۱۱,۴۷۳	۵۵۸
شرکت های سرمایه گذاری عدالت	۱,۱۹۱,۵۰۴	۶۲,۵۴۳	۱۴,۵۰۹
نهادهای دولتی پشتیبان تعاون	۱,۲۱۱,۲۹۰	۱,۳۱۱,۸۴۸	۵۵۹,۵۴۹
وزارت تعاون	۲۷۴,۱۲۴	۲۱۴,۲۳۴	۴۴,۶۹۴
سازمان مرکزی تعاون روستائی	۴۸۵,۴۱۵	۴۴۹,۸۹۸	۶۱,۶۱۵
بانک توسعه تعاون	۴۵۱,۷۵۱	۶۴۷,۷۱۶	۴۵۳,۲۴۰

^۱ - بنیادهای توسعه و کارآفرینی تعاون نیز جزء تعاونی های پشتیبانی هستند ولی به علت عدم امکان تفکیک اطلاعات در طرح آماری، در تعاونی های پشتیبانی منظور نشده و جزء شرکت های تعاونی به حساب آمده اند.

موضوع قابل توجه در مجموعه‌ی واحدهای پشتیبانی، وضعیت نهادهای دولتی است. در بررسی ارزش افزوده این بخش مشاهده می‌شود تعاونی‌های پشتیبانی که شامل اتحادیه‌ها، اتاق‌های تعاون و شرکت‌های سرمایه‌گذاری عدالت هستند ۸۵ درصد ارزش افزوده مجموعه را ایجاد کرده اند ولی در جبران خدمات بیشترین سهم، یعنی ۵/۵۸ درصد متعلق به نهادهای دولتی است که عمده‌ی آن نیز در بانک توسعه تعاون اتفاق افتاده است. بررسی تشکیل سرمایه‌ی بخش پشتیبان نیز نشان می‌دهد بیش از ۹۴ درصد تشکیل سرمایه‌ی آن در نهادهای دولتی صورت گرفته است. از تشکیل سرمایه ثابت ناخالص نهادهای دولتی، ۸۱ درصد متعلق به بانک توسعه تعاون بوده است.

جدول شماره ۴ - سهم بخش های مختلف در ارزش افزوده، جبران خدمات و تشکیل سرمایه ثابت ناخالص در کل بخش پشتیبان در سال ۱۳۸۹ درصد

شرح	ارزش افزوده	جبران خدمات	تشکیل سرمایه ثابت ناخالص
بخش پشتیبان	۱۰۰۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰
تعاونی های پشتیبانی	۸۵.۱	۴۱.۵	۵.۸
اتحادیه ها	۷۰.۳	۳۸.۲	۳.۳
اتاق های تعاون	۰.۱	۰.۵	۰.۱
شرکت های سرمایه گذاری عدالت	۱۴.۶	۲.۸	۲.۴
نهادهای دولتی پشتیبان تعاون	۱۴.۹	۵۸.۵	۹۴.۲
وزارت تعاون	۳.۴	۹.۵	۷.۵
سازمان مرکزی تعاون روستائی	۶.۰	۲۰.۰	۱۰.۴
بانک توسعه تعاون	۵.۵	۲۸.۹	۷۶.۳

چنانچه در بالا نیز اشاره شد از مجموعه پشتیبانی فقط تعاونی‌های پشتیبانی، تعاونی محسوب می‌شوند. لذا در گزارش حاضر از این پس، آنچه به عنوان تعاونی‌ها ارائه می‌شود نهادهای دولتی پشتیبان تعاون را در بر نخواهد داشت.

۲-۱- ارزش افزوده

در سال ۱۳۸۹ تعاونی‌ها ۶/۲ درصد ارزش افزوده کل اقتصاد را تشکیل داده‌اند که سهم عمده یعنی ۴/۲ درصد، متعلق به تعاونی‌های غیرمالی است. برای برآورد سهم واقعی بخش تعاون در کل اقتصاد باید به سه نکته توجه نمود: رشته فعالیت‌های اداره امور عمومی و دفاعی و تأمین اجتماعی اجباری، بخش دولتی هستند که طبق تعریف تعاونی، زمینه‌ی تشکیل تعاونی را ندارند.^۲ بخش استخراج نفت خام و گاز طبیعی با توجه به ماهیت ویژه آن و این که کاملاً توسط شرکت‌های دولتی اداره شده و هیچ تعاونی در این بخش فعالیت ندارد می‌تواند از دایره شمول محاسبه و بررسی سهم تعاونی‌ها کنار گذاشته شود. خدمات واحدهای مسکونی شخصی متغیری برآوردی بوده و مشمول فعالیت‌های تعاونی نمی‌شود.

۱ - با توجه به اینکه مازاد عملیاتی دولت صفر است، کم بودن ارزش افزوده‌ی وزارت تعاون و سازمان مرکزی تعاون روستائی منطقی است.

۲ - تعاونی‌ها تولیدکنندگان بازاری هستند، بدین معنی که ستانده آن‌ها به قصد فروش در بازار به قیمت‌های از نظر اقتصادی معنی دار به کار می‌رود.

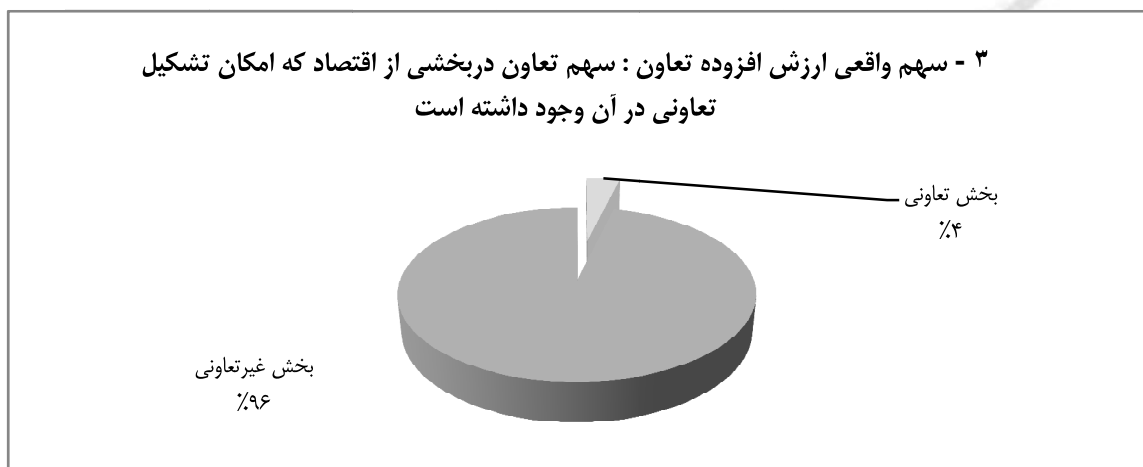
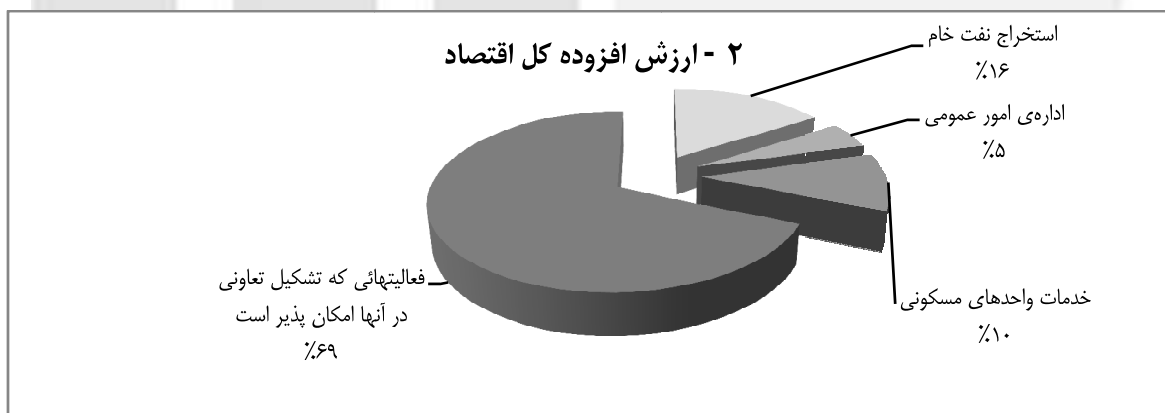
با توجه به نکات فوق و کسر ارزش افزوده‌ی فعالیت ذکر شده از ارزش افزوده کل اقتصاد سهم بخش تعاون به ۳/۸ درصد بالغ می‌شود.

در جدول و نمودارهای زیر، ارزش افزوده کل اقتصاد و ارزش افزوده بخشی از اقتصاد که با توجه به تعریف تعاون و نیز ماهیت فعالیت‌های مذکور در فوق تعیین شده است و همچنین ارزش افزوده‌ی بخش تعاون ارائه می‌گردد.

جدول شماره ۵ - سهم ارزش افزوده بخش تعاون در اقتصاد کشور

سهم (درصد)	ارزش (میلیون ریال)	شرح
	۴,۷۲۸,۸۱۵,۹۰۷	ارزش افزوده کل اقتصاد (GDP)
	۳,۲۴۷,۱۳۰,۲۵۳	ارزش افزوده اقتصاد (GDP) بدون نفت، امور عمومی و واحدهای مسکونی شخصی
	۱۲۲,۱۳۰,۹۵۶	ارزش افزوده (GDP) بخش تعاون
۲.۶		سهم GDP بخش تعاون در کل اقتصاد
۳.۸		سهم واقعی GDP بخش تعاون در اقتصاد کشور (*)

(*) سهم واقعی بخش تعاون، نسبت بخش تعاون به اقتصاد بدون نفت، امور عمومی و واحدهای مسکونی شخصی است.



بررسی ستانده و مصرف واسطه تعاونی‌ها بر اساس اطلاعات جداول ۶ و ۷ نشان می‌دهد سهم مصرف واسطه‌ی تعاونی‌ها نسبت به کل اقتصاد (۴/۸ درصد)، بیش از سهم ستانده‌ی آن‌ها (۴/۲ درصد) در کل اقتصاد است. این موضوع منجر به کاهش بیشتر سهم ارزش افزوده تعاونی‌ها (۳/۸ درصد) نسبت به کل اقتصاد می‌شود. به عبارت دیگر نسبت مصرف واسطه به ستانده در بخش تعاون بیش از این نسبت در کل اقتصاد است که به‌طور کلی نشان از کمتر بودن سهم ارزش افزوده در بخش تعاون دارد. این موارد در قسمت نماگرهای اقتصادی به تفصیل مورد بحث قرار خواهد گرفت.

بررسی ارزش افزوده تعاونی‌ها در بخش‌های اقتصادی (جدول شماره‌ی ۸) نشانگر این است که بیشترین سهم تعاونی‌ها از ارزش افزوده کل اقتصاد متعلق به بخش سایر خدمات است. به عبارت دیگر در میان بخش‌های اقتصادی، سهم تعاونی‌ها در بخش سایر خدمات بیشتر از سایر بخش‌هاست که علت آن وجود اتحادیه‌ها در این بخش است.

در جداول زیر ستانده، مصرف واسطه و ارزش افزوده تعاونی‌ها در بخش‌های مختلف اقتصادی و سهم هریک از آن‌ها در بخش متناظر در کل اقتصاد نشان داده شده است.

جدول شماره ۶ - ستانده بخش‌های اقتصادی به تفکیک تعاونی‌ها و کل اقتصاد سال ۱۳۸۹

شرح	میلیون ریال		درصد	
	تعاونی	کل اقتصاد	تعاونی	غیر تعاونی
جمع کل	۲۴۸,۳۰۸,۳۳۱	۵,۷۶۹,۶۹۵,۶۴۳	۴.۳	۹۵.۷
کشاورزی، شکار و جنگلداری	۲۸,۴۸۴,۰۰۵	۶۷۶,۱۷۳,۳۱۱	۴.۲	۹۵.۸
ماهگیری	۱,۶۰۸,۸۵۹	۱۸,۵۶۹,۴۳۵	۸.۷	۹۱.۳
استخراج معدن	۱,۷۳۰,۲۸۳	۵۱,۸۷۳,۷۳۸	۳.۳	۹۶.۷
صنعت	۳۹,۱۵۳,۶۲۸	۱,۹۲۵,۱۲۶,۶۴۵	۲.۰	۹۸.۰
تأمین آب، برق و گاز طبیعی	۲۳,۹۶۱	۱۷۷,۷۱۹,۰۷۳	۰.۰	۱۰۰.۰
ساختمان	۸۳,۰۸۲,۷۷۶	۷۰۵,۶۲۶,۶۲۷	۱۱.۸	۸۸.۲
عمده فروشی، خرده فروشی، تعمیر وسایل نقلیه و کالاها	۲۸,۷۶۲,۷۱۸	۷۷۷,۵۴۳,۸۸۹	۳.۷	۹۶.۳
هتل و رستوران	۲۹۹,۶۴۰	۸۵,۸۲۸,۶۴۳	۰.۳	۹۹.۷
حمل و نقل و انبارداری و ارتباطات	۶,۵۹۸,۵۱۳	۵۴۰,۳۲۳,۵۶۳	۱.۲	۹۸.۸
واسطه‌گری‌های مالی	۹,۴۹۵,۶۱۰	۱۸۵,۱۸۶,۹۳۰	۵.۱	۹۴.۹
خدمات کسب و کار و مستغلات	۲۳,۵۱۵,۵۸۵	۴۲,۲۵۰,۵۲۰	۵۵.۷	۴۴.۳
آموزش	۹,۹۵۱,۲۰۲	۲۴۴,۴۴۵,۸۷۴	۴.۱	۹۵.۹
بهداشت و مددکاری اجتماعی	۴,۵۶۴,۸۱۱	۱۹۸,۷۵۱,۹۰۴	۲.۳	۹۷.۷
سایر خدمات عمومی، اجتماعی، شخصی و خانگی	۱۱,۰۳۶,۷۳۹	۱۴۰,۲۷۵,۴۹۲	۷.۹	۹۲.۱

جدول شماره ۷ - مصرف واسطه بخش های اقتصادی به تفکیک تعاونی ها و کل اقتصاد سال ۱۳۸۹

درصد		میلیون ریال		شرح	
کل اقتصاد	غیر تعاونی	تعاونی	کل اقتصاد		
۱۰۰	۹۵.۴	۴.۶	۲,۷۱۷,۹۲۸,۸۳۸	۱۲۶,۱۷۷,۳۷۵	جمع کل
۱۰۰	۹۳.۴	۶.۶	۲۷۵,۷۵۷,۴۰۳	۱۸,۱۷۴,۰۲۲	کشاورزی، شکار و جنگلداری
۱۰۰	۸۸.۶	۱۱.۴	۷,۰۱۷,۹۴۲	۷۹۷,۱۳۰	ماهیگیری
۱۰۰	۹۸.۶	۱.۴	۴۷,۷۲۷,۸۱۷	۶۶۲,۶۱۳	استخراج معدن
۱۰۰	۹۸.۵	۱.۵	۱,۳۰۲,۳۱۳,۳۵۲	۱۹,۱۳۲,۴۰۷	صنعت
۱۰۰	۱۰۰.۰	۰.۰	۶۷,۸۲۳,۴۴۴	۳,۲۵۲	تأمین آب، برق و گاز طبیعی
۱۰۰	۸۲.۷	۱۷.۳	۴۰۵,۲۹۴,۸۱۷	۷۰,۰۴۴,۳۰۲	ساختمان
۱۰۰	۹۶.۷	۳.۳	۱۶۲,۱۸۳,۷۹۲	۵,۳۱۶,۵۶۶	عمده فروشی، خرده فروشی، تعمیر وسایل نقلیه و کالاها
۱۰۰	۹۹.۸	۰.۲	۳۷,۲۲۱,۲۰۴	۷۴,۳۱۰	هتل و رستوران
۱۰۰	۹۹.۵	۰.۵	۱۸۳,۶۶۹,۱۵۴	۹۵۸,۵۳۸	حمل و نقل و انبارداری و ارتباطات
۱۰۰	۹۶.۳	۳.۷	۳۸,۸۶۴,۶۸۸	۱,۴۲۷,۰۰۵	واسطه گریهای مالی
۱۰۰	۹۵.۴	۴.۶	۸۲,۲۸۶,۹۷۲	۳,۷۶۶,۸۱۰	خدمات کسب و کار و مستغلات
۱۰۰	۹۵.۱	۴.۹	۳۳,۴۲۸,۵۹۸	۱,۶۲۳,۸۹۴	آموزش
۱۰۰	۹۷.۲	۲.۸	۳۵,۶۹۴,۲۴۳	۹۸۲,۹۲۱	بهداشت و مددکاری اجتماعی
۱۰۰	۹۱.۷	۸.۳	۳۸,۶۴۵,۳۵۲	۳,۲۱۳,۶۰۵	سایر خدمات عمومی، اجتماعی، شخصی و خانگی

جدول شماره ۸ - ارزش افزوده بخش های اقتصادی به تفکیک تعاونی ها و کل اقتصاد سال ۱۳۸۹

درصد		ارزش افزوده		شرح	
کل اقتصاد	غیر تعاونی	تعاونی	کل اقتصاد		تعاونی
۱۰۰	۹۶.۲	۳.۸	۳,۲۴۷,۱۳۰,۲۵۳	۱۲۲,۱۳۰,۹۵۶	جمع کل
۱۰۰	۹۷.۴	۲.۶	۴۰۰,۴۱۵,۹۰۸	۱۰,۳۰۹,۹۸۳	کشاورزی، شکار و جنگلداری
۱۰۰	۹۳.۰	۷.۰	۱۱,۵۵۱,۴۹۳	۸۱۱,۷۲۹	ماهیگیری
۱۰۰	۹۷.۲	۲.۸	۳۷,۵۳۱,۴۹۷	۱,۰۶۷,۶۷۰	استخراج معدن
۱۰۰	۹۶.۸	۳.۲	۶۲۲,۸۱۳,۲۹۳	۲۰,۰۲۱,۲۲۱	صنعت
۱۰۰	۱۰۰.۰	۰.۰	۱۰۹,۸۹۵,۶۲۹	۲۰,۷۰۹	تأمین آب، برق و گاز طبیعی
۱۰۰	۹۵.۷	۴.۳	۳۰۰,۳۳۱,۸۱۰	۱۳,۰۳۸,۴۷۵	ساختمان
۱۰۰	۹۶.۲	۳.۸	۶۱۵,۳۶۰,۰۹۷	۲۳,۴۴۶,۱۵۲	عمده فروشی، خرده فروشی، تعمیر وسایل نقلیه و کالاها
۱۰۰	۹۹.۵	۰.۵	۴۸,۶۰۷,۴۳۹	۲۲۵,۳۳۰	هتل و رستوران
۱۰۰	۹۸.۴	۱.۶	۳۵۶,۶۵۴,۴۰۹	۵,۶۳۹,۹۷۶	حمل و نقل و انبارداری و ارتباطات
۱۰۰	۹۴.۵	۵.۵	۱۴۶,۳۲۲,۲۴۲	۸,۰۶۸,۶۰۵	واسطه گری های مالی
۱۰۰	۸۳.۸	۱۶.۲	۱۲۱,۹۴۱,۳۶۰	۱۹,۷۴۸,۷۷۵	خدمات کسب و کار و مستغلات
۱۰۰	۹۶.۱	۳.۹	۲۱۱,۰۱۷,۲۷۶	۸,۳۲۷,۳۰۸	آموزش
۱۰۰	۹۷.۸	۲.۲	۱۶۳,۰۵۷,۶۶۱	۳,۵۸۱,۸۸۹	بهداشت و مددکاری اجتماعی
۱۰۰	۹۲.۳	۷.۷	۱۰۱,۶۳۰,۱۴۰	۷,۸۲۳,۱۳۴	سایر خدمات عمومی، اجتماعی، شخصی و خانگی

بررسی سهم ارزش افزوده بخش تعاون در هریک از بخش های اقتصادی (جدول بالا) نشان می دهد که در خدمات کسب و کار، سهم تعاون (۱۶/۲ درصد) بیشترین است و رتبه دوم در این مورد به سایر خدمات (۷/۷ درصد) و رتبه سوم به تعاونی های ماهیگیری (۷ درصد) تعلق دارد.

بررسی سهم هریک از بخش های اقتصادی در ارزش افزوده ی کل تعاونی ها، نشانگر رتبه اول برای بخش عمده فروشی، خرده-فروشی، تعمیر وسائل نقلیه و کالاها است که ۱۹/۲ درصد کل ارزش افزوده بخش تعاون را داراست (جدول شماره ۹).

جدول شماره ۹ - ساختار فعالیتی ستانده، مصرف واسطه و ارزش افزوده تعاونی ها

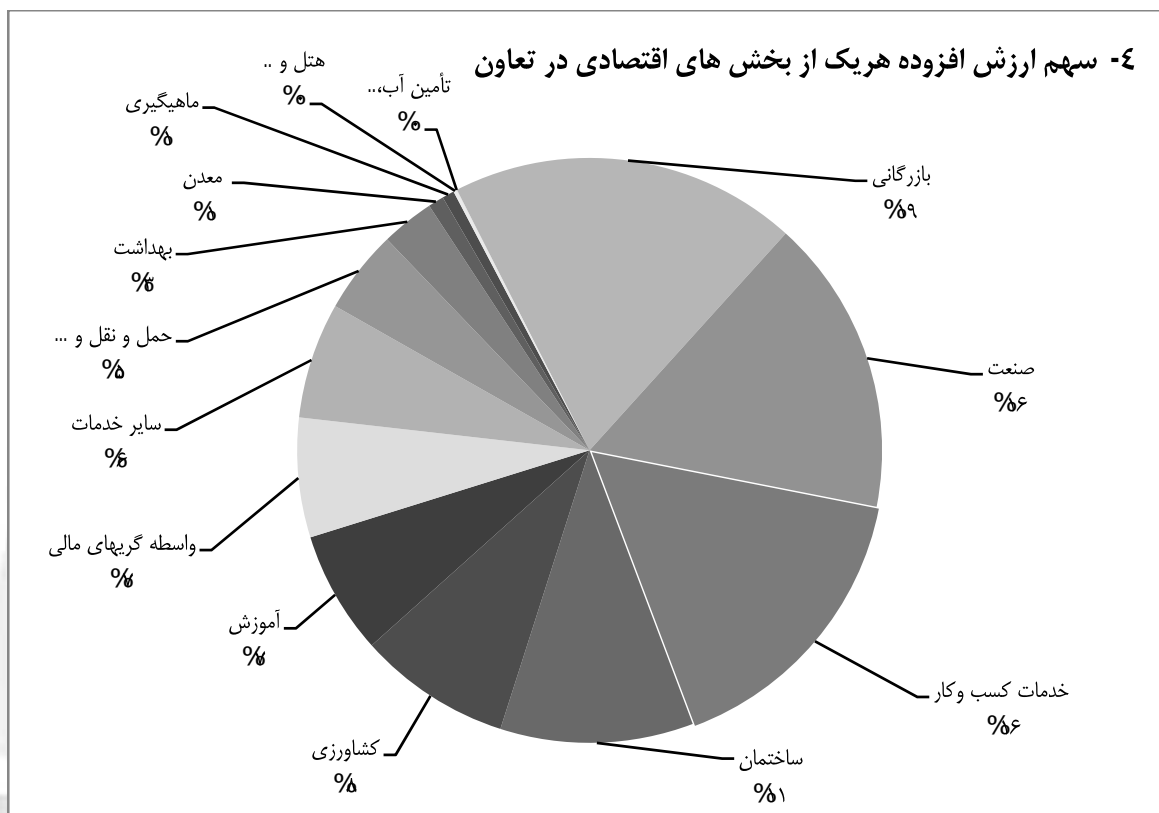
در سال ۱۳۸۹

درصد

شرح	ستانده	مصرف واسطه	ارزش افزوده
جمع	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰
کشاورزی، شکار و جنگلداری	۱۱.۵	۱۴.۴	۸.۴
ماهگیری	۰.۶	۰.۶	۰.۷
استخراج معدن	۰.۷	۰.۵	۰.۹
صنعت	۱۵.۸	۱۵.۲	۱۶.۴
تامین برق و گازوآب	۰.۰	۰.۰	۰.۰
ساختمان	۳۳.۵	۵۵.۵	۱۰.۷
عمده فروشی و خرده فروشی، تعمیر وسائل نقلیه و کالاها	۱۱.۶	۴.۲	۱۹.۲
هتل و رستوران	۰.۱	۰.۱	۰.۲
حمل و نقل و انبارداری و ارتباطات	۲.۷	۰.۸	۴.۶
واسطه گری های مالی	۳.۸	۱.۱	۶.۶
خدمات کسب و کار و مستغلات	۹.۵	۳.۰	۱۶.۲
آموزش	۴.۰	۱.۳	۶.۸
بهداشت و مددکاری اجتماعی	۱.۸	۰.۸	۲.۹
سایر خدمات عمومی، اجتماعی، شخصی و خانگی	۴.۴	۲.۵	۶.۴

چنانکه در جداول بالا مشاهده می شود رتبه های بعد، از نظر سهم در ارزش افزوده بخش تعاون، به ترتیب به بخش صنعت با سهم ۱۶/۴ درصد، خدمات کسب و کار با سهم ۱۶/۲ درصد و ساختمان با سهم ۱۰/۷ درصد تعلق دارد. بخش ساختمان از نظر ستانده و مصرف واسطه دارای سهم بالا در کل تعاون و از نظر ارزش افزوده دارای سهم به نسبت پائین تر است که در بررسی های بخشی به تفصیل به علت آن پرداخته خواهد شد.

نمودار زیر براساس سهم ارزش افزوده هر یک از بخش های اقتصادی در ارزش افزوده کل تعاونی ها که از بیشترین به کمترین سهم تنظیم شده است، ترسیم گردیده و چنانکه مشاهده می شود بخش عمده فروشی و خرده فروشی، تعمیر وسائل نقلیه و کالاها بیشترین سهم و تأمین آب، برق و گاز طبیعی کمترین سهم را در کل تعاونی ها دارند.



۳- ۱ - تعداد کارکنان و جبران خدمات

طبق آمار ارائه شده توسط مرکز آمار ایران ۲۰۶۵۶۶۸۳ نفر در سال ۱۳۸۹ شاغل بوده اند که از آن میان ۱۱۹۰۲۶۱ نفر (۵/۸ درصد) در تعاونی‌ها به کار اشتغال داشته‌اند.

چنانچه در جدول شماره ۱۰ مشاهده می‌شود از نظر جبران خدمات کارکنان، سهم بخش تعاون از کل اقتصاد ۳/۳ درصد است. سنجش واقعی این سهم در اقتصاد بدون نفت، امور عمومی و واحدهای مسکونی شخصی بالا رفته و به ۴ درصد می‌رسد. علت اختلاف سهم تعداد کارکنان به نسبت سهم جبران خدمات آن‌ها در کل اقتصاد (۵/۸ درصد در مقابل ۳/۳ یا ۴ درصد)، سهم بالاتر تعداد کارکنان بدون مزد و حقوق در بخش تعاون است که عمدتاً نیز عضو تعاونی‌ها هستند.

جدول شماره ۱۰ - سهم جبران خدمات بخش تعاون در اقتصاد کشور

سهم (درصد)	ارزش (میلیون ریال)	شرح
	۱,۰۱۰,۶۲۶,۳۴۵	جبران خدمات کارکنان کل اقتصاد
	۸۳۸,۱۲۶,۸۸۹	جبران خدمات کارکنان اقتصاد بدون نفت، امور عمومی و واحدهای مسکونی شخصی
	۳۳,۱۷۳,۰۹۶	جبران خدمات کارکنان بخش تعاون
۳.۳		سهم جبران خدمات بخش تعاون در جبران خدمات کل اقتصاد
۴.۰		سهم واقعی جبران خدمات بخش تعاون در اقتصاد کشور (*)

(*) سهم واقعی بخش تعاون، نسبت بخش تعاون به اقتصاد بدون نفت، امور عمومی و واحدهای مسکونی شخصی است.

در جداول زیر اطلاعات مربوط به تعداد کارکنان و جبران خدمات آن ها در بخش تعاون ارائه شده است.

جدول شماره ۱۱ - تعداد کارکنان به تفکیک جنسیت بخش تعاونی برحسب بخش های

اقتصادی در سال ۱۳۸۹

نفر

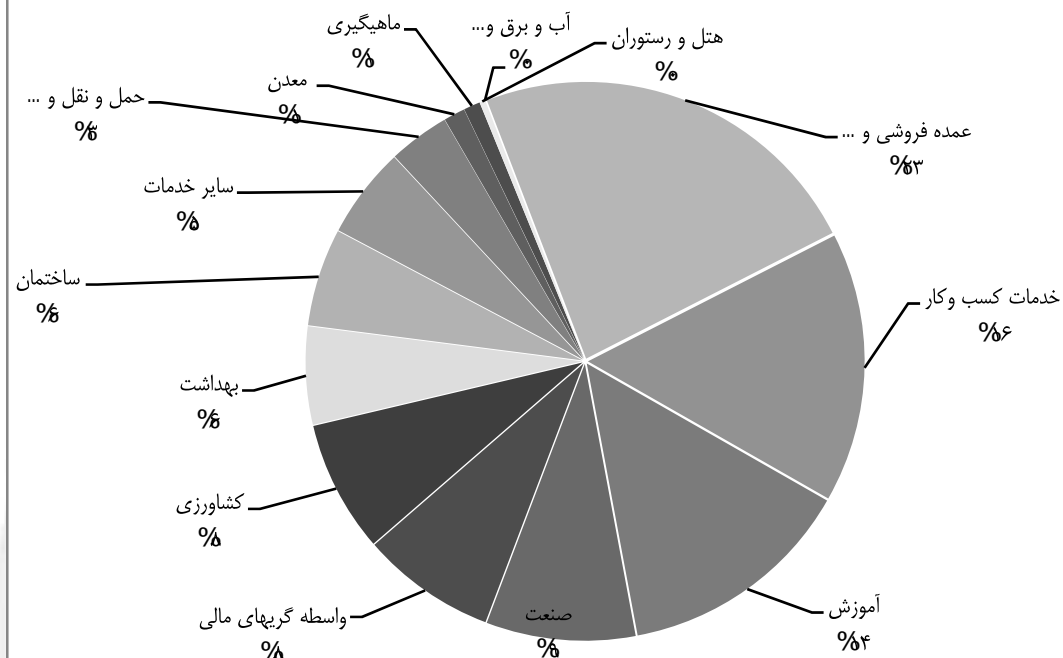
جنس			شرح
زن	مرد	جمع	
۳۳۴,۰۱۳	۸۵۶,۲۴۸	۱,۱۹۰,۲۶۱	جمع کل
۲۱۲,۳۳۲	۴۰۲,۸۴۳	۶۱۵,۱۷۵	کشاورزی، شکار و جنگلداری
۵۷۳	۱۳,۰۹۶	۱۳,۶۶۹	ماهیگیری
۱۷۷	۸,۲۰۸	۸,۳۸۵	استخراج معدن
۳۲,۳۲۷	۵۶,۱۰۶	۸۸,۴۳۳	صنعت
۳۳	۸۲	۱۱۴	تأمین آب، برق و گاز طبیعی
۹,۱۲۲	۴۵,۹۷۱	۵۵,۰۹۳	ساختمان
۲۰,۲۱۸	۹۶,۸۸۱	۱۱۷,۰۹۹	عمده فروشی، خرده فروشی، تعمیر وسایل نقلیه و کالاها
۵۹۵	۱,۲۲۳	۱,۸۱۸	هتل و رستوران
۵,۱۴۱	۲۹,۶۷۷	۳۴,۸۱۸	حمل و نقل و انبارداری و ارتباطات
۱۱,۵۱۴	۴۱,۳۳۵	۵۲,۸۴۸	واسطه گری های مالی
۸,۷۳۴	۸۲,۸۵۱	۹۱,۵۸۵	خدمات کسب و کار و مستغلات
۲۲,۷۶۳	۴۸,۶۱۸	۷۱,۳۸۱	آموزش
۶,۳۶۸	۱۸,۰۸۸	۲۴,۴۵۶	بهداشت و مددکاری اجتماعی
۴,۱۱۷	۱۱,۲۶۹	۱۵,۳۸۶	سایر خدمات عمومی، اجتماعی، شخصی و خانگی

جدول شماره ۱۲- تعداد کارکنان به تفکیک وضع عضویت و جبران خدمات تعاونی‌ها برحسب بخش‌های اقتصادی
در سال ۱۳۸۹
نفر - میلیون ریال

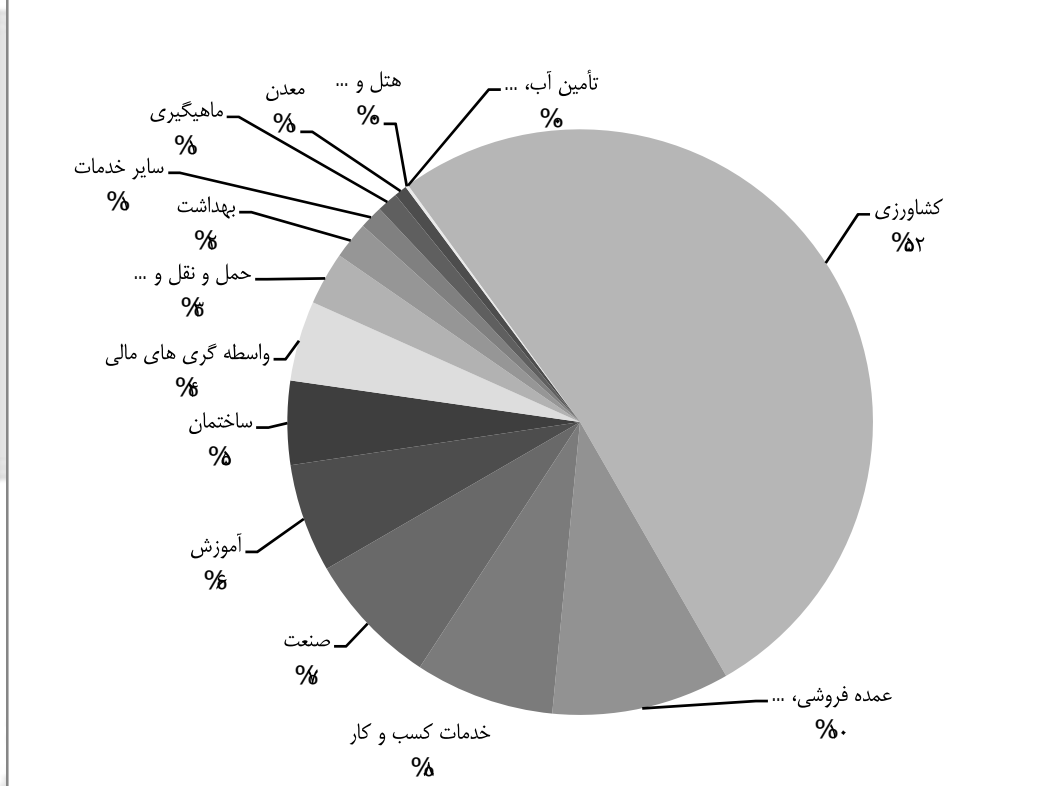
مزد و حقوق سالانه	وضع عضویت			شرح
	غیر عضو	عضو	جمع	
۳۳,۱۷۳,۰۹۶	۵۲۹,۴۰۴	۶۶۰,۸۵۷	۱,۱۹۰,۲۶۱	جمع کل
۲,۵۹۷,۱۵۴	۲۸۶,۵۶۱	۳۲۸,۶۱۴	۶۱۵,۱۷۵	کشاورزی، شکار و جنگلداری
۳۲۸,۱۴۶	۳,۴۹۸	۱۰,۱۷۱	۱۳,۶۶۹	ماهگیری
۴۲۱,۲۶۰	۵,۶۶۲	۲,۷۲۳	۸,۳۸۵	استخراج معدن
۲,۹۴۶,۶۲۲	۵۶,۰۲۳	۳۲,۴۱۰	۸۸,۴۳۳	صنعت
۲,۸۵۴	۲۱	۹۳	۱۱۴	تأمین آب، برق و گاز طبیعی
۱,۹۲۹,۲۸۳	۲۲,۳۴۳	۳۲,۷۵۰	۵۵,۰۹۳	ساختمان
۷,۸۸۶,۰۱۲	۴۳,۷۷۸	۷۳,۳۲۱	۱۱۷,۰۹۹	عمده فروشی، خرده فروشی، تعمیر وسایل نقلیه و کالاها
۱۰۶,۸۸۸	۷۱۰	۱,۱۰۹	۱,۸۱۸	هتل و رستوران
۱,۲۰۶,۴۸۹	۱۳,۳۵۱	۲۱,۴۶۷	۳۴,۸۱۸	حمل و نقل و انبارداری و ارتباطات
۲,۶۶۱,۰۱۶	۴۴,۷۹۸	۸,۰۵۰	۵۲,۸۴۸	واسطه‌گری‌های مالی
۴,۶۸۵,۷۵۱	۱۸,۳۸۳	۷۳,۲۰۲	۹۱,۵۸۵	خدمات کسب و کار و مستغلات
۴,۶۶۹,۳۲۶	۱۴,۶۲۲	۵۶,۷۵۹	۷۱,۳۸۱	آموزش
۱,۹۳۴,۳۲۳	۱۱,۹۵۵	۱۲,۵۰۱	۲۴,۴۵۶	بهداشت و مددکاری اجتماعی
۱,۷۹۷,۹۷۱	۷,۷۰۰	۷,۶۸۶	۱۵,۳۸۶	سایر خدمات عمومی، اجتماعی، شخصی و خانگی

نمودار زیر که برحسب میزان جبران خدمات کارکنان بخش‌های مختلف تعاونی تنظیم شده است، سهم جبران خدمات هر یک از بخش‌ها را در جبران خدمات کل تعاون نشان می‌دهد.

۵ - سهم هریک از بخش های اقتصادی در جبران خدمات بخش تعاون



۶ - سهم هریک از بخش های اقتصادی در کل کارکنان بخش تعاون



چنانکه در جداول ۱۱ الی ۱۳ مشاهده می شود، بیش از نیمی از کارکنان بخش تعاون را کارکنان تعاونی‌های کشاورزی تشکیل داده‌اند، این‌ها همان‌گونه که در جداول بخشی مشاهده خواهد شد عمدتاً کارکنان فصلی هستند. به همین دلیل سهم جبران خدمات بخش کشاورزی فقط ۷/۸ درصد کل جبران خدمات تعاونی‌ها را تشکیل داده است در حالی که سهم تعداد کارکنان آن از

کل تعاونی‌ها ۵۲ درصد است. حالت مخالف مورد بخش کشاورزی، در بخش عمده فروشی، خرده فروشی، تعمیر وسایل نقلیه و کالاها وجود دارد که سهم آن از جبران خدمات کل، ۲۴ درصد است درحالی که این بخش از نظر تعداد کارکنان فقط تقریباً ۱۰ درصد کارکنان را تشکیل داده است. سهم بیشتر در جبران خدمات و سهم کمتر در تعداد کارکنان در بخش‌های آموزش و خدمات کسب و کار نیز صادق است.

در تعاونی‌ها، به طور متوسط ۵۵/۵ درصد کارکنان را اعضا تعاونی تشکیل داده‌اند (جدول شماره ۱۴) که این نسبت در بخش کسب و کار بیشترین (۸۰ درصد) و در بخش واسطه‌گری های مالی کمترین (۱۵ درصد) بوده است. (البته در بخش تأمین آب، برق و گاز طبیعی ۸۱/۵ درصد کارکنان را اعضا تشکیل داده‌اند ولی به علت نقش بسیار کم آن در کل تعاون، این بخش فعلاً از اهمیت چندانی برخوردار نیست.)

جدول شماره ۱۳ - سهم هریک از بخش های اقتصادی در کل تعاونی ها به تفکیک جنسیت ، وضع عضویت و جبران خدمات در سال ۱۳۸۹ درصد

مزد و حقوق سالانه	وضع عضویت		جنس			شرح
	غیر عضو	عضو	زن	مرد	جمع	
۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	جمع کل
۷.۸	۵۴.۱	۴۹.۷	۶۳.۶	۴۷.۰	۵۱.۷	کشاورزی ، شکار و جنگلداری
۱.۰	۰.۷	۱.۵	۰.۲	۱.۵	۱.۱	ماهگیری
۱.۳	۱.۱	۰.۴	۰.۱	۱.۰	۰.۷	استخراج معدن
۸.۹	۱۰.۶	۴.۹	۹.۷	۶.۶	۷.۴	صنعت
۰.۰	۰.۰	۰.۰	۰.۰	۰.۰	۰.۰	تأمین آب، برق و گاز طبیعی
۵.۸	۴.۲	۵.۰	۲.۷	۵.۴	۴.۶	ساختمان
۲۳.۸	۸.۳	۱۱.۱	۶.۱	۱۱.۳	۹.۸	عمده فروشی، خرده فروشی، تعمیر وسایل نقلیه و کالاها
۰.۳	۰.۱	۰.۲	۰.۲	۰.۱	۰.۲	هتل و رستوران
۳.۶	۲.۵	۳.۲	۱.۵	۳.۵	۲.۹	حمل و نقل و انبارداری و ارتباطات
۸.۰	۸.۵	۱.۲	۳.۴	۴.۸	۴.۴	واسطه گری های مالی
۱۴.۱	۳.۵	۱۱.۱	۲.۶	۹.۷	۷.۷	خدمات کسب و کار و مستغلات
۱۴.۱	۲.۸	۸.۶	۶.۸	۵.۷	۶.۰	آموزش
۵.۸	۲.۳	۱.۹	۱.۹	۲.۱	۲.۱	بهداشت و مددکاری اجتماعی
۵.۴	۱.۵	۱.۲	۱.۲	۱.۳	۱.۳	سایر خدمات عمومی، اجتماعی، شخصی و خانگی

جدول شماره ۱۴ - وضعیت کارکنان تعاونی ها از نظر سهم جنسیتی و عضویت در تعاونی در هریک از بخش های اقتصادی در سال ۱۳۸۹ درصد

وضع عضویت		جنس		جمع	شرح
غیر عضو	عضو	زن	مرد		
۴۴.۵	۵۵.۵	۲۸.۱	۷۱.۹	۱۰۰	جمع کل
۴۶.۶	۵۳.۴	۳۴.۵	۶۵.۵	۱۰۰	کشاورزی ، شکار و جنگلداری
۲۵.۶	۷۴.۴	۴.۲	۹۵.۸	۱۰۰	ماهیگیری
۶۷.۵	۳۲.۵	۲.۱	۹۷.۹	۱۰۰	استخراج معدن
۶۳.۴	۳۶.۶	۳۶.۶	۶۳.۴	۱۰۰	صنعت
۱۸.۵	۸۱.۵	۲۸.۵	۷۱.۵	۱۰۰	تأمین آب، برق و گاز طبیعی
۴۰.۶	۵۹.۴	۱۶.۶	۸۳.۴	۱۰۰	ساختمان
۳۷.۴	۶۲.۶	۱۷.۳	۸۲.۷	۱۰۰	عمده فروشی، خرده فروشی، تعمیر وسایل نقلیه و کالاها
۳۹.۰	۶۱.۰	۳۲.۷	۶۷.۳	۱۰۰	هتل و رستوران
۳۸.۳	۶۱.۷	۱۴.۸	۸۵.۲	۱۰۰	حمل و نقل و انبارداری و ارتباطات
۸۴.۸	۱۵.۲	۲۱.۸	۷۸.۲	۱۰۰	واسطه گری های مالی
۲۰.۱	۷۹.۹	۹.۵	۹۰.۵	۱۰۰	خدمات کسب و کار و مستغلات
۲۰.۵	۷۹.۵	۳۱.۹	۶۸.۱	۱۰۰	آموزش
۴۸.۹	۵۱.۱	۲۶.۰	۷۴.۰	۱۰۰	بهداشت و مددکاری اجتماعی
۵۰.۰	۵۰.۰	۲۶.۸	۷۳.۲	۱۰۰	سایر خدمات عمومی، اجتماعی، شخصی و خانگی

نفر - درصد
میلیون ریال

جدول شماره ۱۵ - تعداد کارکنان و جبران خدمات پرداختی تعاونی‌ها به تفکیک وضع
شغلی در سال ۱۳۸۹

مزد و حقوق سالانه	ترکیب کارکنان برحسب وضع اشتغال	تعداد کارکنان			جنس	شرح
		غیر عضو	عضو	جمع		
۳۳,۸۱۹,۴۲۵	۱۰۰	۵۵۳,۸۶۵	۶۶۵,۴۵۶	۱,۲۱۹,۳۲۱		کل کارکنان مرد و زن
۲۸,۷۷۰,۶۷۵	۷۲.۶	۳۸۹,۷۴۹	۴۹۵,۶۰۳	۸۸۵,۳۵۲	مرد	کل کارکنان
۵,۰۴۸,۷۵۰	۲۷.۴	۱۶۴,۱۱۶	۱۶۹,۸۵۳	۳۳۳,۹۷۰	زن	
۲۸,۷۷۰,۶۷۵	۶۵.۶	۳۸۵,۲۱۸	۴۱۴,۸۱۰	۸۰۰,۰۹۸	مرد	کارکنان با مزد و حقوق
۵,۰۴۸,۷۵۰	۲۵.۷	۱۶۲,۱۶۰	۱۵۰,۸۶۰	۳۱۳,۰۲۰	زن	
۲۵,۶۲۸,۶۰۵	۳۲.۲	۱۷۶,۲۰۰	۲۱۶,۳۵۳	۳۹۲,۵۵۳	مرد	تمام وقت
۴,۴۲۹,۱۸۱	۷.۳	۴۴,۷۲۲	۴۴,۰۵۲	۸۸,۷۷۴	زن	
۲,۰۰۳,۳۱۱	۴.۲	۲۸,۳۷۴	۲۲,۵۳۵	۵۰,۹۰۹	مرد	پاره وقت
۴۲۳,۶۳۷	۱.۶	۱۳,۶۲۶	۵,۶۷۸	۱۹,۳۰۴	زن	
۱,۱۳۸,۷۵۹	۲۹.۲	۱۸۰,۶۴۴	۱۷۵,۹۹۲	۳۵۶,۶۳۶	مرد	فصلی
۱۹۵,۹۳۲	۱۶.۸	۱۰۳,۸۱۲	۱۰۱,۱۲۹	۲۰۴,۹۴۱	زن	
	۷.۰	۴,۵۳۱	۸۰,۷۲۳	۸۵,۲۵۴	مرد	کارکنان بدون مزد و حقوق
	۱.۷	۱,۹۵۶	۱۸,۹۹۴	۲۰,۹۵۰	زن	

طبق جدول بالا، به طور متوسط ۷۳ درصد کارکنان تعاونی‌ها مرد هستند. بیشترین سهم مردان در کل کارکنان به ترتیب در بخش‌های معدن، ماهیگیری و خدمات کسب و کار و کمترین سهم به ترتیب متعلق به بخش‌های صنعت، کشاورزی و هتل و رستوران است.

براساس ارقام جدول فوق، از میان کارکنان تعاونی‌ها ۹۱ درصد را کارکنان بامزد و حقوق تشکیل می‌دهند. ۵۲ درصد کارکنان بامزد و حقوق، به کارکنان فصلی تعلق دارد. سهم بالای کارکنان فصلی موجب شده است که سهم تعداد کارکنان تعاونی در کل نیروی کار بیش از سهم جبران خدمات تعاونی‌ها از جبران خدمات کل اقتصاد باشد. کما اینکه سهم بخش تعاون در جبران خدمات کل اقتصاد، بیش از سهم ارزش افزوده آن در کل اقتصاد است. به عبارت دیگر بیشترین سهم تعاونی‌ها از کل اقتصاد متعلق به تعداد کارکنان (۵/۸ درصد)، رتبه دوم جبران خدمات تعاونی‌ها (۴ درصد) و رتبه سوم متعلق به ارزش افزوده (۳/۸ درصد) تعاونی‌هاست.

جدول شماره ۱۶ - ارزش افزوده، جبران خدمات و مزاد عملیاتی تعاونی ها و کل

اقتصاد در سال ۱۳۸۹

میلیون ریال

شرح	ارزش افزوده	جبران خدمات کارکنان	مازاد عملیاتی
کل اقتصاد	۳,۲۴۷,۱۳۰,۲۵۳	۸۳۸,۱۲۶,۸۸۹	۲,۴۰۹,۰۰۳,۳۶۴
بخش تعاون	۱۲۲,۱۳۰,۹۵۶	۳۳,۱۷۳,۰۹۶	۸۸,۹۵۷,۸۶۰
کشاورزی، شکار و جنگلداری	۱۰,۳۰۹,۹۸۳	۲,۵۹۷,۱۵۴	۷,۷۱۲,۸۳۰
ماهیگیری	۸۱۱,۷۲۹	۳۲۸,۱۴۶	۴۸۳,۵۸۲
استخراج معدن	۱,۰۶۷,۶۷۰	۴۲۱,۲۶۰	۶۴۶,۴۱۰
صنعت	۲۰,۰۲۱,۲۲۱	۲,۹۴۶,۶۲۲	۱۷,۰۷۴,۵۹۹
تامین برق و گاز و آب	۲۰,۷۰۹	۲,۸۵۴	۱۷,۸۵۵
ساختمان	۱۳,۰۳۸,۴۷۵	۱,۹۳۹,۲۸۳	۱۱,۱۰۹,۱۹۲
عمده فروشی و خرده فروشی، تعمیر و وسائل نقلیه و کالاها	۲۳,۴۴۶,۱۵۲	۷,۸۸۶,۰۱۲	۱۵,۵۶۰,۱۴۰
هتل و رستوران	۲۲۵,۳۳۰	۱۰۶,۸۸۸	۱۱۸,۴۴۲
حمل و نقل و انبارداری و ارتباطات	۵,۶۳۹,۹۷۶	۱,۲۰۶,۴۸۹	۴,۴۳۳,۴۸۷
واسطه گریهای مالی	۸,۰۶۸,۶۰۵	۲,۶۶۱,۰۱۶	۵,۴۰۷,۵۸۹
خدمات کسب و کار و مستغلات	۱۹,۷۴۸,۷۷۵	۴,۶۸۵,۷۵۱	۱۵,۰۶۳,۰۲۴
آموزش	۸,۳۲۷,۳۰۸	۴,۶۶۹,۳۲۶	۳,۶۵۷,۹۸۱
بهداشت و مددکاری اجتماعی	۳,۵۸۱,۸۸۹	۱,۹۳۴,۳۲۳	۱,۶۴۷,۵۶۶
سایر خدمات عمومی، اجتماعی، شخصی و خانگی	۷,۸۲۳,۱۳۴	۱,۷۹۷,۹۷۱	۶,۰۲۵,۱۶۲

چنانکه در جداول شماره ۱۶ و ۱۷ مشاهده می شود بیشترین سهم مازاد عملیاتی در ارزش افزوده بخشی تعاون، به بخش صنعت (۸۵/۳ درصد) تعلق دارد (بدون توجه به بخش آب و برق و گاز که به علت سهم اندک آن قابل توجه نیست) و کمترین سهم (۴۴ درصد) متعلق به بخش آموزش است. همچنین مازاد عملیاتی کل اقتصاد ۷۴/۲ درصد ارزش افزوده آن است در حالیکه این نسبت در تعاون ۷۲/۸ درصد است.

سهم واقعی مازاد عملیاتی بخش تعاون از مازاد عملیاتی کل اقتصاد ۳/۷ درصد است. بیشترین سهم مازاد عملیاتی در بخش تعاون به بخش صنعت با سهم ۱۹/۲ درصد تعلق دارد. رتبه های بعدی به ترتیب به بخش های عمده فروشی و خرده فروشی با سهم ۱۷/۵ درصد و خدمات کسب و کار با سهم ۱۶/۹ درصد متعلق است.

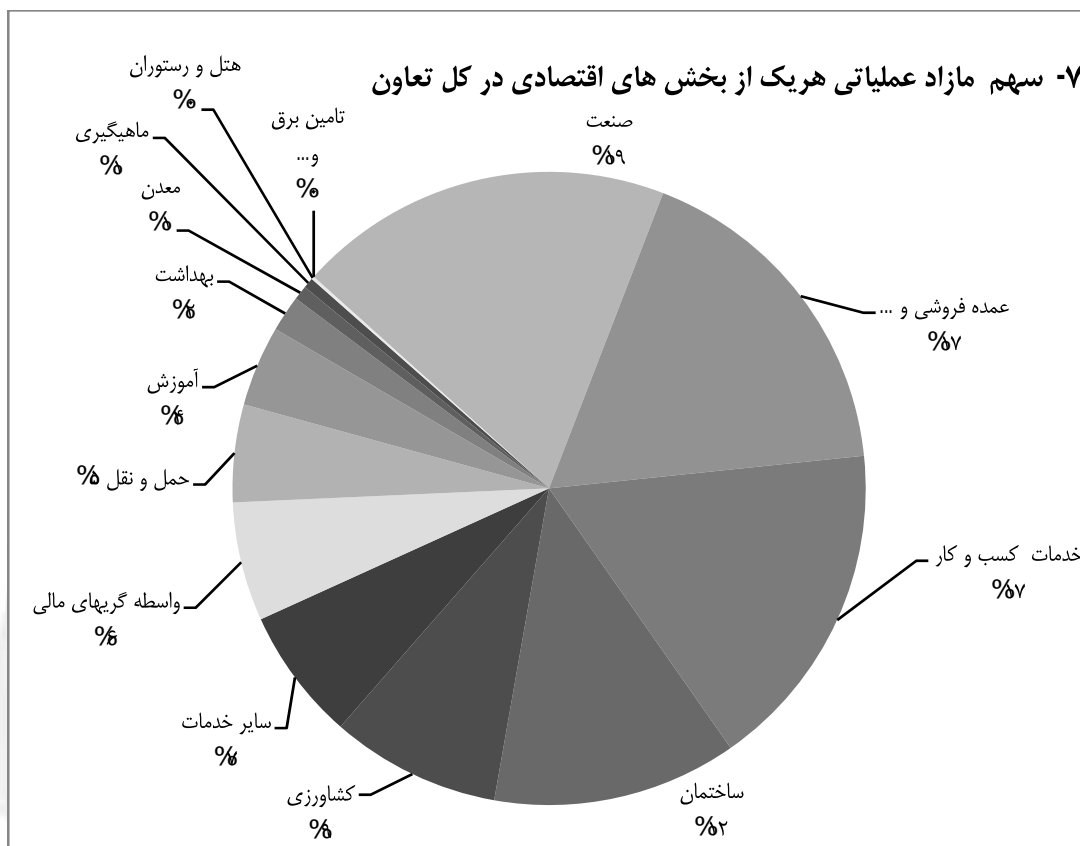
جدول شماره ۱۷ - سهم جبران خدمات و مازاد عملیاتی در ارزش افزوده تعاونی ها و کل اقتصاد در سال ۱۳۸۹

درصد

مازاد عملیاتی	جبران خدمات کارکنان	ارزش افزوده	شرح
۷۴.۲	۲۵.۸	۱۰۰	کل اقتصاد
۷۲.۸	۲۷.۲	۱۰۰	بخش تعاون
۷۴.۸	۲۵.۲	۱۰۰	کشاورزی ، شکار و جنگلداری
۵۹.۶	۴۰.۴	۱۰۰	ماهگیری
۶۰.۵	۳۹.۵	۱۰۰	استخراج معدن
۸۵.۳	۱۴.۷	۱۰۰	صنعت
۸۶.۲	۱۳.۸	۱۰۰	تامین برق و گازوآب
۸۵.۲	۱۴.۸	۱۰۰	ساختمان
۶۶.۴	۳۳.۶	۱۰۰	عمده فروشی و خرده فروشی ، تعمیر وسائل نقلیه و کالاها
۵۲.۶	۴۷.۴	۱۰۰	هتل و رستوران
۷۸.۶	۲۱.۴	۱۰۰	حمل و نقل و انبارداری و ارتباطات
۶۷.۰	۳۳.۰	۱۰۰	واسطه گری های مالی
۷۶.۳	۲۳.۷	۱۰۰	خدمات کسب و کار و مستغلات
۴۳.۹	۵۶.۱	۱۰۰	آموزش
۴۶.۰	۵۴.۰	۱۰۰	بهداشت و مددکاری اجتماعی
۷۷.۰	۲۳.۰	۱۰۰	سایر خدمات عمومی، اجتماعی، شخصی و خانگی

در نمودار زیر سهم مازاد عملیاتی بخش های مختلف اقتصادی در کل مازاد عملیاتی بخش تعاون مشاهده می شود.

مرکز آمار ایران



۴- ۱ - تشکیل سرمایه ثابت ناخالص

از نظر تشکیل سرمایه ثابت ناخالص، سهم بخش تعاون از کل اقتصاد ۱/۵ درصد است. در محاسبه‌ی سهم واقعی تشکیل سرمایه ثابت ناخالص تعاون در بخشی از اقتصاد که امکان تشکیل تعاونی در آن وجود دارد یعنی اقتصاد بدون نفت خام و گاز طبیعی، امور عمومی و دفاع و تأمین اجتماعی اجباری، واحدهای مسکونی شخصی، این سهم به ۲/۴ درصد افزایش پیدا می کند.

جدول شماره ۱۸ - سهم تشکیل سرمایه ثابت ناخالص بخش تعاون در اقتصاد کشور

سهم (درصد)	ارزش (میلیون ریال)	شرح
	۱,۱۵۴,۸۵۰,۱۲۴	تشکیل سرمایه ثابت ناخالص کل اقتصاد
	۷۲۹,۷۷۵,۸۶۷	تشکیل سرمایه ثابت ناخالص اقتصاد بدون نفت، دولت و واحدهای مسکونی شخصی
	۱۷,۸۶۶,۱۳۸	تشکیل سرمایه ثابت ناخالص بخش تعاون
۱.۵		سهم تشکیل سرمایه ثابت ناخالص بخش تعاون در کل اقتصاد
۲.۴		سهم واقعی تشکیل سرمایه ثابت ناخالص بخش تعاون در اقتصاد کشور (*)

(*) سهم واقعی بخش تعاون، نسبت بخش تعاون به اقتصاد بدون نفت، دولت و واحدهای مسکونی شخصی است.

بررسی ارقام مربوط به تشکیل سرمایه ثابت ناخالص (جدول شماره ۱۹ و ۲۰) نشان می‌دهد بیشترین سرمایه‌گذاری فعالیت‌های تعاونی در بین اموال سرمایه‌ای در ساختمان و تأسیسات صورت گرفته است. مورد درخور توجه، سهم قابل ملاحظه‌ی ساخت و تعمیراساسی اموال سرمایه‌ای (۱۴/۴ درصد تأمین اموال سرمایه‌ای) در کنار خرید آن‌ها است که بیشترین میزان این سهم در ساختمان و تأسیسات بوده است.

جدول شماره ۱۹ - تشکیل سرمایه ثابت ناخالص کل تعاونی‌ها به تفکیک اموال سرمایه‌ای و

اجزاء تشکیل سرمایه در سال ۱۳۸۹

میلیون ریال

شرح	خرید یا تحصیل	ساخت یا ایجاد یا تعمیرات اساسی	فروش یا انتقال	کل
جمع کل	۱۵,۷۹۲,۴۸۷	۲,۵۶۵,۹۸۷	۴۹۲,۳۳۷	۱۷,۸۶۰,۸۱۱
ساختمان و تأسیسات	۷,۴۲۴,۸۰۵	۲,۱۷۰,۰۰۶	۱۸۹,۹۸۶	۹,۷۸۴,۸۰۷
ماشین آلات	۳,۸۷۷,۵۵۵	۲۱۲,۴۸۱	۶۴,۶۴۳	۴,۱۵۴,۶۷۹
ابزار و وسایل کار بادوام	۷۷۳,۹۰۷	۷۳,۷۳۶	۱۹,۸۹۹	۸۶۷,۵۴۲
وسایل نقلیه	۱,۳۲۲,۲۵۹	۸۰,۶۸۳	۱۴۲,۷۷۰	۱,۵۴۵,۷۱۲
اموال، اثاثیه، منصوبات	۱,۳۲۶,۴۵۱	۱۵,۱۴۳	۴۹,۵۵۴	۱,۳۹۱,۱۴۸
نرم افزارهای کامپیوتری	۷۲,۸۱۵	۱,۵۵۶	۴۹۱	۷۴,۸۶۲
سایر	۹۹۴,۶۹۵	۱۲,۳۸۲	۲۴,۹۹۴	۱,۰۳۲,۰۷۱

جدول شماره ۲۰ - سهم هر یک از انواع اموال سرمایه‌ای در کل تشکیل سرمایه ثابت

ناخالص تعاونی‌ها به تفکیک اجزاء تشکیل سرمایه سال ۱۳۸۹

درصد

شرح	خرید یا تحصیل	ساخت یا ایجاد یا تعمیرات اساسی	فروش یا انتقال	کل
جمع کل	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰
ساختمان و تأسیسات	۴۷.۰	۸۴.۶	۳۸.۶	۵۲.۶
ماشین آلات	۲۴.۶	۸.۳	۱۳.۱	۲۲.۵
ابزار و وسایل کار بادوام	۴.۹	۲.۹	۴.۰	۴.۶
وسایل نقلیه	۸.۴	۳.۱	۲۹.۰	۷.۱
اموال، اثاثیه، منصوبات	۸.۴	۰.۶	۱۰.۱	۷.۲
نرم افزارهای کامپیوتری	۰.۵	۰.۱	۰.۱	۰.۴
سایر	۶.۳	۰.۵	۵.۱	۵.۵

بررسی بخشی تشکیل سرمایه در تعاونی‌ها نشانگر بیشترین تشکیل سرمایه در بخش صنعت است به طوری که ۲۳/۵ درصد تشکیل سرمایه تعاونی‌ها در این بخش صورت گرفته است که آن نیز عمدتاً در ماشین‌آلات بوده است. کمترین تشکیل سرمایه در بخش تأمین آب، برق و گاز طبیعی و هتل و رستوران ایجاد شده است که نسبت مستقیمی با میزان سهم این بخش‌ها در ایجاد ارزش افزوده تعاونی‌ها دارد.

جدول شماره ۲۱ - تشکیل سرمایه ثابت ناخالص هریک از بخش‌های اقتصادی به

تفکیک اموال سرمایه‌ای بخش تعاون در سال ۱۳۸۹ میلیون ریال

شرح	ساختمان و تأسیسات	ماشین‌آلات	ابزار و وسایل کار بادوام	وسایل نقلیه
جمع کل	۹,۴۰۴,۸۲۵	۴,۰۲۵,۳۹۳	۸۲۷,۷۴۵	۱,۲۶۰,۱۷۳
کشاورزی، شکار و جنگلداری	۱,۷۲۰,۶۹۵	۶۱۰,۳۸۹	۱۹,۴۱۰	۳۸۹,۰۵۴
ماهیگیری	۳۸,۸۳۳	۲۱,۱۰۱	۶۷۸	۱۴,۴۶۸
استخراج معدن	۵۱,۳۱۹	۲۹۴,۳۸۶	۱۸۲,۰۵۹	۹۷,۳۴۴
صنعت	۱,۴۵۴,۴۸۳	۱,۹۷۱,۱۶۳	۲۲۷,۰۹۵	۲۵۹,۰۲۰
تأمین آب، برق و گاز طبیعی	۱۲۲	۰	۰	۱,۱۲۳
ساختمان	۱,۱۸۸,۹۳۶	۷۷,۳۵۱	۳۷,۶۵۷	۷۶,۵۶۷
عمده فروشی، خرده فروشی، تعمیر وسایل نقلیه و کالاها	۱,۲۲۵,۱۵۶	۵۳۱,۰۴۶	۲۶۳,۳۳۷	۲۵۳,۳۹۳
هتل و رستوران	۲۵,۶۲۷	۱۲,۰۹۹	۴,۸۴۷	۱۶,۹۸۵
حمل و نقل و انبارداری و ارتباطات	۲۵۴,۹۲۹	۱۴۶,۴۹۱	۳۱,۱۲۴	۲۸,۸۳۷
واسطه‌گریهای مالی	۲۸,۷۲۷	۹,۲۳۴	۹,۸۲۸	-۱۴,۸۹۱
خدمات کسب و کار و مستغلات	۳,۲۴۴,۵۸۳	۴۴,۸۴۲	۴۵,۲۴۳	۱۱۶,۸۰۰
آموزش	۱۲۲,۹۶۳	۳۹۲	۳,۶۶۶	۲,۴۳۲
بهداشت و مددکاری اجتماعی	۱۲,۶۴۱	۰	۹۴	-۳۸۸۱۷۳
سایر خدمات عمومی، اجتماعی، شخصی و خانگی	۳۵,۸۱۱	۳۰۶,۸۹۸	۲,۷۰۷	۱۹,۴۳۰

ادامه
میلیون ریال

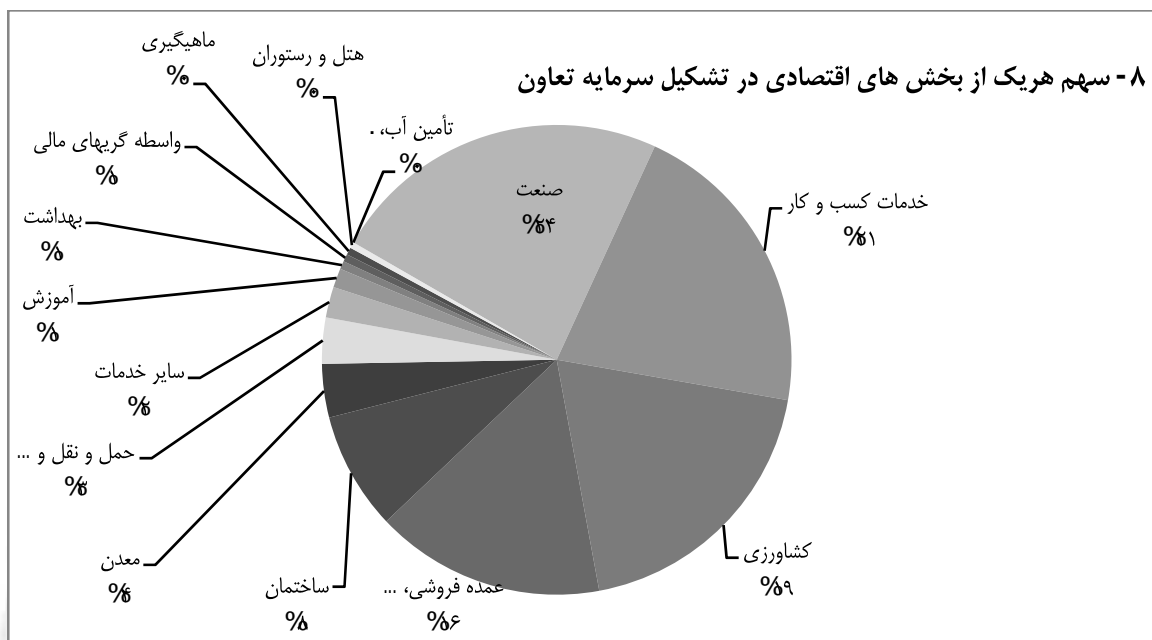
شرح	اموال، اثاثیه، منصوبات	نرم افزارهای کامپیوتری	سایر	کل
جمع کل	۱,۲۹۲,۰۴۰	۷۳,۸۷۹	۹۸۲,۰۸۲	۱۷,۸۶۶,۱۳۸
کشاورزی، شکار و جنگلداری	۱۲۸,۰۲۰	۵,۰۸۰	۵۸۲,۹۲۲	۳,۴۵۵,۵۷۱
ماهگیری	۲,۳۲۷	۱۲۰	۱۳,۲۷۷	۹۰,۸۰۴
استخراج معدن	۳۱,۹۳۴	۱,۱۹۳	۲۸۱	۶۵۸,۵۱۶
صنعت	۱۳۲,۷۵۵	۱۷,۷۹۸	۱۳۹,۸۳۷	۴,۲۰۲,۱۵۱
تأمین آب، برق و گاز طبیعی	۴۷	۳	۶	۱,۳۰۱
ساختمان	۵۶,۳۴۱	۷,۵۷۲	۴,۱۶۳	۱,۴۴۸,۵۸۷
عمده فروشی، خرده فروشی، تعمیر وسایل نقلیه و کالاها	۳۳۷,۴۳۱	۲۷,۱۲۶	۱۹۱,۷۰۴	۲,۸۲۹,۱۹۳
هتل و رستوران	۹,۸۹۳	۲,۳۶۵	۱,۷۰۵	۷۳,۵۲۱
حمل و نقل و انبارداری و ارتباطات	۵۸,۵۶۲	۶,۱۱۳	۴۱,۵۵۹	۵۶۷,۶۱۴
واسطه گریه‌های مالی	۵۶,۶۸۰	۹۱۱	۹۱۵	۹۱,۴۰۴
خدمات کسب و کار و مستغلات	۲۶۹,۴۲۱	۵,۰۰۸	۷,۹۳۳	۳,۷۳۳,۸۲۹
آموزش	۱۰۸,۷۷۸	۱۵۸	-۲,۹۴۱	۲۳۵,۴۴۸
بهداشت و مددکاری اجتماعی	۸۸,۹۴۶	۷۱	۰	۱۰۱,۳۶۳
سایر خدمات عمومی، اجتماعی، شخصی و خانگی	۱۰,۹۰۶	۳۶۲	۷۲۲	۳۷۶,۸۳۵

جدول شماره ۲۲ - سهم هریک از بخش های اقتصادی در تشکیل سرمایه ثابت ناخالص به تفکیک نوع کالای سرمایه ای در سال ۱۳۸۹

درصد

شرح	ساختمان و تأسیسات	ماشین آلات	ابزار و وسایل کار بادوام	وسایل نقلیه
جمع کل	۱۰۰.۰۰	۱۰۰.۰۰	۱۰۰.۰۰	۱۰۰.۰
کشاورزی ، شکار و جنگلداری	۱۸.۳۰	۱۵.۱۶	۲.۳۴	۳۰.۹
ماهیگیری	۰.۴۱	۰.۵۲	۰.۰۸	۱.۱
استخراج معدن	۰.۵۵	۷.۳۱	۲۱.۹۹	۷.۷
صنعت	۱۵.۴۷	۴۸.۹۷	۲۷.۴۴	۲۰.۶
تأمین آب، برق و گاز طبیعی	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۱
ساختمان	۱۲.۶۴	۱.۹۲	۴.۵۵	۶.۱
عمده فروشی، خرده فروشی، تعمیر وسایل نقلیه و کالاها	۱۳.۰۳	۱۳.۱۹	۳۱.۸۱	۲۰.۱
هتل و رستوران	۰.۲۷	۰.۳۰	۰.۵۹	۱.۳
حمل و نقل و انبارداری و ارتباطات	۲.۷۱	۳.۶۴	۳.۷۶	۲.۳
واسطه گریهای مالی	۰.۳۱	۰.۲۳	۱.۱۹	-۱.۲
خدمات کسب و کار و مستغلات	۳۴.۵۰	۱.۱۱	۵.۴۷	۹.۳
آموزش	۱.۳۱	۰.۰۱	۰.۴۴	۰.۲
بهداشت و مددکاری اجتماعی	۰.۱۳	۰.۰۰	۰.۰۱	۰.۰
سایر خدمات عمومی، اجتماعی، شخصی و خانگی	۰.۳۸	۷.۶۲	۰.۳۳	۱.۵

کل	سایر	نرم افزارهای کامپیوتری	اموال، اثاثیه، منصوبات	شرح
۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	جمع کل
۱۹.۳	۵۹.۴	۶.۹	۹.۹	کشاورزی، شکار و جنگلداری
۰.۵	۱.۴	۰.۲	۰.۲	ماهگیری
۳.۷	۰.۰	۱.۶	۲.۵	استخراج معدن
۲۳.۵	۱۴.۲	۲۴.۱	۱۰.۳	صنعت
۰.۰	۰.۰	۰.۰	۰.۰	تأمین آب، برق و گاز طبیعی
۸.۱	۰.۴	۱۰.۲	۴.۴	ساختمان
۱۵.۸	۱۹.۵	۳۶.۷	۲۶.۱	عمده فروشی، خرده فروشی، تعمیر وسایل نقلیه و کالاها
۰.۴	۰.۲	۳.۲	۰.۸	هتل و رستوران
۳.۲	۴.۲	۸.۳	۴.۵	حمل و نقل و انبارداری و ارتباطات
۰.۵	۰.۱	۱.۲	۴.۴	واسطه گریهای مالی
۲۰.۹	۰.۸	۶.۸	۲۰.۹	خدمات کسب و کار و مستغلات
۱.۳	-۰.۳	۰.۲	۸.۴	آموزش
۰.۶	۰.۰	۰.۱	۶.۹	بهداشت و مددکاری اجتماعی
۲.۱	۰.۱	۰.۵	۰.۸	سایر خدمات عمومی، اجتماعی، شخصی و خانگی



جدول شماره ۲۳ - تشکیل سرمایه ثابت ناخالص هریک از بخش های اقتصادی به تفکیک اجزاء تشکیل

میلیون ریال

سرمایه در سال ۱۳۸۹

کل	فروش یا انتقال	ساخت یا ایجاد یا تعمیرات اساسی	خرید یا تحصیل	شرح
۱۷,۸۶۶,۱۳۸	۴۹۲,۳۳۷	۲,۵۶۵,۹۸۷	۱۵,۷۹۲,۴۸۷	جمع کل
۳,۴۵۵,۵۷۱	۱۵۶,۵۰۶	۸۳۹,۲۴۳	۲,۷۷۲,۸۳۴	کشاورزی، شکار و جنگلداری
۹۰,۸۰۴	۵,۰۰۴	۱۰,۰۸۴	۸۵,۷۲۴	ماهیگیری
۶۵۸,۵۱۶	۹,۶۶۹	۸۰,۰۵۸	۵۸۸,۱۲۷	استخراج معدن
۴,۲۰۲,۱۵۱	۵۲,۷۱۲	۳۶۱,۸۶۵	۳,۸۹۲,۹۹۸	صنعت
۱,۳۰۱	۱۴۶	۱,۲۲۳	۲۲۳	تأمین آب، برق و گاز طبیعی
۱,۴۴۸,۵۸۷	۱۳,۰۵۵	۸۸۴,۰۳۱	۵۷۷,۶۱۲	ساختمان
۲,۸۲۹,۱۹۳	۵۵,۴۶۳	۲۲۶,۹۰۸	۲,۶۵۷,۷۴۸	عمده فروشی، خرده فروشی، تعمیر وسایل نقلیه و کالاها
۷۳,۵۲۱	۵,۵۷۹	۲۴,۵۵۸	۵۴,۵۴۲	هتل و رستوران
۵۶۷,۶۱۴	۱۶,۷۰۴	۲۸,۱۵۶	۵۵۶,۱۶۲	حمل و نقل و انبارداری و ارتباطات
۹۱,۴۰۴	۱۸,۶۲۲	۴,۲۴۶	۱۰۵,۷۷۹	واسطه گریهای مالی
۳,۷۳۳,۸۲۹	۱۴۳,۵۵۳	۷۶,۸۹۰	۳,۸۰۰,۴۹۲	خدمات کسب و کار و مستغلات
۲۳۵,۴۴۸	۸,۱۱۸	۴,۹۷۹	۲۳۸,۵۸۷	آموزش
۱۰۱,۳۶۳	۶۰۰	۸,۶۱۸	۹۳,۳۴۶	بهداشت و مددکاری اجتماعی
۳۷۶,۸۳۵	۶۶۰۵	۱۵,۱۲۹	۳۶۸,۳۱۱	سایر خدمات عمومی، اجتماعی، شخصی و خانگی

جدول شماره ۲۴ - سهم هریک از بخش های اقتصادی در تشکیل سرمایه ثابت ناخالص به تفکیک اجزاء تشکیل سرمایه در سال ۱۳۸۹

درصد

کل	فروش یا انتقال	ساخت یا ایجاد یا تعمیرات اساسی	خرید یا تحصیل	شرح
۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	جمع کل
۱۹.۳	۳۱.۸	۳۲.۷	۱۷.۶	کشاورزی، شکار و جنگلداری
۰.۵	۱.۰	۰.۴	۰.۵	ماهگیری
۳.۷	۲.۰	۳.۱	۳.۷	استخراج معدن
۲۳.۵	۱۰.۷	۱۴.۱	۲۴.۷	صنعت
۰.۰	۰.۰	۰.۰	۰.۰	تأمین آب، برق و گاز طبیعی
۸.۱	۲.۷	۳۴.۵	۳.۷	ساختمان
۱۵.۸	۱۱.۳	۸.۸	۱۶.۸	عمده فروشی، خرده فروشی، تعمیر وسایل نقلیه و کالاها
۰.۴	۱.۱	۱.۰	۰.۳	هتل و رستوران
۳.۲	۳.۴	۱.۱	۳.۵	حمل و نقل و انبارداری و ارتباطات
۰.۵	۳.۸	۰.۲	۰.۷	واسطه گری های مالی
۲۰.۹	۲۹.۲	۳.۰	۲۴.۱	خدمات کسب و کار و مستغلات
۱.۳	۱.۶	۰.۲	۱.۵	آموزش
۰.۶	۰.۱	۰.۳	۰.۶	بهداشت و مددکاری اجتماعی
۲.۱	۱.۳	۰.۶	۲.۳	سایر خدمات عمومی، اجتماعی، شخصی و خانگی

۵ - ۱ - نماگرهای اقتصادی

نماگرهای اقتصادی از ابزارهای مهم ارزیابی یک بخش یا یک فعالیت هستند. برای تحلیل وضعیت تعاونی‌ها، البته با توجه به اطلاعات در دسترس، از نماگرهای زیر استفاده شده است:

- نماگر نیروی کار یا ارزش افزوده به ازاء هر کارکن که حاصل تقسیم ارزش افزوده به تعداد کارکنان است. این شاخص نشان

می‌دهد هر شاغل در دوره مورد بررسی چه میزان ارزش افزوده ایجاد کرده است.

- **نماگر هزینه‌ی کارکنان** از تقسیم ارزش افزوده به جبران خدمات به دست می‌آید. این نسبت، وضعیت رقابت پذیری تعاونی در ارتباط با هزینه‌ی نیروی کار را نشان می‌دهد. به عبارت دیگر پائین بودن نسبت، نشان دهنده هزینه بالای نیروی کار است که هماهنگ با ایجاد ارزش افزوده نیست و بالعکس.

- **نماگر ارزش افزوده به هزینه‌ی تولید** از تقسیم ارزش افزوده به جمع جبران خدمات و مصرف واسطه به دست می‌آید.

محاسبه و بررسی نماگرهای موردنظر در سال ۱۳۸۹ در بخش‌های تعاونی و کل اقتصاد، نشانگر بهره‌وری پائین در تعاونی‌هاست که ناشی از به کارگیری بالای تعداد نیروی کار و عدم استفاده بهینه از عوامل تولید است. البته باید به یاد داشت که تأمین بخش مهمی از نیروی کار تعاونی‌ها از میان اعضا، منجر به به کارگیری تعداد بیشتر کارکن ضمن پرداخت پائین‌تر حقوق و دستمزد می‌شود. لذا نماگر هزینه‌ی کارکنان وضعیت بهتری را برای تعاونی‌ها نشان می‌دهد.

جدول شماره ۲۵ - نماگرهای اقتصادی به تفکیک کل اقتصاد و تعاونی‌ها در سال ۱۳۸۹

میلیون ریال

نماگر ارزش افزوده به هزینه‌ی تولید	نماگر هزینه‌ی کارکنان	نماگر نیروی کار	شرح
۰.۹	۳.۲	۱۵۷.۲	کل اقتصاد
۰.۸	۳.۷	۱۰۲.۶	تعاونی‌ها
۰.۹	۳.۲	۱۶۰.۵	بخش غیرتعاونی

جدول شماره ۲۶ - نماگرهای اقتصادی تعاونی ها به تفکیک بخش های اقتصادی در سال

۱۳۸۹

میلیون ریال

نماگر ارزش افزوده به هزینه تولید	نماگر هزینه کارکنان	نماگر نیروی کار	شرح
۰.۸	۳.۷	۱۰۲.۶	متوسط کل
۰.۵	۴.۰	۱۶.۸	کشاورزی ، شکار و جنگلداری
۰.۷	۲.۵	۵۹.۴	ماهیگیری
۱.۰	۲.۵	۱۲۷.۳	استخراج معدن
۰.۹	۶.۸	۲۲۶.۴	صنعت
۳.۴	۷.۳	۱۸۱.۲	تامین برق و گازوآب
۰.۲	۶.۸	۲۳۶.۷	ساختمان
۱.۸	۳.۰	۲۰۰.۲	عمده فروشی و خرده فروشی ، تعمیر وسایل نقلیه و کالاها
۱.۲	۲.۱	۱۲۳.۹	هتل و رستوران
۲.۶	۴.۷	۱۶۲.۰	حمل و نقل و انبارداری و ارتباطات
۲.۰	۳.۰	۱۵۲.۷	واسطه گریهای مالی
۲.۳	۴.۲	۲۱۵.۶	خدمات کسب و کار و مستغلات
۱.۳	۱.۸	۱۱۶.۷	آموزش
۱.۲	۱.۹	۱۴۶.۵	بهداشت و مددکاری اجتماعی
۱.۶	۴.۴	۵۰۸.۵	سایر خدمات عمومی، اجتماعی، شخصی و خانگی

در ترتیب نماگر نیروی کار بخش های اقتصادی از بیشترین به کمترین ، ملاحظه می شود بخش سایر خدمات در رتبه اول و بخش های ماهیگیری و کشاورزی در ردیفی پائین تر از متوسط کل قرار گرفته اند که نشانگر پائین بودن نسبی تعداد کارکنان در بخش سایر خدمات و بالا بودن تعداد کارکنان در بخش های کشاورزی و ماهیگیری است.

در ترتیب بخش ها برحسب نماگر هزینه کارکنان، بالاترین رتبه به بخش آب، برق و گاز طبیعی و صنعت و پائین ترین رتبه به بخش آموزش تعلق دارد. ترتیب بخش ها برحسب نماگر ارزش افزوده به هزینه تولید نشان می دهد بخش تأمین آب، برق و گاز طبیعی و سپس حمل و نقل در بالاترین رتبه و بخش ساختمان در پائین ترین رتبه قرار دارند که نشان دهندهی بالا بودن هزینه تولید در بخش ساختمان است. دلیل بالا بودن نسبت هزینهی تولید نسبت به ارزش افزوده، ویژه گی تعاونی های مسکن و پائین

بودن سوددهی در این تعاونی‌هاست که در بررسی‌های بخشی گزارش، مورد بحث قرار خواهد گرفت. نگاهی کلی به تعاونی‌ها از نظر نماگرهای ذکر شده حاکی از موفق‌تر بودن تعاونی‌های سایر خدمات، آب و برق و گاز طبیعی، صنعت و حمل و نقل است.

۲ - بررسی اقتصاد تعاون در سطح بخش‌ها

۱ - ۲ - کشاورزی، شکار و جنگلداری

در سال ۱۳۸۹ تعاونی‌های کشاورزی با ۲۴۹۸۱ تعاونی در حال فعالیت، بیشترین تعداد تعاونی یعنی ۲۲ درصد کل تعاونی‌ها را به خود اختصاص داده‌اند. بیشترین تعاونی‌های کشاورزی به ترتیب در فعالیت‌های پرورش گاو و گوسفند و تولید شیر به روش صنعتی (۲۰ درصد) و خدمات کشاورزی و دامپروری (۱۶ درصد) فعالیت داشته‌اند.

تعاونی‌های کشاورزی با ۲۸۴۸۴ میلیارد ریال ارزش افزوده ۲/۶ درصد ارزش افزوده کل بخش کشاورزی را تشکیل داده‌اند. چنانچه در جدول زیر مشاهده می‌شود ۷۵ درصد ستانده این بخش به بخش دامداری و مرغداری تعلق دارد که سهم ۴۶ درصد انواع خوراک دام از کل مصرف واسطه نیز گویای این مطلب است.

جدول شماره ۲۷ - ستانده، مصارف واسطه، ارزش افزوده تعاونی‌های کشاورزی، شکار و جنگلداری در سال ۱۳۸۹

درصد	میلیون ریال	شرح
۱۰۰	۲۸,۴۸۴,۰۰۵	ستانده
۲۵.۰	۷,۱۲۹,۲۱۸	زراعت و باغداری
۷۴.۶	۲۱,۲۴۲,۵۲۱	دامداری، مرغداری، پرورش کرم ابریشم و زنبور عسل و شکار
۰.۴	۱۱۲,۲۶۶	جنگلداری
۱۰۰	۱۸,۱۷۴,۰۲۲	مصرف واسطه
۵.۸	۱,۰۴۶,۲۰۰	انواع بذر، نهال و قلمه، نشاء، پیاز، غده و ...
۴۶.۲	۸,۴۰۲,۲۹۴	انواع خوراک دام و طیور
۴۸.۰	۸,۷۲۵,۵۲۸	سایر مصرف واسطه
	۱۰,۳۰۹,۹۸۳	ارزش افزوده

نتایج طرح آمارگیری از تعاونی‌ها نشان می‌دهد تعداد ۶۱۵ هزار نفر شاغل در بخش کشاورزی نشان می‌دهد که ۵۲ درصد کارکنان کل تعاونی‌ها و ۱۶ درصد کارکنان کل بخش کشاورزی را تشکیل می‌دهند. برای شناخت بهتر وضعیت شغلی کارکنان این بخش موارد زیر که عوامل مؤثری نیز در ازدیاد تعداد کارکنان این بخش بوده است باید مورد توجه قرار گیرند:

- بیش از ۵۰ درصد کارکنان، عضو تعاونی مربوط هستند.
- ۸۴ درصد کارکنان مزد و حقوق بگیر فصلی هستند.
- ۶ درصد کارکنان، کارکنان بدون مزدهستند.

موارد فوق موجب شده‌اند سهم مزد و حقوق کارکنان بخش کشاورزی به نسبت سایر بخش‌های اقتصادی رقم پائین‌تری را نشان دهد به این معنی که کارکنان بخش کشاورزی در حالی که ۵۲ درصد کل کارکنان تعاونی‌ها را تشکیل می‌دهند فقط دارای ۸ درصد کل مزد و حقوق تعاونی‌ها هستند.

جدول شماره ۲۸ - تعداد کارکنان و جبران خدمات پرداختی تعاونی‌های کشاورزی، شکار و نفر - درصد
جنگلداری در سال ۱۳۸۹
میلیون ریال

مزد و حقوق سالانه	ترکیب کارکنان برحسب وضع اشتغال	تعداد کارکنان			جنس	شرح
		غیر عضو	عضو	جمع		
۲,۵۹۷,۱۵۴	۱۰۰	۲۸۶,۵۶۱	۳۲۸,۶۱۴	۶۱۵,۱۷۵		کل کارکنان مرد و زن
۲,۳۵۸,۳۰۱	۶۵.۵	۱۸۴,۲۲۱	۲۱۸,۶۲۲	۴۰۲,۸۴۳	مرد	کل کارکنان
۲۳۸,۸۵۳	۳۴.۵	۱۰۲,۳۴۰	۱۰۹,۹۹۲	۲۱۲,۳۳۲	زن	
۲,۳۵۸,۳۰۱	۶۱.۰	۱۸۲,۴۲۳	۱۹۳,۰۱۰	۳۷۵,۴۳۳	مرد	کارکنان با مزد و حقوق
۲۳۸,۸۵۳	۳۳.۲	۱۰۱,۳۶۱	۱۰۲,۹۹۶	۲۰۴,۳۵۷	زن	
۱,۷۴۴,۴۰۲	۷.۲	۱۸,۴۲۱	۲۵,۹۸۳	۴۴,۴۰۴	مرد	تمام وقت
۱۱۶,۳۵۷	۰.۶	۱,۳۷۷	۲,۴۶۴	۳,۸۴۱	زن	
۱۹۸,۸۰۳	۲.۰	۵,۱۸۸	۶,۸۷۹	۱۲,۰۶۷	مرد	پاره وقت
۲۳,۰۳۱	۰.۳	۸۰۰	۱,۰۱۸	۱,۸۱۸	زن	
۴۱۵,۰۹۶	۵۱.۸	۱۵۸,۸۱۴	۱۶۰,۱۴۸	۳۱۸,۹۶۲	مرد	فصلی
۹۹,۴۶۵	۳۲.۳	۹۹,۱۸۴	۹۹,۵۱۴	۱۹۸,۶۹۸	زن	
	۴.۵	۱,۷۹۸	۲۵,۶۱۲	۲۷,۴۱۰	مرد	کارکنان بدون مزد و حقوق
	۱.۳	۹۷۹	۶,۹۹۶	۷,۹۷۵	زن	

در سال مورد نظر بخش کشاورزی با ۳۴۵۶ میلیارد ریال تشکیل سرمایه ثابت ناخالص ۱۹ درصد تشکیل سرمایه ثابت ناخالص کل تعاونی‌ها را شامل شده است. ساختمان و تأسیسات با ۵۰ درصد کل تشکیل سرمایه بخش، بیشترین سهم را از آن دارد و پس از آن به ترتیب ماشین آلات با سهم ۱۸ درصد و باغ و قلمستان درختان مثمر با سهم ۱۶ درصد از کل تشکیل سرمایه بخش، قرار دارند.

جدول شماره ۲۹ - تشکیل سرمایه ثابت ناخالص تعاونی‌های کشاورزی، شکار و جنگلداری به

تفکیک اموال سرمایه ای و اجزاء تشکیل سرمایه در سال ۱۳۸۹

میلیون ریال

کل	فروش یا انتقال	ساخت، ایجاد یا تعمیرات اساسی	خرید یا تحصیل	شرح
۳,۴۵۵,۵۷۱	۱۵۶,۵۰۶	۸۳۹,۲۴۳	۲,۷۷۲,۸۳۴	جمع کل
۵۴۸,۲۳۸	۷,۶۳۱	۳,۷۸۲	۵۵۲,۰۸۱	باغ و قلمستان درختان مثمر
۱,۷۲۰,۶۹۵	۱۴۱,۰۶۱	۷۴۸,۰۲۲	۱,۱۱۳,۷۳۴	ساختمان و تأسیسات
۶۱۰,۳۸۹	۳,۲۰۴	۴۷,۲۶۰	۵۶۶,۳۳۴	ماشین آلات
۱۹,۴۱۰	۰	۵,۴۰۴	۱۴,۰۰۶	ابزار و وسایل کار بادوام
۳۸۹,۰۵۴	۳,۶۵۲	۳۱,۷۸۳	۳۶۰,۹۲۴	وسایل نقلیه
۱۲۸,۰۲۰	۵۸	۲,۷۵۵	۱۲۵,۳۲۳	اموال، اثاثیه، منصوبات
۵,۰۸۰	۰	۴۸	۵,۰۳۳	نرم افزارهای کامپیوتری
۳۴,۶۸۴	۸۹۹	۱۹۰	۳۵,۳۹۳	سایر

۲-۲- ماهیگیری

در سال ۱۳۸۹، ۱۶۸۲ تعاونی شیلات وجود داشته است که به فعالیت های زیر پرداخته اند:

ماهیگیری و صید آبزیان و خدمات وابسته ۴۷ درصد
پرورش و تکثیر ماهی خوراکی - در کارگاه یا مزرعه ۵۳ درصد

در سال مور نظر تعاونی های شیلات با ایجاد ۸۱۲ میلیارد ریال ارزش افزوده، ۷ درصد کل ارزش افزوده بخش را تشکیل داده اند. ۷۶ درصد ستانده تعاونی های ماهیگیری را انواع آبزیان صید شده در آب های شمال و انواع ماهیان سردابی تشکیل داده اند.

جدول شماره ۳۰ - ستانده، مصارف واسطه و ارزش افزوده تعاونی های ماهیگیری در سال ۱۳۸۹

درصد	میلیون ریال	شرح
۱۰۰	۱,۶۰۸,۸۵۹	ستانده
۳۶.۸	۵۹۲,۳۸۶	انواع ماهیان سردابی
۳۹.۴	۶۳۴,۳۴۲	انواع آبزیان صیدشده در آبهای شمال
۱۴.۱	۲۲۶,۲۵۷	انواع ماهیان گرمابی
۲.۷	۴۳,۳۲۹	انواع آبزیان صیدشده در آبهای جنوب
۷.۰	۱۱۲,۵۴۴	سایر تولیدات و دریافتیها
۱۰۰	۷۹۷,۱۳۰	مصرف واسطه
۳۰.۱	۲۴۰,۲۳۶	انواع خوراک ماهیان
۲۹.۴	۲۳۴,۶۶۷	انواع تخم ماهی، لارو و بچه ماهی
۴۰.۴	۳۲۲,۲۲۸	سایر مصرف واسطه
	۸۱۱,۷۲۹	ارزش افزوده

در حدود ۱۴ هزار نفر در تعاونی‌های ماهیگیری کار می‌کنند که ۷۴ درصد آن‌ها عضو تعاونی هستند. بیش از ۵۰ درصد کارکنان تعاونی‌های ماهیگیری کارکنان فصلی‌اند.

جدول شماره ۳۱ - تعداد کارکنان و جبران خدمات پرداختی تعاونی‌های ماهیگیری در سال ۱۳۸۹
نفر - درصد
میلیون ریال

شرح	جنس	تعداد کارکنان			ترکیب کارکنان برحسب وضع اشتغال	مزد و حقوق سالانه
		غیر عضو	عضو	جمع		
کل کارکنان مرد و زن		۳,۴۹۸	۱۰,۱۷۱	۱۳,۶۶۹	۱۰۰	۳۲۸,۱۴۶
کل کارکنان	مرد	۳,۲۸۷	۹,۸۰۹	۱۳,۰۹۶	۹۵.۸	۳۲۲,۹۸۴
	زن	۲۱۱	۳۶۲	۵۷۳	۴.۲	۵,۱۶۲
کارکنان با مزد و حقوق	مرد	۳,۱۷۶	۸,۰۹۷	۱۱,۲۷۳	۸۲.۵	۳۲۲,۹۸۴
	زن	۲۱۱	۲۱۷	۴۲۸	۳.۱	۵,۱۶۲
تمام وقت	مرد	۱,۲۳۶	۲,۵۹۳	۳,۸۲۹	۲۸.۰	۲۱۲,۵۴۰
	زن	۱۲۰	۱۲۶	۲۴۶	۱.۸	۴,۸۹۲
پاره وقت	مرد	۳۲۳	۳۳۹	۶۶۲	۴.۸	۹,۸۳۷
	زن	۸	۸	۱۶	۰.۱	۹۷
فصلی	مرد	۱,۶۱۷	۵,۱۶۵	۶,۷۸۲	۴۹.۶	۱۰۰,۶۰۷
	زن	۸۳	۸۳	۱۶۶	۱.۲	۱۷۴
کارکنان بدون مزد و حقوق	مرد	۱۱۱	۱,۷۱۲	۱,۸۲۳	۱۳.۳	
	زن	۰.۰	۱۴۵	۱۴۵	۱.۱	

در سال ۱۳۸۹ تعاونی‌های ماهیگیری ۹۰ میلیارد ریال تشکیل سرمایه ثابت ناخالص داشته‌اند که بیشترین سهم از آن متعلق به ساختمان و تأسیسات بوده است.

جدول شماره ۳۲ - تشکیل سرمایه ثابت ناخالص تعاونی های ماهیگیری به تفکیک اموال
سرمایه ای و اجزاء تشکیل سرمایه در سال ۱۳۸۹

میلیون ریال

شرح	خرید یا تحصیل	ساخت یا ایجاد یا تعمیرات اساسی	فروش یا انتقال	کل
جمع کل	۸۵,۷۲۴	۱۰,۰۸۴	۵,۰۰۴	۹۰,۸۰۴
باغ و قلمستان درختان مثمر	۹۲۰	۰	۰	۹۲۰
ساختمان و تأسیسات	۳۴,۳۳۹	۴,۴۹۴	۰	۳۸,۸۳۳
ماشین آلات	۱۸,۳۵۲	۳,۳۹۸	۶۴۸	۲۱,۱۰۱
ابزار و وسایل کار بادوام	۶۷۵	۳	۰	۶۷۸
وسایل نقلیه	۱۳,۶۷۴	۱,۷۵۰	۹۵۶	۱۴,۴۶۸
اموال، اثاثیه، منصوبات	۱,۹۰۵	۴۲۲	۰	۲,۳۲۷
نرم افزارهای کامپیوتری	۱۰۳	۱۷	۰	۱۲۰
سایر	۱۵,۷۵۷	۰	۳,۴۰۰	۱۲,۳۵۷

۳ - ۲ - استخراج معدن

در سال ۱۳۸۹، تعداد ۱۳۰۹ تعاونی معدنی در حال فعالیت بوده اند که ۸۳ درصد آن ها به استخراج سنگ و شن و ماسه پرداخته اند. سهم تعدادی هریک از فعالیت های معدنی در کل تعاونی های معدنی به ترتیب زیر بوده است:

۸۳.۰	استخراج سنگ و شن و ماسه و خاک رس
۵.۷	استخراج سنگ های فلزی غیر آهنی به استثنای اورانیوم و توریم
۴.۲	استخراج سایر مواد معدنی طبقه بندی نشده در جای دیگر (نظیر پنبه نسوز، مواد ساینده، گرافیت طبیعی)
۲.۳	استخراج نمک

سایر فعالیت ها (شامل ۶ نوع فعالیت معدنی دیگر که هریک دارای سهم های زیر ۲/۳ درصد از تعداد کل تعاونی های معدنی بوده اند).

۴.۸

تعاونی های معدنی ۱۰۶۸ میلیارد ارزش افزوده ایجاد کرده اند که ۳ درصد ارزش افزوده بخش معدن کل اقتصاد (بدون استخراج نفت خام و گاز طبیعی) را تشکیل داده است.

جدول شماره ۳۳ - ستانده، مصارف واسطه و ارزش افزوده تعاونی های استخراج معدن در سال ۱۳۸۹

درصد	میلیون ریال	شرح
۱۰۰	۱,۷۳۰,۲۸۳	ستانده
۸۵.۶	۱,۴۸۱,۰۶۳	ارزش تولیدات مواد معدنی
۱۴.۴	۲۴۹,۲۲۰	سایر دریافتی ها
۱۰۰	۶۶۲,۶۱۳	مصرف واسطه
۲.۴	۱۶,۰۱۶	ارزش مواد خام و اولیه
۸.۶	۵۶,۷۱۳	ارزش لوازم بسته بندی
۸۹.۰	۵۸۹,۸۸۴	سایر پرداختی ها
	۱,۰۶۷,۶۷۰	ارزش افزوده

در این سال تقریباً ۸ هزار نفر در تعاونی های معدنی کار می کرده اند که ۳۲ درصد آن ها عضو تعاونی بوده اند.

جدول شماره ۳۴ - تعداد کارکنان و جبران خدمات پرداختی تعاونی های معدنی در سال ۱۳۸۹
ریال - درصد - نفر

مزد و حقوق سالانه	ترکیب کارکنان برحسب وضع اشتغال	تعداد کارکنان			جنس	شرح
		غیر عضو	عضو	جمع		
۴۲۱,۲۶۰	۱۰۰	۵,۶۶۲	۲,۷۲۳	۸,۳۸۵		کل کارکنان مرد و زن
۴۱۶,۹۹۱	۹۷.۹	۵,۵۸۶	۲,۶۲۲	۸,۲۰۸	مرد	کل کارکنان
۴,۲۶۹	۲.۱	۷۶	۱۰۱	۱۷۷	زن	
۴۱۶,۹۹۱	۹۱.۰	۵,۵۷۶	۲,۰۵۴	۷,۶۳۰	مرد	کارکنان با مزد و حقوق
۴,۲۶۹	۱.۴	۷۶	۴۵	۱۲۱	زن	
۳۹۵,۳۱۵	۷۹.۳	۴,۸۹۲	۱,۷۵۷	۶,۶۴۹	مرد	تمام وقت
۳,۶۳۷	۱.۱	۷۵	۲۰	۹۵	زن	
۱۳,۰۵۸	۶.۴	۴۰۳	۱۳۱	۵۳۴	مرد	پاره وقت
۶۳۲	۰.۳	۱	۲۵	۲۶	زن	
۸,۶۱۸	۵.۳	۲۸۱	۱۶۶	۴۴۷	مرد	فصلی
۰	۰.۰	۰	۰	۰	زن	
	۶.۹	۱۰	۵۶۸	۵۷۸	مرد	کارکنان بدون مزد و حقوق
	۰.۷	۰	۵۶	۵۶	زن	

تعاونی‌های معدنی در این سال ۶۵۸ میلیارد ریال تشکیل سرمایه‌ی ثابت ناخالص داشته‌اند که ۴۵ درصد آن در ماشین‌آلات بوده است.

جدول شماره ۳۵ - تشکیل سرمایه ثابت ناخالص تعاونی‌های معدنی به تفکیک اموال

سرمايه‌ای و اجزاء تشکیل سرمایه در سال ۱۳۸۹

شرح	خرید یا تحصیل	ساخت یا ایجاد یا تعمیرات اساسی	فروش یا انتقال	کل
جمع کل	۵۸۸,۱۲۷	۸۰,۰۵۸	۹,۶۶۹	۶۵۸,۵۱۶
ساختمان و تأسیسات	۳۷,۲۱۹	۱۵,۰۸۵	۹۸۵	۵۱,۳۱۹
ماشین آلات	۲۶۸,۲۱۸	۳۲,۸۲۹	۶,۶۶۱	۲۹۴,۳۸۶
ابزار و وسایل کار بادوام	۱۵۸,۹۴۶	۲۳,۵۶۰	۴۴۷	۱۸۲,۰۵۹
وسایل نقلیه	۹۱,۰۴۴	۷,۳۳۷	۱,۰۳۷	۹۷,۳۴۴
اموال، اثاثیه، منصوبات	۳۱,۲۳۶	۱,۲۳۷	۵۳۹	۳۱,۹۳۴
نرم افزارهای کامپیوتری	۱,۱۸۳	۱۰	۰	۱,۱۹۳
سایر	۲۸۱	۰	۰	۲۸۱

۵-۲- صنعت

بخش صنعت با ۲۲۴۸۳ تعاونی در حال فعالیت، از نظر تعداد پس از بخش کشاورزی، رتبه‌ی دوم را از کل تعداد تعاونی‌ها داشته است. در تعاونی‌های صنعتی بیشترین سهم (درصد) به ترتیب به فعالیت‌های زیر تعلق داشته است:

۱۳	تولید پوشاک به استثنای پوشاک از پوست خردار
۸	تولید قالی و قالیچه دستباف
۷	تولید محصولات ساخته شده از بتون و سیمان و گچ
۵	تولید محصولات پلاستیکی بجز کفش
۴	تولید سایر محصولات غذایی طبقه بندی نشده در جای دیگر
۳	تولید مبلمان
۳	عمل آوری و حفاظت میوه ها و سبزی ها از فساد- بجز پسته و خرما
۲	تولید محصولات فلزی ساختمانی
۲	تولید سایر منسوجات طبقه بندی نشده در جای دیگر
۲	تولید سایر محصولات چوبی و تولید کالا از چوب پنبه و نی و مواد حصیری
۲	نانوایی
۲	آماده سازی و ریسندگی الیاف منسوج- بافت منسوجات

۲	تولید سایر محصولات فلزی طبقه بندی نشده در جای دیگر
۲	چاپ
۲	تولید فرآورده های لبنی
۴۲	سایر صنایع (شامل ۲۷ فعالیت صنعتی دیگر که هریک دارای سهم های زیر ۲ درصد بوده اند).

در سال ۱۳۸۹ تعاونی های صنعتی با ۲۰۰۲۱ میلیارد ریال ارزش افزوده ۳/۲ درصد از ارزش افزوده کل صنعت را به خود اختصاص داده اند. در تعاونی های صنعتی سهم هریک از فعالیت های صنعتی در ایجاد ارزش افزوده بخش به ترتیب جدول زیر بوده است. چنانچه ملاحظه می شود ترتیب تعاونی های صنعتی از نظر تعداد تعاونی و ارزش افزوده ایجاد شده در میان رشته فعالیت های مختلف صنعتی متفاوت است. به این معنی که به طور مثال ساخت سایر محصولات کانی غیرفلزی که ۴۲ درصد ارزش افزوده بخش صنعت را شامل شده اند، از نظر تعداد ۱۳ درصد تعاونی ها را داشته اند.

جدول شماره ۳۶ - سهم رشته فعالیت های مختلف صنعتی در ارزش افزوده کل تعاونی های صنعتی در سال ۱۳۸۹

درصد	میلیون ریال	شرح
۱۰۰	۲۰,۰۲۱,۲۲۰	کل
۴۱.۹	۸,۳۹۶,۷۱۱	ساخت سایر محصولات کانی غیر فلزی
۳۸.۷	۷,۷۳۹,۰۳۸	ساخت محصولات غذایی و انواع آشامیدنی ها
۴.۵	۹۰۹,۹۹۷	ساخت ماشین آلات و دستگاه های برقی طبقه بندی نشده در جای دیگر
۳.۳	۶۵۶,۶۳۰	ساخت محصولات از لاستیک و پلاستیک
۳.۱	۶۱۴,۸۸۶	ساخت منسوجات
۱.۹	۳۷۳,۳۹۵	ساخت فلزات اساسی
۱.۴	۲۷۲,۳۰۶	ساخت مبلمان و مصنوعات طبقه بندی نشده در جای دیگر
۱.۱	۲۲۷,۸۳۹	ساخت محصولات فلزی فابریکی بجز ماشین آلات و تجهیزات
۱.۱	۲۱۴,۴۹۷	ساخت پوشاک، عمل آوری و رنگ کردن خز
۰.۹	۱۸۷,۶۶۶	ساخت مواد شیمیایی و محصولات شیمیایی
۰.۸	۱۵۱,۰۳۲	ساخت چوب و محصولات چوبی
۰.۳	۵۵,۲۷۱	ساخت کاغذ و محصولات کاغذی
۰.۲	۴۲,۶۰۱	ساخت ماشین آلات و تجهیزات طبقه بندی نشده در جای دیگر
۰.۲	۳۷,۲۳۰	ساخت کک، فرآورده های حاصل از تصفیه نفت و سوخت های هسته ای
۰.۲	۳۶,۵۳۳	انتشار، چاپ و تکثیر رسانه های ضبط شده
۰.۲	۳۳,۳۸۱	ساخت سایر تجهیزات حمل و نقل
۰.۱	۲۸,۴۴۲	دباغی و پرداخت چرم و سایر محصولات چرمی
۰.۱	۱۲,۲۶۶	ساخت وسایل نقلیه موتوری، تریلر و نیم تریلر
۰.۱	۱۱,۹۴۲	ساخت ابزار پزشکی، ابزار اپتیکی، ابزار دقیق و انواع ساعت
۰.۰	۹,۴۰۲	ساخت ماشین آلات دفتری، حسابداری و محاسباتی
۰.۰	۶,۴۹۰	ساخت رادیو و تلویزیون، دستگاه ها و وسایل ارتباطی
۰.۰	۲,۲۱۳	ساخت محصولات از توتون و تنباکو
۰.۰	۱,۴۵۱	باز یافت

چنانچه در جدول فوق مشاهده می‌شود بیشترین سهم ارزش افزوده به ساخت سایر محصولات کانی غیر فلزی تعلق دارد که شامل تعاونی‌های تولید محصولات ساخته شده از بتون و سیمان و گچ است.
در جدول زیر ارزش افزوده رشته فعالیت های صنعتی در سطح تعاونی‌ها و کل اقتصاد مشاهده می‌شود.

جدول شماره ۳۷ - ارزش افزوده رشته فعالیت های مختلف صنعتی در تعاونی‌ها و غیر تعاونی -

ها در سال ۱۳۸۹ میلیون ریال درصد

شرح	تعاونی	غیر تعاونی	کل	تعاونی	غیر تعاونی	کل
رشته فعالیت های صنعتی	۲۰,۰۲۱,۲۲۱	۶۰۲,۷۹۲,۰۷۲	۶۲۲,۸۱۳,۲۹۳	۳.۲	۹۶.۸	۱۰۰
ساخت محصولات غذایی و انواع آشامیدنی‌ها	۷,۷۳۹,۰۳۸	۶۸,۸۸۱,۰۷۲	۷۶,۶۲۰,۱۱۰	۱۰.۱	۸۹.۹	۱۰۰
محصولات از توتون و تنباکو	۲,۲۱۳	۲,۱۷۰,۷۶۰	۲,۱۷۲,۹۷۳	۰.۱	۹۹.۹	۱۰۰
ساخت منسوجات	۶۱۴,۸۸۶	۲۱,۷۶۱,۰۴۹	۲۲,۳۷۵,۹۳۵	۲.۷	۹۷.۳	۱۰۰
ساخت پوشاک، عمل آوری و رنگ کردن خز	۲۱۴,۴۹۷	۲,۲۰۳,۸۹۷	۲,۴۱۸,۳۹۵	۸.۹	۹۱.۱	۱۰۰
دباغی و پرداخت چرم و سایر محصولات چرمی	۲۸,۴۴۲	۲,۶۳۷,۱۱۳	۲,۶۶۵,۵۵۵	۱.۱	۹۸.۹	۱۰۰
ساخت چوب و محصولات چوبی	۱۵۱,۰۳۲	۴,۴۶۰,۸۲۶	۴,۶۱۱,۸۵۹	۳.۳	۹۶.۷	۱۰۰
ساخت کاغذ و محصولات کاغذی	۵۵,۲۷۱	۴,۱۵۲,۸۲۵	۴,۲۰۸,۰۹۶	۱.۳	۹۸.۷	۱۰۰
انتشار، چاپ و تکثیر رسانه‌های ضبط شده	۳۶,۵۳۳	۲,۸۸۲,۶۳۱	۲,۹۱۹,۱۶۳	۱.۳	۹۸.۷	۱۰۰
ساخت کک، فرآورده‌های حاصل از تصفیه نفت و سوخت‌های هسته‌ای	۳۷,۲۳۰	۵۵,۲۳۸,۳۷۱	۵۵,۲۷۵,۶۰۱	۰.۱	۹۹.۹	۱۰۰
مواد شیمیایی و محصولات شیمیایی	۱۸۷,۶۶۶	۱۱۴,۶۹۳,۳۹۲	۱۱۴,۸۸۱,۰۵۷	۰.۲	۹۹.۸	۱۰۰
محصولات از لاستیک و پلاستیک	۶۵۶,۶۳۰	۱۳,۹۲۶,۸۷۷	۱۴,۵۸۳,۵۰۷	۴.۵	۹۵.۵	۱۰۰
سایر محصولات کانی غیر فلزی	۸,۳۹۶,۷۱۱	۵۴,۴۳۶,۰۴۶	۶۲,۸۳۲,۷۵۷	۱۳.۴	۸۶.۶	۱۰۰
ساخت فلزات اساسی	۳۷۳,۳۹۵	۷۴,۶۹۸,۹۵۶	۷۵,۰۷۲,۳۵۱	۰.۵	۹۹.۵	۱۰۰
ساخت محصولات فلزی فابریکی بجز ماشین آلات و تجهیزات	۲۲۷,۸۳۹	۳۹,۶۴۸,۹۰۲	۳۹,۸۷۶,۷۴۲	۰.۶	۹۹.۴	۱۰۰
ساخت ماشین‌آلات و تجهیزات طبقه‌بندی نشده در جای دیگر	۴۲,۶۰۱	۲۳,۶۴۲,۰۱۰	۲۳,۶۸۴,۶۱۲	۰.۲	۹۹.۸	۱۰۰

ادامه

کل	غیر تعاونی	تعاونی	کل	غیر تعاونی	تعاونی	شرح
۱۰۰	۹۹.۷	۰.۳	۳,۰۲۷,۶۵۸	۳,۰۱۸,۲۵۶	۹,۴۰۲	ساخت ماشین آلات دفتری، حسابداری و محاسباتی
۱۰۰	۹۵.۳	۴.۷	۱۹,۲۴۶,۸۱۱	۱۸,۳۳۶,۸۱۳	۹۰۹,۹۹۷	ساخت ماشین آلات و دستگاه‌های برقی طبقه بندی نشده در جای ..
۱۰۰	۹۸.۸	۱.۲	۵۴۷,۸۶۱	۵۴۱,۳۷۱	۶,۴۹۰	ساخت رادیو و تلویزیون، دستگاه‌ها و وسایل ارتباطی
۱۰۰	۹۹.۷	۰.۳	۳,۸۹۵,۹۹۷	۳,۸۸۴,۰۵۵	۱۱,۹۴۲	ساخت ابزار پزشکی، ابزار اپتیکی، ابزار دقیق و انواع ساعت
۱۰۰	۱۰۰.۰	۰.۰	۶۸,۴۹۱,۸۲۳	۶۸,۴۷۹,۵۵۸	۱۲,۲۶۶	وسایل نقلیه موتوری، تریلر و نیم تریلر
۱۰۰	۹۹.۰	۱.۰	۳,۴۵۲,۱۰۴	۳,۴۱۸,۷۲۳	۳۳,۳۸۱	ساخت سایر تجهیزات حمل و نقل
۱۰۰	۹۸.۵	۱.۵	۱۸,۶۵۵,۴۵۷	۱۸,۳۸۳,۱۵۱	۲۷۲,۳۰۶	ساخت مبلمان و مصنوعات طبقه بندی نشده در جای دیگر
۱۰۰	۹۹.۹	۰.۱	۱,۲۹۶,۸۶۹	۱,۲۹۵,۴۱۸	۱,۴۵۱	باز یافت

چنانچه در جدول بالا مشاهده می‌شود بیشترین میزان ارزش افزوده در هریک از رشته فعالیت های صنعتی کل اقتصاد به ترتیب در بخش‌های ساخت سایر کانی‌های غیرفلزی (۱۳/۴ درصد)، ساخت محصولات غذایی و انواع آشامیدنی‌ها (۱۰ درصد) و تولید پوشاک (۹ درصد) بوده است.

تعاونی‌های صنعتی ۸۸ هزار نفر کارکن دارند که ۳۷ درصد آن‌ها عضو تعاونی هستند. از میان کارکنان تعاونی‌های صنعتی ۱۴ درصد کارکنان بدون مزد و حقوق و ۱۵ درصدشان کارکنان فصلی هستند. ۳۷ درصد کارکنان تعاونی‌های بخش صنعت را زنان تشکیل داده‌اند که از این نظر، رتبه‌ی اول را در میان تعاونی‌ها دارند.

نفر - درصد
میلیون ریال

جدول شماره ۳۸ - تعداد کارکنان و جبران خدمات پرداختی تعاونی های صنعتی در سال ۱۳۸۹

مزد و حقوق سالانه	ترکیب کارکنان بر حسب وضع اشتغال	تعداد کارکنان			جنس	شرح
		غیر عضو	عضو	جمع		
۲,۹۴۶,۶۲۲	۱۰۰	۵۶,۰۲۳	۳۲,۴۱۰	۸۸,۴۳۳		کل کارکنان مرد و زن
۲,۴۳۴,۸۵۲	۶۳.۴	۳۷,۱۷۸	۱۸,۹۲۸	۵۶,۱۰۶	مرد	کل کارکنان
۵۱۱,۷۷۰	۳۶.۶	۱۸,۸۴۵	۱۳,۴۸۲	۳۲,۳۲۷	زن	
۲,۴۳۴,۸۵۲	۵۴.۸	۳۶,۸۶۵	۱۱,۶۱۳	۴۸,۴۷۸	مرد	کارکنان با مزد و حقوق
۵۱۱,۷۷۰	۳۰.۸	۱۸,۴۸۵	۸,۷۴۷	۲۷,۲۳۲	زن	
۲,۲۵۸,۸۹۵	۴۰.۸	۲۵,۸۳۵	۱۰,۲۶۴	۳۶,۰۹۹	مرد	تمام وقت
۳۹۴,۱۸۳	۱۸.۲	۹,۶۰۸	۶,۴۵۷	۱۶,۰۶۵	زن	
۹۳,۲۶۸	۳.۶	۲,۴۶۱	۷۳۳	۳,۱۹۴	مرد	پاره وقت
۶۲,۷۸۶	۸.۰	۵,۵۳۳	۱,۵۶۷	۷,۱۰۰	زن	
۸۲,۶۸۹	۱۰.۴	۸,۵۶۹	۶۱۶	۹,۱۸۵	مرد	فصلی
۵۴,۸۰۱	۴.۶	۳,۳۴۴	۷۲۳	۴,۰۶۷	زن	
	۸.۶	۳۱۳	۷,۳۱۵	۷,۶۲۸	مرد	کارکنان بدون مزد و حقوق
	۵.۸	۳۶۰	۴,۷۳۵	۵,۰۹۵	زن	

تعاونی های صنعتی در این سال، ۴۲۰۲ میلیارد ریال تشکیل سرمایه ناخالص داشته اند که ۴۷ درصد آن به ماشین آلات و ۳۵ درصد به ساختمان و تأسیسات اختصاص داشته است.

جدول شماره ۳۹ - تشکیل سرمایه ثابت ناخالص تعاونی های صنعتی به تفکیک اموال سرمایه ای و اجزاء تشکیل سرمایه در سال ۱۳۸۹

میلیون ریال

کل	فروش یا انتقال	ساخت یا ایجاد یا تعمیرات اساسی	خرید یا تحصیل	شرح
۴,۲۰۲,۱۵۱	۵۲,۷۱۲	۳۶۱,۸۶۵	۳,۸۹۲,۹۹۸	جمع کل
۱,۴۵۴,۴۸۳	۱۱,۹۹۲	۲۰۶,۶۸۸	۱,۲۵۹,۷۸۷	ساختمان و تأسیسات
۱,۹۷۱,۱۶۳	۲۳,۸۷۸	۱۰۵,۱۴۷	۱,۸۸۹,۸۹۴	ماشین آلات
۲۲۷,۰۹۵	۲,۱۷۷	۳۰,۲۷۳	۱۹۸,۹۹۹	ابزار و وسایل کار بادوام
۲۵۹,۰۲۰	۱۳,۰۰۱	۱۰,۶۰۵	۲۶۱,۴۱۶	وسایل نقلیه
۱۳۲,۷۵۵	۱,۶۰۰	۱,۴۲۲	۱۳۲,۹۳۳	اموال، اثاثیه، منصوبات
۱۷,۷۹۸	۴۸	۳۲۲	۱۷,۵۲۴	نرم افزارهای کامپیوتری
۱۳۹,۸۳۷	۱۶	۷,۴۰۸	۱۳۲,۴۴۵	سایر

۵-۲- تعاونی های تأمین آب، برق و گاز طبیعی

در سال ۱۳۸۹، تعداد ۴۵۰ تعاونی در بخش تأمین آب و برق و گاز طبیعی فعال بوده‌اند که از نظر تعداد ۶۴ درصد آن‌ها را تعاونی های جمع آوری و تصفیه آب تشکیل داده است. این بخش چه از نظر تعداد و چه از نظر میزان ارزش افزوده کمترین سهم از کل بخش را به خود اختصاص داده‌اند. سایر فعالیت‌های صورت گرفته در تعاونی‌های این بخش از نظر تعداد تعاونی به ترتیب زیر بوده است:

۶۴	جمع آوری و تصفیه و توزیع آب
۲۵	تولید و انتقال و توزیع برق
۱۱	توزیع گاز طبیعی و تولید گاز کارخانه ای

تعاونی‌های این بخش ۲۴ میلیارد ریال ستانده ایجاد کرده‌اند که ۸۸ درصد آن از مابه‌التفاوت حاصل از خرید و فروش حاصل شده است. یعنی در واقع تعاونی‌های منظور شده در این بخش به جای اقدام به فعالیت تأمین آب و برق و گاز طبیعی به فعالیت بازرگانی پرداخته‌اند. بدین ترتیب این فعالیت‌ها باید در بخش عمده فروشی و خرده فروشی طبقه‌بندی می‌شده‌اند.

جدول شماره ۴۰ - ستانده، مصارف واسطه و ارزش افزوده تعاونی‌های تأمین آب، برق و گاز طبیعی در سال ۱۳۸۹

درصد	میلیون ریال	شرح
۱۰۰	۲۳,۹۶۱	ستانده
۱۰.۴	۲,۵۰۰	دریافتی بابت ارائه خدمات
۸۸.۵	۲۱,۲۱۴	مابه‌التفاوت خرید و فروش
۱.۰	۲۴۷	سایر دریافتی‌ها
۱۰۰	۳,۲۵۲	مصرف واسطه
۲۱.۰	۶۸۳	پرداختی بابت کالا و مواد اولیه مصرفی برای خدمات ارائه شده
۹.۳	۳۰۲	خدمات قراردادی
۶۹.۷	۲,۲۶۷	سایر پرداختی‌ها
	۲۰,۷۰۹	ارزش افزوده

در این تعاونی‌ها ۱۱۴ نفر به فعالیت اشتغال داشته‌اند که بیش از ۸۰ درصد آن‌ها عضو تعاونی بوده‌اند.

جدول شماره ۴۱ - تعداد کارکنان و جبران خدمات پرداختی تعاونی های تأمین آب ، برق و طبیعی در سال ۱۳۸۹
نفر - درصد
میلیون ریال

مزد و حقوق سالانه	ترکیب کارکنان برحسب وضع اشتغال	تعداد کارکنان			جنس	شرح
		غیر عضو	عضو	جمع		
۲,۸۵۴	۱۰۰	۲۱	۹۳	۱۱۴		کل کارکنان مرد و زن
۲,۵۶۹	۷۱.۵	۱۲	۷۰	۸۲	مرد	کل کارکنان
۲۸۶	۲۸.۵	۱۰	۲۳	۳۳	زن	
۲,۵۶۹	۵۲.۴	۱۰	۵۰	۶۰	مرد	کارکنان با مزد و حقوق
۲۸۶	۱۴.۶	۱۰	۷	۱۷	زن	
۲,۵۵۶	۴۹.۵	۱۰	۴۷	۵۷	مرد	تمام وقت
۲۵۴	۱۲.۴	۷	۷	۱۴	زن	
۰	۰	۰	۰	۰	مرد	پاره وقت
۳۱	۲.۲	۳	۰	۳	زن	
۱۳	۲.۹	۰	۳	۳	مرد	فصلی
۰	۰	۰	۰	۰	زن	
	۱۹.۱	۲	۲۰	۲۲	مرد	کارکنان بدون مزد و حقوق
	۱۳.۹	۰	۱۶	۱۶	زن	

این تعاونی ها در سال ۱۳۸۹ حدود یک میلیارد ریال تشکیل سرمایه ثابت داشته اند که بیش از ۸۰ درصد آن متعلق به وسائل نقلیه بوده است.

جدول شماره ۴۲ - تشکیل سرمایه ثابت ناخالص تعاونی های تأمین برق ، آب و گاز طبیعی به تفکیک اموال سرمایه ای و اجزاء تشکیل سرمایه در سال ۱۳۸۹
میلیون ریال

شرح	خرید یا تحصیل	ساخت یا ایجاد یا تعمیرات اساسی	فروش یا انتقال	کل
جمع کل	۲۲۳	۱,۲۲۳	۱۴۶	۱,۳۰۱
ساختمان و تأسیسات	۱۲۲	۰	۰	۱۲۲
ماشین آلات	۰	۰	۰	۰
ابزار و وسایل کار بادوام	۰	۰	۰	۰
وسایل نقلیه	۴۴	۱,۲۲۳	۱۴۴	۱,۱۲۳
اموال، اثاثیه، منصوبات	۴۸	۰	۲	۴۷
نرم افزارهای کامپیوتری	۳	۰	۰	۳
سایر	۶	۰	۰	۶

۶-۲- ساختمان

بخش ساختمان در سال ۱۳۸۹ دارای ۲۰۵۶۸ تعاونی در حال فعالیت بوده که با سهم ۱۸ درصد از تعداد تعاونی ها پس از کشاورزی و صنعت در رتبه سوم قرار گرفته است. از این تعداد ۸۳ درصد به احداث ساختمان به استثنای ساختمان های زیربنایی پرداخته اند.

سایر فعالیت های صورت گرفته در تعاونی های این بخش از نظر تعداد تعاونی به ترتیب زیر بوده است:

۸۲.۹	احداث ساختمان به استثنای ساختمان های زیربنایی
۱۰.۵	احداث ساختمان های زیربنایی
۲.۶	تأسیسات برقی ساختمان
۲.۴	تأسیسات مکانیکی ساختمان
	سایر فعالیت ها شامل حفر چاه و قنات، تکمیل ساختمان ، آماده سازی زمین،
۱.۶	کرایه ماشین آلات

در سال مورد نظر تعاونی های ساختمان ۲۰۵۶۸ نفر عضو داشته اند که از نظر تعداد عضو پس از واسطه گری های مالی و تعاونی های عمده فروشی و خرده فروشی با سهم ۵ درصد از کل اعضا تعاونی در رتبه سوم قرار دارند. در سال ۱۳۸۹ تعاونی های این بخش ۱۳۰۳۸ میلیارد ریال ارزش افزوده ایجاد کرده اند که سهم ۴/۳ درصدی از کل ارزش افزوده بخش ساختمان را به خود اختصاص داده اند. تعاونی های ساختمان عمدتاً تعاونی مسکن هستند. در تعاونی های مسکن نیز معمولاً کار ساختمان به پیمانکار داده می شود و از آنجا که این تعاونی ها بیشتر برای تأمین مسکن برای اعضا خود فعالیت می کنند ستاندهی آن ها در واقع به نوعی قیمت گذاری می شود که سودی عاید تعاونی نمی گردد لذا نسبت مصرف واسطه به ستانده در این بخش از تعاونی ها، هم نسبت به سایر تعاونی ها و هم نسبت به بخش ساختمان در کل اقتصاد بسیار بالاست.

جدول شماره ۴۳ - ستانده ، مصارف واسطه و ارزش افزوده تعاونی های ساختمانی در سال ۱۳۸۹

درصد	میلیون ریال	شرح
۱۰۰	۸۳,۰۸۲,۷۷۶	ستانده
۹۴.۰	۷۸,۱۳۱,۷۹۴	ارزش ساختمان ایجاد شده در طی سال
۶.۰	۴,۹۵۰,۹۸۲	سایر دریافتی ها
۱۰۰	۷۰,۰۴۴,۳۰۲	مصرف واسطه
۲۴.۴	۱۷,۰۷۸,۱۱۴	مصالح ساختمانی
۴.۶	۳,۱۹۸,۲۷۳	خرید و اجاره لوازم و تجهیزات کارگاهی
۴۵.۶	۳۱,۹۶۳,۱۹۰	خدمات قراردادی
۰.۱	۶۹,۸۱۴	لوازم و ملزومات
۲۵.۳	۱۷,۷۳۴,۹۱۱	سایر پرداختی ها
	۱۳,۰۳۸,۴۷۵	ارزش افزوده

تعاونی های ساختمانی ۵۵ هزار نفر کارکن دارند که ۶۰ درصد آن ها عضو تعاونی هستند. از کل کارکنان این تعاونی ها ۲۸/۵ درصد کارکنان بدون مزد و ۹/۳ درصد کارکنان فصلی هستند.

جدول شماره ۴۴ - تعداد کارکنان و جبران خدمات پرداختی تعاونی های ساختمانی در سال ۱۳۸۹
نفر - درصد
- میلیون ریال

مزد و حقوق سالانه	ترکیب کارکنان بر حسب وضع اشتغال	تعداد کارکنان			جنس	شرح
		غیر عضو	عضو	جمع		
۱,۹۲۹,۲۸۳	۱۰۰	۲۲,۳۴۳	۳۲,۷۵۰	۵۵,۰۹۳		کل کارکنان مرد و زن
۱,۶۵۴,۶۷۴	۸۳.۴	۱۹,۵۲۸	۲۶,۴۴۳	۴۵,۹۷۱	مرد	کل کارکنان
۲۷۴,۶۰۸	۱۶.۶	۲,۸۱۵	۶,۳۰۷	۹,۱۲۲	زن	
۱,۶۵۴,۶۷۴	۶۰.۲	۱۹,۱۳۰	۱۴,۰۴۲	۳۳,۱۷۲	مرد	کارکنان با مزد و حقوق
۲۷۴,۶۰۸	۱۱.۳	۲,۷۷۱	۳,۴۲۷	۶,۱۹۸	زن	
۱,۳۴۹,۹۹۰	۳۵.۱	۸,۶۱۰	۱۰,۷۵۳	۱۹,۳۶۳	مرد	تمام وقت
۲۴۹,۷۵۸	۹.۲	۲,۰۵۷	۳,۰۰۴	۵,۰۶۱	زن	
۲۵۰,۸۶۷	۱۵.۹	۵,۶۴۴	۳,۱۲۳	۸,۷۶۷	مرد	پاره وقت
۲۱,۹۶۵	۱.۹	۶۸۱	۳۶۲	۱,۰۴۳	زن	
۵۳,۸۱۸	۹.۲	۴,۸۷۶	۱۶۷	۵,۰۴۲	مرد	فصلی
۲,۸۸۵	۰.۲	۳۳	۶۱	۹۴	زن	
	۲۳.۲	۳۹۸	۱۲,۴۰۱	۱۲,۷۹۹	مرد	کارکنان بدون مزد و حقوق
	۵.۳	۴۴	۲,۸۸۰	۲,۹۲۳	زن	

در سال مورد نظر تعاونی های ساختمان ۱۴۴۹ میلیارد ریال تشکیل سرمایه ثابت داشته اند که بیش از ۸۰ درصد آن در ساختمان و تأسیسات بوده است.

جدول شماره ۴۵ - تشکیل سرمایه ثابت ناخالص تعاونی‌های ساختمان به تفکیک اموال

میلیون ریال

سرمایه ای و اجزاء تشکیل سرمایه در سال ۱۳۸۹

شرح	خرید یا تحصیل	ساخت یا ایجاد یا تعمیرات اساسی	فروش یا انتقال	کل
جمع کل	۵۷۷,۶۱۲	۸۸۴,۰۳۱	۱۳,۰۵۵	۱,۴۴۸,۵۸۷
ساختمان و تأسیسات	۳۱۷,۴۳۳	۸۷۴,۱۸۸	۲,۶۸۵	۱,۱۸۸,۹۳۶
ماشین آلات	۸۲,۸۰۸	۱,۴۷۹	۶,۹۳۷	۷۷,۳۵۱
ابزار و وسایل کار بادوام	۳۶,۴۹۹	۱,۴۲۷	۲۶۹	۳۷,۶۵۷
وسایل نقلیه	۷۲,۳۲۱	۵,۷۶۴	۱,۵۱۹	۷۶,۵۶۷
اموال، اثاثیه، منصوبات	۵۷,۵۰۱	۳۶۰	۱,۵۱۹	۵۶,۳۴۱
نرم افزارهای کامپیوتری	۷,۴۲۹	۲۷۱	۱۲۷	۷,۵۷۲
سایر	۳,۶۲۱	۵۴۱	۰	۴,۱۶۳

۷-۲- عمده فروشی، خرده فروشی، تعمیر وسایل نقلیه و کالاها

در سال ۱۳۸۹ در این بخش تعداد ۱۵۴۰۶ تعاونی در حال فعالیت بوده است که از نظر سهم در کل تعاونی‌های در حال فعالیت، پس از بخش کشاورزی، صنعت و ساختمان رتبه‌ی چهارم را داشته است. در تعاونی‌های این بخش بیشترین سهم (به درصد) به ترتیب به فعالیت های زیر تعلق داشته است:

۵۳.۸	خرده فروشی ها در فروشگاه های غیر تخصصی
۸.۵	عمده فروشی سایر خوراکی ها، آشامیدنی ها و دخانیات
۴.۴	نگهداری و تعمیر وسایل نقلیه موتوری
۳.۲	عمده فروشی مصالح ساختمانی
	عمده فروشی گل و گیاه و بذر، دانه ها و میوه های روغنی، توتون و تنباکوی عمل آوری نشده و
۳.۰	خوراک دام و طیور و سایر مواد خام کشاورزی و حیوانات زنده
۲.۳	فروش لوازم یدکی و قطعات الحاقی وسایل نقلیه موتوری
۱.۸	خرده فروشی مصالح ساختمانی
۱.۵	عمده فروشی لبنیات و تخم ماکیان و روغن ها و چرب یهای خوراکی
۱.۵	خرده فروشی سوخت خودرو
۲۰.۱	سایر (شامل فعالیت دیگر که هریک دارای سهم های زیر ۱.۵ درصد بوده اند.)

از نظر تعداد عضو، این بخش با ۶۴۷۰ هزار نفر بعد از بخش واسطه‌گری‌های مالی، رتبه دوم را در کل تعاونی ها دارد.

در سال مورد نظر عمده‌فروشی، خرده‌فروشی، تعمیر وسایل نقلیه و کالاها، با ۲۳۴۴۶ میلیارد ریال ارزش افزوده، ۳/۸ درصد ارزش افزوده این بخش را در کل اقتصاد ایجاد کرده است.

جدول شماره ۴۶ - ستانده، مصارف واسطه و ارزش افزوده تعاونی‌های عمده‌فروشی، خرده‌فروشی، تعمیر وسایل نقلیه و کالاها در سال ۱۳۸۹

درصد	میلیون ریال	شرح
		ستانده
۱۰۰	۲۸,۷۶۲,۷۱۸	
۸۷.۹	۲۵,۲۷۱,۰۲۶	دریافتی بابت ارائه خدمات و مابه‌التفاوت فروش و خرید
۱۰.۳	۲,۹۶۸,۰۹۰	حق‌العمل دریافتی
۰.۸	۲۱۹,۸۴۰	اجاره ساختمان و انبار
۰.۱	۴۱,۲۴۰	اجاره ماشین‌آلات، تجهیزات و وسایل نقلیه
۰.۹	۲۶۲,۵۲۲	سایر دریافتی‌ها
		مصرف واسطه
۱۰۰	۵,۳۱۶,۵۶۶	
۲۹.۴	۱,۵۶۴,۱۹۶	پرداختی بابت کالا و مواد اولیه مصرفی برای خدمات ارائه شده
۲۵.۸	۱,۳۷۴,۲۷۲	حمل و نقل، انبارداری، توزین، باربری و سایر خدمات پشتیبانی حمل و نقل
۴۴.۷	۲,۳۷۸,۰۹۷	سایر پرداختی‌ها
		ارزش افزوده
	۲۳,۴۴۶,۱۵۲	

تعاونی‌های عمده‌فروشی، خرده‌فروشی، تعمیر وسایل نقلیه و کالاها ۱۱۷ هزار کارکن داشته‌اند که ۶۳ درصد آن‌ها را اعضا تعاونی تشکیل داده‌اند. از کل کارکنان این تعاونی‌ها ۱۳.۴ درصد کارکنان بدون مزد و حقوق و ۳.۲ درصد آن‌ها را کارکنان فصلی تشکیل داده‌اند.

جدول شماره ۴۷ - تعداد کارکنان و جبران خدمات پرداختی تعاونی های عمده فروشی، خرده نفر - درصد
فروشی، تعمیر وسایل نقلیه و کالاها در سال ۱۳۸۹ میلیون ریال

مزد و حقوق سالانه	ترکیب کارکنان برحسب وضع اشتغال	تعداد کارکنان			جنس	شرح
		غیر عضو	عضو	جمع		
۷,۸۸۶,۰۱۲	۱۰۰	۴۳,۷۷۸	۷۳,۳۲۱	۱۱۷,۰۹۹		کل کارکنان مرد و زن
۶,۹۹۹,۰۱۶	۸۲.۷	۳۲,۹۲۳	۶۳,۹۵۸	۹۶,۸۸۱	مرد	کل کارکنان
۸۸۶,۹۹۶	۱۷.۳	۱۰,۸۵۵	۹,۳۶۲	۲۰,۲۱۸	زن	
۶,۹۹۹,۰۱۶	۷۱.۷	۳۲,۳۵۹	۵۱,۶۲۰	۸۳,۹۷۹	مرد	کارکنان با مزد و حقوق
۸۸۶,۹۹۶	۱۴.۹	۱۰,۷۳۶	۶,۶۷۷	۱۷,۴۱۲	زن	
۵,۸۴۳,۲۹۵	۵۸.۴	۲۲,۹۴۸	۴۵,۴۷۲	۶۸,۴۲۰	مرد	تمام وقت
۷۴۵,۸۴۷	۱۰.۲	۶,۸۶۷	۵,۰۲۲	۱۱,۸۸۹	زن	
۱,۱۰۴,۹۰۴	۱۰.۹	۷,۳۱۷	۵,۴۹۳	۱۲,۸۱۱	مرد	پاره وقت
۱۲۶,۸۹۱	۳.۸	۳,۲۴۶	۱,۲۵۷	۴,۵۰۴	زن	
۵۰,۸۱۷	۲.۳	۲,۰۹۴	۶۵۴	۲,۷۴۸	مرد	فصلی
۱۴,۲۵۹	۰.۹	۶۲۲	۳۹۸	۱,۰۲۰	زن	
	۱۱.۰	۵۶۴	۱۲,۳۳۹	۱۲,۹۰۲	مرد	کارکنان بدون مزد و حقوق
	۲.۴	۱۲۰	۲,۶۸۶	۲,۸۰۵	زن	

تعاونی های عمده فروشی، خرده فروشی، تعمیر وسایل نقلیه و کالاها در این سال ۲۸۲۹ میلیارد ریال تشکیل سرمایه ثابت ناخالص داشته اند که ۴۳ درصد آن به ساختمان و تأسیسات و ۱۹ درصد آن به ماشین آلات اختصاص داشته است.

جدول شماره ۴۸ - تشکیل سرمایه ثابت ناخالص تعاونی های عمده فروشی، خرده فروشی و تعمیر وسایل نقلیه و کالاها به تفکیک اموال سرمایه ای و اجزاء تشکیل سرمایه در سال ۱۳۸۹ میلیون ریال

کل	فروش یا انتقال	ساخت یا ایجاد یا تعمیرات اساسی	خرید یا تحصیل	شرح
۲,۸۲۹,۱۹۳	۵۵,۴۶۳	۲۲۶,۹۰۸	۲,۶۵۷,۷۴۸	جمع کل
۱,۲۲۵,۱۵۶	۴,۷۸۵	۲۰۰,۲۹۷	۱,۰۲۹,۶۴۳	ساختمان و تأسیسات
۵۳۱,۰۴۶	۱۷,۴۲۱	۱۰,۲۴۲	۵۳۸,۲۲۶	ماشین آلات
۲۶۳,۳۳۷	۱۵,۵۱۵	۲,۰۲۲	۲۷۶,۸۲۹	ابزار و وسایل کار بادوام
۲۵۳,۳۹۳	۶,۵۷۷	۸,۴۱۴	۲۵۱,۵۵۶	وسایل نقلیه
۳۳۷,۴۳۱	۶,۳۰۲	۵,۲۳۵	۳۳۸,۴۹۷	اموال، اثاثیه، منصوبات
۲۷,۱۲۶	۶۲	۳۹۸	۲۶,۷۶۰	نرم افزارهای کامپیوتری
۱۹۱,۷۰۴	۴,۸۰۲	۲۹۹	۱۹۶,۲۰۷	سایر

۸-۲- هتل و رستوران

در سال ۱۳۸۹ این بخش، ۸۱۸ تعاونی داشته است که ۵۳ درصد آن‌ها رستوران و تالار پذیرائی و ۳۲ درصد هتل و مهمانسرا بوده است. به طور کل این بخش پس از بخش آب و برق و گاز طبیعی کمترین سهم از کل تعاونی های این سال را داشته اند. این تعاونی ها ۲۲۵ میلیارد ریال ارزش افزوده داشته اند که سهمی معادل ۰.۵ درصد از کل ارزش افزوده بخش را به خود اختصاص داده است. در این بخش دریافتی حاصل از خرید و فروش کالاهای بدون تغییر شکل بعد از دریافتی بابت ارائه ی خدمت اصلی، سهم قابل توجه ۳۴ درصد را داشته است.

جدول شماره ۴۹ - ستانده، مصارف واسطه و ارزش افزوده تعاونی های هتل و رستوران در سال ۱۳۸۹

درصد	میلیون ریال	شرح
۱۰۰	۲۹۹,۶۴۰	ستانده
۵۵.۱	۱۶۵,۱۲۵	دریافتی بابت ارائه خدمات
۳۳.۹	۱۰۱,۴۴۹	مابه التفاوت خرید و فروش کالاهای بدون تغییر شکل
۱۱.۰	۳۳,۰۶۶	سایر دریافتی ها
۱۰۰	۷۴,۳۱۰	مصرف واسطه
۱۹.۳	۱۴,۳۳۹	پرداختی بابت کالا و مواد اولیه مصرفی برای خدمات ارایه شده
۴۰.۰	۲۹,۷۰۶	حق العمل پرداختی
۴۰.۷	۳۰,۲۶۶	سایر پرداختی ها
	۲۲۵,۳۳۰	ارزش افزوده

این تعاونی ها تقریباً ۱۸۰۰ کارکن داشته اند که ۲۲ درصد آن‌ها کارکن بدون مزد و حقوق بوده است.

نفر - درصد -
میلیون ریال

جدول شماره ۵۰ - تعداد کارکنان و جبران خدمات پرداختی تعاونی‌های هتل و رستوران در سال ۱۳۸۹

مزد و حقوق سالانه	ترکیب کارکنان برحسب وضع اشتغال	تعداد کارکنان			جنس	شرح
		غیر عضو	عضو	جمع		
۱۰۶,۸۸۸	۱۰۰	۷۱۰	۱,۱۰۹	۱,۸۱۸		کل کارکنان مرد و زن
۹۰,۲۶۹	۶۷.۳	۳۶۹	۸۵۴	۱,۲۲۳	مرد	کل کارکنان
۱۶,۶۱۹	۳۲.۷	۳۴۱	۲۵۵	۵۹۵	زن	
۹۰,۲۶۹	۵۱.۷	۳۵۰	۵۸۹	۹۳۹	مرد	کارکنان با مزد و حقوق
۱۶,۶۱۹	۲۵.۹	۳۴۱	۱۳۱	۴۷۱	زن	
۸۷,۵۲۴	۴۱.۵	۲۷۳	۴۸۲	۷۵۵	مرد	تمام وقت
۱۳,۷۲۰	۱۹.۸	۲۷۳	۸۸	۳۶۱	زن	
۲,۶۷۶	۸.۷	۵۲	۱۰۷	۱۵۹	مرد	پاره وقت
۲,۸۸۲	۵.۸	۶۴	۴۳	۱۰۶	زن	
۶۹	۱.۴	۲۵	۰	۲۵	مرد	فصلی
۱۷	۰.۲	۴	۰	۴	زن	
	۱۵.۶	۱۹	۲۶۵	۲۸۴	مرد	کارکنان بدون مزد و حقوق
	۶.۸	۰	۱۲۴	۱۲۴	زن	

تعاونی‌های هتل و رستوران در سال ۱۳۸۹ مبلغ ۷۴ میلیارد ریال تشکیل سرمایه‌ی ناخالص داشته‌اند که ۳۵ درصد آن در ساختمان، ۲۳ درصد در وسائل نقلیه و ۱۷ درصد در ماشین‌آلات سرمایه گذاری شده‌است.

جدول شماره ۵۱ - تشکیل سرمایه ثابت ناخالص تعاونی‌های هتل و رستوران به تفکیک اموال

سرمایه ای و اجزاء تشکیل سرمایه در سال ۱۳۸۹

کل	فروش یا انتقال	ساخت یا ایجاد یا تعمیرات اساسی	خرید یا تحصیل	شرح
۷۳,۵۲۱	۵,۵۷۹	۲۴,۵۵۸	۵۴,۵۴۲	جمع کل
۲۵,۶۲۷	۳,۶۱۰	۲۲,۰۲۲	۷,۲۱۵	ساختمان و تأسیسات
۱۲,۰۹۹	۷۹۲	۷۲۹	۱۲,۱۶۳	ماشین آلات
۴,۸۴۷	۰	۲۷	۴,۸۱۹	ابزار و وسایل کار بادوام
۱۶,۹۸۵	۷۹۲	۱,۰۷۱	۱۶,۷۰۶	وسایل نقلیه
۹,۸۹۳	۱۸۰	۳۶۰	۹,۷۱۲	اموال، اثاثیه، منصوبات
۲,۳۶۵	۶۸	۲۲۹	۲,۲۰۴	نرم افزارهای کامپیوتری
۱,۷۰۵	۱۳۷	۱۲۰	۱,۷۲۲	سایر

۹- ۲- حمل و نقل، انبارداری و ارتباطات

بخش حمل و نقل با ۴۶۴۰ تعاونی ۴ درصد کل تعاونی‌های سال ۱۳۸۹ را به خود اختصاص داده است. در تعاونی‌های این بخش بیشترین سهم (به درصد) به ترتیب به فعالیت‌های زیر تعلق داشته است:

۴۱.۶	حمل و نقل زمینی مسافر
۱۶.۳	حمل و نقل زمینی بار
۱۰.۵	حمل و نقل دریایی و حمل و نقل در آب‌های ساحلی
۷.۵	فعالیت‌های آژانس‌های مسافرتی و گردانندگان تور
۶.۱	مخابرات غیر دولتی
۴.۵	انبار کردن و انبارداری
۱۳.۴	سایر فعالیت‌ها (شامل ۱۲ فعالیت دیگر که هر یک دارای سهم‌های زیر ۴.۵ درصد بوده‌اند).

این بخش از تعاونی‌ها ۵۶۴۰ میلیارد ریال ارزش افزوده ایجاد کرده است که ۱.۶ درصد کل ارزش افزوده بخش حمل و نقل کل اقتصاد را به خود اختصاص داده است. در میان فعالیت‌های مختلف این بخش بیشترین سهم ارزش افزوده به میزان ۵۹ درصد، برخلاف تعداد تعاونی‌های آن به خدمات پشتیبانی حمل و نقل اختصاص دارد.

جدول شماره ۵۲ - ستانده، مصارف واسطه و ارزش افزوده تعاونی‌های حمل و نقل، انبارداری و ارتباطات در سال ۱۳۸۹

درصد	میلیون ریال	شرح
۱۰۰	۶,۵۹۸,۵۱۳	ستانده
۳۴.۹	۲,۳۰۳,۰۸۲	حمل و نقل زمینی
۴.۶	۳۰۲,۲۷۶	حمل و نقل آبی
۵۴.۹	۳,۶۲۱,۵۲۱	خدمات پشتیبانی و انبارداری
۵.۶	۳۷۱,۶۳۴	پست و مخابرات
۱۰۰	۹۵۸,۵۳۸	مصرف واسطه
۴۳.۷	۴۱۸,۸۵۷	حمل و نقل زمینی
۱۱.۳	۱۰۸,۴۴۴	حمل و نقل آبی
۳۳.۵	۳۲۱,۲۵۸	خدمات پشتیبانی و انبارداری
۱۱.۵	۱۰۹,۹۷۹	پست و مخابرات
۱۰۰	۵,۶۳۹,۹۷۶	ارزش افزوده
۳۳.۴	۱,۸۸۴,۲۲۵	حمل و نقل زمینی
۳.۴	۱۹۳,۸۳۲	حمل و نقل آبی
۵۸.۵	۳,۳۰۰,۲۶۳	خدمات پشتیبانی و انبارداری
۴.۶	۲۶۱,۶۵۵	پست و مخابرات

تعاونی‌های این بخش ۳۴۸۱۸ نفر کارکن دارند که ۶۲ درصد آن‌ها را اعضا تعاونی تشکیل داده‌اند. کارکنان بدون مزد و حقوق ۲۳ درصد کارکنان را شامل شده‌اند.

جدول شماره ۵۳ - تعداد کارکنان و جبران خدمات پرداختی تعاونی‌های حمل و نقل، انبارداری و نفر - درصد - میلیون ریال - ارتباطات در سال ۱۳۸۹

مزد و حقوق سالانه	ترکیب کارکنان برحسب وضع اشتغال	تعداد کارکنان			جنس	شرح
		غیر عضو	عضو	جمع		
۱,۲۰۶,۴۸۹	۱۰۰	۱۳,۳۵۱	۲۱,۴۶۷	۳۴,۸۱۸		کل کارکنان مرد و زن
۹۸۶,۰۶۰	۸۵.۲	۹,۷۵۵	۱۹,۹۲۲	۲۹,۶۷۷	مرد	کل کارکنان
۲۲۰,۴۲۹	۱۴.۸	۳,۵۹۵	۱,۵۴۶	۵,۱۴۱	زن	
۹۸۶,۰۶۰	۶۲.۹	۹,۵۰۶	۱۲,۴۰۶	۲۱,۹۱۱	مرد	کارکنان با مزد و حقوق
۲۲۰,۴۲۹	۱۳.۹	۳,۵۳۱	۱,۲۹۷	۴,۸۲۸	زن	
۹۱۵,۱۷۸	۵۰.۴	۶,۸۷۰	۱۰,۶۷۴	۱۷,۵۴۵	مرد	تمام وقت
۱۹۵,۴۵۸	۱۰.۳	۲,۵۲۳	۱,۰۶۹	۳,۵۹۲	زن	
۶۱,۲۲۲	۱۰.۲	۲,۳۲۳	۱,۲۱۴	۳,۵۳۷	مرد	پاره وقت
۲۳,۴۱۹	۳.۰	۹۲۱	۱۲۷	۱,۰۴۸	زن	
۹,۶۶۰	۲.۴	۳۱۲	۵۱۸	۸۲۹	مرد	فصلی
۱,۵۵۲	۰.۵	۸۸	۱۰۱	۱۸۸	زن	
	۲۲.۳	۲۵۰	۷,۵۱۶	۷,۷۶۶	مرد	کارکنان بدون مزد و حقوق
	۰.۹	۶۵	۲۴۸	۳۱۳	زن	

تعاونی‌های حمل و نقل در سال ۱۳۸۹ ۵۶۸ میلیارد ریال تشکیل سرمایه‌ی ناخالص داشته‌اند که ۴۵ درصد به ساختمان و تأسیسات و ۲۶ درصد به ماشین‌آلات اختصاص داشته است.

جدول شماره ۵۴ - تشکیل سرمایه ثابت ناخالص تعاونی های حمل و نقل، انبارداری و ارتباطات به

تفکیک اموال سرمایه ای و اجزاء تشکیل سرمایه در سال ۱۳۸۹

میلیون ریال

شرح	خرید یا تحصیل	ساخت یا ایجاد یا تعمیرات اساسی	فروش یا انتقال	کل
جمع کل	۵۵۶,۱۶۲	۲۸,۱۵۶	۱۶,۷۰۴	۵۶۷,۶۱۴
ساختمان و تأسیسات	۲۳۳,۷۲۷	۲۳,۵۳۵	۲,۳۳۳	۲۵۴,۹۲۹
ماشین آلات	۱۴۸,۶۹۹	۳۵۱	۲,۵۵۸	۱۴۶,۴۹۱
ابزار و وسایل کار بادوام	۳۰,۳۹۲	۸۹۸	۱۶۶	۳۱,۱۲۴
وسایل نقلیه	۳۳,۰۷۲	۲,۶۳۱	۶,۸۶۷	۲۸,۸۳۷
اموال، اثاثیه، منصوبات	۶۲,۵۰۹	۵۰۹	۴,۴۵۵	۵۸,۵۶۲
نرم افزارهای کامپیوتری	۶,۰۸۳	۲۱۶	۱۸۶	۶,۱۱۳
سایر	۴۱,۶۸۱	۱۷	۱۳۹	۴۱,۵۵۹

۱۰ - ۲ - واسطه‌گری‌های مالی

در سال ۱۳۸۹ تعداد ۲۰۴۵ تعاونی با فعالیت واسطه‌گری مالی وجود داشته است که تقریباً ۲ درصد کل تعاونی‌های کشور را شامل شده‌اند ولی از نظر تعداد عضو ۷۴ درصد کل اعضا تعاونی‌ها را تشکیل داده‌اند. تعداد زیاد عضو در این بخش به علت وجود تعاونی‌های عدالت شهرستان است که با هدف پوشش اقشار درآمدی پائین جامعه به عنوان سهامداران این تعاونی‌ها، تشکیل شده است. آنچه لازم است در این بخش یادآوری شود این است که بانک توسعه تعاون در نهادهای دولتی پشتیبان تعاون منظور شده و در تعاونی‌ها طبقه‌بندی نشده است.

تعاونی‌های واسطه‌گری مالی در این سال ۸۰۶۸ میلیارد ریال ارزش افزوده با سهم ۵/۵ درصد ارزش افزوده این بخش در کل اقتصاد را داشته است. از این نظر واسطه‌گری‌های مالی رتبه سوم پس از بخش سایر خدمات و بخش تعاونی‌های ماهیگیری در کل اقتصاد را داراست. در بخش واسطه‌گری‌های مالی، تعاونی‌های عدالت با ۳۶ درصد، بیشترین سهم از ارزش افزوده بخش را داراست. پس از آن به ترتیب تعاونی‌های اعتبار با ۲۸.۵ درصد و تعاونی‌های بیمه با ۲۰ درصد و شرکت‌های سرمایه‌گذاری با ۱۵ درصد در رتبه‌های بعدی قرار دارند.

جدول شماره ۵۵ - ستانده، مصارف واسطه و ارزش افزوده تعاونی‌های واسطه‌گری مالی در سال ۱۳۸۹

درصد	میلیون ریال	شرح
۱۰۰	۹,۴۹۵,۶۱۰	ستانده
۳۰.۳	۲,۸۷۹,۶۳۵	تعاونی‌های اعتبار
۳۸.۷	۳,۶۷۵,۱۷۹	تعاونی‌های عدالت
۱۷.۲	۱,۶۳۲,۸۵۱	تعاونی‌های بیمه‌ای
۱۳.۰	۱,۲۳۳,۶۸۶	شرکت‌های سرمایه‌گذاری
۰.۸	۷۲,۷۳۹	صرافی
۰.۰	۱,۵۱۹	تعاونی‌های چند منظوره واسطه‌گری
۱۰۰	۱,۴۲۷,۰۰۵	مصرف واسطه
۴۰.۶	۵۷۹,۷۳۵	تعاونی‌های اعتبار
۵۳.۹	۷۶۹,۲۵۴	تعاونی‌های عدالت
۲.۲	۳۰,۹۷۱	تعاونی‌های بیمه‌ای
۱.۷	۲۴,۸۵۱	شرکت‌های سرمایه‌گذاری
۱.۵	۲۱,۴۹۷	صرافی
۰.۰	۶۹۷	تعاونی‌های چند منظوره واسطه‌گری
۱۰۰	۸,۰۶۸,۶۰۵	ارزش افزوده
۲۸.۵	۲,۲۹۹,۹۰۰	تعاونی‌های اعتبار
۳۶.۰	۲,۹۰۵,۹۲۵	تعاونی‌های عدالت
۱۹.۹	۱,۶۰۱,۸۸۰	تعاونی‌های بیمه‌ای
۱۵.۰	۱,۲۰۸,۸۳۵	شرکت‌های سرمایه‌گذاری
۰.۶	۵۱,۲۴۳	صرافی
۰.۰	۸۲۲	تعاونی‌های چند منظوره واسطه‌گری

بخش تعاونی واسطه‌گری‌های مالی حدود ۵۳ هزار نفر کارکن دارد که فقط ۱۵ درصد آن‌ها عضو تعاونی هستند. این بخش از نظر سهم پائین اعضا در تأمین کارکنان، در میان تعاونی در رتبه اول قرار دارد. به نظر می‌آید سهم پائین اعضا در تأمین اشتغال بخش، ناشی از تخصیصی بودن کار است.

نفر - درصد
میلیون ریال

جدول شماره ۵۶ - تعداد کارکنان و جبران خدمات پرداختی تعاونی‌های
واسطه‌گری مالی در سال ۱۳۸۹

مزد و حقوق سالانه	ترکیب کارکنان برحسب وضع اشتغال	تعداد کارکنان			جنس	شرح
		غیر عضو	عضو	جمع		
۲,۶۶۱,۰۱۶	۱۰۰	۴۴,۷۹۸	۸,۰۵۰	۵۲,۸۴۸		کل کارکنان مرد و زن
۲,۱۰۲,۱۱۶	۷۸.۲	۳۵,۱۸۲	۶,۱۵۲	۴۱,۳۳۵	مرد	کل کارکنان
۵۵۸,۹۰۰	۲۱.۸	۹,۶۱۶	۱,۸۹۸	۱۱,۵۱۴	زن	
۲,۱۰۲,۱۱۶	۷۶.۳	۳۵,۰۷۳	۵,۲۳۸	۴۰,۳۱۰	مرد	کارکنان با مزد و حقوق
۵۵۸,۹۰۰	۲۱.۴	۹,۵۶۸	۱,۷۵۵	۱۱,۳۲۳	زن	
۲,۰۲۱,۱۶۴	۷۳.۰	۳۳,۷۳۶	۴,۸۳۵	۳۸,۵۷۰	مرد	تمام وقت
۵۴۱,۳۷۴	۱۹.۸	۸,۸۳۲	۱,۶۲۰	۱۰,۴۵۳	زن	
۵۹,۰۸۵	۲.۶	۱,۰۱۴	۳۷۹	۱,۳۹۳	مرد	پاره وقت
۱۴,۴۷۶	۱.۱	۴۶۲	۱۲۶	۵۸۸	زن	
۲۱,۸۶۷	۰.۷	۳۲۳	۲۴	۳۴۷	مرد	فصلی
۳,۰۵۰	۰.۵	۲۷۴	۹	۲۸۳	زن	
	۱.۹	۱۰۹	۹۱۵	۱,۰۲۴	مرد	کارکنان بدون مزد و حقوق
	۰.۴	۴۸	۱۴۳	۱۹۰	زن	

تعاونی‌های واسطه‌گری مالی ۹۱ میلیارد ریال تشکیل سرمایه‌ی ناخالص داشته‌اند که ۶۲ درصد آن را اموال، اثاثیه و منصوبات تشکیل داده‌است. طبق نتایج حاصله فروش یا انتقال وسائل نقلیه در این بخش بیش از تحصیل و کسب آن بوده است.

جدول شماره ۵۷ - تشکیل سرمایه ثابت ناخالص تعاونی‌های واسطه‌گری مالی به تفکیک

میلیون ریال

اموال سرمایه‌ای و اجزاء تشکیل سرمایه در سال ۱۳۸۹

کل	فروش یا انتقال	ساخت یا ایجاد یا تعمیرات اساسی	خرید یا تحصیل	شرح
۹۱,۴۰۴	۱۸,۶۲۲	۴,۲۴۶	۱۰۵,۷۷۹	جمع کل
۲۸,۷۲۷	۰	۵۶۵	۲۸,۱۶۱	ساختمان و تأسیسات
۹,۲۳۴	۲۵۰	۳۶۶	۹,۱۱۸	ماشین آلات
۹,۸۲۸	۷۲۶	۲,۰۵۷	۸,۴۹۷	ابزار و وسایل کار بادوام
- ۱۴,۸۹۱	۱۷,۶۰۱	۳۳۳	۲,۳۷۷	وسایل نقلیه
۵۶,۶۸۰	۴۵	۹۰۰	۵۵,۸۲۵	اموال، اثاثیه، منصوبات
۹۱۱	۰	۰	۹۱۱	نرم افزارهای کامپیوتری
۹۱۵	۰	۲۵	۸۹۰	سایر

۱۱ - ۲ - خدمات کسب و کار و مستغلات

این بخش در سال ۱۳۸۹ دارای ۹۸۳۸ تعاونی در کل کشور بوده است که ۹ درصد کل تعاونی‌ها را شامل شده است. در تعاونی‌های این بخش بیشترین سهم (به درصد) به ترتیب به فعالیت‌های زیر تعلق داشته است:

۱۸.۹	خدمات کسب و کار که در جای دیگر طبقه بندی نشده است ^۱
۱۷.۱	فعالیت‌های معماری، مهندسی و مشاوره فنی مربوط به آن
۱۰.۱	فعالیت‌های حسابداری، حسابرسی و مشاوره مالیاتی
۹.۱	کاریابی و تأمین نیروی کار
۶.۳	تعمیر و نگهداری ماشین‌های دفتری، حسابداری و کامپیوتری
۵.۳	انتشار نرم افزار کامپیوتر
۴.۴	سایر خدمات مشاوره و عرضه نرم افزار کامپیوتری
۴.۱	فعالیت‌های نظافت ساختمان و نظافت صنعتی
۲۴.۷	سایر فعالیت‌ها (شامل ۲۳ فعالیت دیگر که هر یک دارای سهم‌های زیر ۴/۱ درصد بوده‌اند).

این تعاونی‌ها ۱۹۷۴۹ میلیارد ریال ارزش افزوده داشته‌اند که ۳.۲ درصد ارزش افزوده کل اقتصاد در این بخش را تشکیل داده‌اند. البته با توجه به این که در سیستم حساب‌های ملی اداره واحدهای مسکونی مورد استفاده مالکین که از نظر مفهومی زمینه‌ی تشکیل تعاونی ندارد در این بخش طبقه بندی شده و برای آن‌ها ستانده، مصرف واسطه و ارزش افزوده برآورد می‌شود. بنابراین بهتر است برای محاسبه‌ی واقعی سهم تعاونی‌ها در این بخش، ابتدا ارزش افزوده فعالیت‌های مذکور از کل ارزش افزوده بخش در کل اقتصاد کسر شود. با این عمل سهم تعاونی‌های خدمات کسب و کار و مستغلات به ۱۶ درصد بالغ می‌شود.

جدول شماره ۵۸ - ستانده، مصارف واسطه و ارزش افزوده تعاونی‌های خدمات کسب و کار و مستغلات در سال ۱۳۸۹

درصد	میلیون ریال	شرح
۱۰۰	۲۳,۵۱۵,۵۸۵	ستانده
۷۴.۰	۱۷,۳۹۹,۴۶۲	دریافتی بابت ارائه خدمات
۲۴.۴	۵,۷۴۰,۱۰۴	مابه التفاوت خرید و فروش
۱.۶	۳۷۶,۰۱۹	سایر دریافتی‌ها
۱۰۰	۳,۷۶۶,۸۱۰	مصرف واسطه
۱۷.۰	۶۴۰,۷۰۴	کالا و مواد اولیه مصرفی برای خدمات ارایه شده
۸.۶	۳۲۴,۹۰۱	خدمات قراردادی
۷۴.۴	۲,۸۰۱,۲۰۵	سایر پرداختی‌ها
	۱۹,۷۴۸,۷۷۵	ارزش افزوده

^۱ - در این فعالیت بیشتر تعاونی‌های چند منظوره و تعاونی‌هایی که تشخیص فعالیت آنها برای آمارگیر غیرممکن بوده است، طبقه بندی شده‌اند.

تعاونی‌های این بخش بیش از ۱۲۰ هزار کارکن دارند که بیش از ۶۴ درصد آن را اعضا تشکیل داده‌اند. ۸ درصد کارکنان را کارکنان بدون مزد و حقوق تشکیل داده‌اند.

جدول شماره ۵۹ - تعداد کارکنان و جبران خدمات پرداختی تعاونی‌های املاک و مستغلات و نفر- درصد - خدمات کسب و کار در سال ۱۳۸۹
میلیون ریال

مزد و حقوق سالانه	ترکیب کارکنان برحسب وضع اشتغال	تعداد کارکنان			جنس	شرح
		غیر عضو	عضو	جمع		
۴,۶۸۵,۷۵۱	۱۰۰	۱۸,۳۸۳	۷۳,۲۰۲	۹۱,۵۸۵		کل کارکنان مرد و زن
۴,۲۰۴,۹۲۷	۹۰.۵	۱۲,۷۴۱	۷۰,۱۱۱	۸۲,۸۵۱	مرد	کل کارکنان
۴۸۰,۸۲۴	۹.۵	۵,۶۴۲	۳,۰۹۲	۸,۷۳۴	زن	
۴,۲۰۴,۹۲۷	۸۰.۶	۱۲,۱۰۷	۶۱,۷۱۱	۷۳,۸۱۸	مرد	کارکنان با مزد و حقوق
۴۸۰,۸۲۴	۹.۰	۵,۴۴۶	۲,۸۰۴	۸,۲۵۰	زن	
۴,۱۱۷,۵۵۹	۷۵.۴	۱۰,۰۵۲	۵۸,۹۶۹	۶۹,۰۲۰	مرد	تمام وقت
۴۶۳,۹۶۸	۷.۶	۴,۶۸۴	۲,۲۸۵	۶,۹۶۹	زن	
۴۹,۳۰۶	۳.۹	۱,۰۲۸	۲,۵۶۹	۳,۵۹۷	مرد	پاره وقت
۱۶,۱۰۱	۱.۲	۷۵۵	۳۴۵	۱,۱۰۰	زن	
۳۸,۰۶۲	۱.۳	۱,۰۲۷	۱۷۳	۱,۲۰۰	مرد	فصلی
۷۵۶	۰.۲	۸	۱۷۴	۱۸۱	زن	
	۹.۹	۶۳۴	۸,۴۰۰	۹,۰۳۴	مرد	کارکنان بدون مزد و حقوق
	۰.۵	۱۹۶	۲۸۸	۴۸۴	زن	

این بخش در سال ۱۳۸۹، ۱۰۵۵۶ میلیارد ریال تشکیل سرمایه‌ی ناخالص داشته است که ۸۹ درصد آن را ساختمان و تأسیسات تشکیل داده است.

جدول شماره ۶۰ - تشکیل سرمایه ثابت ناخالص تعاونی های کسب و کار و مستغلات به

تفکیک اموال سرمایه ای و اجزاء تشکیل سرمایه در سال ۱۳۸۹

میلیون ریال

شرح	خرید یا تحصیل	ساخت یا ایجاد یا تعمیرات اساسی	فروش یا انتقال	کل
جمع کل	۳,۸۰۰,۴۹۲	۷۶,۸۹۰	۱۴۳,۵۵۳	۳,۷۳۳,۸۲۹
ساختمان و تأسیسات	۳,۲۰۶,۴۵۷	۵۶,۲۷۲	۱۸,۱۴۶	۳,۲۴۴,۵۸۳
ماشین آلات	۳۶,۶۸۶	۱۰,۴۵۰	۲,۲۹۳	۴۴,۸۴۲
ابزار و وسایل کار بادوام	۴۱,۴۴۷	۴,۳۹۵	۵۹۹	۴۵,۲۴۳
وسایل نقلیه	۲۰۰,۷۷۲	۴,۱۷۳	۸۸,۱۴۶	۱۱۶,۸۰۰
اموال، اثاثیه، منصوبات	۳۰۲,۲۲۵	۱,۵۶۵	۳۴,۳۶۹	۲۶۹,۴۲۱
نرم افزارهای کامپیوتری	۴,۹۷۳	۳۵	۰	۵,۰۰۸
سایر	۷,۹۳۳	۰	۰	۷,۹۳۳

۱۲-۲- آموزش

تعاونی های آموزشی در سال ۱۳۸۹، ۳۱۴۶ بوده اند که در آن ها بیشترین سهم (به درصد) به ترتیب به فعالیت های زیر تعلق داشته است:

آموزش بزرگسالان	۶۵.۷
آموزش پیش دبستانی	۱۵.۰
آموزش متوسطه عمومی	۱۳.۷
سایر فعالیت ها (شامل ۳ فعالیت دیگر که هر یک دارای سهم های زیر ۱۳/۷ درصد بوده - اند.)	۵.۵

لازم است یادآوری شود منظور از آموزش بزرگسالان، آموزش هایی است که در نظام آموزشی معمول یک کشور قرار نمی گیرد و آموزشگاه های تقویتی و کنکور، زبان های خارجی، تعلیم رانندگی، موسیقی، خط و نقاشی، آرایش و نظایر آن را در بر دارد. بخش آموزش ۸۳۲۷ میلیارد ریال ارزش افزوده داشته و ۴ درصد آموزش کل اقتصاد را تشکیل داده است. همچنانکه در ساختار مصارف واسطه بخش دیده می شود خدمات قراردادی ۷۳ درصد هزینه های آن را تشکیل داده است که این ناشی از به کارگیری نیروهای قراردادی آموزش به جای استخدام آموزش دهنده است.

جدول شماره ۶۱ - ستانده، مصارف واسطه و ارزش افزوده تعاونی های آموزشی در سال ۱۳۸۹

درصد	میلیون ریال	شرح
۱۰۰	۹,۹۵۱,۲۰۲	ستانده
۷۹.۷	۷,۹۲۷,۹۵۵	دریافتی بابت ارائه خدمات
۹.۸	۹۷۷,۵۰۳	مابه التفاوت خرید و فروش
۱۰.۵	۱,۰۴۵,۷۴۴	سایر دریافتی ها
۱۰۰	۱,۶۲۳,۸۹۴	مصرف واسطه
۱۳.۷	۲۲۲,۳۱۱	پرداختی بابت کالا و مواد اولیه مصرفی برای خدمات ارایه شده
۷۳.۰	۱,۱۸۵,۷۳۱	خدمات قراردادی
۱۳.۳	۲۱۵,۸۵۲	سایر پرداختی ها
	۸,۳۲۷,۳۰۸	ارزش افزوده

چنانچه در جدول زیر مشاهده می شود بخش دولتی ۸۵ درصد ارزش افزوده بخش آموزش در کل اقتصاد را به خود اختصاص داده است به این ترتیب سهم بخش تعاونی در بخش خصوصی آموزش ۲۷ درصد می شود.

جدول شماره ۶۲ - ارزش افزوده بخش آموزش به تفکیک دولتی و خصوصی در سال ۱۳۸۹

درصد	میلیون ریال	شرح
۱۰۰	۲۱۱,۰۱۷,۲۷۶	کل آموزش
۸۵.۲	۱۷۹,۷۱۰,۴۲۲	دولتی
۱۴.۸	۳۱,۳۰۶,۸۵۳	خصوصی
۳.۹	۸,۳۲۷,۳۰۸	تعاونی
۱۰.۹	۲۲,۹۷۹,۵۴۶	غیرتعاونی

تعاونی های آموزش ۷۱ هزار کارکن داشته اند که ۸۰ درصد آن ها را اعضا تعاونی تشکیل داده اند. بنا به ماهیت این فعالیت تعداد کارکنان فصلی آن نسبت به سایر فعالیت ها در حداقل میزان قرار دارد.

نفر - درصد
میلیون ریال

جدول شماره ۶۳ - تعداد کارکنان و جبران خدمات پرداختی تعاونی های آموزشی در سال ۱۳۸۹

مزد و حقوق سالانه	ترکیب کارکنان برحسب وضع اشتغال	تعداد کارکنان			جنس	شرح
		غیر عضو	عضو	جمع		
۴,۶۶۹,۳۲۶	۱۰۰	۱۴,۶۲۲	۵۶,۷۵۹	۷۱,۳۸۱		کل کارکنان مرد و زن
۳,۴۹۰,۹۵۹	۶۸.۱	۱۰,۸۶۷	۳۷,۷۵۱	۴۸,۶۱۸	مرد	کل کارکنان
۱,۱۷۸,۳۶۷	۳۱.۹	۳,۷۵۵	۱۹,۰۰۸	۲۲,۷۶۳	زن	
۳,۴۹۰,۹۵۹	۶۶.۴	۱۰,۷۴۸	۳۶,۶۲۷	۴۷,۳۷۵	مرد	کارکنان با مزد و حقوق
۱,۱۷۸,۳۶۷	۳۱.۶	۳,۷۵۴	۱۸,۸۳۷	۲۲,۵۹۱	زن	
۳,۴۶۱,۸۶۵	۶۴.۲	۱۰,۰۵۲	۳۵,۷۹۹	۴۵,۸۵۱	مرد	تمام وقت
۱,۱۶۷,۵۹۵	۳۰.۶	۳,۲۲۹	۱۸,۶۴۷	۲۱,۸۷۶	زن	
۲۷,۸۴۸	۲.۰	۶۵۷	۷۹۴	۱,۴۵۱	مرد	پاره وقت
۹,۷۹۳	۰.۹	۴۶۹	۱۷۷	۶۴۶	زن	
۱,۲۴۶	۰.۱	۳۹	۳۵	۷۴	مرد	فصلی
۹۷۹	۰.۱	۵۵	۱۴	۶۹	زن	
	۱.۷	۱۱۹	۱,۱۲۴	۱,۲۴۳	مرد	کارکنان بدون مزد و حقوق
	۰.۲	۱	۱۷۱	۱۷۲	زن	

تعاونی های آموزشی در سال ۱۳۸۹، ۲۳۹ میلیارد ریال تشکیل سرمایه ی ناخالص داشته اند که ۵۲ درصد آن به ساختمان و تأسیسات و ۴۶ درصد آن به اموال، اثاثیه و منصوبات تعلق یافته است. سایر اموال سرمایه ای که فروش آن در این بخش بیش از تحصیل آن بوده می تواند شامل نسخه های اصلی آثار ادبی، هنری و نمایشی و نظایر آن باشد.

جدول شماره ۶۴ - تشکیل سرمایه ثابت ناخالص تعاونی های آموزشی به تفکیک اموال سرمایه -

میلیون ریال

ای و اجزاء تشکیل سرمایه در سال ۱۳۸۹

کل	فروش یا انتقال	ساخت یا ایجاد یا تعمیرات اساسی	خرید یا تحصیل	شرح
۲۳۵,۴۴۸	۸,۱۱۸	۴,۹۷۹	۲۳۸,۵۸۷	جمع کل
۱۲۲,۹۶۳	۰	۱,۱۲۲	۱۲۱,۸۴۱	ساختمان و تأسیسات
۳۹۲	۰	۰	۳۹۲	ماشین آلات
۳,۶۶۶	۰	۳,۵۵۰	۱۱۷	ابزار و وسایل کار بادوام
۲,۴۳۲	۵	۵	۲,۴۳۲	وسایل نقلیه
۱۰۸,۷۷۸	۱۸۴	۲۹۸	۱۰۸,۶۶۵	اموال، اثاثیه، منصوبات
۱۵۸	۰	۵	۱۵۳	نرم افزارهای کامپیوتری
-۲,۹۴۱	۷,۹۲۹	۰	۴,۹۸۸	سایر

۱۳ - ۲ - بهداشت و مددکاری اجتماعی

در سال ۱۳۸۹ بخش بهداشت با ۱۷۸۳ تعاونی ۲ درصد کل تعاونی‌ها را تشکیل داده است. در این تعاونی‌ها بیشترین سهم (به-درصد) به ترتیب به فعالیت‌های زیر تعلق داشته است:

۶۰.۷	فعالیت های درمانگاه ها و مراکز بهداشتی و درمانی - بجز بیمارستان ها
۱۹.۰	سایر فعالیت های بهداشتی و پزشکی برای انسان
۴.۱	فعالیت های دامپزشکی
۳.۸	فعالیت های آزمایشگاه های پزشکی و تشخیص طبی
۳.۴	فعالیت های توانبخشی پزشکی
۳.۳	فعالیت های بیمارستانی
۳.۱	فعالیت های مددکاری اجتماعی بدون تأمین جا و وسایل راحتی
۲.۷	سایر فعالیت ها (شامل ۲ فعالیت دیگر که هر یک دارای سهم های زیر ۳/۱ درصد بوده‌اند).

بخش بهداشت با ۳۵۸۲ میلیارد ریال ارزش افزوده در سال مورد نظر ۲.۲ درصد از ارزش افزوده کل اقتصاد را پوشش داده است. بخش بهداشت و مددکاری اجتماعی از جمله بخش‌هایی است که سهم چندانی در تعاونی نداشته‌اند.

جدول شماره ۶۵ - ستانده، مصارف واسطه و ارزش افزوده تعاونی‌های بهداشت و درمان، مددکاری اجتماعی و خدمات دامپزشکی در سال ۱۳۸۹

درصد	میلیون ریال	شرح
۱۰۰	۴,۵۶۴,۸۱۱	ستانده
۸۲.۴	۳,۷۶۱,۳۲۲	دریافتی بابت ارائه خدمات
۱۴.۶	۶۶۵,۴۷۲	مابه التفاوت خرید و فروش
۳.۰	۱۳۸,۰۱۶	سایر دریافتی‌ها
۱۰۰	۹۸۲,۹۲۱	مصرف واسطه
۳۷.۹	۳۷۲,۲۳۷	پرداختی بابت کالا و مواد اولیه مصرفی برای خدمات ارائه شده
۳.۶	۳۵,۳۴۴	خدمات قراردادی
۵۸.۵	۵۷۵,۳۴۰	سایر پرداختی‌ها
	۳,۵۸۱,۸۸۹	ارزش افزوده

چنانچه در جدول زیر نشان داده شده است بخش دولتی ۴۵ درصد ارزش افزوده‌ی بخش بهداشت کل اقتصاد را تأمین کرده است. به این ترتیب سهم تعاونی‌ها از بخش غیردولتی بهداشت در کل اقتصاد به ۴ درصد تغییر می‌کند.

جدول شماره ۶۶ - ارزش افزوده بخش بهداشت به تفکیک دولتی و خصوصی در سال ۱۳۸۹

درصد	میلیون ریال	شرح
۱۰۰	۱۶۳,۰۵۷,۶۶۱	کل بهداشت
۴۵.۰	۷۳,۳۰۸,۶۸۷	دولتی
۵۵.۰	۸۹,۷۴۸,۹۷۴	خصوصی
۲.۲	۳,۵۸۱,۸۸۹	تعاونی
۵۲.۸	۸۶,۱۶۷,۰۸۵	غیرتعاونی

در این تعاونی ها ۲۴۵۰۰ نفر شاغلند که ۵۱ درصد آن ها را اعضا تشکیل داده اند.

نفر - درصد
میلیون ریال

جدول شماره ۶۷ - تعداد کارکنان و جبران خدمات پرداختی تعاونی های بهداشت در سال ۱۳۸۹

مزد و حقوق سالانه	ترکیب کارکنان برحسب وضع اشتغال	تعداد کارکنان			جنس	شرح
		غیر عضو	عضو	جمع		
۱,۹۳۴,۳۲۳	۱۰۰	۱۱,۹۵۵	۱۲,۵۰۱	۲۴,۴۵۶		کل کارکنان مرد و زن
۱,۸۴۳,۶۰۰	۷۴.۰	۷,۰۱۳	۱۱,۰۷۵	۱۸,۰۸۸	مرد	کل کارکنان
۹۰,۷۲۳	۲۶.۰	۴,۹۴۲	۱,۴۲۶	۶,۳۶۸	زن	
۱,۸۴۳,۶۰۰	۷۱.۵	۶,۹۵۶	۱۰,۵۳۶	۱۷,۴۹۲	مرد	کارکنان با مزد و حقوق
۹۰,۷۲۳	۲۴.۷	۴,۸۳۶	۱,۲۱۱	۶,۰۴۷	زن	
۱,۴۷۹,۸۷۱	۲۲.۹	۳,۵۶۳	۲,۰۵۰	۵,۶۱۲	مرد	تمام وقت
۷۶,۲۴۴	۲۲.۶	۴,۴۷۲	۱,۰۵۰	۵,۵۲۲	زن	
۳۲,۸۰۳	۴.۸	۸۹۰	۲۸۲	۱,۱۷۲	مرد	پاره وقت
۱۴,۰۸۰	۲.۰	۳۳۵	۱۶۲	۴۹۷	زن	
۳۳۰,۹۲۶	۴۳.۸	۲,۵۰۴	۸,۲۰۴	۱۰,۷۰۸	مرد	فصلی
۳۹۹	۰.۱	۲۹	۰	۲۹	زن	
	۲.۴	۵۶	۵۳۹	۵۹۶	مرد	کارکنان بدون مزد و حقوق
	۱.۳	۱۰۶	۲۱۵	۳۲۱	زن	

تعاونی های بهداشت ۱۰۱ میلیارد ریال تشکیل سرمایه ی ثابت ناخالص داشته اند که ۸۸ درصد آن به اموال، اثاثیه و منصوبات اختصاص یافته است.

جدول شماره ۶۸ - تشکیل سرمایه ثابت ناخالص تعاونی های بهداشت و مددکاری اجتماعی به تفکیک

اموال سرمایه ای و اجزاء تشکیل سرمایه در سال ۱۳۸۹

میلیون ریال

شرح	خرید یا تحصیل	ساخت یا ایجاد یا تعمیرات اساسی	فروش یا انتقال	کل
جمع کل	۹۳,۳۴۶	۸,۶۱۸	۶۰۰	۱,۰۱,۳۶۳
ساختمان و تأسیسات	۴,۱۶۶	۸,۴۷۵	۰	۱۲,۶۴۱
ماشین آلات	۰	۰	۰	۰
ابزار و وسایل کار بادوام	۰	۹۴	۰	۹۴
وسایل نقلیه	۰	۰	۳۸۸	-۳۸۸
اموال، اثاثیه، منصوبات	۸۹,۱۱۰	۴۹	۲۱۲	۸۸,۹۴۶
نرم افزارهای کامپیوتری	۷۱	۰	۰	۷۱
سایر	۰	۰	۰	۰

۱۴-۲ - سایر خدمات عمومی، اجتماعی، شخصی و خانگی

در سال ۱۳۸۹ سایر خدمات با ۲۸۰۰ تعاونی ۲.۵ درصد کل تعاونی ها را تشکیل داده است. در این تعاونی ها بیشترین سهم (به- درصد) به ترتیب به فعالیت های زیر تعلق داشته است:

۲۲.۶	فعالیت های ورزشی
۱۸.۲	فعالیت های آرایشگری مو و سایر خدمات مربوط به زیبایی
۱۶.۱	سایر فعالیت های حفظ محیط زیست که در جای دیگر طبقه بندی نشده- بجز شهرداری ها
۹.۶	سایر فعالیت های تفریحی
۶.۵	فعالیت های مربوط به شستشو و خشک شویی یا تمیز کردن منسوجات و محصولات خردار
۵.۴	فعالیت های اتحادیه های اصناف
۵.۰	تولید و توزیع فیلم سینمایی و ویدئویی (برای نمایش عمومی)
۴.۹	فعالیت های رفتگری، جمع آوری زباله، تخلیه و دفع زباله- بجز شهرداری ها
۴.۴	هنرهای دراماتیک، موسیقی و سایر فعالیت های هنری
۷.۲	سایر فعالیت ها (شامل ۱۵ فعالیت دیگر که هریک دارای سهم های زیر ۴/۴ درصد بوده اند)

از تعاونی های مهم طبقه بندی شده در این بخش اتحادیه ها و اتاق های تعاون هستند که به عنوان تعاونی های پشتیبان محسوب شده اند.

این بخش ۷۸۲۳ میلیارد ریال ارزش افزوده ایجاد کرده که ۸ درصد ارزش افزوده سایر خدمات در کل اقتصاد را شامل شده است. بخش سایر خدمات به عنوان یکی از بخش های مهم تعاون، ۶ درصد ارزش افزوده تعاونی ها را تشکیل داده است. ۷۳ درصد ارزش افزوده تعاونی های این بخش را اتحادیه ها تشکیل داده اند.

جدول شماره ۶۹ - ستانده ، مصارف واسطه ، ارزش افزوده تعاونی های سایر خدمات در سال ۱۳۸۹

درصد	میلیون ریال	شرح
۱۰۰	۱۱,۰۳۶,۷۳۹	ستانده
۷۳.۱	۸,۰۷۲,۷۸۵	اتحادیه ها
۰.۲	۲۶,۷۱۳	اتاق های تعاون
۲۶.۶	۲,۹۳۷,۲۴۱	سایر خدمات
۱۰۰	۳,۲۱۳,۶۰۵	مصرف واسطه
۷۳.۰	۲,۳۴۶,۱۳۳	اتحادیه ها
۰.۵	۱۵,۹۲۴	اتاق های تعاون
۲۶.۵	۸۵۱,۵۴۸	سایر خدمات
۱۰۰	۷,۸۲۳,۱۳۴	ارزش افزوده
۷۳.۲	۵,۷۲۶,۶۵۲	اتحادیه ها
۰.۱	۱۰,۷۹۰	اتاق های تعاون
۲۶.۷	۲,۰۸۵,۶۹۲	سایر خدمات

بخش سایر خدمات ۱۵۲۲۵ کارکن داشته است که ۵۰ درصد آن ها عضو تعاونی بوده‌اند. بیش از ۹۰ درصد کارکنان بدون مزد و حقوق عضو تعاونی بوده‌اند.

مرکز آمار ایران

جدول شماره ۷۰ - تعداد کارکنان و جبران خدمات پرداختی تعاونی‌های سایر خدمات نفر - درصد
در سال ۱۳۸۹ میلیون ریال

مزد و حقوق سالانه	ترکیب کارکنان برحسب وضع اشتغال	تعداد کارکنان			جنس	شرح
		غیر عضو	عضو	جمع		
۱,۷۹۷,۹۷۱	۱۰۰	۷,۶۱۹	۷,۶۰۶	۱۵,۲۲۵		کل کارکنان مرد و زن
۱,۲۱۷,۰۲۸	۷۳.۲	۶,۵۴۶	۴,۶۰۶	۱۱,۱۵۱	مرد	کل کارکنان
۵۸۰,۹۴۳	۲۶.۸	۱,۰۷۳	۳,۰۰۰	۴,۰۷۴	زن	
۱,۲۱۷,۰۲۸	۵۹.۲	۶,۳۹۷	۲,۶۰۹	۹,۰۰۶	مرد	کارکنان با مزد و حقوق
۵۸۰,۹۴۳	۲۴.۶	۱,۰۳۵	۲,۷۰۸	۳,۷۴۳	زن	
۱,۰۹۲,۱۲۳	۴۷.۰	۵,۱۶۲	۱,۹۹۷	۷,۱۵۸	مرد	تمام وقت
۴۵۵,۸۹۵	۱۸.۳	۵۹۸	۲,۱۹۳	۲,۷۹۱	زن	
۹۹,۶۳۴	۱۰.۳	۱,۰۷۳	۴۹۳	۱,۵۶۶	مرد	پاره وقت
۱۰۷,۴۵۴	۵.۳	۳۴۸	۴۶۱	۸۱۰	زن	
۲۵,۲۷۲	۱.۹	۱۶۳	۱۱۹	۲۸۲	مرد	فصلی
۱۷,۵۹۴	۰.۹	۸۹	۵۳	۱۴۲	زن	
	۱۴.۱	۱۴۸	۱,۹۹۷	۲,۱۴۵	مرد	کارکنان بدون مزد و حقوق
	۲.۲	۳۸	۲۹۲	۳۳۰	زن	

سایر خدمات در سال ۱۳۸۹ به میزان ۳۷۷ میلیارد ریال تشکیل سرمایه‌ی ناخالص داشته‌اند که ۸۱ درصد آن به ماشین آلات تعلق داشته‌است.

مرکز آمار ایران

جدول شماره ۷۱ - تشکیل سرمایه ثابت ناخالص تعاونی های سایر خدمات به

تفکیک اموال سرمایه‌ای و اجزاء تشکیل سرمایه در سال ۱۳۸۹
میلیون ریال

شرح	خرید یا تحصیل	ساخت یا ایجاد یا تعمیرات اساسی	فروش یا انتقال	کل
جمع کل	۳۶۸,۳۱۱	۱۵,۱۲۹	۶,۶۰۵	۳۷۶,۸۳۵
ساختمان و تأسیسات	۳۰,۹۶۱	۹,۲۴۰	۴,۳۸۹	۳۵,۸۱۱
ماشین آلات	۳۰۶,۶۶۶	۲۳۱	۰	۳۰۶,۸۹۸
ابزار و وسایل کار بادوام	۲,۶۸۲	۲۵	۰	۲,۷۰۷
وسایل نقلیه	۱۵,۹۲۲	۵,۵۹۴	۲,۰۸۶	۱۹,۴۳۰
اموال، اثاثیه، منصوبات	۱۰,۹۶۳	۳۲	۸۹	۱۰,۹۰۶
نرم افزارهای کامپیوتری	۳۵۵	۷	۰	۳۶۲
سایر	۷۶۳	۰	۴۱	۷۲۲

مرکز آمار ایران

پیوست‌ها

پیوست ۱ - بیانیه سازمان ملل

پیوست ۲ - پرسشنامه فیزیکی اقلام صورت‌های مالی تعاونی‌ها

پیوست ۳ - پرسشنامه‌های طرح‌های آمارگیری

پیوست ۴ - بروشور تبلیغات

مرکز آمار ایران



بیانیه سازمان ملل

۲۱ دسامبر ۲۰۰۹

اطلاعیه مطبوعاتی

DEV/۲۷۸۴

واحد اطلاعات عمومی. بخش اخبار و رسانه‌ها. نیویورک

سازمان ملل متحد سال ۲۰۱۲ را سال بین‌المللی تعاونی‌ها اعلام می‌کند.

نیویورک، ۲۱ دسامبر (بخش امور اقتصادی و اجتماعی) - مجمع عمومی سازمان ملل با تأکید بر نقش تعاونی‌ها در توسعه اقتصادی - اجتماعی، سال ۲۰۱۲ را به عنوان سال بین‌المللی تعاونی‌ها اعلام کرد. با تصویب بیانیه ۶۴/۱۳۶ در ۱۸ دسامبر، مجمع عمومی اشاره کرد که تعاونی‌ها در کاهش فقر، ایجاد اشتغال و ائتلاف اجتماعی تأثیر گذار هستند. یک تعاونی تجمع مستقل داوطلبانه مردمی است که گرد هم می‌آیند تا آرمان‌ها و نیازهای اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی را از طریق یک بنگاه با مالکیت مشترک و کنترل دموکراتیک برآورده کنند. عموماً آن‌ها در توسعه اقتصادی - اجتماعی سهم دارند.

تعاونی‌ها به عنوان سازمان‌های خودیار که نیازهای اعضایشان را برآورده می‌کنند، از طریق جوامع محلی به ایجاد درآمد و اشتغال کمک می‌کنند. تعاونی‌ها فرصت‌هایی را برای مشارکت اجتماعی فراهم می‌کنند. در اقتصاد غیررسمی، کارگران برای کمک به خود اشتغالی، تعاونی‌ها و اتحادیه‌های خدمات مشترک تشکیل داده‌اند. در مناطق روستائی، تعاونی‌های پس‌انداز و اعتبار امکان دسترسی به خدمات بانکی را که در بسیاری از جوامع وجود ندارد، فراهم می‌کنند و با تأمین منابع مالی ایجاد واحدهای کوچک و بسیار کوچک کسب و کار، سرمایه‌گذاری فراگیر را ترویج می‌دهند.

بخش تعاون در جهان در حدود ۸۰۰ میلیون عضو در بیش از ۱۰۰ کشور جهان دارد و تخمین زده می‌شود که بیش از ۱۰۰ میلیون شغل در تمام دنیا ایجاد کرده باشد. توان و گستره تعاونی‌ها در مثال‌های زیر مشخص می‌شود:

- زیر چتر شورای جهانی اتحادیه‌های اعتباری، ۴۹۰۰۰ اتحادیه اعتباری به ۱۷۷ میلیون عضو در ۹۶ کشور جهان خدمت ارائه می‌دهند و ۴۲۰۰ بانک تحت پوشش انجمن اروپائی بانک‌های تعاونی به ۱۴۹ میلیون مشتری خدمت ارائه می‌دهند.
- ۸۰ تا ۹۹ درصد تولید شیر در نروژ، نیوزیلند و ایالات متحده، ۷۱ درصد تولید شیلات در جمهوری کره، و ۴۰ درصد تولیدات کشاورزی در برزیل توسط تعاونی‌های کشاورزی تأمین می‌شود.
- تعاونی‌های برق در مناطق روستائی نقش کلیدی ایفا می‌کنند. در بنگلادش، تعاونی‌های برق روستائی ۲۸ میلیون نفر را خدمت می‌دهند. در ایالات متحده، ۹۰۰ تعاونی برق روستائی ۳۷ میلیون نفر را خدمت رسانی می‌کنند و تقریباً نصف خطوط توزیع برق کشور را در اختیار دارند.

سال‌های بین‌المللی که از سوی سازمان ملل اعلام می‌شود به منظور جلب توجه همگان به مسائل مهم و تشویق به عمل است. کنفرانس‌های منطقه‌ای که برای گرامی‌داشت این سال‌ها برگزار می‌شود، آگاهی تعاونی‌ها را بالا برده و راه‌هایی را برای ارتقای مشارکت آن‌ها در توسعه اقتصادی - اجتماعی و تقویت چارچوب‌های قانونی جستجو خواهند کرد.

یک دستور کار پژوهشی پیشنهاد خواهد شد و قرار بر این خواهد شد که دولت‌های عضو، کمیته‌های ملی به عنوان هسته محوری انجام فعالیت‌های سال بین‌المللی تشکیل دهند.

پیوست ۲

جمهوری اسلامی ایران

طرح تهیه حسابهای اقتصادی بخش تعاون کشور

پرسشنامه جامع حسابهای اقتصادی - 1390

مرکز آمار
ایران

وزارت تعاون،
کار و رفاه اجتماعی

پاسخگوی گرامی

از نتایج اطلاعاتی که توسط شما ارائه خواهد شد برای برنامه‌ریزی بهتر و کاملتر بخش تعاون در سالهای برنامه پنجم استفاده خواهد شد. طبق ماده 7 قانون مرکز آمار ایران هر شخص ساکن ایران و همچنین اتباع ایرانی مقیم خارج از کشور مکلفند به پرسش‌های مربوط به کلیه سرشماری‌ها و آمارگیری‌ها که توسط مرکز آمار ایران انجام می‌شود پاسخ صحیح دهند. آمار و اطلاعاتی که ضمن آمارگیری‌های مختلف از افراد و مؤسسات جمع‌آوری می‌شود محرمانه خواهد بود و جز در تهیه آمارهای ملی و عمومی نباید مورد استفاده قرار گیرد.

اطلاعات چارچوبی " پاسخگوی گرامی در این قسمت چیزی ننویسید "

بخش 1- اطلاعات عمومی شرکت

1- نام شرکت:
2- شماره ثبت:	_____
3- شناسه حقوقی:	_____
4- وضعیت شرکت در سال 1389: فعال <input type="checkbox"/> 1 در دست اجرا <input type="checkbox"/> 2	
5- شرح فعالیت اصلی در سال 1389:
6- کد فعالیت اصلی (ISIC):	_____
7- تعداد شعبه در سال 1389:	_____
8- تعداد واحدهای تحت پوشش (واحد های فرعی و وابسته) در سال 1389:	_____
9- تعداد اعضا در سال 1389:	_____
10- تعداد کارکنان در سال 1389:	_____
11- آورده اعضا (سرمایه) در سال 1389:	_____ ریال
12- نشانی:
13- کد پستی:	_____
14- شماره تلفن:	_____
15- شماره دورنویس:	_____
16- آدرس وب سایت:
17- پست الکترونیک:

مرکز آمار ایران

بخش 2- اطلاعات اختصاصی شرکت

1- ارزش تسهیلات دریافتی: (ریال)

سال		شرح	ردیف
1388	1389		
3	2	1	
		بانک توسعه تعاون	1
		سایر بانکها	2
		سایر	3

2- ارزش سرمایه گذاری کل: (ریال)

سال		شرح	ردیف
1388	1389		
3	2	1	
		سرمایه گذاری کل	1

3- ارزش صادرات: (ریال)

سال		شرح	ردیف
1388	1389		
3	2	1	
		صادرات کل	1
		صادرات مستقیم	2

4- ارزش واردات: (ریال)

سال		شرح	ردیف
1388	1389		
3	2	1	
		واردات	1

بخش 2- اطلاعات اختصاصی شرکت (ادامه)

5- مقدار و ارزش تولیدات شرکتهای تولیدی:

سال	نام محصول	کد CPC محصول	واحد مبادله	تولیدات	
				مقدار	ارزش (ریال)
	1	2	3	4	5
1389					
1388					

6- تعداد و مقدار مسافر و بار جا به جا شده در شرکت های تعاونی حمل و نقل:

ردیف	شرح	سال	
		1388	1389
	1	2	3
1	تعداد مسافر جابجا شده (نفر)		
2	مقدار بار جابجا شده (تن)		

7- تعداد و مساحت زیر بنای واحدهای مسکونی در دست ساخت و احداث شده در شرکتهای تعاونی مسکن:

ردیف	شرح	سال	
		1388	1389
	1	2	3
1	تعداد واحدهای مسکونی احداث شده (واحد)		
2	مساحت زیربنای واحدهای مسکونی احداث شده (مترمربع)		
3	تعداد واحدهای مسکونی در دست ساخت (واحد)		
4	مساحت زیربنای واحدهای مسکونی در دست ساخت (مترمربع)		

بخش 3 - ترازنامه

(ریال)

سال		شرح	ردیف
1388	1389		
3	2	1	
		جمع دارایی ها	
		جمع دارایی های جاری	
		موجودی نقد	1
		سرمایه گذاری های کوتاه مدت	2
		حسابها و اسناد دریافتی تجاری	3
		سایر حسابها و اسناد دریافتی	4
		موجودی مواد و کالا	
		کالای ساخته شده	5
		کالای در جریان ساخت	6
		مواد اولیه و بسته بندی	7
		قطعات و لوازم یدکی	8
		کالای در راه	9
		سایر	10
		سفارشات و پیش پرداخت ها	11
		پروژه های در جریان ساخت	
		هزینه خرید زمین	12
		مواد و مصالح مصرفی	13
		دستمزد	14
		جمع هزینه های سربرار	
		حقوق و مزایا	15
		بیمه سهم شرکت	16
		بیمه بیکاری	17
		مزایای پایان خدمت	18
		مواد غیر مستقیم	19
		استهلاک	20
		تعمیر و نگهداشت	21
		برق و سوخت	22
		حق بیمه تجاری (اموال)	23
		ایاب و ذهاب	24
		سایر	25
		کارکرد پیمانکاران	26
		سایر	27
		جمع دارایی های غیر جاری	
		دارایی های ثابت مشهود	28

بخش 3 - ترازنامه (ادامه)

(ریال)

سال		شرح	ردیف
1388	1389		
3	2	1	
		دارایی های نامشهود	29
		سرقفلی	30
		سرمایه گذاری های بلندمدت در شرکت های تحت	31
		سایر سرمایه گذاری های بلند مدت	32
		سایر دارایی ها	33
		هزینه های قبل از تاسیس و بهره برداری	34
		جمع بدهی ها و حقوق صاحبان سهام (اعضا)	
		جمع بدهی های جاری	
		حسابها و اسناد پرداختی تجاری	35
		سایر حسابها و اسناد پرداختی	
		اسناد پرداختی غیرتجاری	36
		شرکت های گروه	37
		سایر اشخاص وابسته	38
		مالیات های تکلیفی	39
		مالیات بر ارزش افزوده	40
		حق بیمه های پرداختی	41
		سپرده حسن انجام کار	42
		ذخیره هزینه های تعلق گرفته پرداخت نشده	43
		سایر	44
		پیش دریافت ها	45
		ذخیره مالیات	46
		سود سهام پرداختی	47
		تسهیلات مالی دریافتی	48
		جمع بدهی های غیرجاری	
		حساب ها و اسناد پرداختی بلندمدت	49
		تسهیلات مالی دریافتی بلندمدت	50
		ذخیره مزایای پایان خدمت کارکنان	51
		جمع حقوق صاحبان سهام	
		سرمایه	52
		سهام شرکت اصلی در مالکیت شرکتهای تحت پوشش	53
		اندوخته قانونی	54
		سایر اندوخته ها	55
		مازاد تجدید ارزیابی دارایی های ثابت مشهود	56
		سود (زیان) انباشته	57
		سهام اقلیت	58

بخش 4- سود و زیان

(ریال)

سال		شرح	ردیف
1388	1389		
3	2	1	
		سود (زیان) خالص	
		سود (زیان) قبل از مالیات	
		سود قبل از احتساب سهم گروه از شرکت های	
		سود (زیان) عملیاتی	
		سود (زیان) ناخالص	
		فروش خالص و درآمد ارائه خدمات	
		درآمد حاصل از فروش خالص و ارائه خدمات	1
		درآمد تسهیلات اعطایی	2
		کارمزد تسهیلات قرض الحسنه اعطایی	3
		سایر کارمزد های دریافتی (کارمزد بروات ، اعتبار در حساب جاری ، حواله ها ، اسناد خریداری ، طرح های امانی ، وام کارکنان ، ضمانت نامه ها ، قبوض آب ، برق وتلفن ، (اجاره صندوق های امانی ، فروش ارز، چکهای برگشتی وغیره	4
		جرایم تاخیر دریافتی بابت تسهیلات اعطایی	5
		درآمد حاصل از واگذاری واحدهای احداث شده	6
		درآمد حاصل از واگذاری زمین	7
		درآمد پیمان ها	8
		درآمد پیمان ارزی	9
		بهای تمام شده کالای فروش رفته و خدمات ارائه شده	
		جمع موجودی ابتدای دوره	
		کالای در جریان ساخت	10
		کالای ساخته شده	11
		کالای خریداری شده برای فروش مجدد	12
		موجودی مواد اولیه	13
		جمع خرید طی دوره	
		کالای خریداری شده برای فروش مجدد (خرید پس از کسر تخفیفات و برگشت از فروش و جمع هزینه حمل)	14
		خرید طی دوره مواد اولیه	15
		جمع دستمزد مستقیم	
		حقوق و مزایا	16
		بازخرید خدمت	17
		سایر	18
		جمع هزینه های سربار	
		حقوق و مزایا	19

بخش 4- سود و زیان (ادامه)

(ریال)

ردیف	شرح	سال	
		1388	1389
	1	3	2
20	مواد غیرمستقیم		
21	استهلاک		
22	تعمیر و نگهداشت		
23	برق و سوخت		
24	حق بیمه های تجاری (اموال)		
25	سایر		
	جمع موجودی پایان دوره		
26	کالای در جریان ساخت		
27	کالای ساخته شده		
28	کالای خریداری شده برای فروش مجدد		
29	موجودی مواد اولیه		
	سود پرداختی سپرده های سرمایه گذاری		
30	سود سپرده های کوتاه مدت ، بلند مدت و سود حساب های پس انداز		
31	سایر سودهای پرداختی		
32	جایزه حساب های قرض الحسنه		
33	سایر		
	سود حاصل از سرمایه گذاریها - عملیاتی		
34	درآمد حاصل از اوراق مشارکت		
35	درآمد سود سهام شرکت های تحت پوشش		
36	سود سهام سایر شرکت ها		
37	سایر		
	هزینه های اداری عمومی و فروش		
	جمع حقوق و دستمزد کارکنان		
38	حقوق و مزایا		
39	بازخرید خدمت		
40	بیمه سهم شرکت		
41	عیدی و پاداش		
42	اضافه کاری و حق شیفت		
43	بن و کمک های غیرنقدی		
44	پس انداز سهم کارفرما		
45	ایاب و ذهاب		
46	مزایای پایان خدمت		
47	سایر		
48	خدمات قراردادی (کامپیوتری، حقوقی و قضایی، حسابرسی و حسابداری و...)		

بخش 4- سود و زیان (ادامه)

(ریال)

سال		شرح	ردیف
1388	1389		
3	2	1	
		استهلاک	49
		اجاره ساختمان	50
		اجاره ماشین آلات	51
		تعمیر و نگهداری ساختمان	52
		تعمیر و نگهداری ماشین آلات ، اثاثیه و وسائل نقلیه	53
		پست و مخابرات	54
		چاپ و انتشار	55
		تبلیغات	56
		لوازم و ملزومات مصرفی اداری	57
		آب و برق و سوخت	58
		بیمه تجاری (اموال)	59
		هزینه اجلاس ، همایش ، سمینار ، جشن و پذیرایی	60
		آموزش ضمن خدمت	61
		حمل و نقل	62
		عوارض	63
		جرایم و خسارات	64
		هزینه مطالبات مشکوک الوصول	65
		زیان ناشی از تسعیر نرخ ارز	66
		هزینه کارمزد فروش	67
		حق عضویت پرداختی	68
		اتاق تعاون (3 در هزار)	69
		سایر هزینه های اداری و فروش	70
		خالص سایر درآمدها و هزینه های عملیاتی	
		سایر درآمدهای عملیاتی (فروش ضایعات ، تسعیر نرخ ارز ، صدور کارت بازرگانی و)	71
		سایر هزینه های عملیاتی (استهلاک سرففلی، هزینه های جذب نشده در تولید، ضایعات غیرعادی در تولید و.....)	72
		هزینه های مالی	
		سود پرداختی بابت تسهیلات مالی	73
		کارمزد خریدهای اقساطی	74
		کارمزد های بانکی	75
		خرید سفته و نظایر آن	76
		بازپرداخت سود اوراق مشارکت	77
		سایر هزینه های مالی	78

بخش 4- سود و زیان (ادامه)

(ریال)

ردیف	شرح	سال	
		1388	1389
	1	3	2
	خالص سایر درآمدها و هزینه های غیر عملیاتی		
	جمع سایر درآمدهای غیر عملیاتی		
79	سود (زیان) فروش دارایی های ثابت مشهود		
80	سود (زیان) حاصل از فروش مواد اولیه		
81	سود سپرده بانکی و اوراق مشارکت		
82	سود سهام		
83	زیان ناشی از کاهش دائمی در ارزش سرمایه گذاری		
84	سود حاصل از فروش سرمایه گذاری ها		
85	سود (زیان) دارایی ها و بدهی های ارزی		
86	درآمد اجاره ساختمان		
87	درآمد اجاره ماشین آلات		
88	کمک های بلاعوض دریافتی		
89	سوسید (یارانه) دریافتی		
90	خسارات و غرامات دریافتی		
91	سایر درآمدهای غیر عملیاتی		
92	سایر هزینه های غیر عملیاتی		
93	سهم گروه از سود شرکت های تحت پوشش		
94	مالیات بر درآمد		
95	سهم اقلیت از سود خالص		
	گردش حساب سود (زیان) انباشته		
	سود (زیان) انباشته در پایان سال		
	سود قابل تخصیص		
96	سود (زیان) خالص		
97	سود (زیان) انباشته در ابتدای سال		
98	تعدیلات سنواتی		
99	سود (زیان) انباشته تعدیل شده در ابتدای سال		
	جمع تخصیص سود		
100	اندوخته قانونی		
101	سایر اندوخته ها		
102	سهم آموزش و تعاون (4 درصد)		
103	سود سهام		
104	سود تخصیص داده شده طی سال		
105	پاداش هیات مدیره و بازرسان و کارکنان		
106	سهم اقلیت از سود انباشته		

بخش 5- بهای تمام شده دارایی ها

(ریال)

سال				شرح	ردیف
1388		1389			
مانده آخر دوره	مانده اول دوره	مانده آخر دوره	مانده اول دوره		
5	4	3	2	1	
				جمع بهای تمام شده داراییهای ثابت مشهود	
				زمین	1
				ساختمان	2
				تاسیسات	3
				ماشین آلات و تجهیزات	4
				وسایل نقلیه	5
				اثاثه و منصوبات	6
				ابزار آلات	7
				سایر دارایی های مشهود	8
				جمع بهای تمام شده داراییهای نامشهود	
				نرم افزار های رایانه ای	9
				سایر دارایی های نامشهود	10

						غیر عضو مرد
						غیر عضو زن

2- متوسط تعداد کارکنان بدون مزد و حقوق (نفر)

سال				جنس
138۱		1389		
غیر عضو	عضو	غیر عضو	عضو	
5	4	3	2	1
				مرد
				زن

3- متوسط تعداد کارکنان

1388	1389	شرح
		تعداد کل کارکنان شرکت

بخش 7- اطلاعات مربوط به پاسخگو و کاربر

1- پاسخگو

نام و نام خانوادگی پاسخگو :
 نام و نام خانوادگی کاربر :
 شماره تلفن تماس :
 سمت پاسخگو در شرکت :

2- کاربر

نام و نام خانوادگی کاربر شهرستان یا استان :
 تاریخ ورود اطلاعات به سامانه :
 امضاء :

3- توضیحات ضروری :

.....



وزارت تعاون

جمهوری اسلامی ایران

طرح تهیه حساب‌های اقتصادی بخش تعاون کشور

آمارگیری از شرکت‌های تعاونی تولیدی

فرم ۲- پرسشنامه شرکت‌های تعاونی کشاورزی - ۱۳۹۰



مرکز آمار ایران

۲۰-۰۱-FO-۰۲-۰۰

پاسخگوی گرامی

از نتایج اطلاعاتی که توسط شما ارائه خواهد شد برای برنامه‌ریزی بهتر و کاملتر بخش تعاون در سالهای برنامه پنجم استفاده خواهد شد. طبق ماده ۷ قانون مرکز آمار ایران هر شخص ساکن ایران و همچنین اتباع ایرانی مقیم خارج از کشور مکلفند به پرسش‌های مربوط به کلیه سرشماری‌ها و آمارگیری‌ها که توسط مرکز آمار ایران انجام می‌شود پاسخ صحیح دهند. آمار و اطلاعاتی که ضمن آمارگیری‌های مختلف از افراد و مؤسسات جمع‌آوری می‌شود محرمانه خواهد بود و جز در تهیه آمارهای کلی و عمومی نباید مورد استفاده قرار گیرد

اطلاعات چارچوبی شرکت تعاونی

- ۱- استان :
- ۲- شهرستان :
- ۳- کد فعالیت اصلی در فهرست نمونه :
- ۴- شماره ردیف در فهرست نمونه :
- ۵- شماره ثبت :
- ۶- کد یکتای تعاونی :
- ۷- کد طبقه :
- ۸- نام شرکت تعاونی :
- ۹- نشانی :
- ۱۰- تلفن :

اطلاعات عمومی شرکت تعاونی

- ۱- آیا امکان دسترسی به شرکت تعاونی در دوره آمارگیری فراهم شده است؟
- بلی ۱ نه ۲
- علت عدم دسترسی
- پایان آمارگیری پس از تکمیل
- تقص اطلاعات آدرسی ۱
- تغییر کاربری یا تعطیلی دائم با ذکر تاریخ ۲
- تخریب، ساخت و ساز با ذکر تاریخ ۳
- سایر با ذکر علت : ۴
- ۲- وضعیت شرکت تعاونی در دوره آمارگیری:
- دایر ۱ تعطیل موقت ۲
- (با امکان دسترسی به پاسخگوی مطلع) (بدون امکان دسترسی به پاسخگوی مطلع)
- تعطیل موقت ۳
- پایان آمارگیری
- ۳- وضعیت شرکت تعاونی در سال ۱۳۸۹ : فعال ۱ در دست اجرا ۲ غیر فعال ۳
- پایان آمارگیری

نام و نشان شرکت تعاونی

- ۱- نام شرکت :
- ۲- شماره ثبت :
- ۳- شرح فعالیت اصلی در سال ۱۳۸۹ :
- ۴- کد فعالیت اصلی :
- ۵- تعداد اعضا در دوره آمارگیری :
- ۶- نشانی پستی :
- ۷- کد پستی :
- ۸- شماره تلفن :
- ۹- شماره دورنویس :
- ۱۰- آدرس پایگاه اطلاعاتی (وب سایت) :
- ۱۱- پست الکترونیک :

بخش ۱- ارزش پرداختی‌های شرکت تعاونی در سال ۱۳۸۹

ارزش	شرح	نوع فعالیت
۲	۱	
	انواع بذر، نهال و قلمه، نشاء، پیاز، غده و ...	زراعت، باغداری، خدمات کشاورزی، پرورش قارچ خوراکی و گل و گیاه زینتی
	هزینه های کنتراستی مراحل کاشت، داشت و برداشت	
	انواع کود (شیمیایی، حیوانی، نباتی)	
	اجاره باغ	
	انواع خاک، سنگ گچ و آهک	
	کاه و کلش، گندم، ملاس و اسپان	
	انواع ظروف و پلاستیک یا نایلون برای پرورش گل و گیاه زینتی	
	اجاره سرچر و پس چر مزارع و باغ	دامداری
	انواع خوراک دام (جو، یونجه، شبدر و اسپرس، ذرت علوفه ای و دانه ای، انواع کنجاله، آرد جو، انواع سبوس، تفاله چغندر قند، ملاس، انواع کاه، کلش، کنساتره، سنگ نمک، نان خشک و ...)	
	شیر برای تهیه فراورده های لبنی	
	انواع دان و سایر خوراک طیور (گندم، ذرت، جو، کنجاله سویا، مایلو، دان آماده و ...)	پرورش طیور صنعتی
	انواع تخم نطفه دار	
	انواع جوجه یکروزه (مرغ، اردک، غاز و بوقلمون) و پالت ریخته شده	
	موم، شانه کندو و شکر	پرورش زنبور عسل
	اجاره باغ	
	تخم نوغان	پرورش کرم ابریشم
	برگ توت	
	انواع تخم ماهی، لارو و بچه ماهی	ماهیگیری
	انواع خوراک ماهیان	
	انواع تور- طناب و سایر	
	آهک پاشی محیط استخر	
	خدمات ماهیگیری (شامل هزینه کنتراستی کارگران روزمزد و ...)	

بخش ۱- ارزش پرداختی‌های شرکت تعاونی در سال ۱۳۸۹ (ادامه)

(ریال)

ارزش	شرح	نوع فعالیت
۲	۱	
	انواع دارو، واکسن، ویتامین و مکمل های غذایی	عمومی
	انواع مواد ضد عفونی کننده	
	انواع سموم و مواد حشره کش	
	خدمات دامپزشکی	
	خدمات دامپروری و مرغداری (شامل هزینه کنتراتی کارگران روز مزد و ...)	
	ابزار و وسایل کم دوام مصرفی (انواع لباس کار، دستکش، کفش، چکمه، کاغذ و لوازم التحریر و ..)	
	انواع لوازم بسته بندی (شامل انواع جعبه ، کارتن، کیسه و نخ و ...)	
	تعمیرات جزئی ساختمان ، ماشین آلات ، تجهیزات و وسایل نقلیه	
	مواد و مصالح مصرف شده برای تعمیرات اساسی توسط شاغلان	
	خدمات قراردادی (شامل حقوقی، حسابداری و ..).	
	خدمات رایانه‌ای (تایپ، تکثیر، اسکن، طراحی و ...)	
	حق العمل پرداختی	
	حمل و نقل بار	
	سایر حمل و نقل	
	اجاره ساختمان و بنا	
	اجاره ماشین آلات و وسایل نقلیه و شناورهای صیادی و...	
	ارتباطات (پست، تلفن و...)	
	آب	
	برق	
	سوخت مصرف شده (نفت، گازوئیل، بنزین، گاز طبیعی و گاز مایع و ...)	
	بیمه های تجاری (آتش سوزی ، سرقت و ...)	
	هزینه های پذیرایی و تشریفات (شیرینی، میوه، قند، چای، شکر و ...)	
	استهلاک	
	مالیات (شامل مالیات بر ارزش افزوده، مالیات بر درآمد ، حقوق و عوارض گمرکی و سایر)	
	عوارض	
	جرایم و خسارت	
	کمک‌های بلاعوض به موسسات و افراد	
	بازپرداخت اصل و سود وام	
	کارمزد های بانکی (خرید سفته، دسته چک، کارمزد وام دریافتی و ...)	
	سهم وزارت تعاون	
	سهم اتاق تعاون	
	حق عضویت پرداختی	
	سایر پرداختی‌ها با ذکر نوع (به جز سرمایه گذاری- جبران خدمات- حق مأموریت و حق بیمه سهم کارفرما)	

نوع فعالیت	ردیف	نام محصول	سطح زیر کشت (هکتار)	واحد	تولیدات		ضایعات پس از تولید	
					مقدار/تعداد	ارزش	مقدار/تعداد	ارزش
		۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷
زراعت	۱	غلات (شامل گندم، جو، برنج، شلتوک)، ذرت دانه ای و ...)	/	کیلوگرم				
	۲	حبوبات (شامل نخود، عدس، انواع لوبیا، ماش، لپه و ...)	/	کیلوگرم				
	۳	محصولات صنعتی (شامل پنبه، چغندر قند، نیشکر، توتون، تنباکو، دانه های روغنی از قبیل سویا، آفتابگردان روغنی، کلزا و سایر دانه های روغنی)	/	کیلوگرم				
	۴	سبزیجات (شامل سیب زمینی، پیاز، کلم، کاهو، سیر، ترب، گوجه فرنگی، هویج، لوبیاسبز، باقلا، فلفل، چغندر لیبوی و انواع سبزی ها)	/	کیلوگرم				
	۵	محصولات جالبزی (شامل خربزه، طالبی، گرمک و دستنبو، هندوانه، خیار، انواع کدو و ...)	/	کیلوگرم				
	۶	محصولات علوفه ای (شامل یونجه، شبدر، اسپرس، گاودانه، خلر و ذرت علوفه ای و خوشه ای و ...)	/	کیلوگرم				
	۷	زعفران	/	کیلوگرم				
	۸	سایر محصولات زراعی (شامل انواع محصولات بذری، ارزن، زیره، روناس شاهدانه، بامیه، مارچوبه، آرتیشو و ...)	/	کیلوگرم				
	۹	انواع کاه و کلش، سرچر و پس چر محصولات زراعی و باغی						
	۱۰	گیاهان دارویی (شیرخشت، اکالیپتوس، آویشن، ختمی، خاکشیر، زنجبیل، کتیرا، سدر و ...)	/	کیلوگرم				
باغداری	۱۱	میوه های دانه دار (شامل سیب، گلابی، به و ...)	/	کیلوگرم				
	۱۲	میوه های هسته دار (شامل گیلاس، آلبالو، گوجه سبز، هلو، شلیل، شفتالو، انواع آلو، زردآلو و ...)	/	کیلوگرم				
	۱۳	میوه های دانه ریز (شامل انگور، توت فرنگی، توت درختی و ...)	/	کیلوگرم				
	۱۴	میوه های آجیلی (شامل بادام، گردو، پسته، فندق، آفتابگردان و ...)	/	کیلوگرم				
	۱۵	میوه های مناطق سردسیر (شامل زغال اخته، زرشک، ازگیل، سماق و ...)	/	کیلوگرم				
	۱۶	میوه های مناطق معتدله و نیمه گرمسیری (شامل پرتقال، نارنگی، لیمو شیرین، لیمو ترش، گریب فروت، نارنج و سایر مرکبات، انجیر، انار، کیوی، خرمالو، زیتون، برگ سبز چای و ...)	/	کیلوگرم				
	۱۷	میوه های مناطق گرمسیری (شامل خرما، موز، انبه، پاپایا، چیکو، کنار و ...)	/	کیلوگرم				
	۱۸	سایر محصولات باغی (شامل عناب، برگ توت نوغان، زالزالک، سنجد، بالنگ، شاه بلوط، گل محمدی و ...)	/	کیلوگرم				
	۱۹	درختان غیر مثمر و نهال درختان مثمر غیر مثمر	/	اصله				
	۲۰	انواع گل شاخه بریده (فضای باز و بسته)	/	شاخه				
پرورش گل و گیاه زینتی	۲۱	گیاه گلدانی (شامل گیاهان آپارتمانی، درختچه های زینتی و ...)	/	عدد				
	۲۲	پیاز وزنی	/	کیلوگرم				
	۲۳	پیاز عددی	/	عدد				
	۲۴	سایر تولیدات گل و گیاه زینتی (نهال نشا قلمه غده و ...)	/					

بخش ۲- مقدار و ارزش تولیدات و ضایعات شرکت تعاونی در سال ۱۳۸۹ (ادامه)

(ریال)

نوع فعالیت	ردیف	نام محصول	سطح زیر کشت (هکتار)	واحد	تولیدات		ضایعات پس از تولید	
					مقدار/ ارزش	مقدار/ ارزش	مقدار/ ارزش	مقدار/ ارزش
			۲	۳	۴	۵	۶	۷
پرورش قارچ خوراکی	۲۵	انواع قارچ (دکمه ای ، صدفی)		کیلوگرم				
	۲۶	اسپان (بذر)		کیلوگرم				
	۲۷	کمپوست برگشته						
	۲۸	سایر						
دامداری	۲۹	شیر (گوسفند ، بز، گاو ، گاومیش و شتر)		کیلوگرم				
	۳۰	پشم ، مو و کرک (گوسفند ، بز، شتر)		کیلوگرم				
	۳۱	تولید فرآورده های شیری		کیلوگرم				
	۳۲	کود دامی		کیلوگرم				
پرورش طیور صنعتی	۳۳	مرغ زنده پرورش یافته وحذفی		کیلوگرم				
	۳۴	تخم مرغ خوراکی، لنبه وشکسته و تخم سایر ماکیان		کیلوگرم				
	۳۵	تخم مرغ نطفه دار و تخم نطفه دار سایر ماکیان		عدد				
	۳۶	پولت فروخته شده به دیگران		قطعه				
	۳۷	انواع جوجه یک روزه (مرغ مادر گوشتی و تخم گذار، مرغ گوشتی و تخم گذار مرغ بومی وسایر ماکیان)		قطعه				
	۳۸	کود مرغی		کیلوگرم				
	۳۹	عسل باموم و بی موم		کیلو گرم				
پرورش زنبور عسل	۴۰	موم		کیلو گرم				
	۴۱	ملکه زنبور عسل		عدد				
	۴۲	ژل رویال		گرم				
	۴۳	سایر (زهر زنبورعسل)						
	۴۴	پبله تر		کیلو گرم				
پرورش کرم ابریشم	۴۵	تخم نوغان		جعبه				
	۴۶	سایر (تار ابریشم)						
	۴۷	انواع آبریان صیدشده در آبهای شمال (سفید، کفال، کپور، کیلکا و ...)		کیلو گرم				
ماهیگیری	۴۸	انواع آبریان صیدشده در آبهای جنوب (خارو، شیر، صبور، میگو...)		کیلو گرم				
	۴۹	انواع ماهیان گرمابی(آمور، کپور، فیتوفاک،میگوپروشی و...)		کیلو گرم				
	۵۰	انواع ماهیان سردابی (قزل الا و ...)		کیلو گرم				
	۵۱	انواع ماهیان منابع آبی (آمور، کپور، فیتوفاک و ...)		کیلو گرم				
	۵۲	انواع ماهیان زبنتی		قطعه				

(رأس - نفر - ریال)

بخش ۳ - موجودی و تغییرات تعداد دام شرکت تعاونی در سال ۱۳۸۹

موجودی آخر سال	تغییرات تعداد دام										نوع دام		
	فروش یا انتقال		ذبح		تلفات	زاییده شده	خرید یا تحصیل		موجودی اول سال				
	تعداد	ارزش	تعداد	ارزش			تعداد	ارزش	تعداد	ارزش			
۱۳	۱۲	۱۱	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	
												۱	گوسفند و بز، یز و بزغاله
												۲	انواع گاو و گوساله
												۳	گاومیش و بچه گاومیش
												۴	شتر و بچه شتر
												۵	سایر انواع دام (الاغ و کره الاغ، اسب و کره اسب، قاطر و ...)

(ریال)

بخش ۴ - ارزش دریافتی‌های عمومی شرکت تعاونی در سال ۱۳۸۹

ارزش	شرح
۲	۱
	۱ اجاره ماشین‌آلات، تجهیزات و ادوات کشاورزی
	۲ اجاره ساختمان و انبار
	۳ خسارت دریافتی (از شرکت‌های بیمه و سایر)
	۴ سود سهام، سود اوراق مشارکت و سود سپرده
	۵ اصل وام دریافتی
	۶ یارانه (سوبسید)
	۷ کمک‌های مردمی و سایر کمک‌های دریافتی از نهادها و سازمان‌های دولتی و غیر دولتی
	۸ سایر دریافتی‌ها با ذکر نوع
	۹ ...
	۱۰ ...
	۱۱ ...

(ریال)

بخش ۵ - ارزش خرید و فروش کالاهای فروخته شده بدون تغییر شکل شرکت تعاونی در سال ۱۳۸۹

ارزش خرید کالای به فروش رسیده	ارزش فروش کالا	شرح
۳	۲	۱
		۱ کالای فروخته شده بدون تغییر شکل به حساب خود شرکت

بخش ۶- متوسط تعداد کارکنان و جبران خدمات پرداختی به مزد و حقوق بگیران شرکت تعاونی در سال ۱۳۸۹ (ریال)

شرح	جنس		تعداد کارکنان			مزد و حقوق سالانه	سایر پرداختیهای نقدی و غیر نقدی	باز خرید و پاداش پایان خدمت	حق مأموریت
			جمع	عضو	غیر عضو				
۱	۲		۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹
با مزد و حقوق تمام وقت	مرد	۱							
	زن	۲							
با مزد و حقوق پاره وقت	مرد	۳							
	زن	۴							
با مزد و حقوق فصلی	مرد	۵							
	زن	۶							
جمع مزد و حقوق بگیر	مرد	۷							
	زن	۸							
بدون مزد و حقوق	مرد	۹							
	زن	۱۰							

بخش ۷- تشکیل سرمایه ثابت ناخالص شرکت تعاونی در سال ۱۳۸۹ (ریال)

شرح	خرید یا تحصیل اموال سرمایه‌ای	ساخت یا ایجاد و تعمیرات اساسی اموال سرمایه‌ای		فروش یا انتقال اموال سرمایه‌ای
		توسط کارکنان	توسط دیگران	
۱	۲	۳	۴	۵
زمین	۱			
باغ و قلمستان درختان مثمر	۲			
ساختمان و تاسیسات (بدون زمین)	۳			
وسایل نقلیه	۴			
اموال و اثاثه و منصوبات	۵			
ماشین آلات، ادوات کشاورزی و ابزار و لوازم بادوام	۶			
ماشین آلات و تجهیزات دفتری	۷			
نرم افزارهای رایانه ای	۸			
ماهیان مولد	۹			
سایر (خرید ملکه زنبور عسل و ...)	۱۰			

